

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4 : 2561
(Conference Proceedings)

National Academic Conference
on Education 4th: NACE 2018

ครุศาสตร์วิจัย 2561

สร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

7 กรกฎาคม 2561

การประชุมวิชาการระดับชาติ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ครั้งที่ 4 : 2561
“ครุศาสตร์วิจัย 2561/NACE 2018 : สร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน”

รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
(Conference Proceedings)
ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 4: 2561
(National Academic Conference on Education: NACE 2018)

คำนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีความภูมิใจและยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้เป็นสังคมอุดมปัญญา ด้วยการจัดโครงการ “การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย 2561” ในครั้งนี้ อันถือเป็นการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยครั้งที่สี่ของคณะครุศาสตร์ และเป็นการจัดงานในระดับชาติเป็นครั้งที่สาม ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากบุคลากรทางการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังปรากฏเป็นผลงานวิจัยในเล่มที่ท่านถืออยู่ในขณะนี้

การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จมิได้ หากปราศจากความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนผู้จัดและผู้เข้าร่วมงาน ที่ได้เสียสละกำลังกาย กำลังใจ ความคิด เวลา และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยความตระหนักในสำคัญของการวิจัย และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสรรค์สร้างสังคมให้เป็นสังคมอุดมปัญญา อันเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ทุกภาคส่วนต่างมุ่งหวัง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประมวลบทความวิจัยที่สืบเนื่องจากการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย 2561 เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความก้าวหน้าในองค์ความรู้ทางการศึกษา รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของผู้ที่สนใจ และสังคมส่วนรวมได้ตามสมควรสืบไป

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ตระหนักและให้ความสำคัญของการสร้างสรรค์งานวิจัย การนำผลการวิจัยไปบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ โดยมีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนให้ คณาจารย์ผลิตผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีการบูรณาการ งานวิจัยกับการเรียนการสอน และมุ่งเน้นให้มีการสร้างสรรค์งานวิจัยเชิงพื้นที่ รวมถึงวิจัยเพื่อรับใช้สังคม ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน นอกจากนี้การเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการ ทำให้ เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ให้งานอันมีคุณค่าเหล่านี้ได้ไปใช้ประโยชน์ และเผยแพร่ใน วงวิชาการอย่างกว้างขวาง

การจัดการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “ครุศาสตร์วิจัย 2561 : NACE 2018 สร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ในครั้งนี้ เป็นที่น่ายินดียิ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักวิจัย นักวิชาการและนักศึกษา จากทั่วประเทศเข้าร่วมงานและนำเสนอผลงานวิจัย ทางการศึกษาและรับใช้สังคม คณะทำงานได้ดำเนินการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ คัดเลือก พร้อมให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บทความมีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามมาตรฐานคุณภาพของการประชุมระดับชาติ นอกจากนี้ การจัดการประชุมวิชาการและ การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งนี้ ยังได้รับเกียรติจาก ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาการศึกษาไทย ได้มาเป็นวิทยากรหลักในการบรรยายในหัวข้อ “สร้างสรรค์ การเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัย นักวิชาการ รวมถึงนักศึกษาและ บุคคลที่สนใจโดยทั่วไปนำไปพัฒนาวิชาชีพของตนได้อย่างเหมาะสม

ขอขอบคุณ คณบดี ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทุกคนในคณะครุศาสตร์ ที่ร่วม แร่งร่วมใจดำเนินการจัดการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “ครุศาสตร์วิจัย 2561 : NACE 2018 สร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งนี้ ซึ่งประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ สายธนู
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้จัดการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “ครุศาสตร์วิจัย 2561 : NACE 2018 สร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ในวันเสาร์ที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการ ของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางการวิจัยและสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการตลอดจนพัฒนางานวิจัยไปสู่ชุมชนและสังคมต่อไป

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ขอขอบพระคุณ ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ ที่ให้เกียรติมาเป็นวิทยากรเพื่อจุดประกายความคิด สร้างพลังแห่งการเรียนรู้ในหัวข้อ “สร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ สู่ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ให้กับผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการในครั้งนี้ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและจุดประกายการเรียนรู้ และนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเกิดประสิทธิผล และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาที่ให้ ความกรุณาพิจารณาและประเมินบทความที่นำเสนอในการประชุมครั้งนี้ จึงทำให้ทุกบทความที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิให้นำเสนอในการประชุมวิชาการเป็นผลงานที่มีคุณภาพ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง หวังว่าการจัดประชุมวิชาการในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทุกท่านที่เข้าร่วมการประชุมในการนำองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สถาบัน และสังคมต่อไป ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดงานในครั้งนี้ด้วยดี ทำให้การจัดการประชุมวิชาการครั้งนี้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารณา โกวิทยางกูร

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ

ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 4 : 2561

วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ สายธนู	อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีเยศ สิทธิสรวง	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิยดา เหล่มตระกูล	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ ชัยเสนา	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณพันธ์ สุขสมบูรณ์	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณรักษ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐกานต์ ปันแก้ว
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ เตี้ยวิไล
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน พุแสง
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ วัฒนาร
8. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์
9. อาจารย์ ดร.บัญชา สำรวรรื่น
10. อาจารย์ ดร.เยาวทิวา นามคุณ
11. อาจารย์ ดร.วิจิต เทพประสิทธิ์
12. อาจารย์ ดร.สวนีย์ เสริมสุข

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

1. นางสาวศิริรัตน์ สนวนสี
2. นางสาวอัญชญา ศรีวรรณบุตร

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง

119 หมู่ 9 ถ.รำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมืองรำปาง จ.รำปาง 52100

โทรศัพท์ 054-241303 มือถือ 083-5807665 โทรสาร 054-316748

อีเมล : edulpru@gmail.com เว็บไซต์ www.edulpru.com

หมายเหตุ

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมนี้

เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (Peer Reviewers)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 4 : 2561

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐกานต์ ปันแก้ว
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ เตี้ยวิไล
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารถนา โกวิทยางกูร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน พูแสง
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ วัฒนาร
8. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์
9. อาจารย์ ดร.บัญชา สำรวรินทร์
10. อาจารย์ ดร.วิจิต เทพประสิทธิ์
11. อาจารย์ ดร.สวินีย์ เสริมสุข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 4 : 2561

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐกานต์ ปันแก้ว
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงจันทร์ เตี้ยวิไล
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน พูแสง
6. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์
7. อาจารย์ ดร.เยาวทิภา นามคุณ
8. อาจารย์ ดร.สวินีย์ เสริมสุข

สารบัญ

คำนำ.....	1
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	2
สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	3
ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 4 : 2561.....	4
คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (PEER REVIEWERS).....	6
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย.....	6
การนำเสนอแบบปากเปล่า (Oral Presentation)	
● การวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดย กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์.....	10
● การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการคิด แก้ปัญหาของนักศึกษาครู โดย กิตติยา ปลอดแก้ว.....	25
● การสังเคราะห์งานวิจัยและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดย ชารมภ์ ทองงอก และชูชีพ พุทธประเสริฐ.....	34
● การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุกรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอชาณุวรลักษณ จังหวัดกำแพงเพชร โดย นงลักษณ์ ใจฉลาด และญาณิษฐ์ ศศิวิมล.....	51
● การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย นัจฉรินทร์ ศรีจันทร์ มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์ พิสิทธิ์ วัฒน บั๊กนก และปรมินทร์ วงษ์คำสิงห์.....	64
● การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของ ของคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย โดย บุศริน เหมทานนท์ สมชาย เมืองมูล ปราโมทย์ พรหมจันทร์ และชนันกาญจน์ สุวรรณเรือง.....	76

- การใช้ความสามารถในการสื่อสารของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยใช้วิธีการสร้างผังมโนทัศน์
 โดย บุษราคม อินทสุก..... 88
- การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 โดย ประกายมาศ เรือนมูล กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว และกิตติยา พลอดแก้ว..... 99
- วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
 โดย ประรธนา โกวิทยางกูร และเกศนีย์ อิน้อย..... 111
- การประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์
 โดย มีชัย เทพนุรัตน์ รักเดียว เมืองมา ขนิษฐา สุภาวรรณ ปริญา สาเพชร และอนุสรณ์ ทองอ่อน..... 126
- การส่งเสริมทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิทิตานุกูล) โดยใช้เทคนิคPicture Me Reading
 โดย วันชัย มนตรีฤกษ์ และสมบัติ คำมูลแก้ว..... 141
- ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และ สารสนเทศร่วมสมัย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชา เศรษฐศาสตร์ทศวิชา ส 32102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกัลยา จังหวัดสงขลา
 โดย วิชัย วงศ์สุวรรณ..... 150
- การใช้แนวคิดศาสตร์เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่ถูกต้องของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 โดย สุวรรณี เครือพั่ง..... 162
- ผลของการใช้ชุดฝึกเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น
 โดย อุดุลย์ ปัญญา..... 173

การนำเสนอแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation)

- การศึกษาสภาพและปัญหาการมีรายได้ของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์
 โดย จีรภัทร ใจอารีย์ ธนพร บัวรอด และวิสันต์ ปิ่นสุวรรณ..... 187
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง ในสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2
 โดย ฉัตรฤดี ศรีวิชัย..... 198
- รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 โดย ณิรดา เวชญาลักษณ์..... 214
- ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
 โดย เตรียมใจ ศรีคำมา..... 230
- ผลของการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานเรื่อง ชนิด สมบัติและประโยชน์ของวัสดุ ในการพัฒนาทักษะ
 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัด
 สุราษฎร์ธานี
 โดย บรรณรักษ์ คุ่มรักษา และศศิพิมพ์ ชุมทอง..... 245
- การศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่
 จังหวัดเพชรบูรณ์
 โดย บุชบา หินเฮวี่ และพัชรา วงษ์แสงเทียน..... 259
- การวิเคราะห์ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
 โดย ศศิธร ทูลศิริ..... 270
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเชียงรายเขต 4
 โดย ศิริพร เชื้อนเชียงสา..... 285
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
 โดย อัญชลี พรหมแสน..... 299

การวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลาย วิธีดำเนินการวิจัยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยเพื่อนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ จากนั้นจึงวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อหาข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษามีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านการยอมรับมากที่สุด รองลงมาคือ วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมและด้านปัญญาธรรม ตามลำดับ
2. เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า เรื่องที่พบมากที่สุดในด้านการยอมรับ ได้แก่ การมีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะ ส่วนวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เรื่องที่พบมากที่สุด ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถือว่างานส่วนรวมเป็นงานของตนสำหรับวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม เรื่องที่พบมากที่สุด ได้แก่ การรู้จักใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาทั้งหมด

คำสำคัญ : วิถีชีวิตประชาธิปไตย, หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย, ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

¹ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อีเมล : khrudaysi@hotmail.com

An Analysis of the Democracy as a Way of Life in Thai Language Textbooks for the Upper Elementary Education Level

Kittipong Wongtip¹

Abstract

The objective of this investigation was to explore and analyze various forms of democratic lifestyle in Thai language textbooks for the upper elementary school level. The methodology involves documentary research regarding democratic lifestyle in an attempt to define the analysis criteria. The analysis focuses on the Thai language textbooks published by the Office of Basic Education Commission, Ministry of Education, used in Prathom 4-6 levels in order to find messages that reflect the three forms of democratic lifestyle. The three forms include personal ethics, social unity and intellectuality. For the purpose of this research, related data were statistically analyzed for frequency and percentage. The findings of this research are summarized as follows.

1. The statements of the textbooks reflected the forms of democratic lifestyle relating personal ethics the most, followed by social unity, and intellectuality respectively.

2. When details of each form were considered independently, it was found that personal ethics contains the following elements: speaking manners, polite speaking, and appropriate speaking for space and time. Social unity, in turn, included public benefits and public-mindedness. Finally, intellectuality included using personal wisdom, reasoning and correctness in decision making in order to solve problems.

Keyword : a way of life, Thai language textbook, lower elementary education level

¹Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Science, Chiang Mai Rajabhat University.
E-mail : khrudaysi@hotmail.com

1. บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยอาจจะกล่าวได้ว่ายังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากมีเหตุการณ์หลายอย่างที่เกิดขึ้นให้เห็นถึงความล้มเหลวในการใช้รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย สาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร อาจจะเป็นเนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการของประชาธิปไตย ขาดการปลูกฝังให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ตลอดจนขาดจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี (เพ็ญพร ทองคำสุก, 2550: 1) เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ควรจะแก้ที่ต้นเหตุ นั่นก็คือ การให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตยและวิถีชีวิตประชาธิปไตยแก่ประชาชน ซึ่งหากจะให้ได้ผลดีควรเริ่มให้ความรู้แก่ประชาชนตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นวัยที่สามารถซึมซาบที่ได้รับ การสั่งสอนและอบรมได้โดยง่าย ดังที่ เดวิสและแจ๊ค (David and Jack, 1969 อ้างใน โกวิท แก้วสุข, 2552: 1) ได้กล่าวไว้ว่า วัยเด็กเป็นวัยที่เริ่มต้นพัฒนาการสร้างลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งจะมีผลสืบเนื่องไปจนเติบโตผู้ใหญ่วัยผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนของตนเองตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่า และนำหลักการต่าง ๆ ไปปฏิบัติจนเกิดเป็นวิถีชีวิต

อย่างไรก็ตาม กระบวนการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่เด็กนั้นย่อมต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาเป็นสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่อบรมบ่มเพาะให้คนมีทั้งความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่เหมาะสม ทำให้มนุษย์สามารถประพฤติปฏิบัติ ดำเนินอาชีพ และอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ ปรีชา ธรรมวินทร (2532:1) ได้กล่าวว่า ระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเตรียมคนให้เป็นสมาชิกอันพึงประสงค์ของระบบสังคมการเมืองในอนาคตโดยอาศัยโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการหล่อหลอมขัดเกลาให้ผู้เรียนมีความคิดและคุณสมบัติต่าง ๆ ตามที่รัฐต้องการ ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จึงได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 7 ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพความเคารพกฎหมายความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (2551: 4-5) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นที่กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งได้กำหนดไว้ในจุดหมายข้อ 4 ไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536: 2) จึงได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด จัดกิจกรรมการเรียนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้โรงเรียนปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนทุกชั้นทุกคน ทั้งด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยและระบบประชาธิปไตย ซึ่งพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ต้องการเน้นให้นักเรียนเรียนรู้นั้นมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ส่วนระบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้นั้นจะมุ่งเน้นให้นักเรียนทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน

วิธีการปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถกระทำได้นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนต่าง ๆ ที่ส่งเสริมพฤติกรรมประชาธิปไตยหรือการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยแล้ว ก็คือ การอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยเพิ่มเติมแก่นักเรียนขณะที่สอนเนื้อหาต่าง ๆ ตามหนังสือเรียน ซึ่งตามปกติแล้วคนทั่วไปหรือครูผู้สอนมักจะเข้าใจว่า หน้าที่การสอนเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือการปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยเป็นหน้าที่ของครูสังคมศึกษา แต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่ว่าจะเป็นครูสอนวิชาใดก็สามารถสอนหรือปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยได้โดยใช้หนังสือเรียนวิชาที่ตนเองสอนเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปอธิบายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยไม่จำเป็นต้องสอนเนื้อหาเกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยตรงเหมือนครูสังคมศึกษา นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงความพยายามของผู้พัฒนาหนังสือเรียนในการที่จะปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยแก่เยาวชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงหนังสือเรียนเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนไทยมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อไป

2. วัตถุประสงค์

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นฉบับที่ระบุไว้ว่าตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 3 เล่ม

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ วิถีชีวิตประชาธิปไตยตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ระบุไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536) ซึ่งประกอบด้วย

1. คารวธรรม ได้แก่

- 1.1 เคารพและเทิดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่น ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.2 เคารพพ่อแม่ ครู ญาติผู้ใหญ่ และเพื่อน ๆ
- 1.3 มีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะ
- 1.4 เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย ไม่เอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ทำให้ผู้อื่นต้องเสียชื่อเสียงหรือแม้กระทั่งทำให้เจ็บกาย
- 1.5 เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น จะฟังอย่างตั้งใจ ไตร่ตรอง ก่อนตัดสินใจว่าเชื่อหรือไม่

1.6 เคารพกฎ ระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของ
ประเทศ

1.7 มีเสรีภาพ และใช้เสรีภาพภายในขอบเขตที่สังคมกำหนด

2. สามัคคีธรรม ได้แก่

2.1 การร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจและด้วยความตั้งใจให้
งานสำเร็จ

2.2 มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทั้งในกลุ่มย่อยและในสังคมส่วนรวม

2.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถ้าวางงานส่วนรวมเป็นงานของตน

2.4 มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลและได้ผลงานดีที่สุดในที่
สามารถทำได้

3. ปัญญาธรรม ได้แก่

3.1 การรู้จักใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาทั้งหมด

3.2 เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนต้องช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล

3.3 ถ้ามีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะจะพยายามอภิปรายด้วยสติปัญญาให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบและคล้อยตาม

4. นียมศัพท์เฉพาะ

การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะและคัดเลือกข้อความจากบทอ่านในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้น
ประถมศึกษาตอนปลายที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยในด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญา
ธรรม

วิถีชีวิตประชาธิปไตย หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม
และสติปัญญาโดยนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยหรือวิถีทางแห่งชีวิตซึ่งบุคคลอื่น
สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนแบ่งออกเป็นวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้าน
ปัญญาธรรม

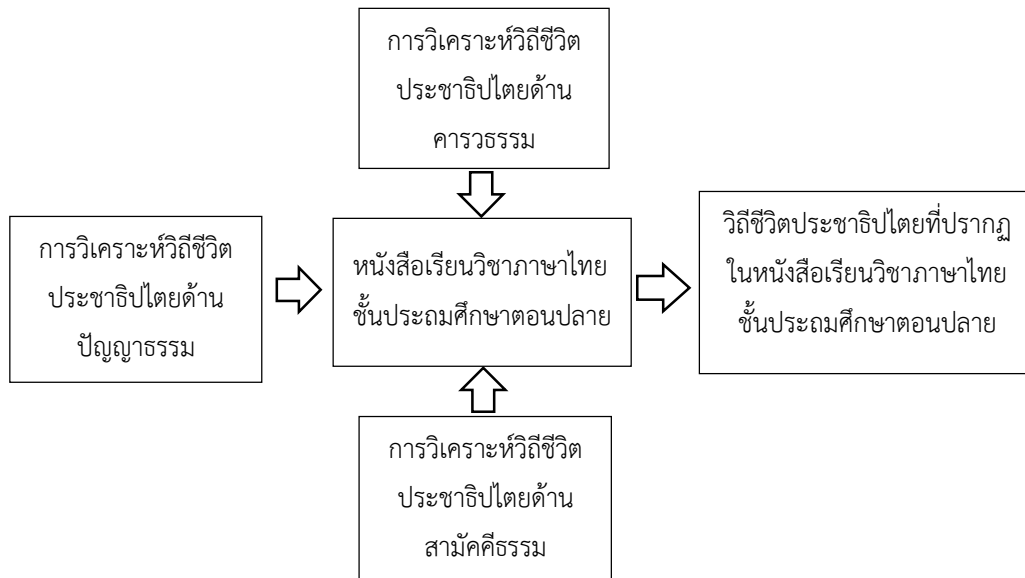
วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึง
การมีมารยาทในการพูด การเคารพบุคคล สิทธิเสรีภาพ และความคิดเห็นของบุคคลอื่น ตลอดจนกฎ ระเบียบของ
สังคม และกฎหมายของประเทศ รวมทั้งการใช้เสรีภาพภายในขอบเขตที่สังคมกำหนด

วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงการ
ร่วมมือกันคิด ร่วมกันทำงาน การแสดงออกถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการ
รับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง

วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลที่ให้เห็นถึงการรู้จักใช้
ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการแก้ไขปัญหาหรือแก้ไขปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะ

หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หมายถึง หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ผลิตโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นฉบับที่
ระบุไว้ว่าตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร และนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตย
- สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
- ดำเนินวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาตอนปลายอย่างละเอียด โดยมีกระบวนการดังนี้
 - การอ่านครั้งที่ 1 เพื่อพิจารณาข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตย แล้วขีดเส้นใต้ข้อความนั้นไว้
 - การอ่านครั้งที่ 2 เพื่อแยกประเภทของข้อความที่ขีดเส้นใต้ไว้ว่าเป็นพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านใด แล้วจึงคัดลอกข้อความนั้นไว้
 - การอ่านครั้งที่ 3 เพื่อทบทวนความถูกต้อง
- นำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ตามข้อ 3 ไปบันทึกความถี่ลงในแบบวิเคราะห์เนื้อหาด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยแล้วประมวลผลโดยใช้วิธีการทางสถิติ
- เรียบเรียงและเขียนรายงานเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

7. ผลการวิจัย

1. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้าน
การวบรวมมากที่สุด คือ มีจำนวน 274 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 85.89 รองลงมาได้แก่ วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้าน
สามัคคีธรรมและด้านปัญญาธรรม มีจำนวน 42 และ 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 13.17 และ 0.94 ตามลำดับ

2. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษามีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านการรวบรวมใน
เรื่องของการมีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะมากที่สุด คือ มีจำนวน 217
ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 79.20 ยกตัวอย่างเช่น

ก่อนเข้าอนคินันน์ แดงอ่อนสวดมนต์ไหว้พระแล้วอธิษฐานว่า “เทพยดาฟ้าดินทั้งหลายเจ้าขา
ขออย่าให้มีภัยพิบัติอะไรเกิดขึ้นอีกเลย ถ้าท่านโกรธมนุษย์ที่ทำอะไรผิดพลาดไปก็เพราะไม่รู้หรือไม่
เจตนา ได้โปรดยกโทษให้เราด้วยนะเจ้าคะ ขอได้โปรดเมตตาประทานความสุขสงบให้แก่พวกเรา
ทุกคน ทั้งในประเทศและในโลกด้วยนะเจ้าคะ”
(บทที่ 7 แรงพิโรธจากฟ้าดิน, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, หน้า 114)

ข้อความนี้เป็นคำพูดของแดงอ่อนที่ไหว้พระสวดมนต์เพื่ออธิษฐานให้เทพยดาฟ้าดินยกโทษให้มนุษย์
และประทานความสุขให้แก่มนุษย์ แสดงให้เห็นถึงการใช้วาจาที่สุภาพในการพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยใช้คำว่า เจ้าขา
เจ้าคะ ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงความสุภาพนอบน้อมถ่อมตนเวลาที่พูดกับผู้ที่มิฐานะสูงส่งหรือสิ่งที่ควรเคารพกราบไหว้
บูชา

“พ่อแม่เหนียวหรือครับ ขนน้ามันเต็มท้ายรถทุกอาทิตย์” ผมถามพ่อ
(บทที่ 3 คนละไม้ คนละมือ, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, หน้า 37)

ข้อความนี้เป็นคำพูดของตัวละครในเรื่อง (ผม) ที่พูดกับพ่อของตนเอง แสดงให้เห็นถึงการใช้วาจาที่
สุภาพเวลาที่พูดกับผู้ใหญ่ โดยใช้คำว่า ครับ เป็นคำลงท้าย

รองลงมาคือเรื่องของการเคารพและเทิดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่น ชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ มีจำนวน 19 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.94 ยกตัวอย่างเช่น

“พ่อเป็นคนไทย อีกทั้งเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชีวิตพ่อ ครอบครัวพอ
มีความสุขความเจริญมาได้ก็เพราะพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงบำบัดทุกข์
บำรุงสุขแก่ราษฎรโดยทั่วหน้า การที่พ่อกับแม่ได้มีโอกาสร่วมพิธีสำคัญ ๆ ของบ้านเมืองอย่างนี้ก็
อยากถ่ายรูปไว้เพื่อระลึกถึงพระมหากษัตริย์ของพระองค์”
(บทที่ 16 วิถีชีวิตไทย, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, หน้า 254)

ข้อความนี้เป็นคำพูดของพ่อที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่พระองค์ทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข แสดงให้เห็นว่าพ่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและเคารพ เทิดทูนของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง

สิ้นเสียงประกาศ พลังแสงสว่าง ค่อย ๆ ลดลง พร้อมกับมีเสียงปี่พาทย์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทุกคนลุกขึ้นยืนตรงอย่างสงบ ครั้นจบเพลงต่างก็ถวายความเคารพก่อนนั่งลง (บทที่ 5 ละครย่อนคิด, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, หน้า 71)

ข้อความนี้เป็นข้อความที่บรรยายว่าทุกคนลุกขึ้นยืนเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี เมื่อเพลงจบก็ถวายความเคารพก่อนนั่ง ซึ่งก็แสดงให้เห็นถึงการเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์เนื่องจากเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อสรรเสริญพระมหากษัตริย์ที่ทรงปกครองบ้านเมืองให้ประชาชนอยู่กันอย่างร่มเย็น ดังนั้นการยืนเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมีก็แสดงถึงการเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

รองลงมาคือเรื่องของการเคารพกฎ ระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ มีจำนวน 18 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.57 ยกตัวอย่างเช่น

“เมื่อตั้งชื่อน้องแล้ว เราก็ต้องไปแจ้งเกิดที่ว่าการอำเภอ ซึ่งเขากำหนดไว้ภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่เกิด” พ่อรีบบอก (บทที่ 14 รู้ไว้ได้ประโยชน์, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, หน้า 227)

ข้อความนี้เป็นคำพูดของพ่อที่พูดกับลูกเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการแจ้งเกิดของคนในสังคมว่าจะต้องแจ้งเกิดภายใน 15 นับตั้งแต่วันที่เกิด มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าพ่อเป็นที่เคารพกฎ ระเบียบของสังคม และปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ

“โฮโย” ผมร้องอยู่ในใจ พอขึ้นทางด่วนถนนโล่งมีรถน้อย ผมคิดว่าคุณพ่อคงจะเร่งความเร็วรถให้ฉิวพลิ้วลม แต่คิดผิดครับ ผมเห็นป้ายไฟกะพริบสีเหลืองบอกความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง “เฮ้อ!” ผมแอบถอนใจ เพราะรู้ว่าคุณพ่อจะต้องปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างแน่นอน (บทที่ 3 อ่านป้ายได้สาระ, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, หน้า 41)

ข้อความนี้เป็นข้อความที่บรรยายเกี่ยวกับลักษณะการขับรถของคุณพ่อของตัวละคร (ผม) โดยข้อความได้บรรยายว่า คุณพ่อปฏิบัติตามกฎจราจรโดยการขับรถไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเคารพกฎ ระเบียบของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ

3. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา มีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมในเรื่องของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถ้าวางงานส่วนรวมเป็นงานของตนมากที่สุด คือ มีจำนวน 21 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ยกตัวอย่างเช่น

การช่วยกันคนละไม้คนละมืออย่างนี้ เป็นวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน นั่นก็คือการมีจิต
สาธารณะนั่นเอง ผู้คนในชาติก็อยู่อย่างมีความสุข เป็นการกระทำที่มาจากจิตในที่ตั้งตามของตนเอง
โดยปราศจากการบังคับ เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
(บทที่ 3 คนละไม้ คนละมือ, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, หน้า 42)

ข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมโดยการช่วยกันคนละไม้ละมือทำเพื่อประโยชน์
ของส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ผู้คนในชาติอยู่อย่างมีความสุข

ถึงกระนั้นก็ยังไมพ้อ พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้านายในพระราชวังต่างก็พร้อมพระทัยเสียสละ
ทรัพย์ส่วนพร้อมพระทัยเสียสละทรัพย์ส่วนพระองค์ ชำราชาบริพารทั้งชายหญิงได้ร่วมกันนำสร้อยคอ
เงินทอง เพชรนิลจินดาไปขาย เพื่อให้ได้เงินมาช่วยชาติ...
(บทที่ 16 ฟางเพียงพสุธา, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, หน้า 254)

ข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงการเห็นแก่ประโยชน์ของพระบรมวงศานุวงศ์และ เจ้านายในพระราชวังที่ได้
สละทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อนำเงินมาช่วยชาติ นอกจากนี้ข้าราชการทั้งชายและหญิงยังได้นำสร้อยคอ เงินทอง
เพชรนิลจินดาของตนไปขายเพื่อนำเงินมาช่วยชาติ ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าทุกคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
ประโยชน์ส่วนตนจึงยอมเสียสละทรัพย์สินของตนเพื่อให้ชาติได้ดำรงอยู่ต่อไป

รองลงมาได้แก่เรื่องของการร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจ
และด้วยความตั้งใจให้งานสำเร็จ มีจำนวน 12ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28.57 ยกตัวอย่างเช่น

...ไฟลามรวดเร็วมากล้อมหมู่บ้านเอาไว้ ต้องระดมคนทั้งหมู่บ้านมาช่วยกันดับ บ้างก็ช่วยกัน
ถางหญ้า ตัดเส้นทางไม่ให้ไฟลาม บ้างก็ช่วยกันไปเอาน้ำมาดับไฟ โชคดีที่ทุกคนร่วมมือกันอย่างแข็ง
ขัน มิฉะนั้นต้องเกิดอัคคีภัยอย่างแน่นอน
(บทที่ 7 แรงพิโรธจากฟ้าดิน, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, หน้า 108)

ข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจ
และด้วยความตั้งใจจึงจะทำให้งานสำเร็จ โดยคนในหมู่บ้านได้ช่วยกันดับไฟเพื่อไม่ให้ไฟลุกลามไปมากกว่านี้

...จนกระทั่งมีแมลงหวี่ ผี และฝูงมดช่วยกันวางแผนต่อสู้จนสามารถรูกันเข้าไปในวงช้าง
อันธพาลนั้น ช่วยกันกัด ตี ต่อย ตอม จนมันล้มสิ้นฤทธิ์ ป่าทั้งป่าจึงกลับคืนสู่ความสงบสุขดังเดิม
(บทที่ 6 ร่วมแรง ร่วมใจ, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, หน้า 101)

ข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจ และด้วยความตั้งใจจึงจะทำให้งานสำเร็จ โดยแมลงหวี่ ผีเสื้อ และฟุ้งมด ได้ร่วมมือกันวางแผนและต่อสู้กับช้างอันธพาล จนทำให้มันล้มและสิ้นฤทธิ์ ทำให้ปากกลับคืนสู่ความสงบสุขดังเดิม

รองลงมาคือเรื่องของการมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทั้งในกลุ่มย่อยและในสังคมส่วนรวม จำนวน 7 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ยกตัวอย่างเช่น

พ่อของผมเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง มหาวิทยาลัยของพ่อรับบริจาคน้ำมันพืชที่ใช้แล้วเพื่อนำไปทดลองผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ทุกคนในบ้านของผมสนับสนุนพ่อ จึงช่วยกันซักชวนเพื่อนบ้านทำป้ายประกาศ และกล่องรับน้ำมันไปตั้งไว้ตามชุมชนแถวละแวกบ้าน ผู้คนให้ความร่วมมือกันดีมาก ปู่จะคอยรวบรวมเพื่อนำไปส่งที่มหาวิทยาลัยทุกวันจันทร์ (บทที่ 3 คนละไม้ คนละมือ, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, หน้า 37)

ข้อความนี้เป็นเหตุการณ์ตอนที่พ่อรับบริจาคน้ำมันพืชที่ใช้แล้วเพื่อนำไปทดลองผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ทุกคนในบ้านจึงซักชวนเพื่อนบ้านทำป้ายประกาศและกล่องรับน้ำมันไปตั้งไว้ ผู้คนละแวกนั้นก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในสังคมส่วนรวม โดยร่วมมือกันนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาบริจาค เพื่อนำไปทดลองผลิตน้ำมันไบโอดีเซล

เด็ก ๆ เดินตาหน้าเกี่ยวข้าวอย่างตั้งใจ การที่เด็ก ๆ ร่วมมือร่วมแรงกันอย่างนี้ เปรียบได้กับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของชาวนาในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งต่างผลิตกันไปช่วยเหลือเกี่ยวข้าวในนาของเพื่อนบ้านให้เสร็จเป็นราย ๆ ไป เรียกว่า “ลงแขกเกี่ยวข้าว” (บทที่ 2 ควาย ข้าว และชาวนา, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, หน้า 25)

ข้อความนี้เป็นเหตุการณ์ตอนที่เด็ก ๆ ช่วยกันเกี่ยวข้าวอย่างตั้งใจ ซึ่งการที่ช่วยกันเกี่ยวข้าวอย่างตั้งใจ ก็แสดงให้เห็นถึงการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในกลุ่มของตนเองที่ร่วมมือร่วมใจกันเกี่ยวข้าวให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

4. ในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา มีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมในเรื่องของการรู้จักใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาทั้งหมดมากที่สุด คือ มีจำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ยกตัวอย่างเช่น

“จิตด้วยค้ำ จิตจะใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และจะไม่หลงเชื่ออะไร ง่าย ๆ...” (บทที่ 6 โอ้ม! พินิจมหาพิการณา, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, หน้า 95)

ข้อความนี้เป็นคำพูดของจิตงามที่พูดกับพ่อแม่และพี่ว่าจะไม่หลงเชื่ออะไรง่าย ๆ จะรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ แสดงให้เห็นถึงการเป็นคนที่รู้จักใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจปัญหาทั้งหมดของจิตงาม

ส่วนวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมในเรื่องของเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนต้องช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล และเรื่องของถ้ามีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะจะพยายามอภิปรายด้วยสติปัญญาให้อีก ฝ่ายหนึ่งเห็นชอบและคล้อยตามไม่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

8.1 อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาพบว่า มีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมเป็นเรื่องที่ถือว่าเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตในสังคม ดังนั้นเพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้าจึงได้มีการบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้เรียนในระดับประถมศึกษายังเป็นเด็ก สามารถที่จะอบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ได้โดยง่าย และเมื่ออบรมสั่งสอนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เด็กจะซึมซาบสิ่งที่ถูกอบรมสั่งสอนจนเกิดเป็นนิสัยต่อไปนอกจากนี้ยังอาจจะเป็นเพราะวิชาภาษาไทยสะดวกแก่การบรรจุเนื้อหาต่าง ๆ ที่ต้องการอบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังให้แก่เด็กโดยแต่งเป็นเรื่องราวให้เด็กอ่าน กอปรกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของไทย จึงยิ่งสะดวกที่จะนำไปบรรจุในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย เพราะในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย นอกจากจะให้ความรู้ด้านภาษาไทยแก่ผู้เรียนแล้วยังสามารถสอดแทรกขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลงไปหนังสือเรียนได้ด้วย ดังที่ วรณี โสมประยูร (ม.ป.ป.:196) ได้กล่าวไว้ว่า หนึ่งในวิธีการสร้างหนังสือเรียนภาษาไทยคือความสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ได้แก่ การสอดแทรกความรู้ ความคิด คุณธรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรเข้าไปในเนื้อเรื่องของบทต่าง ๆ เท่าที่จะสอดแทรกเข้าไปได้ เช่น เรื่องการทำมาหากิน วัฒนธรรมประเพณี จริยธรรม ฯลฯ วิถีชีวิตประชาธิปไตยที่พบรองลงมาคือวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม อาจจะเป็นเนื่องมาจากว่า วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเป็นเรื่องของการร่วมมือกันทำงาน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรักหมู่คณะ การมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นเรื่องของการทำงานและการทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งเด็กในระดับประถมศึกษาอาจจะยังไม่เข้าใจมากนักในเรื่องของการทำงานและการทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเนื่องจากยังอาจจะมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ จึงทำให้พบวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมค่อนข้างน้อยหรืออาจจะเป็นเพราะว่าการปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยในระดับประถมศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมก่อน ซึ่งหากผู้เรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมแล้วก็จะส่งผลให้เกิดวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เช่น หากผู้เรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ว่าด้วยเรื่องของการเคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกฎระเบียบของสังคม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศแล้ว ผลที่ตามมาก็คือคนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีกลมเกลียวกัน เพราะต่างคนต่างเคารพสิทธิของกันและกัน เคารพกฎระเบียบของสังคมและกฎหมายของประเทศ สังคมก็จะไม่มีเรื่องที่เกิดจากการทะเลาะเบาะแว้งของคนในสังคม ทำให้ประเทศชาติสงบเรียบร้อย ส่วนวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่พบน้อยที่สุดคือวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม โดยอาจจะเป็นเพราะว่าวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านนี้เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนในระดับประถมศึกษายังเป็นเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจึงยังไม่สามารถที่จะใช้ปัญญาในการตัดสินใจปัญหา หรือใช้เหตุผล

ในการตัดสินใจปัญหาได้มากนัก ดังนั้นจึงมีข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยในด้านนี้ค่อนข้างน้อย เพราะถ้าหากบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยในด้านนี้ในหนังสือเรียนมาก ๆ อาจจะทำให้เนื้อหานั้นยากเกินกว่าระดับความรู้หรือระดับสติปัญญาของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา จึงทำให้พบวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมน้อยกว่าวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านอื่น ๆ

2. วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคารวะธรรมที่พบมากที่สุดในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา คือ การมีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ระบุไว้ในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (2551:1) ไว้ว่า วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพูดนั้น ต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง ใช้ภาษาที่สุภาพ และใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับและฐานะของบุคคลในสังคม รวมทั้งการมีมารยาทในการพูด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการผลิตหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยและมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข ดังนั้นจึงทำให้พบข้อความที่แสดงถึงการมีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะมากกว่าเรื่องอื่น ๆ รองลงมาคือเรื่องของการเคารพและเทิดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่น ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเรื่องของการเคารพกฎ ระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าเรื่องดังกล่าวข้างต้นไม่ใช่ประเด็นสำคัญของการสอนวิชาภาษาไทยและการผลิตหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย จึงทำให้มีข้อความที่แสดงถึงการเคารพและเทิดทูนสถาบันที่สำคัญของประเทศ เช่น ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการเคารพกฎ ระเบียบของสังคม ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศน้อยกว่าการมีมารยาทในการพูด รู้จักใช้วาจาสุภาพ และเหมาะสมแก่กาลเทศะ

3. วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเรื่องที่พบมากที่สุด คือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถือว่างานส่วนรวมเป็นงานของตน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าการสอนให้ผู้รู้จักเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมต้องเริ่มสอนหรือปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาที่มากกว่าที่เด็กจะเกิดจิตสำนึกและเกิดความตระหนักที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวม อีกทั้งต้องรู้จักที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนในบางครั้งเพื่อให้เกิดผลดีหรือเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้นจึงปรากฏข้อความที่แสดงถึงการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถือว่างานส่วนรวมเป็นงานของตนมากกว่าเรื่องอื่น ๆ วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมที่พบรองลงมา ได้แก่ เรื่องของการร่วมมือกันทำงาน ซึ่งต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และต้องทำอย่างเต็มใจและด้วยความตั้งใจให้งานสำเร็จ และเรื่องของการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่งานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลและได้ผลงานที่ดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ จะเห็นได้ว่าทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างไกลตัวสำหรับเด็กประถมศึกษา ซึ่งการร่วมมือกันทำงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ อาจจะไม่เหมาะกับวัยของเด็กของระดับประถมศึกษา ซึ่งยังไม่มีความรู้มากเพียงพอที่จะคิดอะไรได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยคำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่จึงจะทำให้งานสำเร็จได้ อีกทั้งเรื่องของการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ก็เช่นเดียวกัน เด็กชั้นประถมศึกษายังไม่โตพอที่จะสามารถรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองได้ ยังต้องการเล่นเพื่อความสนุกสนาน ดังที่ สุรางค์ โค้วตระกูล (2553:85) และ กาญจนา คุณารักษ์ (2558: 139) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กวัยประถมศึกษา (อายุ 6-12 ปี) เป็นวัยที่เต็มไปด้วยความร่าเริงเบิกบาน เด็กจะสนุกสนานในการเล่น ดังนั้นผู้ใหญ่ต้องคอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดส่วนวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องของการมีความ

เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทั้งในกลุ่มย่อยและในสังคมส่วนรวม ก็อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลเดียวกันคือ เด็กชั้นประถมศึกษายังไม่มีความรู้สึกที่จะต้องเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เนื่องจากยังไม่ถึงวัยที่จะต้องรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เด็กในวัยนี้ก็จะยังคงคิดถึงแต่ตัวเองมากกว่าที่จะคิดถึงคนอื่น

4. วิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมที่พบมากที่สุดในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา คือ การรู้จักใช้ปัญญา ใช้เหตุผล และความถูกต้องในการตัดสินใจโดยให้เหตุผล ซึ่งอาจจะอภิปรายได้ว่า ประเทศไทยต้องการให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักใช้ปัญญา ใช้เหตุผล ใช้ความถูกต้องในการตัดสินใจต่าง ๆ จึงได้มีการบรรจุเนื้อหาหรือเรื่องราวที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยในเรื่องนี้ลงในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย แต่ก็ยังมีจำนวนไม่มากนักเนื่องจากไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะและวัยของเด็กชั้นประถมศึกษาดังที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2553: 57) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางเขาว์ปัญญาและความคิดของเด็กระหว่างอายุ 7-12 ปี ยังไม่พัฒนาถึงขั้นสุดท้าย แต่เมื่ออายุ 12 ปีถึงวัยผู้ใหญ่ พัฒนาการทางเขาว์ปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสุดท้าย เด็กจะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุด เด็กสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ มีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่เป็นตัวตนหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม ดังนั้นเด็กชั้นประถมศึกษาซึ่งมีอายุระหว่าง 6-12 ปีจึงไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้อย่างเต็มที่มากนัก ส่วนวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมในเรื่องของถ้ามีปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะจะพยายามอภิปรายด้วยสติปัญญาให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบและคล้อยตามไม่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ซึ่งก็เป็นเพราะว่าเด็กระดับประถมศึกษายังไม่มีความรู้ความสามารถหรือปัญญามากพอที่จะอธิบายให้ผู้อื่นเห็นชอบและคล้อยตามความคิดของตนเองด้วยสติปัญญา เนื่องจากอยู่ในวัยที่ระบบความคิดยังไม่ซับซ้อน คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น ไม่สามารถที่จะใช้คำพูดเพื่อให้คนอื่นคล้อยตามความคิดของตนเองด้วย ประกอบกับยังไม่มีคลังคำมากพอที่จะสรรคามาพูดเพื่อโน้มน้าวใจผู้อื่นได้ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพียาเจต์ (Piaget's Theory of Intellectual Development) ที่ระบุไว้ว่า เด็กอายุ 7-11 ปี มีพัฒนาการอยู่ในขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม (Concrete operations) คือ สามารถใช้สมองคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาที่สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ แต่ยังไม่ถึงขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal operations) ซึ่งจะมีในเด็กอายุ 11-15 ปี ที่จะมีพัฒนาการทางด้านความรู้ความเข้าใจถึงระดับสูงสุด เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผลกับปัญหาทุกชนิด มีความคิดแบบผู้ใหญ่เข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ตลอดจนการสรุปกฎเกณฑ์ การตั้งสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐานได้ (พิงพิศจักรปิง, ม.ป.ป.:33) ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้พบข้อความที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมค่อนข้างน้อยในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. กระทรวงศึกษาธิการควรที่จะเพิ่มบทอ่านที่แสดงถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรมให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากพบน้อยมากในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา แต่ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับพัฒนาการด้านเขาว์ปัญญาของเด็กชั้นประถมศึกษาด้วย
2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรจะมีการสอดแทรกวิถีชีวิตประชาธิปไตยขณะที่ให้นักเรียนอ่านบทอ่านในแต่ละบท นอกเหนือจากการมุ่งสอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิตประชาธิปไตยในหนังสือเรียนระดับชั้นอื่น ๆ หรือวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ เช่น นิตยสาร วารสาร วรรณกรรมสำหรับเด็ก นิทานพื้นบ้าน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นอื่น ๆ ในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย เช่น คำนิยม คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ฯลฯ เพื่อครูผู้สอนจะได้มีแนวทางในการนำไปปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ปรากฏในหนังสือเรียนของต่างประเทศกับประเทศไทย เพื่อจะให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างในการปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยของต่างประเทศไทยกับประเทศไทย

9. เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โกวิท แก้วสุข. (2552). **การเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียน : ศึกษากรณีกิจกรรมสภานักเรียนของโรงเรียนน้ำเย็นวิทยา อำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อุบลราชธานี ประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- _____. (2554). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- _____. (2555). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- ปรีชา ธรรมวินทร. (2532). **การกล่อมเกลாத่างการเมืองโดยผ่านหนังสือเรียน : วิเคราะห์หนังสือเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521**. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- พิงพิศ จักรปิง. (ม.ป.ป.). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- เพ็ญพรทองคำสุก. (2550). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- วรรณิ โสมประยูร. (ม.ป.ป.). **เทคนิคการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2536). **คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536)**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

- _____ . (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____ . (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครู ที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์

กิตติยา ปลอดแก้ว¹

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาครูประชากร คือนักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 27 คนแบบแผนในการทดลอง คือ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบประเมินผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูและ 2) แบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวม มีคุณภาพในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 คิดเป็นร้อยละ 78.52
2. นักศึกษาครูมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์, กระบวนการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์, การคิดแก้ปัญหา

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อีเมล : kittiya_pueng@hotmail.com

The Development of pre-service Teachers' e-Learning by using Creative problem solving process

Kittiya Plodkaew¹

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the development of pre-service Teachers' e-Learning by using Creative problem-solving process and 2) to compare pretest-posttest of pre-service Teachers' Problem-solving ability. The target population was 27 pre-service Teachers 3, Major computer education in the second semester of the academic year 2017 at Lampang Rajabhat University. The experiment is One Group Pretest-Posttest Design. The instruments were 1) Form for evaluation of pre-service Teachers' e-Learning and 2) Problem solving test. Subsequently, the data was analyzed by mean, percentage and Standard Deviation

The findings found that

1. The development of pre-service Teachers' e-Learning by using Creative problem-solving process had a very good quality with 2.36 points, 78.52 percent.
2. Pre-service Teachers have problem-solving ability of posttest was higher than pretest

Keyword : e-Learning, Creative problem-solving process, Problem-solving

¹ Computer Education Lampang Rajabhat University Email : kittiya_pueng@hotmail.com

1. บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากศตวรรษที่ผ่านมาเนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้อง เปลี่ยนจากจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้วยการพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนกรในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากปัญหาที่มีความซับซ้อนจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งเป็นโลกแห่งนวัตกรรมที่มุ่งเน้นความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำเดิม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นทักษะกระบวนกรคิดที่สามารถเน้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยในขณะนี้ ซึ่งทักษะการคิดที่กล่าวถึงคือ การคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่เป็นกระบวนกรทางความคิดในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน ที่มาจากแนวคิดใหม่ๆ อย่างหลากหลาย ประกอบด้วยกรคิดเอกลัษณ์ที่อาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม และกรคิดเอกลัษณ์จากความคิดสร้างสรรค์ ทั้งในด้านการคิดคล่อง ริเริ่ม ยืดหยุ่น และละเอียดลออ ที่ส่งเสริมกันอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปปรับใช้ในการแก้ปัญหา ได้อย่างสร้างสรรค์ ในยุคสมัยแห่งศตวรรษที่ 21(พรสวรรค์ วงศ์ตาธรรม ,2558)

จากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตว่าเป็นผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด การนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎีตลอดจนกระบวนกรต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ รวมถึงความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่ และความรู้จากภูมิปัญญาไทย และทักษะทางเชาว์ปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนกรต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เมื่อต้องการเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน แต่ปัจจุบันพบว่า การเรียนการสอนมุ่งที่การปฏิบัติตามแนวทางและทฤษฎีตลอดเวลา ผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาสใช้ความคิดวิเคราะห์ วิจาร์ณ หรือแสวงหาแนวทางต่าง ๆ ด้วยตนเอง เวลาปฏิบัติ ไม่ได้นำความรู้มาใช้เท่าที่ควร การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงมีปัญหาในลักษณะคล้ายกัน

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการแก้ปัญหาของผู้เรียน การมีทักษะในการแก้ปัญหาจะช่วยลด ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัญหาต่าง ๆ สำหรับความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความคิดชั้นสูง ที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ฉะนั้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดหาแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบกรแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) หรือ CPSถูกพัฒนาขึ้นโดย อเล็กซ์ เอฟ ออสบอร์น (Alex F. Osborn) เป็นกระบวนกรที่ท้าทายในการเอาชนะความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัญหาโดยใช้เครื่องมือของความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา ทำให้ได้ความคิดที่แตกต่าง หลากหลาย และมีศักยภาพในการแก้ปัญหา ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการพิจารณาลักษณะของปัญหา บริบท บุคคลที่เกี่ยวข้อง ไปจนถึงผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น (Isaksen, 2011) ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ได้แสดงความคิดเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาไว้ในหนังสือ การคิดเชิง สร้างสรรค์ ว่า “ทักษะการแก้ปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไทย เพื่อสามารถเผชิญปัญหา ต่าง ๆ ได้ มิใช่เพิกเฉยต่อปัญหา หนีปัญหา หรือแก้ปัญหาด้วยวิธีการไม่เหมาะสมจนเกิดผลเสียต่อตนเองหรือส่วนรวมได้ และอาจพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมส่วนรวมได้” ดังนั้นในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีสถานการณ์และปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นทุกวัน ผู้เรียนจึงควรมีทักษะในการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหานั้นควรเป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

ความสามารถในการแก้ปัญหาสามารถฝึกฝนได้และการฝึกฝนความสามารถและทักษะด้านการแก้ปัญหา นั้นเป็นหน้าที่ของครู เนื่องจากครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังทั้งความรู้และทักษะชีวิตให้ ผู้เรียนอย่างเด่นชัดที่สุด ครูมี อิทธิพลต่อการเรียนการสอนของนักเรียน ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ความรู้ พัฒนาทักษะและ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เช่น การเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนะนำ วิธีการเสาะแสวงหาความรู้ ปลูกฝังจิตวิญญาณ คุณงามความดีและถ่ายทอดลักษณะที่พึงประสงค์

จากประเด็นข้างต้นผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาครู โดยได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของ นักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาครู

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาครู

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 27 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหารายวิชาการออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์

3.3 ขอบเขตของตัวแปร

3.3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูและความสามารถในการคิด แก้ปัญหาของนักศึกษาครู

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

เวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้ระยะเวลาในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด 6 สัปดาห์

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

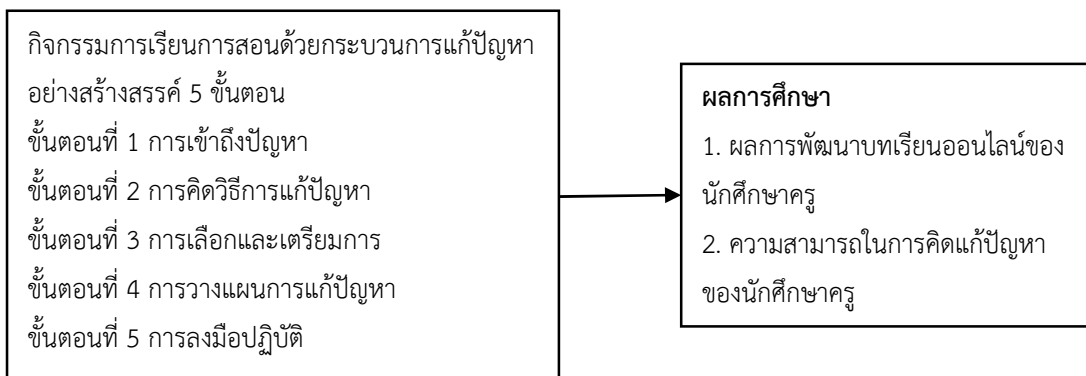
4.1 บทเรียนออนไลน์ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่นักศึกษาครูได้พัฒนาขึ้น โดยได้มีการผสมผสานกัน ระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนโดยนำเสนอผ่านบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์

4.2 กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ขั้นตอน วิธีการ แนวทางหรือระบบที่ช่วยในการ แสวงหาหนทางในการจัดการกับปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยมีใครนึกถึง หรือไม่เคยทำมาก่อน เป็นวิธีการที่แปลกใหม่

แต่มีประโยชน์และสามารถใช้ได้จริง สามารถจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ โดยเริ่มต้นจากการพิจารณาสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ประกอบกับการสืบค้นหาข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหาเพื่อให้ได้ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยกระบวนการเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเข้าถึงปัญหา2)การคิดวิธีการแก้ปัญหา3)การเลือกและเตรียมการ4)การวางแผนการแก้ปัญหา5)การลงมือปฏิบัติ

4.3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการทางสมองของผู้เรียน ในการจัดสภาวะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นโดยพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวังเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยวัดจากคะแนนแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนเรียนและหลังเรียน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

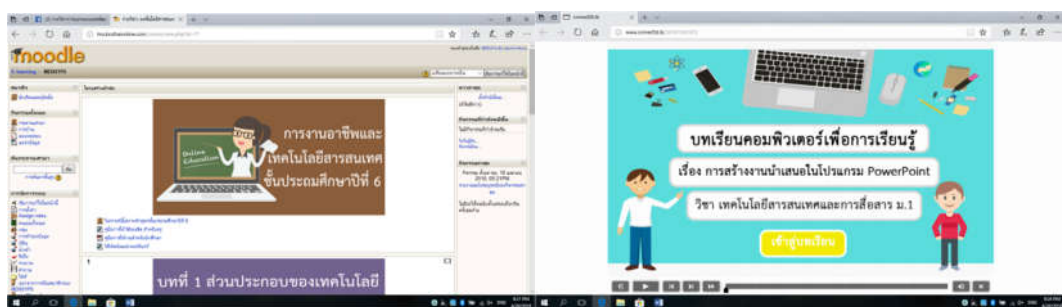
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

- 6.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design
- 6.2 เครื่องมือใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
 - 6.2.1 แบบประเมินการผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครู
 - 6.2.2 แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหานักศึกษาครู
- 6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 6.3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ลำดับที่	ขั้นตอน	กิจกรรม
1	ขั้นตอนที่ 1 การเข้าถึงปัญหา	1) ให้นักศึกษาครูทำแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนรายบุคคล 2) ให้นักศึกษาครูฝึกการหาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาจากแบบฝึกหัดรายบุคคล 3) ให้นักศึกษาครูแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม และทำการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนจากแบบฝึกหัดการวิเคราะห์ปัญหาจากงานวิจัยจำนวน 3 เรื่อง
2	ขั้นตอนที่ 2 การคิดวิธีการแก้ปัญหา	ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนและสรุปผล โดยแต่ละกลุ่มจะต้องพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในการแก้ปัญหา
3	ขั้นตอนที่ 3 การเลือกและเตรียมการ	ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันเลือกเนื้อหาและเตรียมความพร้อมในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์จากแบบฝึกหัดการออกแบบสื่อการเรียนการสอนตาม ADDIE model
4	ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการแก้ปัญหา	ให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์
5	ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติ	ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนออนไลน์
6		1) ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ (ผู้สอนทำหน้าที่ประเมินผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์) 2) ให้นักศึกษาครูทำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนรายบุคคล

6.3.2 ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครู

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครู

6.3.3 ผู้สอนประเมินผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครู โดยประเมินจากแบบประเมินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครู ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับคุณภาพ 3 ระดับ คือ

ค่าคะแนนระหว่าง 2.33 – 3.00 หมายถึง คุณภาพดีมาก

ค่าคะแนนระหว่าง 1.67 – 2.32 หมายถึง คุณภาพดี

ค่าคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง คุณภาพพอใช้

6.3.4 ให้นักศึกษาคูทำแบบทดสอบการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบรายบุคคล

6.3.5 รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ตารางที่ 1 แสดงผลคะแนนการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ	กลุ่มที่					ค่าเฉลี่ย	ค่าร้อยละ
	1	2	3	4	5		
1. ความเป็นนวัตกรรม						2.00	66.67
1.1 ความเป็นนวัตกรรม	2	2	2	2	2	2.00	66.67
2. กระบวนการพัฒนา						2.60	86.67
2.1 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรม	3	3	3	2	3	2.80	93.33
2.2 การใช้หลักการแนวคิดทฤษฎีในการพัฒนานวัตกรรม	3	2	2	2	3	2.40	80.00
2.3 การออกแบบนวัตกรรม	3	3	2	3	3	2.80	93.33
2.4 กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	3	3	2	3	3	2.80	93.33
2.5 การมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม	3	3	3	2	3	2.80	93.33
2.6 ความสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรม	2	2	2	2	2	2.00	66.67
3. คุณค่าของนวัตกรรม						2.47	82.22
3.1 การแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3	3	2	3	3	2.80	93.33
3.2 การใช้ทรัพยากรในการพัฒนานวัตกรรม	3	3	2	2	3	2.60	86.67
3.3 การเรียนรู้ร่วมกัน	3	3	2	2	3	2.60	86.67
3.4 ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแสวงหาความรู้	3	3	2	3	3	2.80	93.33
3.5 การยอมรับ	2	2	2	2	2	2.00	66.67
3.6 การนำไปใช้	2	2	2	2	2	2.00	66.67
ค่าเฉลี่ยรวม						2.36	78.52

จากตารางที่ 1พบว่า บทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวมมีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 2.36คิดเป็นร้อยละ 78.52เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการพัฒนามีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 2.60 คิดเป็นร้อยละ 86.67 รองลงมา คือ ด้านคุณค่าของนวัตกรรม มีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 2.47 คิดเป็นร้อยละ 82.22 และด้านความเป็นนวัตกรรมมีคุณภาพระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.00 คิดเป็นร้อยละ 66.67 ตามลำดับ

7.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาครู

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน
 ของนักศึกษาครู

(n=27)

คะแนนการแก้ปัญหา	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ค่าร้อยละ
ก่อนเรียน	33	20.70	62.74
หลังเรียน	33	27.11	82.15

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาครู จำนวน 27 คน ที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 20.70 คิดเป็นร้อยละ 62.74 และคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 27.11 คิดเป็นร้อยละ 82.15 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาครู มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

8.1 ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งประเมินผลโดยผู้สอนผลการประเมิน พบว่า บทเรียนออนไลน์ของนักศึกษาครูที่เรียนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวม มีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 2.36 คิดเป็นร้อยละ 78.52 นั้นเป็นเพราะนักศึกษาครูได้ทำการเรียนตามกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเข้าถึงปัญหา 2) การคิดวิธีการแก้ปัญหา 3) การเลือกและเตรียมการ 4) การวางแผนการแก้ปัญหา และ 5) การลงมือปฏิบัติ (สิทธิชัย ชมพูพาทย์, 2554) โดยผู้เรียนในแต่ละกลุ่มได้มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานร่วมกันและได้ช่วยเหลือการสร้างสรรคผลงานจนสำเร็จ ดังที่ นิวัฒน์ บุญสมและ มาเรียม นิลพันธุ์ (2558) สรุปว่าการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ใช้ความคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบตามจินตนาการของแต่ละบุคคล ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นความสามารถที่อยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นการคิดค้นเพื่อค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีประโยชน์มีคุณค่าส่งผลให้บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในระดับดีมาก

8.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาครูพบว่า นักศึกษาครูมีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากนักศึกษาครูได้ลงมือปฏิบัติการแก้ปัญหาร่วมกับสมาชิกในกลุ่มครบทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนด้วยการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรวรรณ ต้นสุวรรณรัตน์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มีความสามารถในการแก้ปัญหาวางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่งผลให้คะแนนการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรจัดเตรียมกรณีศึกษาที่หลากหลายเพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาในระหว่างกระบวนการเรียนของนักศึกษาครูให้เพิ่มมากขึ้น

1.2 ผู้สอนควรมีการจัดสถานที่และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้มีความพร้อมก่อนการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกในการค้นหาข้อมูลของนักศึกษาครู

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกับเรียนด้วยการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาครูได้มากขึ้น

2.2 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อให้นักศึกษาครูสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

9. เอกสารอ้างอิง

เกียรติกิติ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). การคิดเชิงสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.

นิวัฒน์ บุญสมและ มาเรียม นิลพันธ์. (2558). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมด้านสุขภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 7 (1) : 123-134.

สิทธิชัย ชมพูพาทย์. (2554). การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ ปริญญาโท วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรสวรรค์ วงศ์ธารธรรม. (2558). “การคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 38: (2): 111-121.

อรรธรรม ต้นสุวรรณรัตน์. (2552). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2.วิทยานิพนธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Isaksen, Scott G., Dorval, K.Brian and Treffinger, Donald J. (2011). Creative Approaches to Problem Solving. n.p.

การสังเคราะห์งานวิจัยและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ธารณ์ ทองงอก¹ ชูชีพ พุทธประเสริฐ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นงานวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าแบบอิสระ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาจำนวน 48 เรื่อง กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะและแบบสัมภาษณ์ทิศทางการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์เนื้อหาด้วยการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะวิเคราะห์ทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย

ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า

1. งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการค้นคว้าแบบอิสระ มีลักษณะเป็นการนิเทศภายใน ผู้วิจัยเป็นเพศชาย เป็นบุคลากรทางการศึกษาสังกัดโรงเรียน ที่มาและความสำคัญของปัญหาเกิดจากโรงเรียนมีปัญหาการนิเทศภายใน ขาดบุคลากรและงบประมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศของหน่วยงาน กรอบแนวคิดในการวิจัยใช้กรอบแนวคิด 5 ขั้นตอนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูหรือผู้รับการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าสภาพการดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางและมีปัญหาที่บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการนิเทศโดย มีข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศ และทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันอย่างจริงจังในการนิเทศ
2. ทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศศึกษานับการนิเทศที่ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศการสร้างเครือข่าย ยึดกฎหมายด้านการศึกษาและนโยบายการศึกษาชาติ เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมด้านการนิเทศศึกษา เน้นการวิจัยแบบผสม เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และสามารถนำไปแก้ปัญหการศึกษาได้จริง

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย, ทิศทาง การนิเทศการศึกษา

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีเมล : pele7tan@hotmail.com

²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Research Synthesis and Direction on Educational Supervision for Chiang Mai University's Education Administration Program

Tharn Thongnon¹ Chooceep Puthaprasert²

Abstract

The purpose of this paper is to examine research on an educational supervision for the education administration program at Chiang Mai University (CMU) and to explore direction in the educational supervision literature. With research synthesis methods, the study analyzed a total of 48 dissertations and independent study projects produced by graduate students in the education administration program. The study also conducted semi-structured interviews with open-ended questions with 17 academic experts in the field of education administration. The statistical analysis and content analysis were employed for data analysis. Delphi technique was used to obtain consensus opinions relating to trends in the educational supervision. The finding shows that research on the educational supervision largely derived from the independent study projects and mainly focused on the issues of internal supervision. The majorities of the researchers is male and are school personnel. The major reasons for conducting research on the educational supervision include school's internal supervision problems and a lack of personnel and budget. Also, the majority of the studies were conducted to examine current issues of organizational supervision, employ *five steps of supervision* concept by Office of the National Primary Education, rely on selected samples of teachers and service recipients, use surveys for data collection, and use a percentage frequency distribution for data analysis. The reviewed studies also indicate that the issues of educational supervision are at moderate level. Each study also supplies recommendations for relevant individuals and agencies. In addition, the finding reveals that directions in educational supervision are inclined to be research and development (R&D) study, underline the increasing use of information technology, build networks, highlight participation of all stakeholders, use diverse research tools to create innovations in educational supervision, and establish audit process and procedure of proposed innovations or models.

Keywords : Researchsynthesis, Direction, Educationalsupervision

¹ Educational Administration Program, Faculty of Education, Chiang Mai University E-mail : pele7tan@hotmail.com

² Educational Administration Program, Faculty of Education, Chiang Mai University

1. บทนำ

การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นระเบียบวิธีการศึกษาตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการศึกษาโดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ หลายๆเรื่องมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำมาเสนอเป็นข้อสรุปอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการให้ได้คำตอบที่เป็นข้อยุติ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 33) การได้มาซึ่งองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยนับได้ว่ามีความชัดเจนและน่าเชื่อถือที่สะท้อนให้เห็นภาพรวมอย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มาจากวิทยานิพนธ์รายงานการวิจัย บทความวิจัย จากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาองค์ความรู้ที่หลากหลายประเด็นที่ผู้วิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการสังเคราะห์งานวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่นทำให้ทราบสถานภาพงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตและสามารถนำไปใช้กำหนดทิศทางการวิจัยในอนาคต การนำผลการวิจัยมาใช้กำหนดเป็นแนวทางแผนงานเพื่อพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษารวมผล พูลทรัพย์ชิน(2530)หรือการก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ประมวลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาที่ผ่านมาอันนำไปสู่การพัฒนาในศาสตร์นั้นต่อไปคูเปอร์และลินเซย์ (Cooper and Lindsay, 1997)

การนิเทศการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนื่องจากเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่บุคลากรทางการศึกษา ครู และนักเรียนสเปียร์(Spears, 1967) เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาเองและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ แฮริส (Harris, 1975) ในระดับผู้ปฏิบัติ ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศโดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการหรือเทคนิคใหม่ ๆ ในการนิเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการบริหารในหน่วยงานทางการศึกษา (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2553) ปัจจุบันศาสตร์ด้านการนิเทศการศึกษาได้มีการพัฒนากระบวนการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับในแต่ละบริบทตั้งแต่ภายในสถานศึกษาและระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา แม้ว่านโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดแต่กระบวนการนิเทศการศึกษาก็ยังเป็นนโยบายหลักและงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 1)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ พ.ศ.2525 ปัจจุบันเปิดสอนนักศึกษาระดับปริญญาโท 25 รุ่น และนักศึกษาระดับปริญญาเอก 3 รุ่นมีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทำวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาครอบคลุมในทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ที่ผ่านมามีงานวิจัยจำนวน 48 เรื่อง ผ่านช่วงเวลาตั้งแต่ประเทศใช้หลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2521 ปรับปรุง 2533 จนมาปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผ่านนโยบายการศึกษาหลายยุค หลายสมัย ผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับคณะผู้วิจัยในฐานะเป็นคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์งานวิจัยและศึกษาแนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาในอนาคตโดยใช้การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะร่วมกับการศึกษาอนาคตภาพโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ร่วมกับคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาหลายสถาบัน เกี่ยวกับหัวข้อวิจัยการนิเทศการศึกษาเพื่อเป็นบทสะท้อนคิดทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติให้กับสถาบันที่จัดการศึกษาได้เตรียมการผลิตผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ในอนาคต

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษาทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความสำคัญของงานวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศของงานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาสาขาวิชาการบริหาร
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้ต่อยอดงานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณค่าสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

3.ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 48เรื่อง(พ.ศ. 2529-2560) และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาทิศทาง แนวโน้มงานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/งานค้นคว้าแบบอิสระ หรือประธานสอบวิทยานิพนธ์/งานค้นคว้าแบบอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาการนิเทศการศึกษา เลือกแบบเจาะจง จำนวน 17 คน

3.2 การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบสังเคราะห์คุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) เพื่อสะท้อนข้อมูลด้านคุณลักษณะวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ โดยการบรรยาย และการจำแนกผลการวิจัยออกเป็น 8 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 2) วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ 4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 5) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 6) การเก็บรวบรวมข้อมูล 7) ผลการวิจัย 8) ข้อเสนอแนะ

3.3 การศึกษาทิศทาง การวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านเป้าหมาย/จุดเน้นการวิจัย 2) ด้านแนวคิดทฤษฎี/นโยบาย ที่ใช้ใน งานวิจัย 3) ด้านรูปแบบการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา 4) ด้านการนำไปใช้

ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาเป็นงานวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาทุกเทคนิควิธีทุกรูปแบบ รวมทั้งการนิเทศภายใน และการนิเทศการสอน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่เริ่มต้นเปิดหลักสูตรจนถึงปัจจุบัน

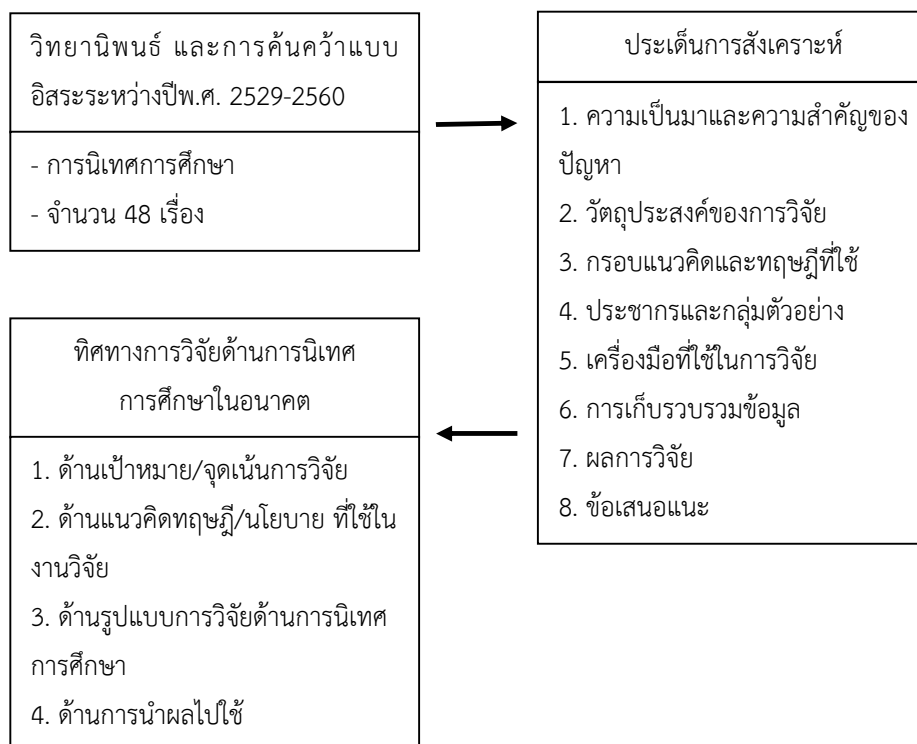
4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2560 ด้านการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายใน การนิเทศการเรียนการสอน การนิเทศด้วยเทคนิควิธีการทุกรูปแบบ

4.2 การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การบวนการที่นำงานวิจัยซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ มาวิเคราะห์และสรุปตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

4.3 ทิศทางการวิจัย หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่องานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาบริหารการศึกษาในอนาคตโดยพิจารณาจากงานวิจัยที่ผ่านมาและแนวโน้มที่ควรจะเป็น ใน 4 ประเด็นคือ เป้าหมาย/จุดเน้น การวิจัยแนวคิดทฤษฎี/นโยบาย ที่ใช้ในงานวิจัยรูปแบบการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา และการนำผลไปใช้

5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากวิทยานิพนธ์ และงานค้นคว้าแบบอิสระระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศทางการศึกษา โดยประยุกต์การสังเคราะห์ใน 3 ขั้นตอน คือ 1) การสังเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย 2) การสังเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย 3) การศึกษาแนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาในอนาคต

6.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 48 เรื่อง(พ.ศ. 2529-2560)

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาในอนาคตเลือกแบบเจาะจง จากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์/งานค้นคว้าแบบอิสระ หรือประธานสอบวิทยานิพนธ์/งานค้นคว้าแบบอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาการนิเทศการศึกษา จำนวน 17 คน ซึ่งจะไปตามเกณฑ์ขนาดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของ มาลินีว (Malino, 1972 อ้างถึงใน จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2530)

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับคือ

6.2.1 แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเพื่อใช้บันทึกรายละเอียดของวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย ลักษณะงานวิจัย ประเภทของการนิเทศการศึกษาสถานภาพเพศตำแหน่งหน้าที่การงาน และหน่วยงานที่สังกัด และแบบสังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยจำนวน 8 ประเด็น คือ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

6.2.2 แบบสัมภาษณ์แนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาในอนาคตเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

6.2.3 แบบสอบถามแนวโน้มและทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาในอนาคตเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

6.3.1 สรุปรวบรวมงานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาที่เป็นวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตั้งแต่เริ่มเปิดหลักสูตรจนถึงปัจจุบัน

6.3.2 กำหนดประเด็น/ตัวแปรที่แสดงลักษณะและสาระของงานวิจัย

6.3.3 สรุประเด็นและบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ข้อมูลที่ใช้บันทึกพิจารณาจากส่วนประกอบที่ปรากฏในแต่งงานวิจัยและนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การบันทึกข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา ศึกษาจากสถานภาพของงานวิจัย เป็นประเด็นในภาพรวมประกอบด้วยลักษณะของงานวิจัยว่าเป็นวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระ ลักษณะหรือชนิดของการนิเทศการศึกษาสถานภาพเพศของผู้วิจัย สถานภาพตำแหน่งหน้าที่การทำงานของผู้วิจัย และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย

2) การบันทึกเนื้อหาตามขอบเขตของงานวิจัยยึดกรอบตามขอบเขตเนื้อหาของงานวิจัยใน 8 ประเด็น เป็นการอ่านและบันทึกผลตามความถี่ของข้อมูลที่ได้จากประชากรทั้งหมด

6.3.4 สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและทิศทางกรวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาในอนาคตจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน เพื่อทำการสรุปประเด็นแนวโน้มและทิศทางกรวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

6.3.5 นำประเด็นทิศทางกรวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสร้างข้อคำถามเพื่อนำไปสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันแนวโน้มและทิศทางกรวิจัย

6.4 กรวิเคราะห์ข้อมูล

กรวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

6.4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบทความวิจัยที่วิเคราะห์ได้จากแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบทความวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

6.4.2 ข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยใช้การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดกรวิจัยทั้ง 8 ประเด็นโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

6.4.3 การศึกษาทิศทางกรวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา ใช้เทคนิคเดลฟายวิเคราะห์เนื้อหาด้วยค่ามัธยฐาน (Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR)

7. ผลการวิจัย

กรวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา และเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และสรุปภาพรวมที่ได้จากข้อค้นพบ จากวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระจำนวน 48 เรื่อง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยดังนี้

7.1 ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 48 เรื่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2560 พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นการค้นคว้าแบบอิสระ (ร้อยละ 72.91) รองลงมาคือวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 27.09) ประเภทของการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นการนิเทศภายใน (ร้อยละ 66.67) รองลงมาเป็นการนิเทศงานวิชาการและการนิเทศการสอนมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 8.33) การนิเทศการศึกษา (ร้อยละ 6.25) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (ร้อยละ 4.17) และน้อยที่สุดเป็นการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศทางไกลและการนิเทศแบบมีส่วนร่วมมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 2.08) สถานภาพเพศของผู้วิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.41) รองลงมาเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 39.59) ตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครู (ร้อยละ 29.17) รองลงมาเป็นอาจารย์ใหญ่และผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 27.08) รองผู้อำนวยการและผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ (ร้อยละ 18.75) ศึกษาในเทศก์ (ร้อยละ 14.59) ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (ร้อยละ 4.17) และน้อยที่สุดเป็นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ นักวิชาการศึกษาและกรรมการสมาคมโรงเรียนเอกชน มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 2.08) ส่วนหน่วยงานที่สังกัดของผู้วิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในสถานศึกษา (ร้อยละ 72.92) รองลงมาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (ร้อยละ 25.00) และกองการศึกษาเทศบาล (ร้อยละ 2.08)

7.2 ผลการสังเคราะห์เนื้อหา

รายละเอียดการสังเคราะห์เนื้อหาทั้ง 8 ประเด็นมีดังนี้

7.2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาพบว่าอันดับหนึ่งมีความเป็นมาของปัญหาการวิจัย เกิดจาก สถานศึกษามีปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา ขาดกระบวนการ ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 70.83) อันดับสองคือ สถานศึกษามีความต้องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาหรือเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา(ร้อยละ 18.75) อันดับสามต้องการศึกษาผลการใช้การการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 10.42) อันดับสี่นำกระบวนการนิเทศตามแนวนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ (ร้อยละ 6.25)

7.2.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตั้งแต่ 1 ข้อ ไปจนถึง 4ข้อ รายละเอียดพบว่าอันดับหนึ่งมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาของหน่วยงาน (ร้อยละ 60.42)อันดับสองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ (ร้อยละ 39.58) อันดับสามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาด้วยการนิเทศการศึกษา (ร้อยละ 29.17) อันดับสี่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศของหน่วยงาน (ร้อยละ 8.33) อันดับห้ามีวัตถุประสงค์ที่มีความถี่เท่ากัน 4 ประเด็นคือ เพื่อนำวิธีการนิเทศด้วยรูปแบบต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ เช่น เพศ วุฒิ การศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง เพื่อศึกษาผลการนิเทศด้วยรูปแบบต่าง ๆ และเพื่อจัดทำและตรวจสอบคู่มือการนิเทศ (ร้อยละ 6.25) อันดับหกมีวัตถุประสงค์ที่มีความถี่เท่ากัน 2 ประเด็นประกอบด้วย เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อศึกษาบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ (ร้อยละ 4.17) อันดับเจ็ดมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกัน 7 ประเด็นดังนี้ เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้บริหาร ของครูต่อการนิเทศการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการนิเทศกับการรับรู้ของผู้บริหาร เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานนิเทศ เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศ เพื่อประเมินโครงการนิเทศ เพื่อจัดทำแผนการนิเทศการศึกษา และเพื่อศึกษาการดำเนินการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาต้นแบบ (ร้อยละ 2.08)

7.2.3 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นกรอบกระบวนการนิเทศ กำกับ ดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างเครื่องมือ และเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลและรายงานผล (ร้อยละ 25.00)รองลงมาเป็นกรอบแนวคิดของการจัดกิจกรรมนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผล (ร้อยละ 10.42)อันดับสามเป็นกรอบแนวคิดการนิเทศการศึกษาตามแนวทางของสังัด อุทรานันท์ (2530) และรุจิร ภูสาระ (2547) ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านการนิเทศการสอนและด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 6.25) อันดับสี่มีกรอบแนวคิดที่มีจำนวนเท่ากัน 2 แนวคิดประกอบด้วย เป็นกรอบแนวคิดของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ 9 ด้าน ประกอบด้วย งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน งานส่งเสริมการสอน และงานประชุมอบรมทางวิชาการ (ร้อยละ 4.17) และกรอบแนวคิดกิจกรรมการนิเทศภายใน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย การสังเกตการณ์สอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การ

ปฐมนิเทศครูใหม่ การสาธิตการสอน (ร้อยละ 4.17) นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่ยึดตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันอื่นๆ เช่น กรอบแนวคิดของการจัดทำคู่มือ ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552)แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ คือ คำนำ สารบัญ บทนำ กระบวนการดำเนินงาน การสรุปและรายงานผล และเอกสารอ้างอิง/ภาคผนวก (ร้อยละ 4.17) กรอบแนวคิดของการประเมินโครงการตามแนวคิดของ สตีฟเฟิเบม (Stufflebeam, 1997) ประกอบด้วย การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต (ร้อยละ 2.08) กรอบแนวคิดการตรวจสอบประสิทธิภาพของคู่มือและแนวทาง 3 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ (ร้อยละ 10.42) และยังมีการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดก่อนหน้านี้โดยมีลักษณะใกล้เคียงกับกรอบแนวคิดในอันดับต้นๆ

7.2.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากงานวิจัย ส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 93.75)

รองลงมาเป็นการศึกษาจากกลุ่มประชากร (ร้อยละ 6.25) เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพบว่า อันดับหนึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็น ครูหรือผู้รับการนิเทศ (ร้อยละ 81.25) อันดับสองเป็นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการและหัวหน้างานนิเทศ หัวหน้างานวิชาการ หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศ (ร้อยละ 58.33)อันดับสามเป็นศึกษานิเทศก์ (ร้อยละ 14.58)อันดับสี่เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 6.25)

7.2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือ 1 ประเภท (ร้อยละ 68.75) อันดับสองใช้เครื่องมือ 3 ประเภท (ร้อยละ 10.42) อันดับสามใช้เครื่องมือ 2 ประเภท (ร้อยละ 8.33) อันดับสี่ใช้เครื่องมือ 5 ประเภท (ร้อยละ 6.25) อันดับห้าใช้เครื่องมือ 4 ประเภท (ร้อยละ 4.17) และใช้เครื่องมือ 7 ประเภท (ร้อยละ 2.08) ในด้านชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแบบสอบถาม (ร้อยละ 93.75) อันดับสองเป็นแบบสัมภาษณ์ (ร้อยละ 16.67) อันดับสามแบบบันทึก (ร้อยละ 10.42) อันดับสี่มีเท่ากัน 2 ประเภทคือ แบบสังเกตการณ์ สอน และแบบสรุปผลการประชุม /วาระการประชุม (ร้อยละ 6.25) อันดับห้า มีเท่ากัน 2 ประเภทคือ แบบสรุปข้อค้นพบและแบบทดสอบ (ร้อยละ 2.08)

7.2.6 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (ร้อยละ 100.00) ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ใช้ค่าความถี่และร้อยละมากที่สุด (ร้อยละ 93.75) อันดับสอง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบอุปนัย (ร้อยละ 62.50) อันดับสามใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ร้อยละ 56.25) อันดับสี่เป็นการทดสอบที (t-test) (ร้อยละ 4.17) อันดับห้าใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่าย (ร้อยละ 2.08)

7.2.7 ผลการวิจัย พบว่าการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาของหน่วยงานส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 58.62) อันดับสองมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 24.14) และอันดับสามมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 17.24) การศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะพบว่าปัญหาของการนิเทศส่วนใหญ่มีปัญหามาจากบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการนิเทศ (ร้อยละ 36.84) อันดับสองบุคลากรขาดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศ (ร้อยละ 31.58) อันดับสามขาดงบประมาณ (ร้อยละ 21.05) และอันดับสี่มีภาระหน้าที่อื่นมาก (ร้อยละ 10.53) แนวทางการพัฒนาด้วยการนิเทศการศึกษา พบว่าอันดับหนึ่งสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับกระบวนการนิเทศของสถานศึกษาเช่นให้ความรู้ครู หรือจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ (ร้อยละ 57.14) อันดับสองใช้กระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่ร่วมวางแผน ร่วมประเมิน และร่วมพัฒนา (ร้อยละ 21.43) อันดับสามพัฒนากระบวนการบริหารให้มีประสิทธิภาพ เช่น การติดตามผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง การนำผลการนิเทศมาใช้ในการวางแผน (ร้อยละ 14.29)

และอันดับสี่ใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายวิธีการ (ร้อยละ 7.14) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
 ด้านการเรียนการสอนและคุณลักษณะของผู้บริหารกับการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2.8 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย พบว่าสามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการ
 วิจัย มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) หน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเห็น
 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา 2) ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันอย่างจริงจังกับการการนิเทศการศึกษา
 ของสถานศึกษา 3) สถานศึกษาต้องมีแผนงานและโครงการนิเทศให้ชัดเจนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มี
 ประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 2) ควรศึกษา
 เปรียบเทียบปัญหาอุปสรรคกับหน่วยงานอื่น 3) ควรทำการศึกษาประสิทธิภาพการใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาที่
 ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
 ประถมศึกษา

7.3 ผลการศึกษาทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อทิศทางการนิเทศการศึกษาใน 4 ประเด็นด้วยเทคนิค
 เดลฟายในรอบที่ 3 นำเสนอดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐาน (Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับทิศ
 ทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ข้อ	รายการ	Mdn	แนวโน้มความ เป็นไปได้	IR	ความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ
	ประเด็นด้านเป้าหมาย/จุดเน้นการวิจัย				
1.	การนิเทศโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในลักษณะ การนิเทศออนไลน์ โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มเรียนรู้โดยผ่านเครือข่าย ทางสังคมออนไลน์	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
2.	การนิเทศที่เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอน และการ ปฏิบัติงาน และส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการเรียน การสอนบนหลักการสร้างสัมพันธภาพของความเท่าเทียม	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
3.	การวิจัยสร้างเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ในการนิเทศแบบพี่ ช่วยน้อง สถานศึกษาขนาดใหญ่ช่วยสถานศึกษาขนาดเล็ก เน้น การมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในและนอก สถานศึกษา	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
4.	การสร้างคู่มือเพื่อให้เกิดกระบวนการนิเทศการศึกษาที่มีความ ชัดเจน และเป็นการแก้ปัญหาระยะยาว ให้กับองค์กร	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5.	การนิเทศเพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผล ทำในเฉพาะ สาขาวิชาที่มีปัญหาหนักเช่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6.	การนิเทศเพื่อแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ งานวิจัยเชิงสถาบัน เน้นการ แก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง ผู้มีประสบการณ์มากช่วยผู้ประสบการณ์ น้อย	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
7.	เน้นการสร้างรูปแบบการนิเทศแนวใหม่ มีความสอดคล้องกับ นโยบายการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการ	Mdn	แนวโน้มความ เป็นไปได้	IR	ความสอดคล้อง ของผู้ทรงคุณวุฒิ
	ประเด็นด้านแนวคิดทฤษฎี/นโยบายที่ใช้ในงานวิจัย				
1.	ยึดแนวทางการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและ กฎหมายเช่นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กฎหมายทางการศึกษฉบับ ใหม่ แผนการศึกษาชาติ 20 ปี และนโยบายภาครัฐเช่น ประเทศ ไทยในยุค 4.0	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2.	แนวคิดด้านการใช้การนิเทศการศึกษาผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ การสร้างและใช้เครือข่าย การวัดและประเมินผลและ การบูรณาการการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
3.	แนวคิดที่ประยุกต์การพัฒนาบุคลากรในวงการธุรกิจเอกชนและ อุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่ประสบผลสำเร็จทั้งในและต่างประเทศ	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
4.	การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการนิเทศการศึกษาของนักวิชาการในอดีต กับการนิเทศสมัยใหม่	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
	ประเด็นด้านรูปแบบการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา				
1.	การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการนิเทศการศึกษา	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2.	เน้นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย มี หลายขั้นตอน	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
3.	การวิจัยที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในองค์กร	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
4.	การนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ มีการประเมินผล เพื่อให้ ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ใช้แก้ปัญหาได้จริง	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
	ประเด็นด้านการนำผลไปใช้				
1.	การนิเทศการศึกษาต้องยึดการบริหารสถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง โดยการปรับกระบวนการนิเทศให้เข้ากับกระบวนการบริหารงาน ของสถานศึกษา	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2.	การนิเทศการสอนต้องมีบทบาทหน้าที่ของบุคลากรชัดเจน กระชับ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนได้	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
3.	ผลงานวิจัยสามารถนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรการนิเทศการศึกษา แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
4.	ผลงานวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศเพื่อ แก้ปัญหาให้กับสถาบันทางการศึกษาได้	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า
หรือเท่ากับ 1.50 และมีความคิดเห็นที่เป็นไปได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดตามเกณฑ์ของ สุภาคัจฉันทวานิช
(2540) ทุกประเด็น

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้ เป็นข้อค้นพบจากการที่ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2529 ถึง พ.ศ. 2560 จำนวน 48 เรื่อง ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ เป็นการค้นคว้าแบบอิสระ ประเภทของการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นการนิเทศภายใน สถานภาพเพศของผู้วิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครู หน่วยงานที่สังกัดของ ส่วนใหญ่สังกัดสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจาก หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกการบริหารการศึกษา เปิดทำการสอน 2 แผน คือแผน ก และแผน ข กำหนดให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระตามลำดับ ซึ่งจำนวนนักศึกษาแผน ก น้อยกว่า แผน ข ดังนั้นจึงทำให้จำนวนผู้ทำการศึกษาแบบค้นคว้าแบบอิสระจึงมีจำนวนมากกว่าในแต่ละปีการศึกษา เพศและตำแหน่งมีคุณลักษณะเช่นเดียวกัน เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาเรียนเป็นชาย และมีตำแหน่งเป็นครู ทำให้งานวิจัยด้านการนิเทศการศึกษามีคุณลักษณะของงานวิจัยเป็นไปตามผลการศึกษา

2. ผลจากการสังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นการสังเคราะห์ 8 ประเด็น พบว่าความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ส่วนใหญ่มีความเป็นมาของปัญหาการวิจัย เกิดจาก สถานศึกษามีปัญหาการนิเทศภายใน สถานศึกษา ขาดกระบวนการ ขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง สถานศึกษามีความต้องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาหรือเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายใน สถานศึกษา ต้องการศึกษาผลการใช้การการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำกระบวนการนิเทศตาม แนวนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องอาศัย กระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องและอาศัยองค์ประกอบหลายด้านเช่นความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การให้ความสำคัญของผู้บริหาร แต่สถานศึกษาที่ทำการวิจัยนั้น ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก มีจำนวนบุคลากรน้อย คณะครูทุกท่านต้องทำงานทุกงาน และสอนในวิชาที่ไม่มีมีความถนัดอีกทั้งมีการโยกย้ายของผู้บริหารบ่อยทำให้กระบวนการนิเทศภายในจึงไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุรัชย์ คุณแก้ว ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการนิเทศภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มดอยอินทนนท์จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ศึกษาผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนและหาวิธีการแก้ปัญหา โดยพบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดของครูผู้สอนด้านการเรียนคือ จำนวนครูไม่เพียงพอขาดความรู้ ความเข้าใจต่อกระบวนการนิเทศการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง และฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาของหน่วยงาน เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ส่วนใหญ่ใช้กรอบกระบวนการนิเทศ กำกับ ดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ประถมศึกษาแห่งชาติ มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างเครื่องมือ และเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลและรายงานผล และนำมาปรับเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานตนเอง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากงานวิจัย ส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นครูหรือผู้รับการนิเทศเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้ เครื่องมือ 1 ประเภท และใช้เครื่องมือ 3 ประเภท ส่วนใหญ่เป็นแบบสอบถาม เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกวิธี เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ส่วนใหญ่ใช้ค่าความถี่และร้อยละการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบอุปนัยผลการวิจัย พบว่าการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาของหน่วยงานส่วนใหญ่มีสภาพ

การดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่าปัญหาของการนิเทศส่วนใหญ่มีปัญหาจากบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการนิเทศ บุคลากรขาดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศ ขาดงบประมาณ มีภาระหน้าที่อื่นมากข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย พบว่าสามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) หน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา 2) ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันอย่างจริงจังกับการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา 3) สถานศึกษาต้องมีแผนงานและโครงการนิเทศให้ชัดเจน ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาอุปสรรคกับหน่วยงานอื่น 3) ควรทำการศึกษาประสิทธิภาพการใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาประถมศึกษาทั้งนี้เนื่องจาก สาขาวิชาการบริหารการศึกษานำหนักให้ผู้วิจัยทำวิจัยจากปัญหาที่ตนเองประสบในสถานศึกษา หรือในหน้าที่ที่รับผิดชอบในสถานศึกษา เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา เช่น การจัดทำคู่มือการศึกษานิเทศของหน่วยงาน เป็นพื้นฐานสำคัญทำให้ผู้วิจัยสามารถรู้สภาพบริบทของสถานศึกษาตนเองได้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมที่มากับปัญหาต่อไปนอกจากนี้การนิเทศการศึกษาเป็นเรื่องที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญ จะเห็นว่าได้มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติอย่างชัดเจนและมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดอยู่บ่อยครั้งทำให้กรอบแนวคิดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดหลักที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักการเก็บข้อมูลงานวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทน มีความประหยัด ลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการจัดเก็บข้อมูล งานวิจัยหลายเล่มมีการศึกษากับสถานศึกษาทั้งอำเภอ ทำให้ต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษา ด้านเครื่องมือการวิจัยการศึกษาระยะแรกเน้นการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาซึ่งสามารถใช้แบบสอบถามฉบับเดียวแต่มีหลายตอน สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์แล้ว ในระยะหลังการวิจัยมีความซับซ้อนมากขึ้นจะได้มีการออกแบบเครื่องมือที่หลากหลายมาใช้เพื่อให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการเก็บข้อมูลมากที่สุดด้านการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยออกแบบ และดำเนินการกับหน่วยงานต้นสังกัดของตนเอง การเก็บข้อมูลจึงเก็บด้วยตนเองเป็นหลัก ผลการศึกษานิเทศดำเนินการส่วนมากอยู่ในระดับปานกลางมีปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศหลายประเด็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี เจริญธง (2559) ที่ได้ศึกษาการจัดทำคู่มือการนิเทศการสอนของโรงเรียนบ้านโป่งนก จังหวัดเชียงรายที่พบว่า ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการสอนของโรงเรียนบ้านโป่งนก จังหวัดเชียงราย คือขาดความร่วมมือในการดำเนินการนิเทศ ดำเนินงานไม่ต่อเนื่องอีกทั้งยังขาดการรายงานผลการดำเนินการนิเทศการสอนไม่มีการประชุมวางแผนในการดำเนินการนิเทศการสอนทำให้การนิเทศการสอนขาดประสิทธิภาพ

3. ผลจากการศึกษาทิศทางการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษานานาชาติประเด็นด้านเป้าหมาย/จุดเน้นการวิจัยการนิเทศโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในลักษณะการนิเทศออนไลน์ โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มเรียนรู้โดยผ่านเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอน และการปฏิบัติงาน และส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนสร้างเครือข่ายการนิเทศการศึกษาในระดับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ประเด็นด้านแนวคิดทฤษฎี/นโยบายที่ใช้ในงานวิจัยยึดแนวทางนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายเช่นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กฎหมายทางการศึกษาฉบับใหม่ แผนการศึกษาชาติ 20 ปี และนโยบายภาครัฐเช่น ประเทศไทยในยุค 4.0 ยุคที่พัฒนาบุคลากรในวงการธุรกิจเอกชนและอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ที่ประสบผลสำเร็จทั้งในและต่างประเทศ และประยุกต์ใช้ทฤษฎีการนิเทศการศึกษาของนักวิชาการในอดีตกับการนิเทศสมัยใหม่ประเด็นด้านรูปแบบการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษา

เน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ เน้นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย มีหลายขั้นตอน เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในองค์กร และนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ มีการประเมินผล เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประเด็นด้านการนำไปใช้การนิเทศการศึกษาต้องยึดการบริหารสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางโดยการปรับกระบวนการนิเทศให้เข้ากับกระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาการนิเทศการสอนต้องมีบทบาทหน้าที่ของบุคลากรชัดเจน กระชับ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ ผลงานวิจัยสามารถนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรการนิเทศการศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาต้องยึดหลักการจัดการศึกษาของภาครัฐที่มีนโยบายการศึกษาชาติเป็นตัวขับเคลื่อนให้สถานศึกษาดำเนินการ นอกจากนี้รูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมในยุคปัจจุบันคือการวิจัยเพื่อพัฒนาเน้นการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ด้วยการวิจัยแบบผสมผสานที่ถือว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด เพราะเป็นกระบวนการวิจัยที่ผนวกเทคนิค กระบวนการวิธีและแนวคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเข้าด้วยกันเป็นรูปแบบที่ขยายข้อจำกัดของการวิจัยแบบเดิมโดยมุ่งเน้นไปถึงการตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ โอนทัย งามวิชัยกิจ (2558) ที่ได้กล่าวถึงการวิจัยแบบผสมผสานว่าเป็นวิธีการวิจัยที่มีความเหมาะสมที่สุดในการหาความรู้เพราะสามารถตอบคำถามทั้งในภาพกว้างและภาพลึก ในส่วนของการนำผลการวิจัยไปใช้จะต้องมีการยึดสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการนิเทศเนื่องจากสถานศึกษามีระบบการบริหารและโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างกัน รัฐบาลได้มีการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544) ที่กล่าวว่ากระทรวงศึกษาธิการให้อำนาจสถานศึกษาในการบริหารจัดการตามความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ควรส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาด้วยเทคนิคการนิเทศใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ของสถานศึกษา
2. ควรศึกษา ติดตามผลการทดลองใช้รูปแบบ แนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือการนิเทศการศึกษาภายในหน่วยงานเพื่อใช้ในการกำกับติดตาม ประเมินผลในงานหรือวิชาที่มีปัญหามากที่สุด
4. ควรศึกษารอบแนวคิดในการนิเทศที่มาจากองค์กรภาคเอกชนที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาต่อยอดกับภาคการศึกษา
5. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และกระทำการระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก
6. ควรใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาจากนโยบายการศึกษาชาติ จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ จากแผนการศึกษาชาติ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยด้านการนิเทศการศึกษาเพื่อการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับการศึกษาชาติในยุค 4.0
2. ควรศึกษางานวิจัยจากต่างประเทศที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยให้มีความหลากหลาย และลุ่มลึกมากขึ้น

บทสะท้อนคิดเชิงวิชาการและวิชาชีพจากงานวิจัย

จากการศึกษาที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยรวมทั้งการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาทั้ง 48 เรื่อง พบว่าปัญหาหลักในด้านการนิเทศการศึกษาคือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศการศึกษา ทำให้การนิเทศการศึกษาในหน่วยงานขาดความต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรได้นำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. สะท้อนคิดเชิงนโยบาย

- 1.1 สาขาวิชาการบริหารการศึกษาควรจัดให้มีกระบวนการนิเทศการศึกษาอยู่ภายในหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นรายวิชาบรรยายและปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้รู้ เข้าใจ และประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาได้
- 1.2 สาขาวิชาการบริหารการศึกษาควรบูรณาการความรู้เกี่ยวกับการนิเทศศึกษากับกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักศึกษาตลอดทั้งหลักสูตรเช่น บูรณาการกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาหรือกระบวนการต่าง ๆ
- 1.3 ครูสภา ควรเพิ่มสมรรถนะการนิเทศการศึกษาให้เป็นสมรรถนะหลักในวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์เพื่อขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
- 1.4 หน่วยงานระดับต้นสังกัด (สกอ/สพฐ/ศอศ) ต้องส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำกระบวนการนิเทศการศึกษาสู่การปฏิบัติให้กับบุคลากรภายในสังกัด ด้วยการจัดทำเอกสาร คู่มือ หรือกำหนดวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนและกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้มีกระบวนการนิเทศศึกษาแทรกอยู่ในทุกมาตรฐานการประเมิน
- 1.5 สถานศึกษาควรใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

2. สะท้อนคิดเชิงปฏิบัติ

- 2.1 รูปแบบ/แนวทางการเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีวิธีการจัดการศึกษาและเตรียมกำลังคน ดังนี้
 - 1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหาร ครูสภาต้องมีการกำหนดแนวปฏิบัติให้ชัดเจน ต้องมีหลักสูตร รูปแบบ โครงสร้างในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่มีมาตรฐานเดียวกัน และควรจะทำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
 - 2) ระหว่างการเรียนการสอนของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่องนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ เช่น

การสัมภาษณ์ผู้บริหาร การใช้กรณีศึกษา (Case Study) กับผู้บริหารที่มีประสบความสำเร็จ การฝึกการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การนิเทศติดตาม ประเมินผล การจัดการศึกษา เป็นต้น

2.2 สถาบันที่มีการผลิตนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาควรรนำเอกลักษณ์ของสถาบันมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐเน้นการส่งเสริมวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเน้นการยึดโยงกับท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยเอกชนใช้กระบวนการนิเทศเป็นการสร้างคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามเอกลักษณ์ของตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและสาขาวิชาการนิเทศการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทุกท่านที่ได้สละเวลาในการให้คำสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการทำวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ตลอดจนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำและเผยแพร่งานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

9. เอกสารอ้างอิง

- กรณีศึกษา เรื่องเคช. (2554). การสังเคราะห์งานวิจัย. การสังเคราะห์งานวิจัย. ยะลา:วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร.
สืบค้นจาก http://www.yala.ac.th/download/meen/06/06/2554scan_0063.pdf.
- กรองทอง จิตรเดชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- จุมพล พูลทรัพย์สิน. (2530). การวิจัยแบบ EDR. ใน รวบรวมบทความวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย.(2542). การวิเคราะห์อภิมาน Meta-analysis. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงัดอุทรานันท์.(2530).การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- รุจิร ภูสาระ. (2547). การบริหารวิชาการและการประกันคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทมิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.
- วีระา เล่าเรียนดี.(2553).การนิเทศการสอน. สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภางคัจันทรวานิช. (2540). การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัชย์ คุณแก้ว. (2555). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มตอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิชาเอกการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2548). กระบวนการสอนของครู.กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2552). การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). การดำเนินการตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามเจริญพานิช.
- _____. (2529). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- อโณทัย งามวิชัยกิจ. (2558). การวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ : MIXED METHODS APPROACH: QUALITATIVE AND QUANTITATIVE RESEARCH DESIGN. วารสารการจัดการสมัยใหม่ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม –มิถุนายน 2558.
- อัญชลี เจริญธง. (2559).การจัดทำคู่มือการนิเทศการสอนของโรงเรียนบ้านโป่งนก จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษ วิชาเอกการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Cooper, H. and Lindsay, J. J. (1997).*Research Synthesis and Meta-analysis*. In Bickman, L. and Rog, D. J. (eds). *Handbook of Applied Social Research Method*, pp.315-337. California: Sage Publication.
- Harris, Ben M. (1975). *Supervisory Behavior Education* (2nd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Stufflebeam, et al. (1997).*Education evaluation and decision making*. Itasca, IL: P.E.
- Spears, Harold. (1967). *Improving the Supervision Instruction*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการดำรงชีวิต ของผู้สูงอายุกรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอชาลวาลักษณ์ จังหวัดกำแพงเพชร

นงลักษณ์ ใจฉลาด¹ ชญานิชฐ์ ศศิวิมล²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุกรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอชาลวาลักษณ์ จังหวัดกำแพงเพชรโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ3) เพื่อศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย120คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 100 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1) ผลการศึกษาปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหา1.1) ด้านการออกกำลังกายที่ถูกรื้อ1.2) ด้านความรู้ในเรื่องของอาชีพเสริม 1.3) ด้านเงินของผู้สูงอายุ1.4) การสนับสนุนอาชีพและการหารายได้เสริม1.5) ด้านพัฒนาทักษะอาชีพที่บ้าน1.6) ด้านทักษะการวางแผนโบราณ1.7) ความรู้และทักษะการยังชีพด้วยเศรษฐกิจพอเพียงการปลูกผักเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียง1.8) ด้านทักษะการรำไม้พลอง1.9) ด้านทักษะการสานตะกร้าและผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำรงชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความจำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ3) ผลการศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีข้อเสนอแนวทางการดำรงชีวิต ดังนี้3.1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้การออกกำลังกายที่ถูกรื้อ 3.2) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของอาชีพเสริม 3.3) ควรมีการเพิ่มเงินผู้สูงอายุเพิ่มสวัสดิการผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเองได้3.4) ควรมีการสนับสนุนอาชีพและการหารายได้เสริม3.5) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพที่บ้าน 3.6) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการวางแผนโบราณ3.7) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการยังชีพด้วยเศรษฐกิจพอเพียงการปลูกผักเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียง3.8) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการรำไม้พลอง3.9) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการสานตะกร้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

คำสำคัญ: ปัญหา, การดำรงชีวิต, ความต้องการจำเป็น, แนวทางการส่งเสริมการดำรงชีวิต, ผู้สูงอายุ

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อีเมล : dr.nongluck@gmail.com

²สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Problems,Needs and Guidelines to Living for Elderly Person : A Case Study of Khoutan, Khanuworluck, Khampheangphet Province.

Nongluck Jaichalad¹ Chayanit Sasiwimol²

Abstract

A study of the Problems, Needs and Guidelines to Living for Elderly Persons: a case study of Ko Tan district, Khanuworlak district, Kamphaeng Phet province aimed to : (1) Study the Problems to Living for Elderly Persons. (2) Study of the Needs to Living for Elderly Persons. (3) Study of the Guidelines to Living for Elderly Persons. The samples of this research were 120 ; 20 leaders Community and 100 Elderly Persons. The instrument used for data gathering were collect data form and questionnaire. The statistics used for analyze data were data analysis and mean and standard deviation.

The findings revealed that:

1) the study of the Problems to Living for Elderly Persons found that; 1.1) the knowledge of part time, 1.2) finance of elderly persons should be increased the benefits of helping themselves, supporting career and finding extra income, taking care the physical and training equipment, developing the local career to passing the benefits, 1.7) skill of Thai traditional massage, 1.8) the knowledge and skill of living with sufficient economy planting vegetables linking with sufficient economy, 1.9) skill of pole dancing, 1.10) skill of weaving the baskets of the folk products. **2) Study of the Needs to Living for Elderly Persons** found that ; The Elderly Persons want to living in overall was at a highest level. In addition, The Elderly Persons Needs to living in overall was at a medium level. **3) The study of the Guidelines to Living for Elderly Persons** found that ;3.1) should be had training course for giving the knowledge of the right exercising. 3.2) should be had training course for giving the knowledge of extra career 3.3) should be added the finance for elderly persons and welfare of elderly persons helping themselves. 3.4) should be supported career and finding the extra income 3.5) should be had training course of the knowledge and developing the skill of the folk career 3.6) should be had training course to giving the knowledge and skill of Thai traditional massage 3.7) should be had training course of the knowledge and the skill of living with the sufficient economy by planting the vegetables linking with the sufficient economy 3.8) should be had training course to giving the knowledge and developing the skill of pole dancing 3.9) should be had training course to giving the knowledge and developing the skill of weaving the baskets of local products.

Keyword: Problem, Living, Need, Needs, the Guidelines to Living, Elderly Persons

¹ Educational Administration Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University
Email : dr.nongluck@gmail.com

² Curriculum and Instruction Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยจัดว่าได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว โดยหากพิจารณาจากนิยามคำว่า สังคมผู้สูงอายุ ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations:UN) แล้ว พบว่า ประเทศไทยอยู่ในระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ซึ่งหมายถึงสังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจากสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2557 พบว่า ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา จำนวนรวมของประชากรไทยค่อนข้างคงตัวแล้ว คือเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่ต่ำมาก ปี 2557 อัตราเพิ่มประชากรอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.5 ต่อปี และมีแนวโน้มว่าจะลดต่ำไปอีก จนถึงขั้นที่ประเทศไทยจะมีอัตราเพิ่มประชากรติดลบในอีกราว 10 ปีข้างหน้า ในขณะที่จำนวนประชากรไทยใกล้จะถึงจุดอิ่มตัวแล้ว โครงสร้างอายุของประชากรกลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประชากรไทยจากที่เคยเยาว์วัยในอดีตได้กลายเป็นประชากรสูงวัยในปัจจุบัน ในปี 2557 ประชากรสูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากถึง 10 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของประชากรทั้งหมด ในปี 2557 ประเทศไทยมีคนวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) 4.3 คนต่อผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)หนึ่งคน ในอนาคต อีก 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีคนในวัยแรงงานเพียง 2 คนต่อผู้สูงอายุหนึ่งคนเท่านั้น และประเทศไทยกำลังจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีมากถึงร้อยละ 20 ในปี 2564 (สถานการณ์ผู้สูงอายุ,2557)

จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในระยะยาว ซึ่งจากการประชุมของกระทรวงสาธารณสุขที่จัดขึ้นสำหรับเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ พบว่า ผลการศึกษาปัญหาการเจ็บป่วยจากการตรวจร่างกายของผู้สูงอายุไทยในปี 2552 โดยสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ ปรากฏว่ามีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 85 หรือประมาณ 6 ล้านคน ที่สามารถดูแลตนเองได้ และมีผู้สูงอายุที่นอนติดเตียง ติดบ้าน ต้องพึ่งพิงคนอื่นช่วยเหลือกว่า 1 ล้านคน คิดเป็นเกือบร้อยละ 15 โดยมีประมาณ 960,000 คน ที่ช่วยเหลือตนเองได้บางส่วน อีกประมาณ 63,000 คน ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย ทางกระทรวงสาธารณสุขจึงเร่งพัฒนาระบบการดูแลที่เหมาะสม โดยพัฒนาระบบการดูแล 3 เรื่อง คือ 1.การตรวจคัดกรองเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น โรคมะเร็งเต้านม โดยเน้นที่ระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.) กว่า 8,000 แห่งร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุในหมู่บ้านชุมชน สธ.ได้พัฒนาสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุคู่มือการดูแลเด็กแรกเกิด เพื่อดูแลอย่างต่อเนื่อง อยู่ระหว่างการประเมินผล 2.พัฒนาระบบบริการสุขภาพเชื่อมโยงจากสถานพยาบาลสู่ชุมชน เช่น การดูแลผู้สูงอายุที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อม การดูแลผู้สูงอายุติดเตียงที่บ้าน 3.ส่งเสริมให้ชุมชน ท้องถิ่นมีระบบการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ การสร้างตำบล/อำเภอสุขภาพดี 80 ปีอย่างแจ่ม เป็นต้น

นอกจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการดูแลผู้สูงอายุดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วนั้น สถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดูแลผู้สูงอายุมากที่สุดก็คือ ครอบครัวของผู้สูงอายุเอง ซึ่งจากตัวเลขผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องพึ่งพาคนดูแลนั้นมีจำนวนไม่น้อยทำให้เห็นได้ว่าจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการพึ่งพาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการพึ่งพาของผู้สูงอายุที่คนในครอบครัวควรจะต้องทราบนั้นจะเป็นในส่วนของดูแลในเรื่องของอาหาร การดูแลผู้สูงอายุด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและการออกกำลังกาย การดูแลเรื่องการขับถ่าย การดูแลเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน การดูแลด้านการติดเชื้อและโรคประจำตัว การดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต และการดูแลผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อม (พวงทอง ไกรพิบูลย์,ออนไลน์) อย่างไรก็ตามภาวะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป

โครงสร้างของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงอาชีพด้านการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมีการขยายตัวของเขตเมืองทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งอาจได้รับการดูแลที่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากไม่มีญาติผู้ดูแลหรือญาติผู้ดูแลไม่มีเวลา (วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์, น.105) ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวที่มีญาติหรือคนดูแลแต่ก็อาจได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้น การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องการดูแลผู้สูงอายุสำหรับครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วยเกิดความเข้าใจในพัฒนาการของผู้สูงอายุรวมทั้งวิธีการในการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกต้องและเหมาะสมประกอบกับการศึกษาปัญหาพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุในตำบล มีความต้องการการดูแล เนื่องจากครอบครัวต้องทำงานจึงทำให้เกิดปัญหาหลากหลายประการ

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตำบลเกาะตาล พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลเกาะตาล มีความต้องการการดูแล ตามภาวะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปโครงสร้างของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงอาชีพด้านการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมีการขยายตัวของเขตเมืองทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวที่มีญาติหรือคนดูแลแต่ก็ได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการศึกษาปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุกรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอขามเฒ่าลักษ์ณ์ จังหวัดกำแพงเพชรเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการสร้างสุขในการดำรงชีวิตตามบริบทของผู้สูงอายุ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปวางแผน และหาแนวทางส่งเสริมในการสร้างสุขในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุและ
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) แหล่งข้อมูล คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 120 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
- 2) ตัวแปรที่ศึกษา คือแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1.ผู้สูงอายุหมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปซึ่งอยู่ในช่วงสุดท้ายของวงจรชีวิตที่มีสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ร่วมทั้งการสูญเสียบทบาทหน้าที่ทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.สภาพปัญหา หมายถึงบริบทของอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อผู้สูงอายุส่งผลต่อร่างกายที่เสื่อมถอยทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

3.ความต้องการและจำเป็น หมายถึงปัจจัยที่มีต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่ต่อร่างกายที่เสื่อมถอยทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

4.แนวทางส่งเสริมการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุหมายถึงวิธีหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่ส่งผลเชิงบวกต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่ต่อร่างกายที่เสื่อมถอยทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นการศึกษาสภาพและบริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นในการดำรงชีวิตของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปซึ่งอยู่ในช่วงสุดท้ายของวงจรชีวิตที่มีสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม รวมทั้งการสูญเสียบทบาทหน้าที่ทางสังคมและเศรษฐกิจมากที่สุดเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร มีรายละเอียดดังนี้

1) แหล่งข้อมูล ได้แก่1) ทฤษฎี ปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุ2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 20 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาลักษณะร่วม (Common Character) และหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) เพื่อกำหนดเป็นแนวคิดการวิจัย

2. การศึกษาความต้องการจำเป็นการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร ด้วยการสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้สูงอายุจำนวน 100 คนได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำผลจากการศึกษาในต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างเครื่องมือ (1) ผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง(2) ออกแบบเป็นแนวทางในการสอบถาม

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามในด้าน วัน เวลาและสถานที่ในการสอบถาม

4) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหา ลักษณะร่วม (Common Character) และหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) เพื่อกำหนดเป็นแนวคิดการวิจัย

3.การศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้นำและผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ การสร้างเครื่องมือมีดังนี้

(1) ผลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการออกแบบสอบถาม

(2) ออกแบบเป็นแนวทางในการสอบถามโดยนำข้อมูลตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาดำเนินการสังเคราะห์เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อใช้ในดำเนินการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

4) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาลักษณะร่วม (Common Character) และหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

7. ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นย่อยดังนี้ 1.1) ผลการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดูแลผู้สูงอายุมากที่สุดก็คือ ครอบครัวของผู้สูงอายุเอง ซึ่งจากตัวเลขผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องพึ่งพาคุณแล่นั้นมีจำนวนไม่น้อยทำให้เห็นได้ว่าจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการพึ่งพาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการพึ่งพาของผู้สูงอายุที่คนในครอบครัวควรจะต้องทราบนั้นจะเป็นในส่วนของการดูแลในเรื่องของอาหาร การดูแลผู้สูงอายุด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและการออกกำลังกาย การดูแลเรื่องการขับถ่าย การดูแลเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน การดูแลด้านการติดเชื้อและโรคประจำตัว การดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต และการดูแลผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อม1.2) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ จากการสอบถามผู้นำชุมชน พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุในตำบลเกาะตาล มีความต้องการการดูแล ตามภาวะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปโครงสร้างของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงอาชีพด้านการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมีการขยายตัวของเขตเมืองทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกันผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวที่มีญาติหรือคนดูแลแต่ก็ได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ1.3) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการสอบถามผู้สูงอายุ พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุมีความต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากครอบครัวต้องทำงานจึงทำให้เกิดปัญหาหลากหลายประการสมาชิกในครอบครัว

จำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งอาจได้รับการดูแลที่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากไม่มีญาติผู้ดูแลหรือญาติผู้ดูแลไม่มีเวลา และพบว่า มีสภาพปัญหา ดังนี้ 1) ด้านการออกกำลังกายที่ถูกรื้อ 2) ด้านความรู้ในเรื่องของอาชีพเสริม 3) ด้านเงินของผู้สูงอายุ 4) การสนับสนุนอาชีพและการหารายได้เสริม 5) ด้านพัฒนาทักษะอาชีพที่บ้าน 6) ด้านทักษะการวางแผนโบราณ 7) ความรู้และทักษะการยังชีพด้วยเศรษฐกิจพอเพียงการปลูกผักเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียง 8) ด้านทักษะการรำไม้พลอง 9) ด้านทักษะการสานตะกร้าและผลิตภัณฑ์ที่บ้าน

2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการดำรงชีวิตที่อยู่ในระดับมาก และมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3) ผลการศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุผู้สูงอายุมีข้อเสนอแนวทางการดำรงชีวิต ดังนี้ 3.1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้การออกกำลังกายที่ถูกรื้อ 3.2) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของอาชีพเสริม 3.3) ควรมีการเพิ่มเงินผู้สูงอายุเพิ่มสวัสดิการผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเองได้ 3.4) ควรมีการสนับสนุนอาชีพและการหารายได้เสริม 3.5) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพที่บ้าน 3.6) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการวางแผนโบราณ 3.7) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการยังชีพด้วยเศรษฐกิจพอเพียงการปลูกผักเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียง 3.8) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการรำไม้พลอง 3.9) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการสานตะกร้าผลิตภัณฑ์ที่บ้าน

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดกำแพงเพชรผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายในภาพรวมดังนี้จากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดูแลผู้สูงอายุมากที่สุดก็คือ ครอบครัวของผู้สูงอายุเอง ซึ่งจากตัวเลขผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องพึ่งพาคนดูแลนั้นมีจำนวนไม่น้อยทำให้เห็นได้ว่าจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการพึ่งพาเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งการพึ่งพาของผู้สูงอายุที่คนในครอบครัวควรจะต้องทราบนั้นจะเป็นในส่วนของการดูแลในเรื่องของอาหาร การดูแลผู้สูงอายุด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและการออกกำลังกาย การดูแลเรื่องการขับถ่าย การดูแลเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน การดูแลด้านการติดเชื้อและโรคประจำตัว การดูแลผู้สูงอายุด้านสุขภาพจิต และการดูแลผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อม และจากการศึกษาสภาพปัญหาการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุ จากการสอบถามผู้นำชุมชน พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลเกาะตาล มีความต้องการการดูแล ตามภาวะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปโครงสร้างของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงอาชีพด้านการเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมมีการขยายตัวของเขตเมืองทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวที่มีญาติหรือคนดูแลแต่ก็ได้รับการดูแลที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุ และจากการศึกษาสภาพปัญหาการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุ โดยการสอบถามผู้สูงอายุ พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุมีความต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากครอบครัวต้องทำงานจึงทำให้เกิดปัญหาหลากหลายประการสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งอาจได้รับการดูแลที่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากไม่มีญาติผู้ดูแลหรือญาติผู้ดูแลไม่มีเวลา และมีสภาพปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ 1.1) ด้านการออกกำลังกายที่ถูกรื้อ 1.2) ด้านความรู้ในเรื่องของอาชีพเสริม 1.3) ด้านเงินของผู้สูงอายุ 1.4) การสนับสนุนอาชีพและการหารายได้เสริม 1.5) ด้านพัฒนาทักษะอาชีพที่บ้าน 1.6) ด้านทักษะการวางแผนโบราณ 1.7) ความรู้และทักษะการยังชีพด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

การปลูกผักเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียง 1.8) ด้านทักษะการจำไม้พลอง 1.9) ด้านทักษะการสานตะกร้าและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านอาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันประเทศกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในระยะยาว เพราะมีปัญหาการเจ็บป่วยจากการตรวจร่างกายของผู้สูงอายุบางกลุ่มที่สามารถดูแลตนเองได้ และมีผู้สูงอายุที่นอนติดเตียงติดบ้าน ต้องพึ่งพิงคนอื่นช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก และบางกลุ่มไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย ซึ่งเป็นที่มาของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน ดังนั้น ทั้งครอบครัว ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.) และองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องเข้ามาดูแลและเพื่อตรวจคัดกรองเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จัดเก็บฐานข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุในหมู่บ้านชุมชน และส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นมีระบบการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ โยธิน แสงดี และคณะ (2552, น. 124-137) ได้กล่าวว่า การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสังคมไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเนื่องจากประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุยืนยาวขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับระบบการจัดการดูแลผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรีต่อไปการดูแลผู้สูงอายุ หมายถึง การดูแลผู้สูงอายุที่มีขั้นตอนห่วงโซ่อย่างต่อเนื่อง เช่น ในระบบมหภาคที่ได้มาจาก 1) กำหนดให้มีชื่อกฎหมาย 2) จัดตั้งองค์กรเฉพาะด้าน 3) จัดอบรมบุคลากรเฉพาะทาง 4) จัดอบรมอาสาสมัครดูแลชุมชน 5) มีระบบส่งต่อจากอาสาสมัครดูแลญาติผู้ใกล้ชิดผู้สูงอายุ และ 6) ญาติผู้ใกล้ชิดผู้สูงอายุดูแลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ อรรพรรณ และนันทศักดิ์ (2552) ได้สรุปภาพรวมของสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มได้ดังนี้คือ กลุ่มที่พึ่งพาตนเอง (totally independence) คือ ผู้สูงอายุตอนต้น ซึ่งมีสุขภาพดีกลุ่มที่พึ่งพาตนเองได้บางส่วน (partially dependence) คือ ผู้สูงอายุตอนกลาง ที่ร่างกายมีความเสื่อมเพิ่มมากขึ้น ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง กลุ่มที่ต้องพึ่งพาอาศัยทั้งหมด (totally dependence) คือ ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย ได้แก่ ผู้ที่เป็นโรคเรื้อรังและส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีความพิการ สอดคล้องกับ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ (2548) ได้สรุปในภาพรวมของการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามภาวะสุขภาพที่ต้องการความช่วยเหลือตามสภาพปัญหาได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี (active aging) มักเป็นผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างดี มีความกระฉับกระเฉง และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ ส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพในการใช้แรงงานไม่ต่างจากคนอื่นที่อ่อนวัยกว่า 2) ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะกลุ่มเสี่ยง เป็นช่วงแห่งการพักผ่อน มักเป็นผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) สุขภาพโดยรวมค่อนข้างดีถึงแม้จะมีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือโรคประจำตัว แต่ผู้สูงอายุบางรายเริ่มอ่อนแรง เริ่มสูญเสียความคล่องแคล่ว ความสามารถในการเห็น การได้ยินลดลง มีการสูญเสียการได้ยิน อันเนื่องมาจากความเสื่อมถอยลงของร่างกาย ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้น้อยหรือไม่ได้เลย ซึ่งผู้สูงอายุที่มีปัญหาเช่นนี้มีอายุที่แตกต่างกัน บางรายอาจมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นต้น 3) กลุ่มผู้สูงอายุเจ็บป่วยเฉียบพลันและเรื้อรัง (ช่วยเหลือตนเองได้ลดลง/ไม่ได้) มักเป็นผู้สูงอายุตอนปลายวัยตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป ในช่วงนี้มักมีความเจ็บป่วยมาเยือน อวัยวะต่างๆก็เสื่อมถอยลงเพิ่มมากขึ้นและปรากฏเด่นชัดขึ้น ผู้สูงอายุบางท่านอยู่ในภาวะทุพพลภาพ ต้องการช่วยเหลือจากผู้อื่นมากขึ้น

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการดำรงชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการสอบถามความจำเป็นในการดำรงชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุมีลักษณะความต้องการในการดูแลที่มีความแตกต่างกันอาจมีลักษณะและความต้องการที่แตกต่างกันซึ่งบางคนก็มีความต้องการและมีความ

จำเป็นในการดำรงชีวิตด้วยการดูแลผู้สูงอายุด้วยตัวตนเองบางคนก็ต้องการดำรงชีวิตด้วยการดูแลภายในครอบครัว ให้ความดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะเป็น การให้อาหารเสื้อผ้า จัดที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ รักษาพยาบาล รวมทั้งการให้เงิน การดูแลเอาใจใส่ทั้งด้านร่างกายจิตใจหรือบางคนที่มีลักษณะอาการติดเตียงก็อาจต้องการและมีความจำเป็นในการดูแลจากหน่วยงานหรือองค์กรและการดูแลในสถานพยาบาลหรือสถานที่รับดูแลเฉพาะผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ สายฤดี วรกิจโกศาทร และคณะ (2550, น.81-84) ได้กล่าวถึงการดูแลผู้สูงอายุ อาจมีลักษณะและความต้องการที่ แตกต่างกัน โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การดูแลผู้สูงอายุด้วยตัวผู้สูงอายุเอง 2) การดูแลภายในครอบครัว คือ การให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ผู้สูงอายุในปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะเป็น การให้อาหารเสื้อผ้า จัดที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ รักษาพยาบาล รวมทั้งการให้เงิน การดูแลเอาใจใส่ทั้งด้านร่างกายจิตใจ เป็นต้น 3) การดูแลในหน่วยงานหรือองค์กร แยกเป็นการดูแลในสถานสงเคราะห์ และการดูแลในสถานพยาบาลหรือสถานที่รับดูแลเฉพาะผู้สูงอายุ 4) การดูแล โดยชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเกิดการแก้ไขปัญหาระดมความร่วมมือและพัฒนาบริการต่างๆ ให้แก่ สมาชิกในชุมชนของตนระหว่างผู้สูงอายุ ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสถาบันทางสังคมต่างๆ ซึ่งมีรูปแบบและ ลักษณะบริการแตกต่างกันสอดคล้องกับสุรกุล เจนอรบรม (2534) ได้สรุปในภาพรวมการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหลายด้าน มีผลต่อความต้องการ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องต้อง ตระหนัก และเอาใจใส่และสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงบุคคลที่อยู่ใน ภาวะสูงอายุซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ เล็ก, ศศิพัฒน์ และธนิภาต์ (2554) ได้ กล่าวโดยสรุปในภาพรวมได้ว่า ผู้สูงอายุยังมีความรู้สึกที่ตนเองมีประสบการณ์มากมายและศักยภาพมากเพียงพอที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมได้ ทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการทำความดี ต้องการช่วยเหลือครอบครัวของตนเองในเรื่องการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและลดความวิตกกังวลของครอบครัว มีความ ต้องการมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี มีความต้องการคงไว้ซึ่งการถ่ายทอดความรู้ ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา มากกว่าตนเอง เช่น การเข้าร่วมการเป็นอาสาสมัคร เป็นต้น สอดคล้องกับ อาชญญา, วีระเทพ, สาริพันธ์, วรรัตน์, ณัฐลักษณ์ และสุวิธิดา (2552) ได้กล่าวโดยสรุปในภาพรวมได้ว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำ ต้องการเรียนรู้การปรับตัวเกี่ยวกับสุขภาพจิต ต้องการได้รับการส่งเสริมในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ วัยสูงอายุ เช่น เรื่องการออม การลงทุน และต้องการเรียนรู้การวางแผนและการจัดการการเงิน ต้องการฝึกนิสัยการ เรียนรู้เป็นประจำทุกวันซึ่งเป็นการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุได้เป็นอย่างดีถ้าได้รับการตอบสนองต่อความต้องการ ดังกล่าว

3. ผลการศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลเกาะตาล อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีแนวทางดังนี้ 3.1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้การออกกำลังกายที่ถูกต้อง 3.2) ควรมี การจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของอาชีพเสริม 3.3) ควรมีการเพิ่มเงินผู้สูงอายุเพิ่มสวัสดิการผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเอง ได้ 3.4) ควรมีการสนับสนุนอาชีพและการหารายได้เสริม 3.5) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพ พื้นบ้าน 3.6) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะการวางแผนโภชนาการ 3.7) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และ ทักษะการยังชีพด้วยเศรษฐกิจพอเพียงการปลูกผักเชื่อมกับเศรษฐกิจพอเพียง 3.8) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และ ทักษะการรำไม้พลอง 3.9) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการสานตะกร้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน อาจ เนื่องมาจากผู้สูงอายุมีลักษณะความต้องการในการดูแลที่มีความแตกต่างกันตามประเภท เช่น กลุ่มที่ยังสามารถ ดูแลผู้สูงอายุด้วยตัวผู้สูงอายุเองได้ กลุ่มที่ต้องการการดูแลภายในครอบครัวที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่แก่ผู้สูงอายุ ความจำเป็นในขั้นพื้นฐาน กลุ่มที่ต้องการดูแลจากหน่วยงานหรือองค์กรหรือสถานสงเคราะห์และการดูแลใน สถานพยาบาลหรือสถานที่และกลุ่มที่ต้องการให้ดูแลโดยชุมชนเพราะตนเองเป็นสมาชิกในชุมชนจึงมีความคิดเห็นว่า

แนวทางในการส่งเสริมและดูแลการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามบริบทของผู้สูงอายุ อาจเป็นการจัดเป็นชมรมผู้สูงอายุให้เกิดความเข้มแข็ง เน้นการจัดกิจกรรมเชิงศาสนา เน้นกิจกรรมสัมพันธ์เพื่อสร้างและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้พบปะเข้าสังสรรค์กับกลุ่มผู้สูงอายุ เน้นกิจกรรมที่ลดภาวะการซึมเศร้าเพื่อส่งเสริมให้ร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงหาวิธีการเชิญชวนให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน จัดให้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุและมีการจัดกิจกรรมในแต่ละเดือนที่มีความหลากหลายและไม่จำกัดจำนวนของผู้สูงอายุ จัดให้มีการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุให้ความรู้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและอาสาสมัครในหมู่บ้าน จัดให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุให้เต็มทีจัดให้มีการจัดหาอาชีพให้อาสาสมัครในหมู่บ้านที่เฝ้าดูแลผู้สูงอายุจัดให้มีการดูแลเรื่องสุขภาพจิตให้แก่อาสาสมัครในหมู่บ้านที่เฝ้าดูแลผู้สูงอายุจัดให้มีการสร้างความตระหนักให้กับครอบครัวและสร้างจิตสำนึกให้กับลูกหลานให้มีความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุ จัดให้มีการให้ความรู้ก่อนจะให้สิ่งของมาสร้างอาชีพ และจัดให้มีการจัดเครื่องมือทางการแพทย์ต้องให้ได้มาตรฐานซึ่งสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ได้สรุปในภาพรวมเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ดังนี้ 1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก1.1 มาตรการหลักประกันรายได้เพื่อวัยสูงอายุ1.1.1 ขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมบุคคลทั่วไป1.1.2 ส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยทำงาน1.1.3 ลดหย่อนภาษีเพื่อส่งเสริมการออมสำหรับวัยสูงอายุ1.2 มาตรการให้การศึกษและการเรียนรู้ตลอดชีวิต1.2.1 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยตั้งแต่วัยเด็ก ให้มีหลักสูตรวิชาการดูแลสุขภาพและพฤติกรรมอนามัย1.2.2 ส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อความเข้าใจ1.2.3 ชีวิตและพัฒนาการในแต่ละวัย และเพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุที่เหมาะสม1.2.4 รมรงศ์ให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ1.2.5 เตรียมการสำหรับผู้ที่เข้าสู่ผู้สูงอายุให้มีความรู้ที่ถูกต้อง ให้ทุกเรื่องที่เป็น (pre- retirement program) 1.3 มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ1.3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัยเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรับผิดชอบครอบครัวผู้สูงอายุและชุมชน1.3.2 จัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล1.3.3 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย โดยดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการกีฬา1.3.4 รมรงศ์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ2.1 มาตรการ ส่งเสริมความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น 2.2 มาตรการ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ 2.3 มาตรการ ส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ 2.4 มาตรการ สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ 2.5 มาตรการส่งเสริม สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และความสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ 2.6 มาตรการ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย 3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 3.1 มาตรการ คุ้มครองด้านรายได้ 3.2 มาตรการหลักประกันด้านสุขภาพ 3.3 มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 3.4 มาตรการ ระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน 4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ 4.1 มาตรการ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ 4.2 มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ 5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ 5.1 มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการ

บริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ 5.2 มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาบริการ และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม 5.3 มาตรการ ดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง 5.4 มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและทันสมัยสอดคล้องกับ จิตศักดิ์ พุณศรีสวัสดิ์ (2554) ได้กล่าวในภาพรวมถึงแนวทางในการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทยโดย 1) ให้การดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นธรรมชาติหมายถึงให้การดูแลผู้สูงอายุอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ดีมีการสนับสนุนการส่งเสริมและการดูแลสุขภาพ2) สร้างความตระหนักจิตสำนึกและความต้องการการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน3) เสริมสร้างความรู้ความสามารถในการยอมรับการดูแลการเปิดใจกว้างในผู้สูงอายุและผู้ทำหน้าที่ดูแล4) การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองสามารถดูแลตนเองได้5) สร้างแนวคิดและวิธีการที่ถูกต้องในการให้การดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชนซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบที่จำเป็น ได้แก่ 5.1) มีผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำซึ่งมีหน้าที่กำหนดวางแผนและติดตามการดำเนินกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ 5.2) มีการกำหนดแผนในระยะสั้นและระยะยาวในการจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุควรทำในแต่ละรอบวัน สัปดาห์และในรอบเดือนตามปัญหาที่ผู้สูงอายุมี ตามลำดับความสำคัญและความเร่งด่วน5.3) การสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ดูแลผู้สนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุ6. มีการกำหนดภาระงานของผู้ดูแลให้มีระบบไม่รับภาระหนักเกินไปจนอาจนำมาสู่การเจ็บป่วยและความเบื่อหน่ายของผู้ดูแลสอดคล้องกับเพ็ญภา กุลนภาดล และจุฑามาศ แหนงจอน (2558) ได้กล่าวในภาพรวมจากการศึกษาและพัฒนาภูมิคุ้มกันทางใจวัยสูงอายุโดยการบูรณาการกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและเครือข่ายประชาสังคมผลการพัฒนารูปแบบพบว่ารูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจวัยผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยจัดทำเป็นหลักสูตรในการฝึกอบรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจวัยสูงอายุซึ่งเป็นรูปแบบการผสมผสานระหว่างแนวคิดต่างๆได้แก่ แนวคิดการสร้างและประสานเครือข่ายประชาสังคมแนวคิดการมีส่วนร่วมของครอบครัวแนวคิดกระบวนการการศึกษาโดยเนื้อหาการอบรมของหลักสูตร ประกอบด้วย การพัฒนาภูมิคุ้มกันทางใจทั้ง 4 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความมุ่งหมายในชีวิตองค์ประกอบที่ 2 การมีมุมมองชีวิตทางบวกองค์ประกอบที่ 3 การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลองค์ประกอบที่ 4 ด้านการเผชิญปัญหาองค์ประกอบที่ 5 การจัดการตนเองในการดำเนินชีวิตจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมในหลักสูตรที่บูรณาการการมีส่วนร่วมของครอบครัวและเครือข่ายประชาสังคม ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในทุกบริบท โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจความตระหนักในบทบาทของตนเองการเป็นต้นแบบของสังคมมีทักษะในการจัดการกับชีวิตและใช้หลักการทางจิตวิทยาในการมองตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้ผู้สูงอายุมีภูมิคุ้มกันทางใจเพิ่มขึ้นสามารถดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพชุดการฝึกอบรมในหลักสูตรประกอบด้วย 1) ผู้สูงอายุกับครอบครัวชุมชนและเครือข่าย2) พลังสัมพันธ์ภาพพลังใจ3) การมีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย 4) ผ่อนพักตระหนักในตนเอง5) มุมมองทางบวกสร้างได้ด้วยสุนทรีย์สะพานนา 6) เสริม ช่อม สร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง 7) พายุแห่งปัญหา ฉันทผ่านได้ 8) ขอบคุมห้ทำให้รู้คุณค่าแห่งชีวิต9) แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงผู้วิจัยประเมินหลักสูตรฯทั้งในด้านเจตคติ ด้านทักษะและด้านผลการดำเนินการในหลักสูตรพบว่าผู้สูงอายุที่เข้าร่วมในหลักสูตรมีภูมิคุ้มกันทางใจรายองค์ประกอบหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงขึ้นในทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับสิงหา จันทริยวงษ์ (2551) ได้สรุปในภาพรวมในการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบทโดยใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบท และสังเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบทเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลางสำหรับเป็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบท ผลการวิจัย

พบว่า 1) องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชนบทของไทยเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 2 ประการคือ องค์ประกอบภายในเป็นผลจากความเสื่อมทางร่างกายที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมส่วนตัวและสังคม ซึ่งอธิบายได้ด้วยทฤษฎีผู้สูงอายุ และองค์ประกอบภายนอกเกี่ยวข้องกับภารกิจเพื่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐานในสังคมวัฒนธรรมยุคโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้สูงอายุอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ การศึกษาที่ไม่เท่าเทียม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยมีความขัดแย้งกับภูมิปัญญาดั้งเดิม ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมในอดีตถูกทำลายโดยระบบทุนนิยมเป็นอุปสรรคสำหรับผู้สูงอายุในชนบทซึ่งพึ่งพาธรรมชาติเพื่อการดำรงชีพ อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุมีโอกาสได้รับพิชภัยจากสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม แม้ว่าสวัสดิการจากภาครัฐและเอกชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลาย แต่สวัสดิการดังกล่าวมีจำนวนจำกัดและยังไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชนบท 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบทโดยใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง เป็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบท ซึ่งได้จากการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในชนบททุกด้านเป็นฐานข้อมูล ได้รูปแบบซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน คือ การเตรียมความพร้อม การส่งเสริมโดยครอบครัว ระบบคุ้มครองสวัสดิการโดยครอบครัว การพัฒนาบุคลากรด้านครอบครัว การจัดการความรู้และการวิจัยโดยครอบครัว ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านสูงอายุและครอบครัว รวมทั้งได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ดูแลใกล้ชิดผู้สูงอายุและผู้นำชุมชน อยู่ในเกณฑ์ดี สรุปลงโดยภาพรวม รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบทโดยใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะในชนบทเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดำรงคุณค่าแห่งบุษนิยบุคคลของสังคมอย่างยั่งยืนสืบไป

9. เอกสารอ้างอิง

- จิตศักดิ์ พูนศรีสวัสดิ์. (2554). **สุขภาพของเราจะดูแลกันอย่างไร**. สืบค้นเมื่อวันที่ สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2559, จาก <http://www.vcharkam.com/blog/115512>.
- นารีรัตน์ จิตรมนตรี วิไลวรรณ ทองเจริญ และสาวิตรี ทยานศิลป์ (2552). **รายงานการวิจัยตัวแบบการดูแลผู้สูงอายุที่ดีของครอบครัวและชุมชนเขตเมืองและกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร : คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2554). **การดูแลผู้สูงอายุ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2559, จาก <http://haamor.com/th/การดูแลผู้สูงอายุ/#article102>.
- โยธิน แสงวดี ธนศ กิตติศรีวรพันธ์ และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ (2552). “**ครัวเรือนกลุ่มกับระบบการดูแลผู้สูงอายุกรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี**”. หน้า 124-137. ใน ประชากรและสังคม 2552 : ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนผ่านทางสังคมและประชากร. ชาย โพธิสิตาและสุชาดา ทวีสิทธิ์. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์. (2554). **การพัฒนาระบบบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น**. วารสารสภาการพยาบาล ปีที่ 29 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2557
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย(เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยสูงอายุ)**. พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร เล็ก สมบัติ ปรียานุช โขครนวนิษฐ์ และธนิกันต์ ศักดาพร (2552). **ตัวแบบการดูแลผู้สูงอายุที่ดีของครอบครัวและชุมชนในชนบทไทย**. วารสารพหุฒาวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ.ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กรกฎาคมถึงกันยายน 2552, หน้า 13-24)
- สายฤดี วรภิกโกคาทร ประภาพรรณ จูเจริญ กมลพรรณ พันพิ่ง สาวิตรี ทยานศิลป์และดวงใจ บรรทัด (2550). **“ระบบการดูแลของผู้สูงอายุ”**. หน้า 76-94. ใน **ปรับแนวคิดร่วมชีวิตผู้สูงอายุ : การทบทวนแนวคิดและองค์ความรู้เบื้องต้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ**. เครือข่ายนักวิจัย MERIT จาก 5 สถาบันในมหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง.(2554). **รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1)**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุพัตรา ศรีวิชชากร และคณะ (2556). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยบูรณาการเพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวม**. ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2555. โดยความร่วมมือระหว่าง 7 คณะ/สถาบันของมหาวิทยาลัยมหิดล.นครปฐม : สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นัจฉรินทร์ ศรีจันทร์¹ มະຍຸຣິຍ ພິທຍາເສນີຍ໌² พิสิทธ์ มอณ บัวกนก³ ประมินทร์ วงษ์คำสิงห์⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านจัววิทยา จำนวน 18 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เครื่องมือประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 แผน 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุดและมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กเท่ากับ 81.85/81.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเท่ากับ 0.64 คิดเป็นร้อยละ 64.00 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, ดัชนีประสิทธิผล, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : kratae.6658@gmail.com

² สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

³ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

⁴ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Development of Computer – Assisted Instruction in learning unit on the working principle of the computer in the occupation and technology subject area for Phathom Suksa 4 students

Natjanan Srijun¹ Mayuree Phittayasanee² Fisik Sean Buakanok³ Paramin Wongkhamsing⁴

Abstract

This research was to 1) to construct and find the efficiency of computer – assisted Instruction in learning unit on the working principle of the computer in the occupation and technology subject area for Phathom Suksa 4 students at the efficiency criteria 80/80 2) to study the effectiveness index of the computer assisted instruction and 3) to compare the achievement before and after learning with the computer assisted instruction.

The target group was 18 Phathom Suksa 4 students of Chumchonbanjuawittaya School with one-group pre-posttest design. The research instruments were three lesson plans, the computer assisted instruction and 20 achievement tests. The data was analyzed by mean, percentage and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The computer assisted instruction after being examined by the specialists had the quality at 4.73 which was in high level at 81.85/81.11 following the criteria set.
2. The effectiveness index of the computer assisted instruction was at 0.64 in the percentage of 64.00 which proved that the students had developed in learning.
3. The Phathom Suksa 4 students had the achievement in higher level after learning with the computer assisted instruction.

Keyword : Computer - Assisted Instruction, Effectiveness Index, Achievement

¹ Computer education Lampang Rajabhat University E-mail : kratae.6658@gmail.com

² Computer Education Lampang Rajabhat University

³ Computer Education Lampang Rajabhat University

⁴ Computer education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของ กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและ เตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกใน ศตวรรษที่ 21 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการ เปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นี้มีความรู้ ความสามารถและทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผล จากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนผ่านทางเทคโนโลยีให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมี 2 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบันและ 2) ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและ เทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้ หลากหลายโดยอาศัยความรู้ในหลายๆ ด้าน (วิจารณ์ พานิช , 2555)

จากการศึกษาในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่เปิดกว้าง มีการจัดการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบและให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองได้อย่างรวดเร็ว โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ ที่ไร้ขอบเขต การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ สิ่งที่เป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ คอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต สถานศึกษาทุกแห่งมีความต้องการใช้เท่าๆ กันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอน โดย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นและยังช่วยกระตุ้นความสนใจของ ผู้เรียนไม่ให้เกิดการเบื่อหน่ายในการเรียน ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความ รับผิดชอบต่อตนเองเพราะต้องควบคุมบทเรียนด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนของผู้เรียน ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นไปและส่งผลทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ข้อดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ มีการโต้ตอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถทราบ ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเองได้ทันที ช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนแบบรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองไม่จำกัดเวลาและสถานที่ตามความต้องการ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแม้จะมี ข้อดีและประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และการรับรู้ของผู้เรียนแล้ว แต่บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนก็มีข้อเสียอยู่ด้วยเช่นกัน คือ ไม่สามารถรับรู้ความรู้สึกปฏิกิริยาที่แท้จริงของผู้เรียนและผู้สอน ได้ ไม่สามารถสื่อความรู้สึกอารมณ์ในการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงและผู้เรียนบางคนไม่สามารถศึกษาบทเรียนด้วย ตนเองได้ (ทักษิณา วิไลลักษณ์ , 2551)

โรงเรียนชุมชนบ้านจัววิทยา เป็นโรงเรียนนำร่องโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในชนบท (กศ.พช.) ได้รับอนุมัติให้เปิดทำการสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยโรงเรียนชุมชนบ้านจัววิทยาเป็นโรงเรียน ขยายโอกาสประจำตำบล เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากปัญหาในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่โรงเรียนชุมชนบ้านจัววิทยา พบเห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นขณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายวิชาคอมพิวเตอร์ พบว่าโรงเรียนชุมชนบ้านจัววิทยามีการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนน้อยมากและสื่อที่ผู้สอนใช้นั้นไม่มีความน่าสนใจมากพอที่จะมากระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้ตั้งใจเรียนได้ นักเรียนจึงได้หันไปสนใจการเล่นเกมหรือการเล่นอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ทำให้ไม่ฟังผู้สอน ไม่สนใจการเรียนเนื้อหาที่ผู้สอนได้จัดเตรียมมาเป็นเหตุทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้หากเนื้อหาที่ผู้สอนได้มีการจัดเตรียมมานั้นมีความน่าสนใจและมีการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน ก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นสูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนความต้องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์รูปแบบหนึ่งซึ่งใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสมอันได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก วิดีทัศน์ ภาพเคลื่อนไหวและเสียง เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุดโดยมีเป้าหมายที่สำคัญก็คือ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้และผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียนโดยให้ผลป้อนกลับทันที มีการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะหรือการเรียนรู้ในเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในการแก้ไขปัญหาผู้วิจัยจึงเลือกใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้พัฒนาสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สามารถใช้งานได้จริงเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน จึงนำทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์มาใช้โนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสร้างกระบวนการการเรียนรู้ที่หลากหลายและช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ ดังนี้แบบทดสอบก่อนเรียน สถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ เนื้อหาการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมและแบบทดสอบหลังเรียน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนชุมชนบ้านจิววิทยา จำนวน 18 คน ชาย 9 คน หญิง 9 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเนื้อหาในรายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งใช้บทเรียนจำนวน 3 เรื่องประกอบด้วย

บทที่ 1 อุปกรณ์รับข้อมูล

บทที่ 2 อุปกรณ์ประมวลผล

บทที่ 3 อุปกรณ์แสดงผล

3.3 ขอบเขตของตัวแปร

3.3.1. ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.3.2. ตัวแปรตาม

- 1) ดัชนีประสิทธิผล
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง สื่อการเรียนการสอนทางคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ประกอบไปด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งการแสดงผลการเรียนให้นักเรียนทราบทันที

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งในบทเรียนจะประกอบไปด้วย สถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ และนอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อใช้ประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียน

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ หมายถึง การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับความรู้ โดยกำหนดสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ และฐานความช่วยเหลือ ให้ผู้เรียนลงมือกระทำในการสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง

4.4 ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง คุณภาพของบทเรียนซึ่งมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ E_1/E_2 โดยกำหนดเกณฑ์ 80/80

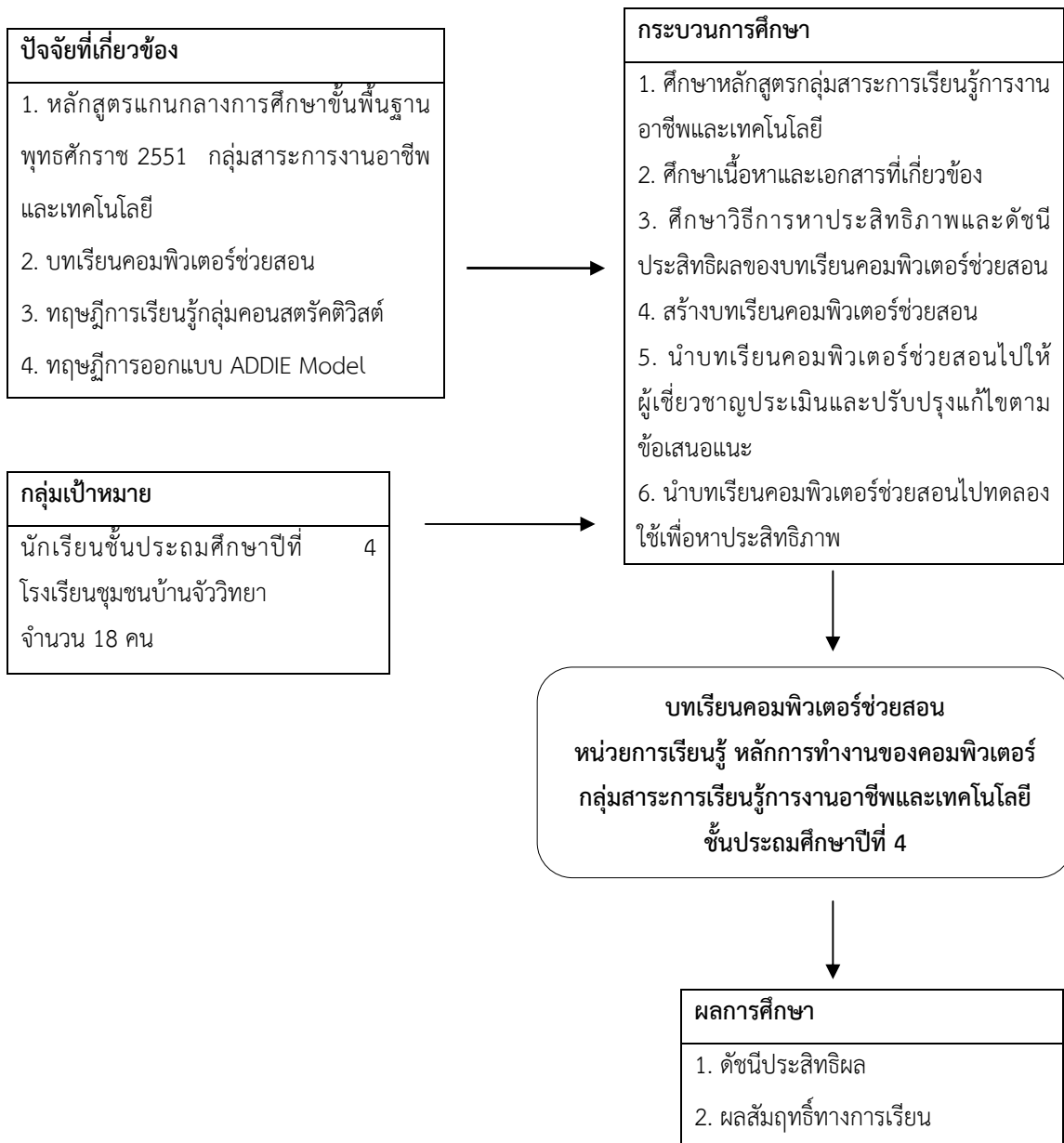
80 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยจากใบงานของนักเรียนระหว่างเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของผู้เรียน โดยคิดเป็นค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง คือ คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของผู้เรียน โดยคิดเป็นค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวัดคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ (ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน)

4.6 ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดัชนีประสิทธิผลควรมีค่า 0.50 ขึ้นไป

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 2) แผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ
3. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
 - 3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551 กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้
 - 3.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากนั้นนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้องของเนื้อหา นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง จำนวน 12 คน โดยทำการทดลอง 2 ครั้ง (แบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบกลุ่มเล็ก) โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย
 - 3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานจำนวน 20 ข้อ ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 20 ข้อ ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และบันทึกผลคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนก่อนเรียน
 - 4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรม โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์
 - 4.3 เมื่อดำเนินกิจกรรมจนครบ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจำนวน 20 ข้อ และบันทึกผลคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนหลังเรียน
 - 4.4 นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนไปวิเคราะห์และสรุปผลในรูปแบบตารางและความเรียง
 - 4.5 นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลและสรุปผลในรูปแบบตารางและความเรียง

7. ผลการวิจัย

ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีคุณภาพระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอภาพตัวอย่าง บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

จากนั้นผู้วิจัยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง จำนวน 2 ครั้ง แบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบกลุ่มเล็ก ซึ่งแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ตามเกณฑ์ 80/80

n	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ
	A	$\sum X$	E_1	B	$\sum Y$	E_2	E_1 / E_2
3	30	67	74.44	20	44	73.33	74.44/73.33
9	30	221	81.85	20	146	81.11	81.85/81.11

จากตารางที่ 1 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบกลุ่มเล็ก 74.44/73.33, 81.85/81.11 ตามลำดับ

ผลการศึกษาค้นคว้าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้นำเสนอการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำไปใช้จริงกับนักเรียนเป้าหมาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการหาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนนสอบ ก่อนเรียน (20)	ผลรวมคะแนนสอบ หลังเรียน (20)	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
18	20	166	291	0.64

จากตารางที่ 2 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.64 คิดเป็นร้อยละ 64.00 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลังจากผู้วิจัยได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ได้ทำการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลต่างคะแนน
ก่อนเรียน	18	9.22	1.48	6.92
หลังเรียน	18	16.17	1.89	

จาดตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.22 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.17 มีผลต่างของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 6.92 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มีจำนวน 3 เรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 นับเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีองค์ประกอบต่างๆ ของกิจกรรมอย่างครบถ้วน มีขั้นตอนการสร้างอย่างชัดเจน สร้างบนพื้นฐานของหลักการของการเรียนรู้เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่าหากมีการวางแผนที่ดีจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น และผู้วิจัยได้จัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สอดคล้องกับ กนิษฐกานต์ ปันแก้ว (2557) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์มีขั้นตอนที่น่าสนใจดังนี้ 1) ขั้นนำ (Orientation) 2) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Elicitation of The Prior Knowledge) 3) การปรับเปลี่ยนความคิด (Turning Restructuring of Ideas) 4) ขั้นนำความคิดไปใช้ (Application of Ideas) 5) ขั้นทบทวน (Review) ซึ่งมีการออกแบบด้วยด้วยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ในบทเรียน จะมีการกำหนดสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ และฐานความช่วยเหลือ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา ศรีกลับ (2557) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อทบทวน เรื่องการสร้างเว็บเพจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อทบทวน เรื่องการสร้างเว็บเพจระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคการผลิตสื่ออยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.58$)

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 การหาประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งเท่ากับ 74.44/73.33 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะเวลาที่ใช้ในการทดลองไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักเรียนจึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาตามที่บทเรียนกำหนดไว้และเนื่องด้วยนักเรียนไม่เคยได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยการแก้ไขเนื้อหาและเพิ่มรูปภาพเพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้นและนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.85/81.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดเนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งและปรับปรุงแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้การทดลองแบบกลุ่มเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณัญญา เรืองสุขสุด (2558) ได้ทำการวิจัย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมเพ้นท์ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมเพ้นท์ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมเพ้นท์ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.63/81.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 80/80

2. ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.64 คิดเป็นร้อยละ 64.00 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ยังผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้นและผู้เรียนยังได้เรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา ประเสริฐโส (2557) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฉลิกหนองมะแขว มีวัตถุประสงค์เพื่อ หาดดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ดัชนี ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เทคโนโลยี สารสนเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 0.7152

3. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วย การเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ชุมชนบ้านจัววิทยา ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนดแล้วทำให้บทเรียนมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนจึงส่งผลให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก บัวทรัพย์ (2558) ได้ทำการ วิจัย การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครพลผลดง) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ บทเรียนมีความยืดหยุ่น มีการโต้ตอบ ปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนและยังเป็นสื่อเสริมแรงให้แก่ผู้เรียน สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน นอกจากนี้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและส่งผลให้ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับ ที่สูงขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นผู้สอนควรจัดเตรียมคอมพิวเตอร์ให้พร้อมใช้งาน

1.2 ในการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ควรมีการเตรียมตัวผู้สอน โดยเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้สอนในการใช้สื่อการสอน ทำความเข้าใจบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนก่อนนำไปใช้จริง

1.3 ควรเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน อาจมีการทดสอบความรู้ของผู้เรียนก่อนเรียน อธิบายวิธีการใช้สื่อ เครื่องมือต่างๆ รวมถึงวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ แล้วมาเรียนในส่วนของเนื้อหา และมีการทดสอบความรู้หลังเรียนของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ให้ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

2.2 ควรนำแบบทดสอบ ไปหาค่าอำนาจจำแนกและความยากง่าย ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้แบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรเพิ่มความน่าสนใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว. (2557). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์. ลำปาง : สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ขวัญชนก บัวทรัพย์. (2558). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนาหา (สมัครพลผดุง).
- ทักษิณา วิไลลักษณ์. (2551). ตำราการออกแบบบทเรียน. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปรีชา ประเสริฐโส. (2557). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านฉลิกหนองมะแขว. (ออนไลน์). โรงเรียนบ้านฉลิกหนองมะแขว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.
- ภัสรา ศรีกลับ. (2557). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อทบทวน เรื่อง การสร้างเว็บเพจ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต การศึกษาวิทยาศาสตร์ (คอมพิวเตอร์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มนัญญา เรืองสุขสุด. (2558). ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมพื้นที่ด้วยรูปแบบ การเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

บุศริน เหมทานนท์¹ สมชาย เมืองมูล² ปราโมทย์ พรหมจันทร์³ ชนันกาญจน์ สุวรรณเรือง⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 40 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังการทดลองเทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 เครื่องมือประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ ด้านวัดผลและประเมินผล มีคุณภาพเท่ากับ 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กและแบบภาคสนาม มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.11/81.48 และ 85.67/86.67 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : bu_ssarin2538@hotmail.com

² สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

³ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

⁴ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Development of EPUB 3 Standard ElectronicBook :Computer System Unit for Develop Achievement of Mathayomsuksa 1 Student, BunyawatWitthayalai School

Bussarin Hamtanon¹ Somchai Muangmool² Promote Prommakan³ Chanankan Suwanreaung⁴

Abstract

The objectives of this research were 1) development and efficiency of EPUB 3 standard electronic books to be effective in accordance with 80/80 criteria 2) comparison post-test achievement of Mathayomsuksa 1 students with 80 % criteria and 3) study satisfaction of Mathayomsuksa 1 students with EPUB3 standard electronic book. The sampling group consisted were 40 students in Mathayomsuksa 1, BunyawatWittayalai School. One-Shot Case Design was employed in this research.The instruments were; three lesson plans; EPUB 3 standard electronic Book; Achievement test and the data were analyzed by means of percentage, standard deviation, and t-test.

The research results were:

1. The elements were content, media, measurement and evaluation. The quality was 4.65 the efficiency of the small group and field group was 81.11 / 81.48 and 85.67/ 86.67 pass the criteria
2. The students achievement after learning through defined criteria than level .05
3. The satisfaction of students that learning with EPUB 3 standard units principles of computer. The overall was highest level and the mean was 4.83.

Keyword : Electronic Books Standard EPUB 3, Achievement and Satisfaction

¹ Computer Education Lampang RajabhatUniversity E-mail : bu_ssarin2538@hotmail.com

² Computer Education Lampang Rajabhat University

³ Computer Education Lampang Rajabhat University

⁴ Computer Education Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

การศึกษาของไทยในยุค Thailand 4.0 อยู่ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2559 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การเตรียมการศึกษาไทยเพื่อก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 สิ่งที่เราควรจะต้องดำเนินการคือ การปรับปรุงตำราเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้ต้องเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2559)

ด้วยสภาพและวิธีการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ครูต้องพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานของหลักสูตร(ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่แบบทางการศึกษาของประเทศไทย หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ประเภทต่าง ๆ และในหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 64 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือ ทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2542)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-book คือ สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์หนังสือที่บรรจุด้วยเนื้อหาที่เป็นตัวอักษร ภาพ เสียง กราฟิก และสื่อประสมต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถอ่านและดูบนเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถดาวน์โหลดได้จากอินเทอร์เน็ตเพื่อเก็บไว้อ่าน สามารถส่งต่อไปยังผู้อื่นได้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถเชื่อมโยงไปยังหนังสือเล่มอื่น ๆ ได้ทันทีที่ผ่านระบบออนไลน์ (พิรุณไพบย สำโรงทอง, 2554)

จากที่ผู้วิจัยได้ไปทำการศึกษาสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ได้สอบถามปัญหาจากครูผู้สอน พบว่าสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนยังไม่มีสามารถดึงดูดความน่าสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และจากการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการให้ข้อมูลของครูผู้สอนจึงทราบว่าปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบบ้างถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งด้านความรู้และทักษะกระบวนการ เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 สามารถช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ได้ ทั้งในด้านการเข้าถึงสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และรองรับการใช้งานบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ตั้งแต่คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์พกพา และบนอุปกรณ์ Device หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 สามารถใส่สื่อเสียง รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือทำให้เป็นหนังสือเสียง และภาพเคลื่อนไหวได้ จึงทำให้สื่อมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะนำเอาสื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และรองรับการใช้งานบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และยังสามารถใส่สื่อเสียง รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือทำให้สื่อมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 เรื่องหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย มีจำนวนผู้เรียนทั้งหมด 680 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 เป็นห้องเรียนในระบบธรรมดาที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 40คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากจากห้องเรียนในระบบธรรมดาทั้งหมด 12ห้อง

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเนื้อหาในรายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย 3 เรื่อง คือ บทที่ 1 หน่วยรับข้อมูลบทที่ 2 หน่วยประมวลผลและหน่วยความจำ และบทที่ 3 หน่วยแสดงผล

3.3 ขอบเขตของตัวแปร

3.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

3.3.2 ตัวแปรตาม

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

เวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา การทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ส่วนการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 สัปดาห์ รวม 6 ชั่วโมง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หมายถึง สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 ซึ่งเป็นมาตรฐานแบบเปิดสำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื้อหาที่พัฒนาด้วยมาตรฐาน EPUB อยู่ในรูปแบบ XML ที่มีส่วนขยายเป็น .epubเอกสารจะสามารถปรับ หรือ "จัดเรียง" ข้อความในหนังสือโดยอัตโนมัติเพื่อให้เข้ากับขนาดหน้าจอที่แตกต่าง กัน มีองค์ประกอบคือ คำแนะนำการใช้งาน จุดประสงค์การเรียนรู้ สถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ เนื้อหา มีการประเมินและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้ด้วยแบบฝึกหัดท้ายบท ชิ้นงาน/ผลงาน และแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบ

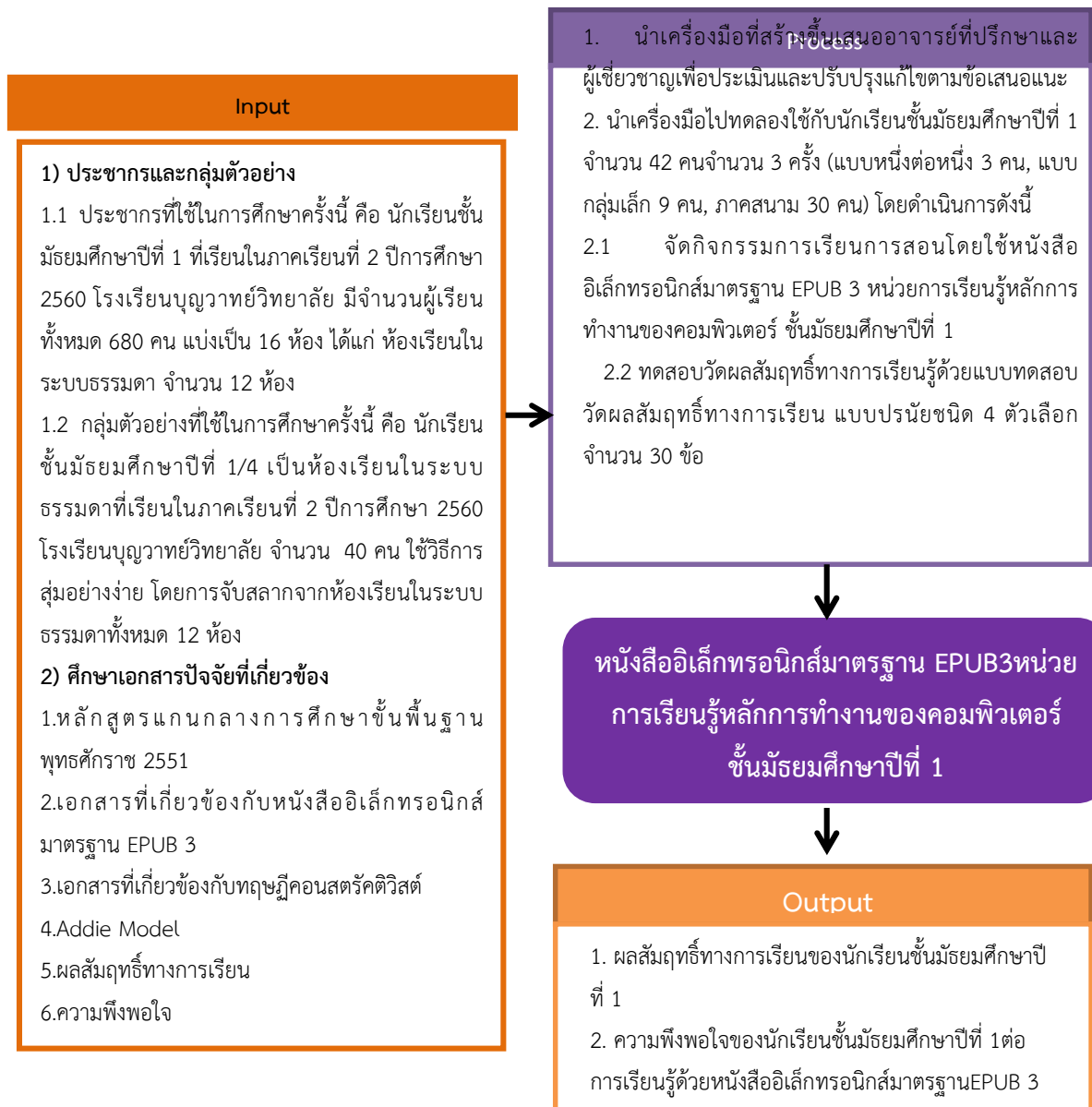
4.3 ความพึงพอใจ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

4.4 ประสิทธิภาพ หมายถึง การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูล มาปรับปรุงและนำไปทดลองจริง ซึ่งมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ E_1/E_2 โดยกำหนดเกณฑ์ 80/80

80 (E_1) ตัวแรก หมายถึงค่าร้อยละของคะแนนที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ทุกเรื่องรวมกันได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 (E_2) ตัวหลัง หมายถึงค่าร้อยละของคะแนนที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Shot Case Design

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

6.3 กาสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

6.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากนั้นดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้

6.3.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ศึกษาเอกสารเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ตามรูปแบบการพัฒนาสื่อของ ADDIE Model และดำเนินการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 บทเรียน จากนั้นนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องความสอดคล้องของสื่อกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 42 คน โดยทำการทดลอง 3 ครั้ง คือ แบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนาม จากนั้นนำผลข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำสื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

6.3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ ดำเนินออกแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้(IOC) แล้วนำผลที่ได้จากประเมินมาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน จำนวน 30 ข้อ ไปใช้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.3.4 แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจากหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ข้อ

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.4.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้ประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน

6.4.2 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

6.4.3 หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3

6.4.4 รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

7. ผลการวิจัย

ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 มีคุณภาพระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างบทเรียน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 3 ครั้ง แบบหนึ่งต่อหนึ่ง กลุ่มเล็ก และภาคสนามซึ่งนำเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพ ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	Σx	E_1	B	Σy	E_2	
3	30	70	77.78	30	69	76.67	77.78/76.67
9	30	219	81.11	30	220	81.48	81.11/81.48
30	30	771	85.67	30	780	86.67	85.67/86.67

จากตารางที่ 1 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง กลุ่มเล็ก และภาคสนาม เท่ากับ 77.78/76.67 81.11/81.48 และ 85.67/86.67 ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 จำนวน 40 คน แล้วทำการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งนำเสนอผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 40 คน

คะแนนเต็มของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน นักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	เกณฑ์ร้อยละที่ กำหนด (ร้อย ละ 80)	t = test
30	40	26.08	1.16	24	11.35

$t_{(0.05,39)} = 1.6849$

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.08 คิดเป็นร้อยละ 86.93 เมื่อคำนวณหาค่า t พบว่า t คำนวณสูงกว่าค่า t ในตาราง แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 40 คน ได้เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 ที่มีต่อการเรียนด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหา	4.81	0.41	มากที่สุด
ด้านสื่อ	4.84	0.39	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.82	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.83	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผลและด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 และ 4.81 อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างและหาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลของการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 มีจำนวน 3 เรื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 นั้นเป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 มีจำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย คำนำ คำแนะนำสำหรับการใช้งาน จุดประสงค์การเรียนรู้ สถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ เนื้อหา และกิจกรรมใบงาน ซึ่งขั้นตอนที่ครบถ้วนเหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ขั้นตอนการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ได้ยึดขั้นตอนการออกแบบ ADDIE Model ของนักการศึกษา วารุณี คงวิมล (2559) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย โดยยึดหลักของ ADDIE Model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ Analyze, Design, Develop, Implement, Evaluate

ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการหาคุณภาพพบว่า การหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.67/86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทุกขั้นตอนและได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 มีประสิทธิภาพช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษภา ถาวรนวงศ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนด้วยวิธีปกติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาคอมพิวเตอร์ เพื่องานอาชีพ รหัส 2001-0005 มีประสิทธิภาพ 85.96/88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ได้ผ่านการดำเนินการอย่างเป็นระบบหลายขั้นตอนจึงทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา กวนสำโรง, ศักดิ์ สุวรรณฉาย และชาติรี เกิดธรรม (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ

การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 84.67 ของคะแนนเต็มสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ประกอบไปด้วย รูปภาพ/กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว ข้อความที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนจึงช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ งามแสนโรจน์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา 4000113 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.21

จากการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 มีคุณภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และหลังจากการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB3 ไปทดลองกับกลุ่มภาคสนาม มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.67/86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 หากมีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ซึ่งผู้ใช้งานเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ในรูปแบบหนังสือเสียงด้วย เพื่อช่วยผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

1.2 ควรมีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ที่สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่อง(ผู้พิการ) เช่น ผู้พิการที่บกพร่องทางการมองเห็น ผู้พิการที่บกพร่องทางการได้ยิน และผู้บกพร่องทางการเรียนรู้

1.3 ควรมีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB 3 นอกจากจะใช้งานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ได้แล้ว ยังสามารถใช้งานบนอุปกรณ์ Device อื่น ๆ ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น โทรศัพท์มือถือแบบเคลื่อนที่, Tablet, iPod, iPad และคอมพิวเตอร์พกพา(Computer Notebook) ผู้เรียนสามารถใช้สื่อบนอุปกรณ์อื่นได้ สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่

9. เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา ถาวรนวงศ์. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนด้วยวิธีปกติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/burinthornvoravitar/home/the-article/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2560
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2559). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID>. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560
- พิรุณโปรย สำโรงทอง.(2554). ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จากhttp://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Sec_Ed/Pirounproy_S.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2560
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2556). อนาคตครูไทย กับสื่อการเรียนการสอน D-book ในยุค Tablet.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.kku.ac.th/news/> สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560
- เยาวลักษณ์ งามแสนโรจน์. (2555). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา 4000113 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์. สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- วารุณี คงวิมล. (2559). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง การใช้โปรแกรม Photoshop เพื่อผลิตสื่อการสอน สำหรับครูระดับประถมศึกษา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/55920485.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง. (2542). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560
- สนธยา กวนสำโรง, ศักดิ์ สุวรรณฉาย และชาติรี เกิดธรรม. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://grad.vru.ac.th/pdf-journal/8_2_journal/9Sontaya41-49.pdf . สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2560

การใช้กิจกรรมสร้างผังมโนทัศน์ในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บุษราคัม อินทสุก¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารด้านการพูดและการอ่านของผู้เรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับบทอ่านและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่ายแบบแผนในการทดลอง คือ One Group Pretest-Posttest Design มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 2) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารด้วยการพูด 3) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนจำนวน 50 ข้อ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน จำนวน 11 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการทดสอบความสามารถในการพูดของนักศึกษามีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านเพื่อการสื่อสารมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005
3. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่อการอ่านเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ผังมโนทัศน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$)

คำสำคัญ : ความสามารถในการสื่อสาร, ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ, ผังมโนทัศน์

¹ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อีเมล : busaka.buss@gmail.com

Using Concept Mapping to Promote Fourth Year English Major Students' Ability in Reading for Communication

Busarakham Intasuk¹

Abstract

The purposes of this research were to develop students' communication ability by using concept mapping in their reading activity and to assess students' satisfaction level towards reading activity by using concept mapping. The simple random sampling groups selected were sixty, fourth year English major students at the Faculty of Education, Lampang Rajabhat University in the second semester, 2017 academic year. The instruments for this study were 1) an 18 period reading instruction focusing on using concept mapping, 2) a speaking ability assessment, 3) a 50 items pre-posttest for reading ability assessment, and an 11 items satisfactory questionnaire. Subsequently, the data was analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D) and t-test.

The findings revealed that

1. The students' speaking test scores of the posttest was significantly higher than the pretest at 0.05.
2. The students' reading test scores of the posttest was significantly higher than the pretest at 0.05.
3. The students' satisfaction level was at the highest ($\bar{X}=4.65$).

Keyword : The Computer Assisted Instruction, Lesson, Achievement, Self-learning Skills

¹ English Department, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University E-mail. : busaka.buss@gmail.com

1. บทนำ

กิจกรรมการอ่านเป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นการฝึกฝนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ติดต่อบริการ และพัฒนาพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อไปสู่การคิดและการสื่อสารในระดับสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนในยุคของข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะอย่างการอ่านข้อความจากเอกสารจริงที่น่าเสนอโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในชีวิตประจำวัน

การพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนเป็นการพัฒนาความสามารถในการทำความเข้าใจบทความด้วยการถ่ายทอดความคิดและเข้าใจเนื้อความที่อ่านไปสู่การแสดงความคิดเห็นและการสื่อสารที่เหมาะสม สำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระยะแรกเน้นการสื่อสารด้วยการพูดเป็นหลัก แต่ในระยะหลังเริ่มให้ความสำคัญกับการอ่านมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการอ่านช่วยส่งเสริมการเรียนรู้โครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และข้อมูลที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการสื่อสารและประเมินความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนโดยใช้การประเมินจุดทักษะในการอ่านซึ่งสามารถประเมินได้ชัดเจนกว่าการพูดโดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย (Savignon: 1997, p. 27-28)

การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารยังเป็นแนวทางในการส่งเสริมกระบวนการอ่านสำหรับผู้เรียนในการพัฒนาความสามารถในการทำความเข้าใจบทความซึ่งเป็นการถ่ายทอดความคิดและความเข้าใจเนื้อความที่อ่านไปสู่การสื่อสารที่เหมาะสม สำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระยะแรกเน้นการสื่อสารด้วยการพูดเป็นหลัก แต่ในระยะหลังเริ่มให้ความสำคัญกับการอ่านมากขึ้น เนื่องจากการอ่านช่วยส่งเสริมการเรียนรู้โครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และข้อมูลที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการสื่อสารและสามารถประเมินความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนโดยการประเมินจุดทักษะในการอ่าน ซึ่งสามารถประเมินได้ชัดเจนกว่าการพูดโดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย (Savignon: 1997, p. 27-28)

การใช้ผังมโนทัศน์ (Graphic organizers) ร่วมกับกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนต่อบทความโดยสร้างความเชื่อมโยงการเรียนรู้โครงสร้างเรื่องที่อ่านกับการทำความเข้าใจประเด็นหลักของเรื่องร่วมกับการใช้จินตนาการในการทำความเข้าใจบทความ (Grabe: 2009, p.213) การใช้ผังมโนทัศน์หรือผังกราฟิกเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อความหมายของข้อมูลที่ได้รับอย่างเป็นระบบ ในการจัดกระทำข้อมูลที่ได้รับต้องใช้ทักษะการคิดเป็นหลัก ประโยชน์ของการใช้ผังมโนทัศน์ที่ผู้เรียนได้รับ ได้แก่ ช่วยพัฒนาการคิดในระดับสูง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียน ช่วยส่งเสริมความจำแบบถาวร และช่วยพัฒนาพหุปัญญาที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านความคิดและคณิตศาสตร์ และปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (พิมพ์พันธุ์ เตชะคุปต์และเพียววี ยินดีสุข:2560, น. 130) นอกจากนี้ การใช้ผังมโนทัศน์หรือแผนภูมิความหมาย (Semantic Mapping) ยังช่วยให้ผู้อ่านเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของเรื่องที่อ่านด้วยการใช้รูปเชิงเรขาคณิตและเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยใช้เส้นหรือลูกศร การแสดงความเชื่อมโยงด้วยผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ทางความคิดและส่งเสริมให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น (วิสาข์ จิตวิวัฒน์: 2543, น. 145)

ในปีการศึกษา 2559 ที่ผ่านมา จากประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ พบว่านักศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันด้วยการพูดและการเขียนได้ในระดับดี แต่เมื่อเชื่อมโยงทักษะการอ่านกับการคิดเพื่อการสื่อสารแล้ว นักศึกษายังไม่สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจำแนกหมวดหมู่ การประเมิน และการสรุปความคิดรวบยอด เนื่องจากนักศึกษาไม่คุ้นเคยกับการใช้เครื่องมือพัฒนาทักษะการคิดอย่างเหมาะสมและอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ใช้ภาษาในการสื่อสารไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด กิจกรรมการอ่านเพื่อการสื่อสารโดยใช้ผังมโนทัศน์เป็นการส่งเสริมทำความเข้าใจบทอ่านโดยการเรียนรู้ภาพรวมของบทอ่าน ร่วมกับการใช้ความคิดอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน นอกจากนี้จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารร่วมกับการใช้ผังมโนทัศน์ในการพัฒนาทักษะการคิด พบว่ายังมีงานวิจัยไม่มากนักในการพัฒนาผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านเพื่อการสื่อสาร ดังนั้น กิจกรรมการอ่านเพื่อการสื่อสารโดยใช้ผังมโนทัศน์จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาทักษะการของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับกิจกรรมการอ่าน
- 2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ศึกษาในรายวิชาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 81 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ศึกษาในรายวิชาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คนได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ผังมโนทัศน์ประกอบด้วย แผนการเรียนการสอนในเนื้อหาวัฒนธรรมนานาชาติ จำนวน 3 เรื่อง ๆ ละ 6 คาบเรียน รวม 18 คาบ ประกอบด้วยกิจกรรมก่อนอ่าน กิจกรรมระหว่างอ่าน และกิจกรรมหลังการอ่าน โดยใช้กิจกรรมเพิ่มขยายด้วยกระบวนการวิเคราะห์บทอ่านและนำเสนอความคิดต่อบทอ่านด้วยกิจกรรมกลุ่มในการนำเสนอด้วยการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นและสรุปเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล ในหัวข้อต่อไปนี้

1. Meals around the World ใช้เวลาเรียน 6 คาบ
2. Festivals around the World ใช้เวลาเรียน 6 คาบ
3. Traditions and Customs around the World ใช้เวลาเรียน 6 คาบ

3.3 ขอบเขตของตัวแปร

ขอบเขตด้านตัวแปร

3.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ผังมโนทัศน์

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความสามารถในการพูดโดยใช้ผังมโนทัศน์
2. ความสามารถในการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ผังมโนทัศน์

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ในเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทั้งหมด รวมเวลา 18 ชั่วโมง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การอ่านเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทอ่าน เพื่อนำไปสู่กิจกรรมด้านการสื่อสาร ได้แก่ การพูดและการเขียน รูปแบบการอ่านเพื่อการสื่อสารในที่นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนสร้างผลงานเพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร เช่น การพูดแสดงความคิดเห็นหลังจากการอ่านบทอ่านเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย การให้คำแนะนำผู้ที่อยู่ต่างวัฒนธรรม เป็นต้น การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการเรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำและสำนวนในบทอ่าน การเรียนรู้โครงสร้างเรื่อง การเรียนรู้ประเภทของบทอ่าน และการรู้วัตถุประสงค์ของผู้เขียน เพื่อสามารถตอบสนองต่อบทอ่านได้อย่างเหมาะสม การอ่านเพื่อการสื่อสารนอกจากเน้นการทำความเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านแล้วยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันจากการระดมสมอง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

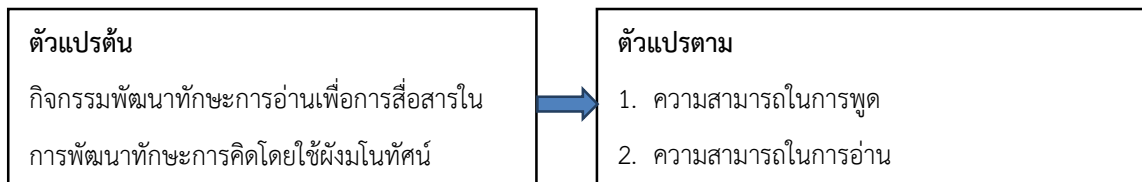
4.2 ทักษะการคิด หมายถึง รูปแบบของการทำความเข้าใจบทอ่านโดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองบทอ่านในระดับสูงกว่าความรู้ ในคำศัพท์ แต่ผู้เรียนสามารถคิดอย่างเป็นระบบโดยใช้ผังมโนทัศน์เป็นเครื่องมือแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยง การจัดระบบของเนื้อเรื่อง การจำแนกแนวคิดหลัก และแนวคิดรอง รวมถึงการคิดเชิงวิเคราะห์โดยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.3 ผังมโนทัศน์ หมายถึง เครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลจากการอ่านร่วมกัน ในขณะปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน และกิจกรรมหลังการอ่าน เพื่อแสดงให้เห็นความเข้าใจของผู้เรียนต่อบทอ่าน ทั้งด้านคำศัพท์ โครงสร้างเรื่อง และการสรุปความจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงใช้ผังมโนทัศน์เป็นเครื่องมือทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนหลังการอ่าน โดยแสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในบทอ่านที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ได้แก่ ใจความหลัก ใจความรอง เป็นต้น

4.4 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนหลังจากการอ่านบทอ่านด้วยการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระบบด้วยการพูดแสดงความคิดเห็น และการสร้างผลผลิตด้านการเขียนด้วยการนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากบทอ่านในรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ได้แก่ การอธิบาย การเปรียบเทียบ การให้

เหตุผลประกอบคำแนะนำ เป็นต้น ความสามารถในการสื่อสารสามารถประเมินได้ด้วยแบบทดสอบทักษะการพูด และแบบทดสอบทักษะการอ่าน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design

6.2 เครื่องมือใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 2) แบบประเมินความสามารถในการพูด จำนวน 1 ชุด 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสาร ในเนื้อหาเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในหัวข้อ อาหาร เทศกาล และ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นแบบทดสอบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อและ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 11 ข้อ

6.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.3.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ศึกษาศึกษาหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พุทธศักราช 2557 กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการพัฒนาทักษะการอ่านและการพูดตามประเด็นปัญหาที่พบ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน

6.3.2 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสาร การอ่านเชิงวิเคราะห์การส่งเสริมทักษะการคิดด้วยผังมโนทัศน์ ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการอ่านเพื่อการสื่อสาร การอ่านเชิงวิเคราะห์ และการใช้ผังมโนทัศน์และประยุกต์ใช้ทฤษฎี ADDIE Model ประกอบการพิจารณาสร้างบทเรียน จากนั้นสร้างบทเรียนสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสาร จำนวน 3 เรื่อง และนำบทเรียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้น ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

6.3.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูด ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูด ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดโดยใช้ชุดทดสอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแผนการสอน จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยเนื้อเรื่องในบทอ่าน 3 เรื่อง พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์การประเมินทักษะการพูดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับโดยยึดตามแนวการประเมินตามเกณฑ์ของ Common European Framework และนำชุดทดสอบทักษะการพูดให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง

ข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน 0.50ขึ้นไป ไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดและจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูด เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

6.3.4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารดำเนินการสร้างแบบทดสอบทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารจำนวน 50 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจากนั้นนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน 0.50ขึ้นไป และนำไปแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบทดสอบทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสาร

6.3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านเพื่อการสื่อสาร การใช้ผังมโนทัศน์ และการพัฒนาทักษะการคิดดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจำนวน 10 ข้อเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert จากนั้นนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน 0.50ขึ้นไป และนำไปแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจ

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.4.1 นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบและปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 3 แผนไปใช้ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

6.4.2 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนทั้งทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารจำนวน 50 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที และแบบทดสอบความสามารถในการพูด ใช้เวลา 90 นาทีและบันทึกผลคะแนน

6.4.3 จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง

6.4.4 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนทั้งทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารจำนวน 50 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที และแบบทดสอบความสามารถในการพูด ใช้เวลา 30 นาทีและบันทึกผลคะแนน

6.4.5 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยใช้เวลา 10 นาที เพื่อเป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6.4.4 รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการทดสอบความสามารถในการพูดเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนเต็ม 20 คะแนน จากการทดสอบความสามารถในการพูดของผู้เรียนแสดงด้วยตารางเปรียบเทียบ ด้วยตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการพูดก่อนเรียนและหลังเรียน

	Mean	N	Std. Deviation
Pre-test	12.30	60	2.29
Posttest	16.00	60	1.84

จากตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบความสามารถในการพูดของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 12.30 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 16.00 มีคะแนนสูงกว่าความสามารถในการพูดก่อนเรียน เมื่อพิจารณาความต่างของคะแนน แสดงด้วยตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการพูดก่อนเรียนและหลังเรียน

Paired Differences			t	df	Sig.(1-tailed)
Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
3.70	2.04	0.26	14.01	59	0.0000

*p<0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการพูดของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง เท่ากับ 3.70 และมีค่า t เท่ากับ 14.01 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

7.2 ผลการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนเต็ม 50 คะแนน จากการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนแสดงด้วยตารางเปรียบเทียบ ด้วยตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารก่อนเรียนและหลังเรียน

	Mean	N	Std. Deviation
Pre-test	29.03	60	2.88
Posttest	38.32	60	4.85

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 29.03 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 38.32 มีคะแนนสูงกว่าความสามารถในการอ่านก่อนเรียน เมื่อพิจารณาความต่างของคะแนน แสดงด้วยตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารก่อนเรียนและหลังเรียน

Paired Differences			t	df	Sig.(1-tailed)
Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean			
9.28	4.42	0.57	16.27	59	0.0000

*p<0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยความแตกต่าง เท่ากับ 9.28 และมีค่า t เท่ากับ 16.27 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

7.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินโดยใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert ผลการประเมินแสดงด้วยตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ช่วยให้การเรียนรู้ด้านการอ่านน่าสนใจ	4.23	0.53	มาก
2. ช่วยดึงดูดความสนใจต่อบทเรียนและเชื่อมโยงเนื้อหาในบทอ่าน	4.16	0.53	มาก
3. ส่งเสริมให้มีแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างเรื่องและเนื้อหาที่อ่าน	4.31	0.46	มาก
4. ช่วยเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว	4.58	0.58	มากที่สุด
5. ช่วยจำแนกใจความหลักจากใจความรอง	4.46	0.58	มาก
6. ช่วยให้เรียนรู้แนวคิดให้ที่นำเสนอในบทอ่าน	4.4	0.54	มาก
7. เป็นเครื่องมือช่วยจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพช่วยสรุปความ	4.45	0.51	มาก
8. ช่วยพัฒนาการสื่อสารด้วยการคิดอย่างเป็นระบบ	4.51	0.53	มากที่สุด
9. ช่วยพัฒนาทักษะการคิดจากการอ่านร่วมกัน	4.38	0.52	มาก
10. ช่วยกระตุ้นการทำงานกลุ่ม	4.46	0.53	มาก
11. ภาพรวมของความพึงพอใจต่อการใช้ผังมโนทัศน์	4.65	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการอ่านเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ผังมโนทัศน์ในระดับมากที่สุด คือ ผังมโนทัศน์ช่วยเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว (\bar{X} =4.58, S.D = 0.58) และผังมโนทัศน์ช่วยพัฒนาการสื่อสารด้วยการคิดอย่างเป็นระบบ (\bar{X} =4.51, S.D = 0.53) ตามลำดับ นอกจากนี้ ภาพรวมของความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ผังมโนทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.65, S.D = 0.48)

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

8.1 ผลการทดสอบความสามารถในการพูดเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน

หลังจากนำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของเรื่องทีอ่านซึ่งเชื่อมโยงโดยใช้รูปเชิงเรขาคณิตและเชื่อมความสัมพันธ์ให้เห็นชัดเจนด้วยการใช้เส้นหรือใช้ลูกศร ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ได้ง่ายและเห็นความสัมพันธ์ชัดเจนขึ้น สอดคล้องกับความเห็นของวิสาข์จิตวิตร (2543, น. 145) และการใช้ผังมโนทัศน์ยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านโดยเชื่อมโยงกับโครงสร้างเรื่องและทำความเข้าใจประเด็นหลักที่นำเสนอในเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Grabe (2009, p. 213) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมนา โสภิตอนันต์ (2560) ซึ่งพบว่าผังมโนทัศน์ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการระดมสมอง และการทำงานกลุ่ม

8.2 ผลการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อการสื่อสารเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับการออกแบบเพื่อใช้ผังมโนทัศน์ในการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทอ่านอย่างรวดเร็ว เกิดการจดจำที่คงทน สามารถถ่ายทอดความคิดอย่างเป็นระบบ ประกอบกิจกรรมการอ่าน และยังช่วยถ่ายทอดความคิดที่ได้รับสู่กระบวนการเขียนและการพูดอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Grabe and Stoller (2002, p. 13-14) นอกจากนี้ ผังมโนทัศน์ยังช่วยส่งเสริมการจดจำและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามแนวคิดของพิมพันธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2560, น. 130) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทอปัต ทิพย์บุญมี ชาตรี มณีโกศล และ ผจงกาญจน์ ภูวิภาดาวรรณ์ (2560) ซึ่งพบว่าผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นทั้งในด้านการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียนภาษาอังกฤษ

8.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารด้วยการใช้ผังมโนทัศน์ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผังมโนทัศน์ส่งเสริมทักษะการคิดและผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดไปสู่การคิดอย่างเป็นระบบ ช่วยในการทำความเข้าใจทอ่านที่อ่านอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิตยภัทร ธาราสุข(2558) และ สุมนา โสภิตอนันต์ (2560)

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรออกแบบบทเรียนการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ผังมโนทัศน์เพื่อต่อยอดการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 ควรเพิ่มขยายกิจกรรมการอ่านเพื่อเป็นการสร้างนิสัยการอ่านที่ดีด้วยการมอบหมายการอ่านนอกเวลาสำหรับฝึกทักษะการอ่าน เนื่องจากการอ่านในห้องเรียนไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาทักษะคิดจากบทอ่าน

1.3 ควรพิจารณาเนื้อเรื่องที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

2.1 ผู้สอนควรสำรวจความสนใจ ความรู้เดิมและประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีก่อนนำงานวิจัยนี้ไปใช้ เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันเป็นผลให้ผู้เรียนทำความเข้าใจบทอ่านที่ต่างกัน

2.2 ผู้สอนต้องมีกลยุทธ์ในการใช้ผังมโนทัศน์ประกอบการจัดการเรียนการสอนโดยการแนะนำผู้เรียนก่อนทำกิจกรรมการอ่านโดยใช้ผังมโนทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจก่อนปฏิบัติร่วมกัน

9. เอกสารอ้างอิง

- นิตยภัทร์ ธาราสุข. (2558). การพัฒนาแบบฝึกหัดเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีสตาร์ท (START) และแผนภูมิ ความหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัด ไทร.VeridianE-Journal,Silpakom University.ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์.
- ทอปัด ทิพย์บุญมี ชาตรี มณีโกศล และผจงกาญจน์ ภูวิภาดาวรรธ. (2560). การใช้แผนผังความคิดเพื่อ พัฒนาความสามารถ ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชน บ้านปางหมู. พิษณุพนธ์สาร .
- พิมพ์พันธุ์ เตชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข. **ทักษะ ๗ C ของครู ๔.๐.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2560.
- สุนนา ไสถิตอนันต์. (2017). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบโดยใช้การเรียนรู้แบบระดม สมองในการจัดทำผังมโนทัศน์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”. Technical Education Journal Mongkut’sUniversity of TechnologyNorth Bangkok.
- วิสาข์จติวัตร. (2543). การสอนอ่านภาษาอังกฤษ (Teaching English Reading Comprehension).คณะ ศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Grabe, W. (2009). *Reading in a Second Language : Moving from Theory to Practice.* USA: Cambridge University Press.
- Grabe, W. (2002). and Stoller, F. L. *Teaching and Researching Reading.* Great Britain: PearsonEducation Limited.
- Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching.*5th Edition.Harlow, Essex, England: PearsonEducation Limited.
- Savignon, S. (1997). *Communicative Competence Theory and Classroom Practice Texts and ContextsSencond Language Learning.*2nd Edition.USA:McGraw Hill.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของ คอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประกายมาศ เรือนมูล¹ กนิษฐกานต์ ปันแก้ว² กิตติยา ปลอดภัย³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 23 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากแบบแผนในการทดลอง คือ One Group Pretest-Posttest Design มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 แผน 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจำนวน 3 เรื่อง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และมีประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กมีค่าเท่ากับ 84.17/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

¹ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : pragaymas126@gmail.com

² สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

³ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Development of Computer Assisted Instruction on Principle of Computer to develop self-learning skills for

Pragaymas Ruenmoon¹ Kanitkarn Punkaew² Kittiya Plodkaew³

Abstract

The purposes of this research were 1) to create and find efficiency of Computer Assisted Instruction on Principle of Computer to achieve the 80/80 performance criterion. 2) to compare pretest-posttest students learning achievement and 3) to compare pretest-posttest students self-learning skills. The Simple by random sampling was 23 Matthayomsuksa 1 Students in the second semester of the academic year 2017 at Maethawittaya School. The experiment is One Group Pretest-Posttest Design. The instruments were lesson plans, Computer Assisted Instruction, Pretest-posttest, and Skill Measure. Subsequently, the data was analyzed by mean, percentage, standard deviations (S.D) and t-test.

The findings found that

1. Computer Assisted Instruction had a good quality with 4.50 points, efficiency in small group method was 84.17/83.33
2. The learning achievement of the Matthayomsuksa 1 students posttest mean scores were higher than the pre-test mean scores with the statistically difference at .05 level.
3. The posttest self-learning skills was higher than pretest.

Keyword : The Computer Assisted Instruction Lesson, Achievement, Self-learning Skills

¹ Computer Education Lampang Rajabhat University Email : pragaymas126@gmail.com

² Computer Education Lampang Rajabhat University

³ Computer Education, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University.

1. บทนำ

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เทคโนโลยีได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตั้งแต่วัยเรียนรู้จนถึงวัยทำงาน โดยจะเห็นว่าทุกสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชนได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น และในหมวดที่ 9 เทคโนโลยีทางการศึกษามาตรา 66 กล่าวถึงให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 67 กล่าวถึงรัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย(กระทรวงศึกษาธิการ,2542)

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการเรียนการสอน เป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่หลายอย่างสอนด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนสมัยใหม่ มีอุปกรณ์วิดีโอ โปรเจคเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีรูปแบบของสื่อที่นำมาใช้ในด้านการศึกษาเรียนการสอนก็มีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำมาใช้ ดังเช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นการนำเอาเทคโนโลยีรวมกับการออกแบบ โปรแกรมการสอนมาใช้ช่วยสอน ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer Assisted Instruction) หมายถึงสื่อการเรียนทางคอมพิวเตอร์รูปแบบหนึ่ง ซึ่งใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสมอันได้แก่ ภาพนิ่ง แผนภูมิ กราฟ ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และเสียงเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุด (ขวัญชนก บัวทรัพย์, 2557)

โรงเรียนแม่ทะวิทยา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดทำการสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 (โรงเรียนแม่ทะวิทยา,2560: ออนไลน์) การเรียนการสอนในปัจจุบันมีปัญหาอยู่ก็คือ นักเรียนบางคนไม่สามารถทำกิจกรรมที่ครูสั่งและทำข้อสอบได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำอันเนื่องมาจาก การสอนในรูปแบบเดิมๆ คือ เน้นการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนเกิดการเบื่อหน่ายในเนื้อหาที่เรียน และที่สำคัญคือนักเรียนขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเพราะการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในปัจจุบันที่จะต้องส่งเสริมให้บุคคลมีการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ให้มีประสบการณ์และมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาตลอดชีวิตจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด หากมีการพัฒนาสื่อการสอนที่ทันสมัยและสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นโดยการสร้างและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สามารถใช้เป็นสื่อช่วยในการสอนที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้ไม่เกิดการเบื่อในการเรียน และยังตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งยังช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนด้วยตนเองของนักเรียน และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีคุณภาพดียิ่งขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 45 คน ทั้งหมด 2 ห้อง ที่เรียนด้วยภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 23 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ได้มาโดยการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหารายวิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 3 เรื่อง ประกอบด้วยบทที่ 1 หน่วยรับข้อมูลบทที่ 2 หน่วยประมวลผลกลางและหน่วยความจำ และ บทที่ 3 หน่วยแสดงผล

3.3 ขอบเขตของตัวแปร

3.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

3.3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

เวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพ (แบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบกลุ่มเล็ก) ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ส่วนการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทั้งหมด จำนวน 2 สัปดาห์ รวมเวลา 6 ชั่วโมง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง สื่อการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากโปรแกรม Microsoft PowerPoint 2013 สามารถนำเสนอใน รูปแบบของภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบและกราฟิกอื่นๆ โดยการนำเสนอผ่านทางด้านหน้าจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งบทเรียนจะประกอบด้วย 1) จุดประสงค์การเรียนรู้

2) แบบทดสอบก่อนเรียน 3) เนื้อหาที่ใช้ในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ 4) สถานการณ์ปัญหา 5) ภารกิจ 6) ฐานความช่วยเหลือ 7) แบบทดสอบหลังเรียน 8) แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ โดยนักเรียนและคอมพิวเตอร์มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกัน มีการตอบสนองต่อนักเรียนภายใต้ กฎเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้โดยสามารถแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนรับทราบหลังจากทำแบบทดสอบหรือ แบบฝึกหัดโดยอัตโนมัตินักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและทบทวนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย สอนได้หลายครั้งตามความต้องการ

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยในบทเรียนนั้นมีสถานการณ์ปัญหา ภารกิจ ฐานความช่วยเหลือ ให้นักเรียนได้ฝึกพัฒนาตนเองและนอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และ แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อใช้ในการประเมินความรู้และความสามารถของของนักเรียนอีกด้วย

4.3 ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง คุณภาพของบทเรียนซึ่งวัดจากผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็น 80/80

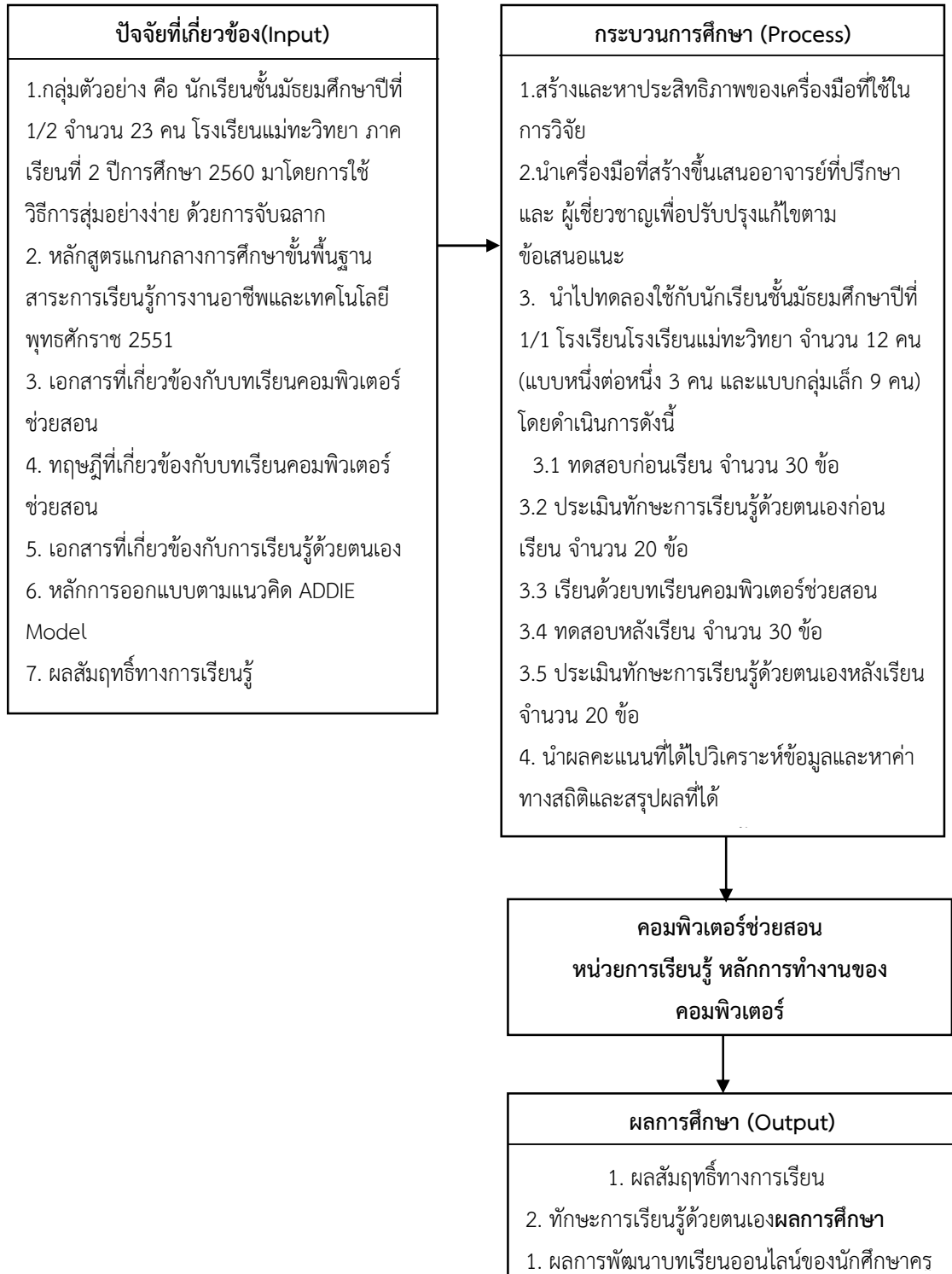
80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดและชิ้นงานของนักเรียนระหว่างเรียนด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยคิดเป็นค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วย โดยคิดเป็นค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนหรือความสามารถของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

4.5 ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นการ เรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาต่างๆได้ด้วยตนเอง โดยที่นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ตามความสามารถ และ ประเมินผลตามความสามารถตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น และนักเรียนสามารถกำหนด ระยะเวลา สถานที่การเรียนรู้ได้ด้วย โดยวัดจากแบบประเมินความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งมี องค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองดังนี้1) วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง หมายถึง กิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความต้องการ และความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียน2) วางแผนการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าตัวนักเรียนมีจุดมุ่งหมาย ขอบเขต การจัด กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การเรียนรู้ตามแผน หมายถึง การเรียนรู้ตามแผนที่นักเรียนได้วางไว้ โดยการลงมือ ปฏิบัติดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้4) นำเสนอข้อมูลการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ผู้เรียนได้นำข้อมูล จากการเรียนรู้มาวิเคราะห์หรืออภิปราย สรุปความคิดรวบยอด และกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง5) จัดทำชิ้นงาน หมายถึง เป็นการที่นักเรียนนำความรู้ ข้อสรุปที่ได้จากการเรียนรู้มานำเสนอในรูปแบบต่างๆ ตามความสนใจ และนำ ผลงานที่ได้มานำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมห้อง

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design

6.2 เครื่องมือใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 2) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจำนวน 3 เรื่อง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 20 ข้อ

6.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.3.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551 กำหนดขอบเขตและเนื้อหาที่ต้องการและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับผู้เรียน

6.3.2 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ออกแบบส่วนประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ 3 ทฤษฎี ประกอบด้วย กลุ่มพฤติกรรมนิยม กลุ่มปัญญานิยม กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์และประยุกต์ใช้ทฤษฎี ADDIE Model จากนั้นสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจำนวน 3 เรื่อง และนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ และนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนแม่ทะวิทยา จำนวน 12คน โดยทำการทดลอง 2 ครั้ง (แบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบกลุ่มเล็ก) โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อน จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

6.3.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงจากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน 0.67 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ ไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.3.4 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองดำเนินการสร้างแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจากนั้นนำแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาแต่ละข้อคำถาม และนำไปแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.4.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน

6.4.2 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนนใช้เวลา 30 นาทีและบันทึกผลคะแนน

6.4.3 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ ในแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยใช้เวลา 15 นาที เพื่อเป็นการประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

6.4.4 รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 นำเสนอดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลำดับที่	รายการประเมิน	N = 3		
		\bar{x}	SD	แปลความ
1	ด้านเนื้อหา	4.54	0.51	มากที่สุด
2	ด้านสื่อ	4.67	0.36	มากที่สุด
3	ด้านการวัดและประเมินผล	4.29	0.43	มาก
รวมเฉลี่ยทุกรายการ		4.50	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการหาความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

ตารางที่ 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	$\sum x$	E_1	B	$\sum y$	E_2	
3	30	69	76.67	30	70	77.78	76.67/77.78
9	30	277	84.17	30	230	83.33	84.17/83.33

จากตารางที่ 2 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และกลุ่มเล็ก เท่ากับ 76.67/77.78 และ 84.17/83.33 ตามลำดับ

ตัวอย่างภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

7.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์นำเสนอดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผลต่างคะแนน	t-test
ก่อนเรียน	23	11.35	2.50	298	20.99
หลังเรียน	23	24.30	1.64		

$t_{(0.05,22)} = 1.7171$

* มีนัยสำคัญที่ทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 11.35$) คิดเป็นร้อยละ 37.83 มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 24.30$) คิดเป็นร้อยละ 81.01 เมื่อคำนวณหาค่า t พบว่า t คำนวณสูงกว่า t ในตาราง แสดงว่านักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์นำเสนอดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์

ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	N = 23					
	ก่อนเรียน		แปลความ	หลังเรียน		แปลความ
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.	
	1.78	0.70	น้อย	4.44	0.54	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีทักษะก่อนเรียนในภาพรวมระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 และมีทักษะหลังเรียนในภาพรวมระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

8.1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หน่วยการเรียนรู้ หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีคุณภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 นั้นเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีองค์ประกอบของกิจกรรมต่างๆครบถ้วน มีการจัดเรียงเนื้อหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับความยากง่ายสร้างบนพื้นฐานหลักการทฤษฎีการเรียนรู้ของนักวิชาการ ได้แก่ ทิศนา แคมมณี (2553) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด ซึ่งประกอบไปด้วย ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมเน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง โดยเลือกใช้ทฤษฎีการเสริมแรงของ สกินเนอร์ทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยม เน้นการได้มาของความรู้และภายในโครงสร้างของจิต มุ่งเน้นไปที่แนวความคิดของการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเลือกใช้ทฤษฎีของบรูเนอร์ และทฤษฎีกลุ่มคอนสตรัคติวิสต์เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าการรับรู้ โดยการกำหนดสถานการณ์ปัญหา การฝึก เพื่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา และฐานความช่วยเหลือเพื่อช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า หลังจากนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองกับกลุ่มเล็กมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.17/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดำเนินการประเมินประสิทธิภาพอย่างเป็นขั้นตอน โดยผู้วิจัยเริ่มตั้งแต่ศึกษาหลักสูตรเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ซึ่งทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นมีประสิทธิภาพ และยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก บัวทรัพย์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การใช้โปรแกรมการพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ เท่ากับ 83.00/88.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

8.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้ผ่านขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด และยังสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณดี ดีเหมือน (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องโปรแกรมภาษาขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องโปรแกรมภาษาขั้นพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.3 การเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้ให้นักเรียน

วางแผนวิเคราะห์ความต้องการของตนเองในแต่ละเรื่องก่อนที่จะเริ่มต้นเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) วางแผนการเรียนรู้ 3) เรียนรู้ตามแผน 4) นำเสนอข้อมูล 5) จัดทำชิ้นงาน จึงทำให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว (2554) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรีผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 90.90 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่ทะวิทยาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มีคุณภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดจากนั้นจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีพัฒนาการทางด้านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อดึงดูดความสนใจและไม่ให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่ายในเนื้อหาในสื่อ

1.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปหาค่าความยากง่าย และหาค่าอำนาจจำแนก ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อทำให้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

2.1 ผู้สอนควรตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เช่น หน่วยความจำที่เหมาะสม จอมอนิเตอร์ เม้าส์ หรือหูฟัง ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2.2 ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่จะนำไปใช้กับผู้เรียน เมื่อเกิดปัญหาสามารถหาวิธีการแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว

9. เอกสารอ้างอิง

กนิษฐ์กานต์ ปันแก้ว. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ขวัญชนก บัวทรัพย์. (2557). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการใช้โปรแกรมการพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดเสนหา(สมัครพลมดุง). (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิตนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- โรงเรียนแม่ทะวิทยา. (2560). **ข้อมูลพื้นฐาน**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2560. จาก <http://www.maethawittaya.ac.th/>
- สุพรรณดี ดีเหมือน. (2558). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องโปรแกรมภาษาขั้นพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ (คอมพิวเตอร์) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ปรารถนา โกวิทยางกูร¹ เกศนีย์ อินฮ้าย²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 20 คน โดยเป็นผู้ที่มีความสนใจและเต็มใจเข้าร่วมวิจัยตลอดโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการวิจัยก่อนและหลังเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) แผนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย 3) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย เป็นแบบประเมินงานวิจัยตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้ 1) วางแผนปฏิบัติการวิจัย 2) ปฏิบัติการวิจัย และ 3) ประเมินผลการปฏิบัติการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปความ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา ความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน พบว่าการประเมินความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอนหลังจากการอบรมครั้งที่ 1 เมื่อให้ครูผู้สอนทำการวิเคราะห์ปัญหาวิจัย ชื่อเรื่องวิจัย ความเป็นมาของปัญหาวิจัย ครูส่วนใหญ่มีความสามารถระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 50.00 และมีความสามารถในระดับควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 30.00 เมื่อมีการนิเทศ ให้คำแนะนำด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของครูผู้สอน เพื่อเติมเต็มอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดโครงการปรากฏว่าไม่มีครูผู้สอนที่มีความสามารถในระดับควรปรับปรุงเลย โดยส่วนใหญ่มีความสามารถในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 70.00 และมีความสามารถในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตามลำดับ

2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่าผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอน ก่อนเข้าร่วมการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.95 คะแนน และหลังจากการเข้าร่วมการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.85 คะแนน ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่มีพัฒนาการของคะแนนเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีพัฒนาความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 40.00-70.00 จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, ความสามารถในการทำวิจัย

¹ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : pratana.go@gmail.com

² สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Participatory Action Research for Research Competency Development of Teachers at Lampang Primary Educational Service Area 1

Pratana Govittayangkul¹ Kesanee Inai²

Abstract

This research had 2 objectives 1) to study the effect of using participatory action research to develop research competency of the teachers, and, 2) to compare the teacher's knowledge and understanding before and after taking part in the participatory action research process. The target group subjects used in this research were 20 teachers of the schools affiliated with Lampang Primary Education Service Area 1, selected on the basis of their interest and willingness to take part through the process of the project. The research instruments used operating the research were 1) the knowledge testing exam before and after taking part in the participatory action research process, 2) plan for workshop to develop research competency, 3) form for assessing the research quality in every step from the first to the last one, and, 4) forms for recording small group discussion.

The researchers had collected the data themselves. In this research, the researchers had utilized the participatory action research process composed of 3 phrases, namely, 1) planning the research, 2) implementing the plan, and, 3) assessing the research conduction. The data were analyzed in terms of frequency distribution, percentage, mean, standard-deviation, and the content analysis, and conclusion. The findings reveal that:

1. Concerning the utilization of the participatory action research to develop the teacher's research competency, it was found from the assessment of the teacher's research conducting competency after the first workshop in which the teachers had to analyse the research question, design the research topic, and analysing the origin of the research question, 50% of them had medium level of competency, and 30% at the level needed to be improved. After the supervision in which advice on comprehensive and continuous bases, at the end of the project, there was no teacher falling onto the level that needed improvement. Most or 70% of them had the competency at very good level and 25% at good level.

¹ Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University.

E-mail : pratana.go@gmail.co

² Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University.

2. Concerning the teacher's knowledge and understanding on the research before and after taking part in the participatory action research proves, it was found that before taking part in the project, their average knowledge and understanding score was 6.95. After taking part in the research process, their average score was 17.85. Most of the teachers had the increased score after taking part in the participatory action research was between 40.00-70.00%. It could be concluded that after taking part in the participatory action research, the target group teachers had increasing knowledge and understanding on the research.

Keyword : Participatory Action Research, Research Competency.

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ดังนั้น การศึกษาจึงต้องมุ่งให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่เป็นรากฐานในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังที่ วิโรจน์ ศรีโกศา และพีระ รัตนวิจิตร (2544) ได้กล่าวว่าการปฏิรูปการศึกษาไทย ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกัน โดยมีนโยบายการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในสังคม นอกจากนี้การจัดการศึกษาที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนนั้น ครูผู้สอน จำเป็นต้องทำวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 และมาตรา 30 ได้ให้ความสำคัญกับการนำวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดให้สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการกระบวนการวิจัย เป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะวิชาชีพครู ซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง บุคลากรในวิชาชีพครู จึงมีความจำเป็นต้อง ได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ทั้งในด้านศาสตร์ทางการสอน การวิจัย และการประเมินผล โดยมุ่งผลที่ การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ผู้สอนต้องมีความสามารถในการ ปรับกลยุทธ์การเรียน การสอนของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เผชิญอยู่ ต้องเรียนรู้วิธีการจัดการเรียน การสอนและการวัดประเมินผลอย่างหลากหลายวิธี และสามารถเลือกใช้กลวิธีนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ต้องสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และจัดการเรียนการสอนได้ อย่างมืออาชีพ

แต่ในสภาพปัจจุบันพบว่าครูผู้สอนบางส่วนยังคงประสบปัญหาในการทำวิจัย เนื่องจากไม่เข้าใจ กระบวนการวิจัยอย่างแท้จริงและไม่มีที่ปรึกษาจะช่วยให้ความกระจ่างในประเด็นปัญหา รวมถึงไม่มีเวลาในการศึกษา ค้นคว้าหรือเข้าพบผู้มีประสบการณ์ ดังที่ สมบูรณ์ แสนโสม (2551) ได้ทำการสำรวจความเห็นของครูต่อการทำวิจัย ในชั้นเรียน พบว่าด้านความรู้และทักษะนั้น ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการวางแผนการวิจัย ขาดความรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินการวิจัยรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหา โดยการดำเนินการวิจัยของครูผู้สอนบางส่วนไม่มีความมั่นใจใน การดำเนินการวิจัย และมีความต้องการในการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยอาจอยู่ในรูปแบบการอบรม สัมมนา เชิงวิชาการ ต้องการให้จัดทำในลักษณะระบบพี่สอนน้อง มีพี่เลี้ยงช่วยให้คำแนะนำ ตลอดจนต้องการได้รับการ สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ สำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัย หรือข้อค้นพบมาแก้ปัญหาการเรียน การสอนของนักเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในศาสตร์การวัด ประเมินและวิจัยทางการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา จึงมีความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและเข้าใจถึงปัญหาในการทำวิจัยของครูผู้สอน จึงมีความสนใจที่จะใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการเสริมความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยของครูผู้สอนใน โรงเรียนในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในโรงเรียน ต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อให้ครูผู้สอนที่มีความสนใจได้รับการเสริมความรู้ ประสบการณ์ในการทำ วิจัย พร้อมทั้งได้ปฏิบัติการทำวิจัยตามความสนใจของแต่ละบุคคลไปพร้อมกัน ซึ่งจะมีส่วนในการผลักดันให้ครูผู้สอน สามารถพัฒนางานวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพครูและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3. ขอบเขตของการวิจัย

ด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษารำไพพรรณี เขต 1 จำนวน 20 คน

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) ความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการ พิจารณาจากทักษะความสามารถในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาวิจัย ชื่อเรื่องวิจัย จนถึง การดำเนินการวิจัยฉบับสมบูรณ์ 2) ความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนในประเด็นที่เกี่ยวกับการวิจัยในภาพรวมทั้งหมด พิจารณาจากคะแนนสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ

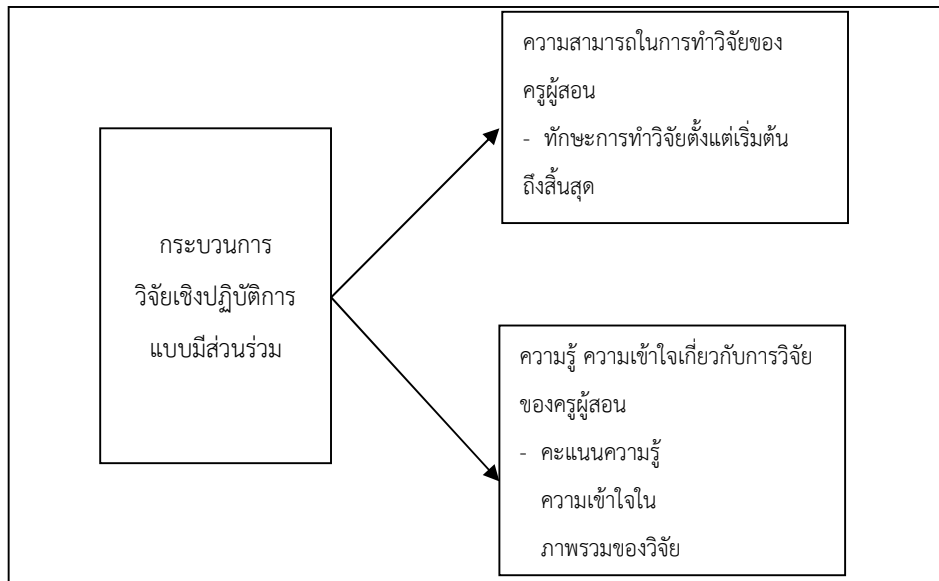
4. นิยามศัพท์เฉพาะ

วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานด้านการจัดการเรียนรู้ในสภาพจริงของครูผู้สอน โดยเน้นให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมกับผู้วิจัยในทุกขั้นตอนของการวิจัยตั้งแต่การขึ้นโจทย์วิจัย การดำเนินการวิจัย จนถึงสิ้นสุดของการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบ ความรู้ ความจริง

ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวิจัย และเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติการทำวิจัย วัดได้โดยการใช้แบบทดสอบวัดความรู้โดยภาพรวมของกระบวนการวิจัย

ความสามารถในการทำวิจัย หมายถึง ทักษะในการดำเนินการทำวิจัยของครูผู้สอน พิจารณาได้โดยแบบประเมินการเขียนโครงร่างการวิจัย การดำเนินการวิจัย และการเขียนรายงานการวิจัย

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารำไพพรรณี เขต 1 ประกอบด้วย 1) โรงเรียนอนุบาลลำปาง (เขลางค์รัตน์อนุสรณ์) 2) โรงเรียนแม่แก้ววิทยา 3) โรงเรียนวัดหลวงวิทยา รวมจำนวน 20 คน โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 1) สถานศึกษามีความตระหนัก (Awareness) ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัย
- 2) สถานศึกษามีความพยายาม (Attempt) ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยมีงานวิจัยที่ได้ดำเนินงานอยู่ในระดับหนึ่งหรือมีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 3) คณะครูผู้สอนมีความสนใจและเต็มใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายโครงการวิจัย โดยมีความประสงค์ในการทำวิจัย ต้องการได้รับพัฒนาความรู้ในการทำวิจัยเพิ่มเติม ตลอดจนมีความมุ่งมั่นและพันธสัญญาร่วมกันในการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและขั้นตอนการสร้างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) แบบทดสอบ

แบบทดสอบใช้วัดความรู้ ความเข้าใจในการวิจัย เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

1. ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องในทุกประเด็นที่เกี่ยวกับความรู้ในการวิจัย
2. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่สอนวิชาวิจัย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือสามารถวัดได้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ และขอให้พิจารณาความเป็นปรนัยทางภาษาควบคู่กันไป

4. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์ค่า IOC ปรากฏว่าข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับภาษาเพื่อให้มีความเป็นปรนัยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ได้เคยเรียนวิชาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 82 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ โดยผู้วิจัยได้นำข้อสอบมาคำนวณ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .88 และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้จำนวนข้อสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 20 ข้อ ที่สามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2) แผนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย

แผนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการอบรมเชิงปฏิบัติการในภาพรวม โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติการทำวิจัย 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีทักษะในการดำเนินการวิจัย โดยสามารถปฏิบัติการทำในการทำวิจัยตามปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา โดยพิจารณาตั้งแต่การวิเคราะห์และเลือกปัญหาในการทำวิจัย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการจัดทำโครงร่างการวิจัย การสร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัย

2. กำหนดเนื้อหา วิธีการประเมินผล และระยะเวลาในการอบรม

3. นำเนื้อหาในการอบรม วิธีการประเมินผลการอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม และระยะเวลาการติดตามการดำเนินการวิจัยที่กำหนดไว้มาสร้างแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการดำเนินการวิจัยของคุณครู

4. นำแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการที่สร้างไว้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของแผนการอบรมและการติดตามการดำเนินการวิจัย และนำมาปรับปรุงตามที่คุณเชี่ยวชาญให้การแนะนำ

3) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นเอง โดยได้ดำเนินการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ขอบเขตของขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2. สร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยให้ครอบคลุมในทุกประเด็นของการดำเนินการวิจัย

3. นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถวัดได้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่

4. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์ค่า IOC ปรากฏว่าแบบประเมินทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จึงถือว่าเป็นแบบประเมินที่สามารถนำไปประเมินได้

4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของครูผู้สอนโดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาถึงความครอบคลุมและความตรงข้อประเด็นคำถาม โดยผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับภาษาเพื่อให้มีความเป็นปรนัยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ปรับตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

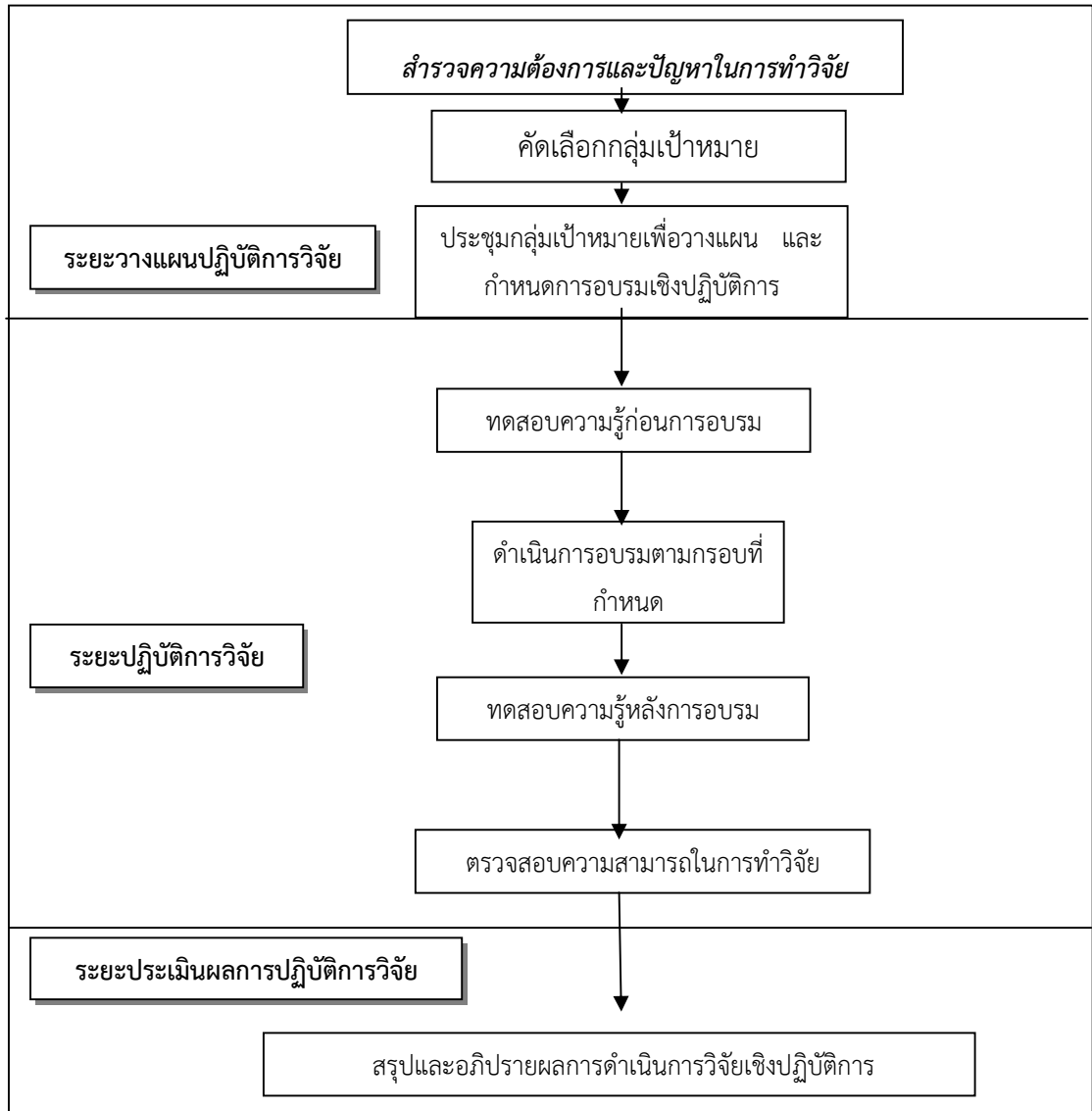
ระยะที่ 1 วางแผนปฏิบัติการวิจัย

1. สำรวจความต้องการและปัญหาในการทำวิจัย
ดำเนินการชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัย และดำเนินการสำรวจความต้องการในการทำวิจัย และสำรวจปัญหาในการทำวิจัยของครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีความยินดีและพร้อมเข้าร่วมโครงการ
2. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการนำผลจากการสำรวจความต้องการ และปัญหาในการทำวิจัย มาสรุปว่ามีครูผู้สอนที่ต้องการได้รับความรู้ในการทำวิจัยเพิ่มเติม และมีปัญหาในการทำวิจัยอะไรบ้าง เพื่อวางแผนการดำเนินการต่อไป
3. ประชุมกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการประชุมเพื่อทำความเข้าใจและร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติการในการอบรมเชิงปฏิบัติการและการติดตามให้คำแนะนำ

ระยะที่ 2 ปฏิบัติการวิจัย

1. ดำเนินการทดสอบความรู้ในการวิจัยก่อนการอบรม เพื่อตรวจสอบความรู้ในการวิจัยก่อนมี การอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการตามแผนการอบรมที่กำหนดไว้ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวิจัย และเทคนิค ต่าง ๆ ในการปฏิบัติการทำวิจัย และให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติการทำวิจัยในหัวข้อวิจัยที่แต่ละคนสนใจ
3. ทดสอบความรู้ในการวิจัยหลังการอบรม
4. ตรวจสอบความสามารถในการทำวิจัย โดยได้นำโครงร่าง เครื่องมือ และรายงานผลการวิจัยที่กลุ่มเป้าหมาย ได้ปฏิบัติการจริงมาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำแบบกัลยาณมิตร เพื่อติดตามความ เป็นเหตุเป็นว่าได้ปฏิบัติการทำวิจัยถึงขั้นใด และมีคุณภาพในระดับใด

ระยะที่ 3 ประเมินผลการปฏิบัติการวิจัย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสะท้อน และให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ
 วิจัยที่ดำเนินการไปแล้วทั้งหมด โดยผู้วิจัยได้แสดงภาพการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

- 1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ โดยการหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ
- 1.2 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ทั้งรายข้อและรายฉบับ โดยใช้

เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

- 1.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20

1.4 วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย

2.1 ข้อมูลจากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการวิจัยก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ข้อมูลจากแบบประเมินงานวิจัยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ตัดสินคุณภาพงานวิจัย ดังนี้

- ต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพระดับควรปรับปรุง
- ร้อยละ 60 – 69 หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพระดับพอใช้
- ร้อยละ 70 – 79 หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพระดับดี
- ร้อยละ 80 – 100 หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพระดับดีมาก

2.3 ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสรุปและอภิปรายผลการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้ การแจกแจงความถี่ การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปความ

7. ผลการวิจัย

- 1) ผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของ ครูผู้สอน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน

จำนวนครั้งของ การประเมิน	ระดับความสามารถในการทำวิจัย							
	ควรปรับปรุง		พอใช้		ดี		ดีมาก	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครั้งที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาวิจัย ชื่อเรื่อง ความเป็นมา ของปัญหาวิจัย (หลังอบรมครั้งที่ 1)	6	30.00	10	50.00	4	20.00	-	-
ครั้งที่ 2 การเขียนโครงร่าง การวิจัย	3	15.00	7	35.00	9	45.00	1	5.00
ครั้งที่ 3 การสร้างเครื่องมือและ การวิเคราะห์ข้อมูล	-	-	4	20.00	12	60.00	4	20.00

จำนวนครั้งของ การประเมิน	ระดับความสามารถในการทำวิจัย							
	ควรปรับปรุง		พอใช้		ดี		ดีมาก	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครั้งที่ 4 การเขียนรายงาน ฉบับสมบูรณ์ (สิ้นสุดโครงการ)	-	-	1	5.00	5	25.00	14	70.00

จากตารางที่ 1 พบว่าการประเมินความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน หลังจากการอบรมครั้งที่ 1 เมื่อให้ครูผู้สอนทำการวิเคราะห์ปัญหาวิจัย ชื่อเรื่องวิจัย ความเป็นมาของปัญหาวิจัย ครูส่วนใหญ่มีความสามารถระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีความสามารถในระดับควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 30.00 โดยมีความสามารถในระดับดี เพียงร้อยละ 20.00 เท่านั้น เมื่อมีการนิเทศ ให้คำแนะนำ ด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของครูผู้สอน เพื่อเติมเต็มอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนมีความเข้าใจและสามารถพัฒนางานวิจัยได้เพิ่มขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการ ส่วนใหญ่มีความสามารถในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 70.00 มีความสามารถในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และความสามารถในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

2) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 2 คะแนนการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูผู้สอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คนที่	คะแนน	คะแนน	คะแนน พัฒนาการ	ร้อยละ
	ก่อนเข้าร่วมวิจัย (คะแนนเต็ม 20)	หลังเข้าร่วมวิจัย (คะแนนเต็ม 20)		
1	7	18	11	55.00
2	5	18	10	50.00
3	5	13	8	40.00
4	5	15	10	50.00
5	4	17	8	40.00
6	9	20	9	45.00
7	5	13	8	40.00
8	7	18	11	55.00
9	8	19	11	55.00
10	9	20	11	55.00
11	10	20	10	50.00

คนที่	คะแนน ก่อนเข้าร่วมวิจัย (คะแนนเต็ม 20)	คะแนน หลังเข้าร่วมวิจัย (คะแนนเต็ม 20)	คะแนน พัฒนาการ	ร้อยละ
12	3	16	13	65.00
13	7	17	10	50.00
14	8	19	11	55.00
15	4	18	14	70.00
16	11	20	9	45.00
17	9	20	11	55.00
18	7	19	12	60.00
19	6	17	11	55.00
20	10	20	10	50.00
ค่าเฉลี่ย	6.95	17.85	10.40	52.00
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	2.28	2.21	1.57	7.85

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอนก่อนเข้าร่วมการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.95 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และหลังจากการเข้าร่วมการวิจัยแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.85 คะแนน ซึ่งพบว่าครูส่วนใหญ่มีพัฒนาการของคะแนนเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีพัฒนาความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 40.00-70.00 จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพิ่มมากขึ้น

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยของการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา ความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน พบว่าความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอน หลังจากการอบรมครั้งที่ 1 เมื่อให้ครูผู้สอนทำการวิเคราะห์ปัญหาวิจัย ชื่อเรื่องวิจัย ความเป็นมาของปัญหาวิจัย ครูส่วนใหญ่มีความสามารถระดับปานกลาง และมีบางส่วนที่สามารถในระดับควรปรับปรุง เมื่อมีการนิเทศ ให้คำแนะนำ ด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของครูผู้สอน เพื่อเติมเต็มอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดโครงการส่วนใหญ่มีความสามารถในระดับดีมากและดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภรณ์ นาลงพรม (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของครูโรงเรียนบ้านห้วยกอกหนองเค็ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าคณะครูได้เข้าใจกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านที่มีปัญหา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป และงานวิจัยของสุภาภรณ์ สิงหเสนา (2555) ได้ทำ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพท่าตูม อาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่าครูได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนและเขียนรายงานการวิจัยอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนครูวิทยาลัยการอาชีพท่าตูมก่อนและหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่าผลการทดสอบหลังการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าผลการทดสอบก่อนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นผลจากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่าครูผู้สอนได้พัฒนาความสามารถของครูด้านการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการนำกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยในการพัฒนาความสามารถ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือครูผู้สอนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ดังที่ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการสะท้อนความเห็นว่าการวางแผนปฏิบัติการวิจัยนั้นนับว่าเป็นขั้นตอนที่ดีเป็นการเตรียมการวิจัย โดยการสำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการของผู้วิจัย ทำให้ได้กลุ่มครูผู้สอนที่มีความพร้อมและเต็มใจที่ต้องการจะพัฒนาความรู้ ความสามารถในการวิจัย และมีความประสงค์ที่จะดำเนินการวิจัยอย่างแท้จริง จึงมีความพร้อมที่จะเข้ารับการอบรม จึงทำให้หลังการเข้าร่วมโครงการความสามารถในการทำวิจัยของครูที่ผ่านการปฏิบัติจริง จึงส่งผลให้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ความสามารถในการทำวิจัยในระดับดีมาก นอกจากนั้นความสามารถในการทำวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมและพัฒนาครูผู้สอนได้อย่างแท้จริง โดยการเข้าร่วมของครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความเต็มใจและพร้อมที่จะพัฒนาทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการที่จะนำองค์ความรู้ไปพัฒนาการทำวิจัยของตนเอง ดังที่ สุภาวดี จันทวานิช (2546) ได้กล่าวว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นวิธีดำเนินการในการการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินการวิจัย เริ่มตั้งแต่การระบุปัญหาวิจัย การดำเนินการวิจัย ไปถึงขั้นประเมินผลการดำเนินการวิจัย ซึ่งจากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้หลังจากสำรวจความต้องการของครูผู้สอนที่ต้องการเพิ่มเติมในความรู้ด้านการวิจัย โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ ทบทวน และเติมเต็มองค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการวิจัย การจัดการอบรมสามารถช่วยพัฒนาความสามารถครูได้ แต่อย่างไรก็ตามการอบรมนั้นสามารถพัฒนาได้บางส่วน ต้องใช้กระบวนการติดตามให้คำแนะนำกับครูผู้สอนอย่างเป็นระยะ แบบกัลยาณมิตร ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยของครูได้อย่างแท้จริง ทำให้ครูผู้สอนมีทักษะในการทำวิจัยอย่างแท้ จากการได้รับการปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยของครูผู้สอน พบว่าครูส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีพัฒนาความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 40.00-70.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีราวุธ โภชารี (2553) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านคำลอดพื้นที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ผลการวิจัย พบว่าเมื่อการดำเนินการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสิ้นสุดครบ ครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักในการทำวิจัยในชั้นเรียนรวมทั้งสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการได้ ซึ่งการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้นสามารถที่จะพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงความสามารถของครูผู้สอนได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าหลังการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลความรู้ที่พัฒนาของครูนั้นอาจเนื่องจากการที่ครูผู้สอนได้ดำเนินการปฏิบัติจริงในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตัวในทุกระดับชั้น และมีส่วนร่วมเป็นผู้ช่วยเสริมหนุนนำให้คำแนะนำตลอดการดำเนินการวิจัย ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจผ่านการปฏิบัติที่ไม่ใช่การท่องจำ จึงส่งผล

ให้ความรู้ ความเข้าใจหลังเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสูงขึ้น รวมถึงความสามารถในการทำวิจัยที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ได้เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้ฝึกปฏิบัติการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองอย่างแท้จริง มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอน เป็นการดำเนินการวิจัยในเรื่องที่ตนเองสนใจ เป็นประโยชน์ต่องาน และได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังที่ครูผู้สอนสะท้อนความเห็นว่าการให้ความรู้ และติดตามจากผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เป็นการเสริมเติมเต็มองค์ความรู้ และทักษะการทำวิจัยของครูอย่างแท้จริง ได้แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการปฏิบัติการวิจัยร่วมกันสม่ำเสมอ จึงทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอนได้ และยังสามารถนำเอาองค์ความรู้ไปทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพต่อไปได้ ดังที่ ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2544) ได้กล่าวว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้นต้องการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยกระบวนการวิจัย และต้องดำเนินการโดย “คนใน” ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมโดยตรงในหน่วยงาน หรือชุมชนนั้น อาทิในกรณีของโรงเรียน เป็นการวิจัยโดยครูในโรงเรียนนั้น โดยควรเป็นการวิจัยร่วมกันของครูและผู้วิจัยสนับสนุนภายนอก

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ในขั้นการปฏิบัติการวิจัย ครูผู้สอนได้มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองอย่างแท้จริง มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอน เป็นการดำเนินการวิจัยในเรื่องที่ตนเองสนใจ เป็นประโยชน์ต่องาน และได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทำให้มีความสุขกับการดำเนินการวิจัย นอกจากนั้นการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ ครูผู้สอนได้สะท้อนว่าทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการทำวิจัย ด้วยการติดตามจากคณะผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เป็นการเสริมเติมเต็มองค์ความรู้และทักษะการทำวิจัยของครูอย่างแท้จริง ได้แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการปฏิบัติการวิจัยร่วมกันสม่ำเสมอ จึงทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของครูผู้สอนได้ และยังสามารถนำเอาองค์ความรู้ไปทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพต่อไปได้ นอกจากนั้นยังสามารถขยายองค์ความรู้ทางการวิจัย ไปช่วยเหลือ แนะนำเพื่อนครูให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) หากต้องการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาความรู้ในการทำวิจัยและพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยในสถาบัน องค์กร หรือบุคลากร ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อน แล้วนำข้อมูลส่วนนี้มาวางแผนการแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำวิจัยประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

2) หากต้องการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการแก้ปัญหา หรือให้การพัฒนาความสามารถในเรื่องอื่น ๆ นอกจากผู้วิจัยจะต้องศึกษากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยควรต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะพัฒนาเป็นอย่างดี หรือหากไม่แน่ใจ ควรมีทีมงาน หรือที่ปรึกษาที่มีความรู้ในเรื่องที่จะพัฒนา เพราะในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้นมีความแตกต่างจากการวิจัยรูปแบบอื่น คือ ต้องอาศัยบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย มีความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน และมีการปฏิบัติการที่ต้องอาศัยการมีความรู้จริงในเรื่องนั้นในการให้คำปรึกษาตลอดการวิจัย

3) การนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ แต่ในการวิจัยนั้นกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนมาก ผู้วิจัยควรวิเคราะห์ว่าหากมีการปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายจะได้รับการดูแลให้ข้อเสนอแนะอย่างทั่วถึงหรือไม่ หากเห็นว่า

อาจจะดูแลให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง ผู้วิจัยควรมีการกำหนดผู้ช่วยวิจัยให้เพียงพอ หรืออาจทำเป็นงานวิจัยที่เป็นทีมจะทำให้การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนา หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่า

4) การนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาเรื่องที่ผู้วิจัยจะพัฒนาหรือปัญหาที่จะแก้ไชนั้น ควรเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสถาบัน องค์กร หน่วยงาน หรือบุคลากร เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการต้องอาศัยงบประมาณ เวลา ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น จึงจะสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาลักษณะที่ต้องการได้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในประเด็นอื่น ๆ เช่น การพัฒนางาน หรือแก้ปัญหา ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาสำคัญในระดับสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ
- 2) ควรมีการวิจัยเพื่อใช้รูปแบบการวิจัยอย่างอื่น เช่น การวิจัยแบบมีส่วนร่วม หรือการใช้การเสริมพลังอำนาจในการพัฒนาความสามารถในการทำวิจัย เป็นต้น

9. เอกสารอ้างอิง

- ชิราวุธ โถษาริ. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านคำลอดพื้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนคร เขต 3. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกนคร.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน่วยที่ 1-9 . กรุงเทพฯ: นวกรณ จำกัด.
- วิโรจน์ ศรีโสภา และพีระ รัตนวิจิตร. (2544). การประเมิน คุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาชาติ. กรุงเทพฯ: เจริญกิจ.
- สมบูรณ์ แสนโสมเมฆ. (2551). ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายสูงสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2546). พิมพ์ครั้งที่ 4. “วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ” ใน อุทัย ดุลย เกษม บรรณาธิการ. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาภรณ์ สิงห์เสนา. (2555). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพท่าตูม อาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อาภรณ์ นาลงพรม. (2553). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของครู โรงเรียนบ้านห้วยกอกหนองเค็ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนคร เขต 1. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกนคร.

การประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ในวิชาฟิสิกส์

มีชัย เทพนุรัตน์¹ รักเดียว เมืองมา² ขนิษฐา สุภาวรรณ³ ปริญญา สาเพชร⁴ อนุสรณ์ ทองอ่อน⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้ไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ ซึ่งคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะทำให้เกิดพลาสมาในหลอดไฟและในผลไม้ได้แก่ องุ่น จากเตาไมโครเวฟยี่ห้อซัมซุง รุ่น ME711K ซึ่งได้ทดลองเปลี่ยนกำลังไฟของเตาไมโครเวฟ ได้แก่ 100, 200, 300, 450, 600, 700, และ 800 วัตต์ ตามลำดับ ทำการบันทึกภาพด้วยกล้อง แล้ววิเคราะห์หาค่าของแสงสีแดง, สีเขียว, และสีน้ำเงิน จากโปรแกรมโฟโตชอป

ผลที่ได้สามารถหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ได้ในสภาวะที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมการเรียนรู้พลาสมาด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในเตาอบไมโครเวฟ พลาสมาในหลอดไฟถูกจุดด้วยกำลังไฟฟ้าที่ 450 และ 800 วัตต์และระดับน้ำ 20 มิลลิลิตร และทดลองใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ ในงานวิจัยนี้ได้พบว่ากิจกรรมนี้ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ามากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และผลพบว่าร้อยละ 90 ของนักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์

คำสำคัญ : คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า, ไมโครเวฟ, การสอนฟิสิกส์

¹ โปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อีเมล : TMeechai14@gmail.com

² โปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ โปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁴ โปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁵ โปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Application Using Microwave Oven for Active Learning in Title of Electromagnetic Wave in Physics

Meechai Thepnurat¹ Rakdiaw Muangma² Kanitta Supawan³ Parinya Saphet⁴
Anusorn Tong-on⁵

Abstract

This research aimed to find the optimal conditions for applying microwave oven for active learning electromagnetic wave in physics. The plasma in light bulbs and grapes was produced by Electromagnetic waves in the microwave oven Samsung ME711K model. The microwave power used in the experiment was changed from 100, 200, 300, 450, 600, 700, and 800 watts, respectively. Then, the data was recorded with a camera and analyzed the color of the plasma such as red, green, and blue by Photoshop program.

The results can be used to find the optimal conditions for applying microwave ovens in the kitchen for electromagnetic wave learning in physics. A suitable condition for conducting a plasma learning activity by electromagnetic waves in a microwave oven. Plasma in the bulb was lighted by power condition at 450 and 800 watts and a water level of 20 milliliters. Microwave ovens were tested for electromagnetic wave learning in physics. Learning activities were designed for the population of students. This research found that This activity helps students learn and understand electromagnetic wave better. The posttest learning achievement of the experimental group was higher than that of the control group. The results showed that 90% of the students had a complacency to learn in physics.

Keyword : Electromagnetic Wave, Microwave Oven, Physics teaching,

¹ Program of Physics Education, Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University
E-mail TMeechai 14 @gmail.com)

² Physics Innovation laboratory, Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University

³ Physics Innovation laboratory, Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University

⁴ Physics Innovation laboratory, Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University

⁵ Physics Innovation laboratory, Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University

1. บทนำ

การเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ นักศึกษาส่วนใหญ่มักพบปัญหาไม่เข้าใจในเนื้อหาบทเรียนทำให้นักศึกษาขาดความสนใจที่จะเรียนรู้ (พนม เกตุมาน, 2550) ซึ่งในการสอนวิชาฟิสิกส์ส่วนใหญ่ก็จะเน้นในส่วนของการคำนวณมากกว่าสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษา (ภัทรชมน รัตนางกูร, 2552) และปัญหาอีกส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากการขาดแคลนอาจารย์ (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2558) สื่อและอุปกรณ์การทดลองไม่เพียงพอ (รุจโรจน์ แก้วอุไร, 2545) (คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530) สื่อประกอบการสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและเข้าใจยากในการเรียนวิชาฟิสิกส์ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ที่ต้องเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์จากการทดลอง เพราะฉะนั้นสื่อและอุปกรณ์การทดลองจึงจำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ นักศึกษาได้เรียนรู้หลายมิติ โดยการลงมือปฏิบัติจริงจึงทำให้นักศึกษาเกิดองค์ความรู้และความเข้าใจจากการทดลองได้มากขึ้น (คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530) โดยเฉพาะนักศึกษาที่เรียนในโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ จึงจำเป็นต้องจะต้องเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาฟิสิกส์ และมีโอกาส ได้รับประสบการณ์ การปฏิบัติการทดลองทางฟิสิกส์ที่หลากหลายมิติ และหลายมุมมอง

เตาไมโครเวฟในครัวใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีลักษณะคล้ายกับคลื่นวิทยุแต่ความถี่สั้นกว่าคลื่นวิทยุ โดยเตาไมโครเวฟมีแมกนีตรอน ทำหน้าที่เปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าเป็นคลื่นไมโครเวฟ การใช้งานเตาไมโครเวฟในปัจจุบันมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายเนื่องจากคลื่นไมโครเวฟทำให้อาหารสุกอย่างรวดเร็ว สามารถเลือกใช้กำลังคลื่นไมโครเวฟในการประกอบอาหารแต่ละชนิดได้อย่างเหมาะสม แต่ยังมีข้อระวังและข้อแนะนำในการใช้เตาไมโครเวฟที่ต้องระวังและน่ากลัว แต่ถ้าผู้สอนเข้าใจหลักการทำงานของเตาไมโครเวฟอย่างดีแล้วนั้นจะสามารถแสวงหาประโยชน์จากความน่ากลัว และคำเตือนต่างๆ จากเตาไมโครเวฟที่จะดึงความสนใจจากนักศึกษา และทำให้อัตราการทดลองฟิสิกส์จากเตาไมโครเวฟที่มีความตื่นเต้น น่าสนใจ น่าติดตาม และลุ้นตลอดเวลา จึงจะทำให้นักศึกษาเริ่มมีเจตคติที่ดีในวิชาฟิสิกส์ และมีความจะพยายามที่จะหาเหตุผลทางฟิสิกส์มากมายในการอธิบายให้ตนเองเข้าใจเพื่อลดความกลัวของตนเองเป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น โครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำเตาไมโครเวฟที่มีการใช้งานในครัวเรือนอย่างแพร่หลายและเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักศึกษา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ โดยการปฏิบัติการทดลองทำให้หลอดไฟสว่างได้ในเตาไมโครเวฟซึ่งสามารถทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์ อยากจะเรียนรู้ อยากจะทดลอง มากขึ้น ต่อมาทำให้นักศึกษาเข้าใจการเกิดคลื่นไมโครเวฟ การเกิดพลาสมา จากการทดลองได้อย่างชัดเจน และต่อยอดในการเรียนในระดับชั้นสูงต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์
2. เพื่อทดลองใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ กับกลุ่มประชากรเป็น นักศึกษาโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 42 คน โดย
 - 2.1 หาผลสัมฤทธิ์ทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากเตาไมโครเวฟ
 - 2.2 หาความพึงพอใจของนักศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ออกแบบ หาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัว จากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะทำให้เกิดพลาสมาในหลอดไฟ จากเตาไมโครเวฟที่สามารถเปลี่ยนกำลังไฟของเตาไมโครเวฟ ได้แก่ 100, 200, 300, 450, 600, 700, และ 800 วัตต์ ตามลำดับ

3.1 ทดลองใช้กับกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย จำนวน 42 คน

ตัวแปรต้นคือ กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4, ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากเตาไมโครเวฟ และเจตคติของนักศึกษา ตัวแปรอิสระคือ เงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

เตาไมโครเวฟในครัว หมายถึง เตาไมโครเวฟที่สามารถทดลองเปลี่ยนกำลังไฟของเตาไมโครเวฟ ได้แก่ 100, 200, 300, 450, 600, 700, และ 800 วัตต์ ได้

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนหาคำตอบด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยผู้สอนจะคอยถามคำถามนำทาง และคอยฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และแนะนำติดตามกลุ่มผู้เรียนอยู่ตลอดช่วงเวลากิจกรรมการเรียนรู้ เป็นรูปแบบหนึ่งของ Active Learning

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หมายถึง คลื่นที่ไม่อาศัยตัวกลางในการเคลื่อนที่ ซึ่งมีความถี่อยู่ในช่วง 10⁸ – 10¹² เฮิรตซ์ ใช้ประโยชน์ในการตรวจหาตำแหน่ง โดยในช่วงความยาวคลื่นประมาณ 0.5 cm.- 1 m. เป็นเรดาร์จับวัตถุที่เคลื่อนไหว เช่น วัตถุหรือเครื่องบินในอากาศและยังใช้เป็นแหล่งกำเนิดความร้อน เช่น ทำให้อาหารสุกโดยใช้เตาไมโครเวฟ

พลาสมา หมายถึง การเรืองแสงสีต่างๆ ที่เกิดจากการสปาร์คของวัสดุที่นำเข้าไปในเตาไมโครเวฟขณะที่เตาไมโครเวฟได้ปล่อยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกมา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดทดลองในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนของนักศึกษาที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนต้องมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง มากกว่า แบบทดสอบก่อนเรียน คะแนนที่เฉลี่ยเพิ่มขึ้นมา คำนวณหาค่าร้อยละ มากกว่า ร้อยละ 60 ขึ้นไป และ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไม่เกิน .05

ความพึงพอใจของนักศึกษาในงานวิจัยนี้ หมายถึง นักศึกษามีท่าทีความรู้สึกของระดับคะแนนความพึงพอใจในระดับ มาก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

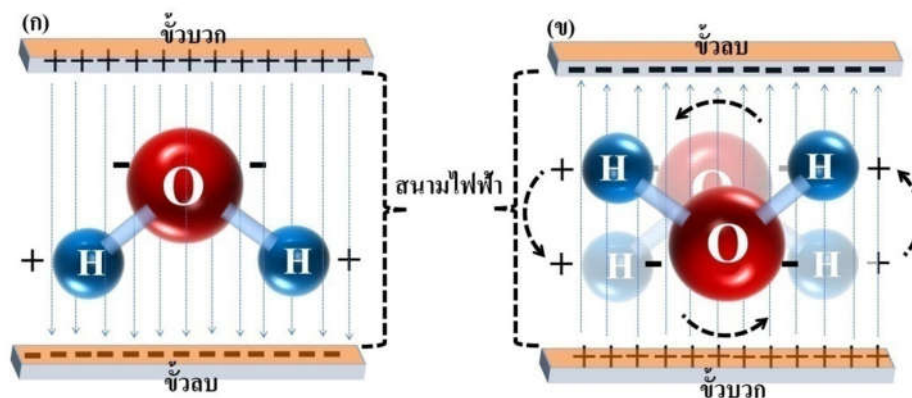
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

หาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ที่เหมาะสมเพื่อความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นทดลองใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ กับกลุ่มประชากรเป็น กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นตัวแปรต้น แล้ววัดผลสัมฤทธิ์ทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากเตาไมโครเวฟ และความพึงพอใจของนักศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรตาม

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1. ศึกษาหลักการของคลื่นไมโครเวฟ

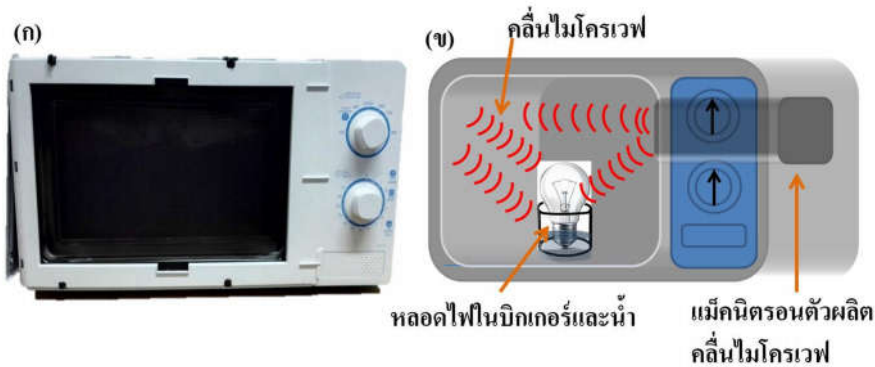
ตามทฤษฎีทางฟิสิกส์ (ธีระยุทธ เพลิตพริ้ง, 2556, สุรพล สุธีระเวช, 2541, Serway, 2014) เตาไมโครเวฟ (Microwave oven) เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าในครัวที่ให้ความร้อนแก่อาหารชนิดหนึ่ง ซึ่งมีหลักการทำให้อาหารร้อนขึ้น ด้วยวิธีแพร่กระจายคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในช่วงความยาวคลื่นที่เรียกว่า “คลื่นไมโครเวฟ” ความถี่ 2,450 เมกะเฮิรตซ์ (MHz) เป็นความถี่ที่สนามไฟฟ้าสลับขั้ว ซึ่งคลื่นไมโครเวฟประกอบด้วยสนามไฟฟ้าและสนามแม่เหล็ก ซึ่งมีหลักการทำให้น้ำร้อนได้เนื่องจากโมเลกุลของน้ำมีการแบ่งขั้วเมื่อมันอยู่ในสนามไฟฟ้า และเมื่อสนามไฟฟ้ามีการสลับขั้วด้วยความถี่สูงมาก มันจึงทำให้โมเลกุลของน้ำเกิดการหมุนตัว ด้วยความถี่สูงเช่นกัน โมเลกุลจะกลับตัวในช่วงคลื่นไมโครเวฟช่วงบวกเข้ามา 2,450 ล้านครั้งต่อวินาที และเมื่อช่วงลบของคลื่นไมโครเวฟเข้ามา โมเลกุลจะกลับตัวอีกครั้งเป็นจำนวน 2,450 ล้านครั้งต่อวินาที อีก รวมแล้วโมเลกุลของสสารกลับตัวถึง 4,900 ล้านครั้งต่อวินาที ทำให้เกิดการชนกัน เสียตสีกันเกิดความฝืดในที่สุดเกิดเป็นความร้อน และเนื่องจากโมเลกุลอยู่ในสสาร ดังนั้น เมื่อเกิดความร้อนจึงเกิดความร้อนจากตัวโมเลกุลด้านใน แล้วค่อยส่งความร้อนออกด้านนอก (สุรพล สุธีระเวช, 2541) จึงทำให้เกิดการปลดปล่อยพลังงานออกมาในรูปของพลังงานความร้อน แทนที่จะใช้ตัวกำเนิดความร้อน เช่น ถ่านหุงข้าว ลวดความร้อน แก๊ส เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่สิ่งที้นำเข้าไปอุ่นในเตาไมโครเวฟก็จะ เป็นอาหาร และอาหารจะประกอบด้วยน้ำ แล้วคลื่นไมโครเวฟมันจะทำให้อาหารร้อนจากข้างในออกมาสู่ข้างนอกซึ่ง จะแตกต่างจากการให้ความร้อนแบบอื่นที่จะนำความร้อนจากข้างนอกเข้าข้างในอาหาร ซึ่งเตาไมโครเวฟเหมาะสำหรับใช้อุ่นอาหารในครัวที่ใช้เวลาเร็วที่สุดในยุคปัจจุบัน

ภาพที่ 1 (ก) ภาพโมเลกุลของน้ำในสนามไฟฟ้าปกติจะเกิดการเหนี่ยวนำให้แบ่งขั้ว (ข)ภาพโมเลกุลของน้ำในสนามไฟฟ้าเมื่อมีการสลับขั้วของสนามไฟฟ้าจะทำให้โมเลกุลของน้ำเกิดการหมุนกลับขั้วตามสนามไฟฟ้า

ภายในช่องใส่อาหารของเตา ประกอบไปด้วยผนังทำด้วยโลหะและที่ช่องหน้าต่างของเตาจะมีตาข่ายโลหะ ซึ่งทำหน้าที่สะท้อนคลื่นไมโครเวฟกลับไปภายในช่อง ถ้าหากไม่มีวัสดุที่ดูดกลืนคลื่นไมโครเวฟในช่องใส่อาหารเลย คลื่นไมโครเวฟจะสะท้อนกลับไปทีแมกนีตรอน อาจเกิดความร้อนสูงจนเกิดความเสียหายได้ ภาพขณะที่บรรจุอาหารที่เป็นโลหะหรือขอบเป็นโลหะหรือห่อหุ้มอาหารด้วยโลหะ เช่น อลูมิเนียมฟอยล์ ส่วนที่เป็นโลหะนี้จะสะท้อนคลื่นทำให้อาหารไม่สุกและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเตาได้ (บุญยัง กฤตสัมพันธ์, 2549) ในห้องปรุงอาหารจะถูกออกแบบให้เกิดการเรโซแนนซ์ กับคลื่นไมโครเวฟ ที่ผลิตออกมาจากแมกนีตรอน ทำให้คลื่นไมโครเวฟสามารถสะท้อนได้ใน

หลายตำแหน่ง ตัวตุ้มมักทำจากโลหะ เช่น สแตนเลส อะลูมิเนียม หรือ แผ่นเหล็กเคลือบสีจำลองรูปคลื่นไมโครเวฟที่กระจายออกจากสายอากาศของแมกนีตรอนผ่านทางท่อนำคลื่นดังภาพที่ 2 (ข)

ภาพที่ 2 (ก) เตาไมโครเวฟ ยี่ห้อซัมซุง รุ่น ME711K (ข)คลื่นไมโครเวฟเข้าสู่ห้องอบของเตาไมโครเวฟ และตำแหน่งของตัวอย่างที่นำเข้าไปในเตาไมโครเวฟ

จากภาพที่ 2(ข) จำลองรูปคลื่นไมโครเวฟที่กระจายออกจากแมกนีตรอนผ่านทางท่อนำคลื่น ส่งต่อให้คลื่นให้กระจายไปทั่วๆ ภายในตู้และประกอบกับด้านล่างของตู้จะมีจานหมุน สำหรับวางอาหารอยู่จะหมุนพร้อมๆ กันไปด้วย ทำให้อาหารที่ใส่เข้าไปในตู้ได้สัมผัสกับคลื่นไมโครเวฟทั่วถึง ทำให้อาหารสุกทั่วกัน

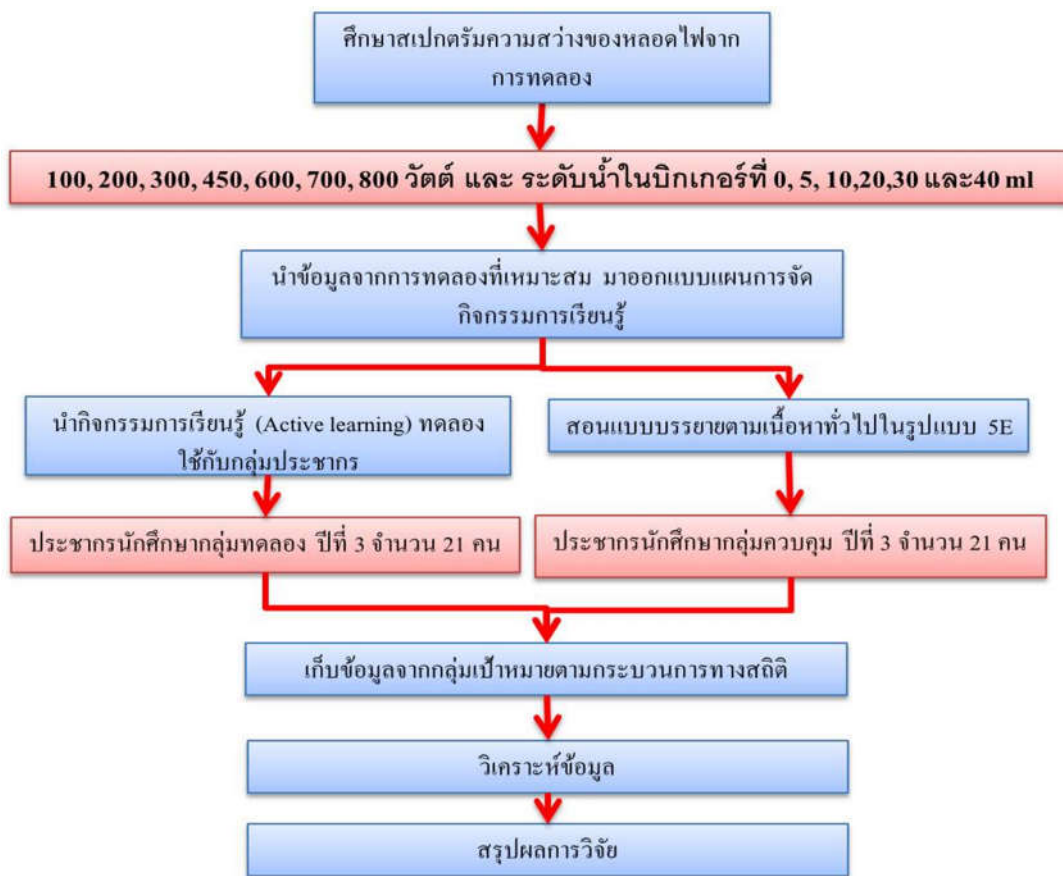
สำหรับวัสดุที่ไม่ใช่อาหารนั้นจึงเป็นสิ่งที่ไม่แนะนำให้เอาเข้าไปอยู่ในเตาไมโครเวฟ เช่น โลหะต่างๆ เป็นต้น และอื่นๆ เพราะว่ามันจะเกิดความร้อนสูงเนื่องจากการสะสมประจุอิเล็กตรอน และทำให้เกิดการสปาร์ค และบางทีเกิดการระเบิดได้ ข้อนี้ผู้ใช้เตาไมโครเวฟเข้าใจดี และมีการเตือนให้ระวังอยู่เสมอ ซึ่งผู้เรียนก็จะรู้เข้าใจ และกลัวสิ่งที่มันจะเกิดขึ้น แต่ถ้าเราชวนให้ผู้เรียนทดลองสิ่งเหล่านี้จะเป็นอย่างไร นักเรียนจะสนใจมากแค่ไหน ความกลัวจะช่วยให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ได้หรือไม่อย่างไร

6.2 ความหมายของพลาสมา

พลาสมา ในทางฟิสิกส์และเคมี คือ ก๊าซที่มีประจุ พบในบริเวณที่มีอุณหภูมิสูงมาก (โดยจะสูงกว่า 5,000 เคลวิน) ทำให้อะตอมของก๊าซมีการสูญเสียอิเล็กตรอน โดยจะมีอิเล็กตรอนอย่างน้อย 1 ตัว ถูกดึงออกจากโมเลกุล ประจุไฟฟ้าอิสระทำให้พลาสมามีสภาพการนำไฟฟ้าเกิดขึ้น ซึ่งพลาสมาเป็นสถานะที่ 4 ของสสาร มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากสถานะอื่นอย่างชัดเจน พลาสมาเรียกได้ว่าเป็น “อนุภาคพลังงานสูง” (High Energy Particle) เช่น ดาวฤกษ์ หรือก๊าซที่ระเบิดออกจากดาวฤกษ์ เนบิวลาที่กำลังจะรวมตัวเป็นดาวฤกษ์ จะอยู่ในสถานะพลาสมาทั้งหมด (วิญ รุโจปการ, 2550) พลาสมาประกอบด้วยอนุภาคที่มีประจุทั้งประจุบวกและประจุลบ ในสัดส่วนที่ทำให้ประจุนสุทธิเป็นศูนย์ อิเล็กตรอนและไอออนในบริเวณนั้น โดยรวมแล้วมีจำนวนเท่า ๆ กัน และแสดงพฤติกรรมร่วม (collective behavior) เรียกว่า การอยู่รวมกันของอนุภาคเหล่านี้เป็นแบบประหนึ่งเป็นกลาง (quasineutral) (คิล วิชญ์ กิจพลาไพบูลย์, 2556) พลาสมา (plasma) สามารถเกิดโดย การให้สนามไฟฟ้าปริมาณมากแก่ก๊าซที่เป็นกลาง เมื่อพลังงานส่งผ่านไปยังอิเล็กตรอนอิสระมากพอ จะทำให้อิเล็กตรอนอิสระชนกับอะตอม และทำให้อิเล็กตรอนหลุดออกจากอะตอม กระบวนการนี้เรียกว่ากระบวนการแตกตัวเป็นไอออน (ionization) เป็นการเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทำให้จำนวนอิเล็กตรอนที่หลุดออกมานั้นเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้ก๊าซแตกตัวและกลายเป็นพลาสมาในที่สุด โดยพลาสมามีเงื่อนไข 3 ประการดังต่อไปนี้คือ ความยาวคลื่นเดอบาย ความถี่พลาสมา และจำนวนอนุภาค ทำให้พลาสมามีความแตกต่างจากสถานะของแข็ง สถานะของเหลว และสถานะก๊าซ รวมทั้งพลาสมามีความจำเพาะเจาะจงที่แตกต่างไปจากสถานะอื่น (ศิลาวิญญ์ กิจพลาไฟบูลย์, 2556)

6.3. ขั้นตอนการทดลอง

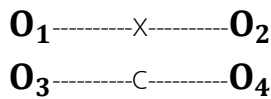
ภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งแสดงในภาพที่ 3 โดยเริ่มจากการหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้ไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ ซึ่งคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะทำให้เกิดพลาสมาในหลอดไฟและผลไม้ ได้แก่ องุ่น จากเตาไมโครเวฟยี่ห้อซัมซุง รุ่น ME711K ซึ่งได้ทดลองเปลี่ยนกำลังไฟของเตาไมโครเวฟ ได้แก่ 100, 200, 300, 450, 600, 700, และ 800 วัตต์ ตามลำดับทำการบันทึกภาพด้วยกล้อง แล้ววิเคราะห์หาค่าของแสงสีแดง, สีเขียว, และสีน้ำเงิน จากโปรแกรมโฟโตชอป ผลที่ได้คือสถานะที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องพลาสมาด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในเตาอบไมโครเวฟพลาสมาในหลอดไฟถูกจุดด้วยกำลังไฟฟ้าที่ 450 และ 800 วัตต์และระดับน้ำ 20 มิลลิลิตร

ในงานวิจัยนี้กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบ Active learning) ได้รับการออกแบบมาสำหรับกลุ่มประชากรของผู้เรียน ทดลองใช้กับกลุ่มประชากรเป็น นักศึกษาโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ ชั้นปีที่ 3 (จำนวน 21 คน) เป็นกลุ่มทดลอง และ ชั้นปีที่ 4 (จำนวน 21 คน) เป็นกลุ่มควบคุม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 42 คน ในภาคเรียนที่ 2/2559 โดยใช้รูปแบบแผนการวิจัยแบบที่มีกลุ่มควบคุมแบบสุ่ม (Pretest - Posttest control group design) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลหาผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกิจกรรมการเรียนรู้ และ ความพึงพอใจของผู้เรียน ตามขั้นตอนทางสถิติ

6.4. เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบที่มีกลุ่มควบคุมแบบสุ่ม (Pretest - Posttest control group design) (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์, 2538:67) ซึ่งเป็นการทดลองที่มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สัปดาห์ทดลอง 2 ครั้ง โดยแยกเป็นก่อนทดลองและหลังทดลอง

- O₁** แทน การทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง
- O₂** แทน การทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลอง
- O₃** แทน การทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มควบคุม
- O₄** แทน การทดสอบหลังเรียนของกลุ่มควบคุม
- X** แทน การจัดการเรียนการสอนตามแผนของกลุ่มทดลอง
- C** แทน การจัดการเรียนการสอนตามแผนของกลุ่มควบคุม

น่าเงื่อนไขที่เหมาะสมกับการสร้างผลมาจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทดลองสอนกับกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 21 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 21 คนซึ่งนักศึกษาทั้งหมดเป็นประชากรที่ยังไม่เคยผ่านกิจกรรมนี้มาก่อน รวมทั้งหมด จำนวน 42 คน ในภาคเรียนที่ 2/2559 โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบ Active Learning มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า แบบบันทึกการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้

6.5. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้

หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินเจตคติของนักศึกษาด้วยแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดกิจกรรมทดลอง เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า จากการหาค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย, ค่าเฉลี่ย, t-test, และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- ก. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้
 สูตรค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N} \dots\dots\dots (1)$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

ข. สูตรส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}} \dots\dots\dots (2)$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดแต่ละตัวยกกำลังสอง

ค. สถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดย
 ใช้สูตร t-test แบบ dependent ใช้สูตรต่อไปนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \dots\dots\dots (3)$$

เมื่อ $\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการเรียนและก่อนการ
 เรียนด้วยสื่อการสอน เรื่อง พลาสมาจากคลื่นไมโครเวฟ

$\sum D^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการเรียน
 และก่อนการเรียนด้วยสื่อการสอน เรื่อง พลาสมาจากคลื่นไมโครเวฟ

n แทน จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ (T score) มาแยกเป็นคะแนน 2 ชุด ได้แก่ ชุดคะแนนก่อนเรียนและชุดคะแนน
 หลังเรียน และคำนวณหาค่าความแตกต่างของคะแนนที่ ชุดคะแนนก่อนเรียนและชุดคะแนนหลังเรียน เพื่อหาค่า
 ร้อยละของคะแนนที่หลังเรียนสูงกว่าคะแนนที่ก่อนเรียน หรือระหว่างการศึกษา 2 ครั้ง โดยใช้สมการที่ (4)
 จากนั้นนำคะแนนที่เฉลี่ยเพิ่มขึ้นมาคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ความต่างของคะแนน} = \bar{x}_{T\text{หลัง}} - \bar{x}_{T\text{ก่อน}} \dots\dots\dots (4)$$

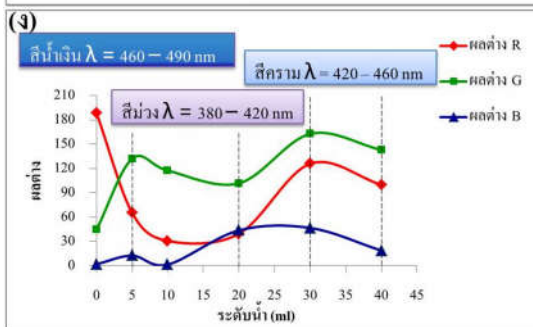
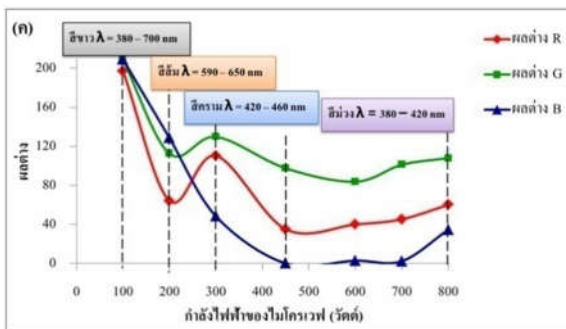
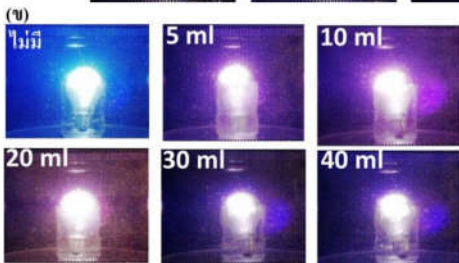
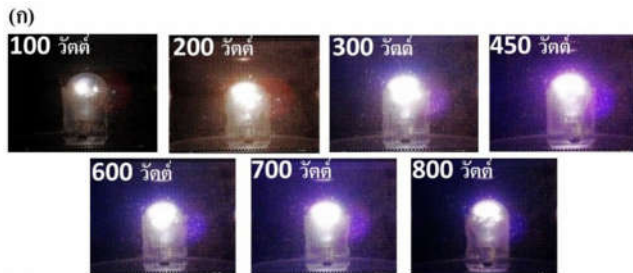
ง. โดยกำหนดเกณฑ์ความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.50 - 5.00	ความพึงพอใจมากที่สุด
3.50 - 4.49	ความพึงพอใจมาก
2.50 - 3.49	ความพึงพอใจปานกลาง
1.50 - 2.49	ความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.49	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ขั้นตอนสุดท้ายคือ การนำผลตรวจคะแนน แบบสอบถามความพึงพอใจ มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับประยุกต์ใช้ไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์

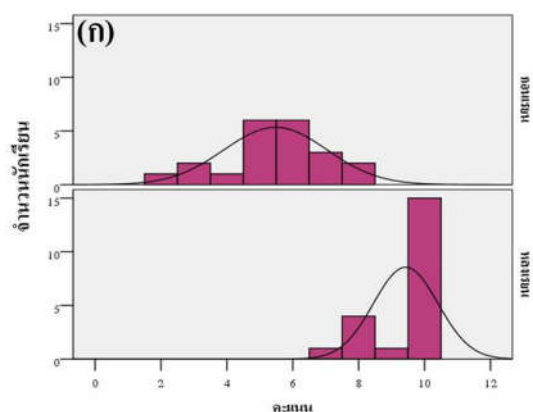
ภาพที่ 4 (ก) สีของหลอดไฟที่กำลังไฟฟ้าของไมโครเวฟต่างกัน, (ข) สีของหลอดไฟที่ระดับน้ำต่างกัน, (ค) กราฟแสดงผลต่างค่า RGB สเปกตรัมความสว่างจากหลอดไฟที่กำลังไฟฟ้าต่างกัน, และ(ง)กราฟแสดงผลต่างค่า RGB สเปกตรัมความสว่างจากหลอดไฟที่ระดับน้ำต่างกัน

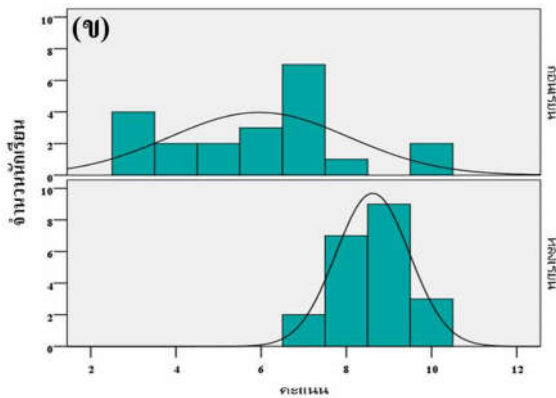
จากภาพที่ 4 (ก) และ (ค) จะเห็นได้ว่าที่ก้างไฟฟ้า 100 วัตต์เป็นแสงสีแดง ก้างไฟฟ้า 200 วัตต์ มีสีส้ม ก้างไฟฟ้า 300 วัตต์ มีสีครามและที่ก้างไฟฟ้า 450, 600, 700 และ 800 วัตต์ สีความสว่างของหลอดไฟมีสีม่วง ซึ่งสีความสว่างของหลอดไฟที่มีสีแตกต่างกันนั้นเนื่องจากคลื่นไมโครเวฟทำให้ไส้ของหลอดไฟร้อน ภายในหลอดไฟมี ก๊าซอาร์กอนเมื่อได้รับความร้อนจึงเกิดสเปกตรัมออกมา ที่มีความยาวคลื่นของแต่ละสีต่างกัน สีที่มีความยาวคลื่น น้อยพลังงานจะสูงมาก ดังนั้นสรุปได้ว่าก้างไฟฟ้าที่ใช้ในการทดลองขึ้นไปคือ 450 ถึง 800 วัตต์ จากภาพที่ 4 (ข) และ (ง) จะเห็นได้ว่าที่ระดับน้ำ 0 มิลลิลิตร เกิดเป็นแสงสีน้ำเงินเนื่องจากอิเล็กตรอนจากคลื่นไมโครเวฟทำ ปฏิกิริยาไส้หลอดไฟและไม่มีน้ำเป็นตัวเชื่อมระหว่างขั้วโลหะของหลอดไฟ ทำให้ก๊าซภายในหลอดไฟได้รับความร้อน เกิดเป็นสเปกตรัม ที่ระดับน้ำ 5 ถึง 20 มิลลิลิตร น้ำจะทำให้หลอดไฟได้รับความร้อนจากคลื่นไมโครเวฟมากจึงทำให้ เกิดสเปกตรัมสีม่วงซึ่งจะมีพลังงานสูง ส่วนที่ระดับน้ำ 30 และ 40 นั้นเกิดแสงสีคราม ซึ่งจะมีพลังงานน้อยกว่าที่ ระดับน้ำ 5 ถึง 20 มิลลิลิตร จะเห็นความแตกต่างของสีความสว่างของหลอดไฟในระดับน้ำที่ต่างกัน ดังนั้น ช่วง ก้างไฟฟ้า 450, 600, 700 วัตต์ และ ระดับน้ำ 30 มิลลิลิตร จะเป็นเงื่อนไขที่เหมาะสมเงื่อนไขที่ได้นี้เป็นช่วงที่ ปลอดภัยสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นตอนต่อไปได้

7.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลอง
ตารางที่ 1 ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ**นักศึกษา** ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน ประชากร(n)	คะแนนเต็ม	\bar{X}	SD	t	Sig.
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (กลุ่มทดลอง)						
ก่อนเรียน	21	10	5.48	1.57	11.35	.000
หลังเรียน	21	10	9.43	0.98		
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (กลุ่มควบคุม)						
ก่อนเรียน	21	10	5.95	2.11	5.24	.000
หลังเรียน	21	10	8.62	0.87		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ภาพที่ 5 กราฟเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลอง (ก) และ กลุ่มควบคุม (ข) ก่อนเรียนและหลังเรียน

จากตารางที่ 1 และภาพที่ 5 (ก) พบว่า ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 21 คน การทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.48 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.57 และการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 11.35 และค่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เป็น .000 จะเห็นได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนที่เฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นมา คำนวนหาค่าร้อยละ 72.1 (จากสามการที่ 4) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนต้องมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง มากกว่า แบบทดสอบก่อนเรียน มากกว่า ร้อยละ 60 ขึ้นไป และจากตารางที่ 1 และภาพที่ 5 (ข) ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 21 คน การทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.11 และการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 ซึ่งมีค่าความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 5.24 และค่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เป็น .000 จะเห็นได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน คะแนนที่เฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นมา คำนวนหาค่าร้อยละ 44.9 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ จากผลการทดลองนี้เป็นการยืนยันถึงผลสัมฤทธิ์ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีส่วนช่วยเพิ่มความเข้าใจในการเรียนการสอน เรื่องการเกิดพลาสมาจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า จากเตาไมโครเวฟ ในกลุ่มทดลองนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7.3 ผลความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในงานวิจัยนี้

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง ในงานวิจัยนี้

ข้อความ	SD	\bar{X}	ระดับความพึงพอใจ
1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	0.498	4.62	มากที่สุด
2. ถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม	0.676	4.43	มาก
3. ช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้	0.59	4.38	มาก

4. เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	0.483	4.67	มากที่สุด
5. การเรียงลำดับเนื้อหาเข้าใจง่าย	0.602	4.48	มาก
6. มีภาพประกอบชัดเจน	0.483	4.67	มากที่สุด
7. กิจกรรมน่าสนใจและเร้าความสนใจเกิดการใฝ่รู้	0.498	4.62	มากที่สุด
8. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และจดจำได้	0.59	4.62	มากที่สุด
9. สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	0.602	4.52	มากที่สุด
10. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด	0.68	4.48	มาก
11. เป็นสื่อที่มีการประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	0.498	4.38	มาก
12. สะดวก ง่ายต่อการใช้งาน	0.436	4.1	มาก
13. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	0.498	4.38	มาก
14. วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	0.498	4.62	มากที่สุด
15. ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์	0.68	4.52	มากที่สุด
16. ช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง	0.74	4.38	มาก
27. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน	0.676	4.43	มาก
เฉลี่ย	0.564	4.50	มากที่สุด

ผลจากตารางที่ 2 ได้ผลความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลอง ในงานวิจัยนี้ โดยการวัดผลจากระดับความพึงพอใจของกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์ซึ่งแสดงได้จากผลการวัดระดับความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ ในระดับสูง ดังนี้ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย 0.564 ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 และความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 90

8. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

กำลังไฟฟ้า 450, 600, 700 วัตต์ และ ระดับน้ำ 30 มิลลิลิตร เป็นเงื่อนไขที่เหมาะสมเงื่อนไขที่ได้นี้เป็นช่วงที่ปลอดภัยสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไปได้ ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองซึ่งมีค่าความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 11.35 และค่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เป็น .000 จะเห็นได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนที่เฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นมาคำนวณหาค่าร้อยละ 72.1 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนต้องมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง มากกว่า แบบทดสอบก่อนเรียนมากกว่า ร้อยละ 60 ขึ้นไปนั้น แสดงให้เห็นผลของการประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ โดยการปฏิบัติการทดลองทำให้หลอดไฟสว่างได้ในเตาไมโครเวฟ ซึ่งสามารถทำให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์ อยากจะเรียนรู้ อยากจะทดลอง มากขึ้น ต่อมาทำให้นักศึกษาเข้าใจการเกิดคลื่นไมโครเวฟ การเกิดพลาสมา จากการทดลองได้อย่างชัดเจน และต่อยอดในการเรียนในระดับขั้นสูงต่อไปได้อย่างมีนัยสำคัญ

จึงสามารถสรุปได้ว่า จากผลการวิจัยนี้ได้ประสบความสำเร็จในการ สามารถหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับ ประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ได้ และทดลองใช้ เตาไมโครเวฟในครัวสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ กับกลุ่มประชากรเป็น นักศึกษาโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 42 คน โดยได้ผลสัมฤทธิ์ ทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากเตาไมโครเวฟคะแนนของนักศึกษามีคะแนนที่เฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นมาคำนวณหา ค่าร้อยละ 72.1, มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไม่เกิน .05 และพบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีความพึง พอใจที่ต่อวิชาฟิสิกส์ซึ่งแสดงได้จากผลการวัดระดับความพึงพอใจของนักศึกษาในระดับมากที่สุด ร้อยละ 90

ข้อเสนอแนะการนำผลงานวิจัยไปใช้มีดังนี้ เนื่องจากการประยุกต์ใช้เตาไมโครเวฟในครัวจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในวิชาฟิสิกส์ได้เป็นอย่างดี ง่าย ลดข้อจำกัดเรื่องวัสดุอุปกรณ์การทดลอง โดยเฉพาะครูที่อยู่ในที่ห่างไกลและมีงบประมาณน้อย สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ดี ทำให้นักศึกษาเห็น ภาพ ได้ยินเสียง เรียนรู้สังเกตการเปลี่ยนแปลง และนำมาซึ่งคำถามที่น่าสนใจอีกมากมาย สามารถนำไปใช้ร่วมกับ แผนการสอนแบบ 5E และแบบสะเต็มศึกษาได้ต่อไปได้เป็นอย่างดีในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ขอแสดงความขอบคุณ นางสาวจิราพร จุ่มดี และนางสาววิไลลักษณ์ วงศ์ใหญ่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้รวบรวมข้อมูล, คณะครุศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่อำนวยความสะดวกด้านห้องปฏิบัติการและด้านต่างๆ, และสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย

9. เอกสารอ้างอิง

ชวน คล้ายปาน. (2546). **เตาอบไมโครเวฟ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

http://www.dss.go.th/images/starticle / pep_2_2546_microwave.pdf.

ธนวัชร ชำนาญสิงห์. (2559). **สมมุติฐานของงานวิจัย**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<https://www.gotoknow.org/posts/ 413956>.

ไตรรัตน์ พรสุพรรณกุล. **ไมโครเวฟ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki>.

ธีระยุทธ สุวรรณประทีป และคณะ. **เตาอบไมโครเวฟ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.rmutphysics.com/CHARUD/specialnews/5/microwave/index.htm>.

นพพร ธนะชัยขันธ. (2556). **ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**. มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่.

นพพร ธนะชัยขันธ. (2556). **สูตรสถิติที่ครูควรทราบ**. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น,

บุญยัง กฤตสัมพันธ์. (2549). **ฟิสิกส์ของคลื่น**. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,

พนม เกตุมาน. (2550). **ปัญหาพฤติกรรมที่พบบ่อยในนักเรียน**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<http://www.psychlin.co.th>,

ไพฑูริย์ สันรัตน์. (2538). **การวิจัยทางการศึกษา: หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. ปัญหาการศึกษาไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.tci-thaijo.org,2558>.

ศิลาวิชญ์ กิจพลาไพบูลย์. (2556). พลาสมา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://physicsparticles.blogspot.com>.

สุรพล สุธีระเวชช์. (2541). ทฤษฎีการทำงานของเตาไมโครเวฟ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อาร์ต เอ็จ กราฟฟิค.

พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21, **วารสารนักบริหาร Executive Journal**. 2 (33), 49-56.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), พจนานุกรมศัพท์วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ เทคโนโลยี ฉบับอิเล็กทรอนิกส์, สืบค้น 15 ก.ค. 2559, จาก <http://escivocab.ipst.ac.th>

Serway R A and Jewett J W 2014 Physics for Scientists and Engineers, with Modern Physics 9th ed, pp 1057-1190.

การส่งเสริมทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านหลวงเหนือ (วิฑิตตานุกูล) โดยใช้เทคนิค Picture Me Reading

วันชัย มนต์รีฤกษ์¹ สมบัติ คำมูลแก้ว²

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหลวงเหนือ (วิฑิตตานุกูล) หลังการใช้เทคนิค Picture Me Reading ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 จำนวน 11 คน เวลาที่ใช้ทดลอง 1 ชั่วโมง/แผน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับเทคนิค Picture Me Reading การอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 15 ชุด 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ด้วยข้อสอบตอนที่ 1 เป็นแบบจับคู่มี 25 ข้อ คิดเป็น 25 คะแนน ข้อสอบตอนที่ 2 เป็นแบบปรนัยสองตัวเลือกมี 15 ข้อ คิดเป็น 15 คะแนน ด้วยใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิฑิตตานุกูล) โดยใช้เทคนิค Picture Me Reading อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ผลการวิจัยพบว่า

ผลสัมฤทธิ์การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ก่อนการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน เท่ากับ 70.9 ($\bar{X}=70.9$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.87 (S.D. =1.87) หลังการเรียนรู้แล้ว ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน เท่ากับ 14.18 ($\bar{X}=14.18$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.18 (S.D. =2.18) คะแนนหลังเรียนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนน และหลังเรียนต่ำสุดเท่ากับ 12 คะแนน

¹ สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : kommoonkaew@hotmail.com

² สาขาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The promotion of reading English vocabulary by using Picture Me Reading method of Prathomsuka 2 students at Banluangnuea Witidtanukun School.

Wanchai Montreererk¹ Sombat Kammunkaew²

Abstract

This research aimed to compare learning achievement before and after using Directed Reading Activity (Picture Me Reading method) learning to promote English vocabulary reading of two students at Banluangnuea Witidtanukun School, Ngao District, Lampang Province Lampang Primary Educational Service Area Office 1. during the second semester of 2017 academic year.

The tools were include of 1) Experimental tools were lesson plans on practice English reading abilities by using Directed Picture Me Reading method Reading 15 plans and 2) Data collection: pre-post test of reading skill.

The research was analyzed data by mean, S.D, percentage. The research founded that before learning the pretest scores mean were 7.09 and after learning 14.18 Before learning, standard deviation were 1.87 and after learning 2.18 Before learning, percentage were 35.45 and after learning 70.19 respectively.

The results of this research found that students score better levels before studying in the excellent level and were passed the threshold.

¹ English major Faculty of Educations Lampang Rajabhat University E- mail : kommoonkaew@hotmail.com

² English major Faculty of Educations Lampang Rajabhat University

1. บทนำ

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในปัจจุบันนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้ติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก(หลักสูตรแกนกลาง, 2551)) โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษนั้น นับได้ว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันอยู่ทั่วโลก ในการเริ่มต้นเรียนภาษาอังกฤษนั้น คำศัพท์นับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตลอดจนมีส่วนสำคัญในการสร้างและส่งเสริมศักยภาพในตัวผู้เรียนให้สามารถเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีความสามารถทั้งนี้ คำศัพท์ยังเป็นเสมือนหัวใจสำคัญที่เป็นช่องทางให้ผู้เรียนสามารถไปต่อยอดการเรียนรู้ในเรื่องที่ยากขึ้นได้ เช่น เรื่องประโยค ส่วนวน ไวยากรณ์ การถาม-ตอบเกี่ยวกับเรื่องต่างๆในภาษาอังกฤษ และในเรื่องอื่นๆอีกมากมายที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและยังเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน และในยุคปัจจุบันใครๆก็อยากเก่งภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นข้อได้เปรียบคนอื่น ๆ ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนภาษาอังกฤษที่สำคัญอย่างหนึ่งคือความรู้ศัพท์เยอะ เพื่อที่จะสามารถสื่อสารได้คล่องขึ้น และเขียนได้หลากหลายสถานการณ์มากขึ้น มีคนจำนวนมากที่เรียนภาษาอังกฤษและยังต้องเผชิญปัญหาจำศัพท์ไม่ได้ จึงส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ใช้ภาษาอังกฤษได้ไม่เก่งสักทีและไม่สามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้(Top-A tutor,2015)

การสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กประถมศึกษา จะมุ่งเน้นที่การเรียนรู้คำศัพท์เบื้องต้น ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน เพราะธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาจะเริ่มจากคำศัพท์เป็นคำๆ ก่อน แล้วค่อยเรียนรู้ในระดับประโยค ดังนั้นในการสอนภาษาให้นักเรียนนั้นคำศัพท์จึงนับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งและเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มนุษย์สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจไม่ว่าจะด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนผู้ที่เรียนรู้ภาษาได้ดีจะต้องรู้คำศัพท์ให้มากพอ จำให้แม่นยำและนำไปใช้ได้ถูกต้องคล่องแคล่วสำหรับเด็กไทยส่วนมากจะประสบปัญหาจำคำศัพท์ไม่ได้สะกดไม่เป็น ฉะนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ที่เร้าความสนใจนักเรียนในการจดจำและเกิดทักษะจนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ฝึกประสบการณ์สอนที่โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ(วิทิตานุกูล)สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต1และได้ศึกษาข้อมูลค่าเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนหลวงเหนือ (วิทิตานุกูล) จากนายมานะ ใจบุญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิทิตานุกูล) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนภาษาอังกฤษที่ต่ำกว่าเกณฑ์ในปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยจึงได้สอบถามข้อมูลผลการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพิ่มเติมจากครูอัมพร ยืนสุข ครูประจำสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษมากที่สุด และไม่รู้จักพยัญชนะและสระภาษาอังกฤษ จึงเป็นปัญหาส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ

Picture Me Reading เป็นเทคนิคการสอนอ่านตัวอักษรและคำภาษาอังกฤษที่ใช้สายตาในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด โดยใช้บัตรคำที่มีภาพสื่อความหมายของคำนั้นๆ มาใส่ในตัวอักษรตัวใดตัวหนึ่งของคำ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่เห็นได้ทันที โดยไม่ต้องแปลความหมาย ซึ่งเทคนิคการสอนแบบPicture Me Reading นั้นเป็นเครื่องมือการสอนที่ มาลี เจ ไอแซคสัน (Marlys J. Isaacson) อาจารย์ทางด้านจิตวิทยาในโรงเรียนประถมในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้คิดค้นขึ้นมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิค Picture

Me Reading มาช่วยในการแก้ปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์และจดจำคำศัพท์ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองและช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะรวมถึงความกระฉับกระเฉงในบทเรียนซึ่งได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ Picture Me Reading ในการสอนคำศัพท์ของนักเรียนปกติและมีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆพบว่าหลังจากการสอนนักเรียนสามารถอ่านและแปลความหมายของคำศัพท์ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว (Picture me reading : 2011:online) นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเศียรอนชีฮี(Sheehy : 2005:online) ที่ทำการศึกษโดยใช้โปรแกรมMorphing images ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ภาพแทรกลงไปคำที่ใช้ในการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการจำคำศัพท์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ขั้นรุนแรงจำนวน 8 คนผลการวิจัยพบว่าการสอนด้วยวิธีนี้มีประสิทธิภาพ และได้ผลดีกว่าการสอนด้วยวิธีที่อ่านคำเพียงอย่างเดียว เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น การสอนโดยใช้ Picture Me Reading จึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในการจำคำศัพท์ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ นักเรียนก็จะมีความรู้ด้านคำศัพท์เพิ่มขึ้นทั้งนี้ระหว่างทดลองใช้ Picture Me Reading เพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้คำศัพท์และจำคำศัพท์ของนักเรียนแล้วผู้วิจัยยังได้มีการนำทฤษฎีที่มีภาพประกอบมาเข้ามาเสริมระหว่างการเรียนรู้การสอนตลอดทั้งยังได้นำเกมเข้ามาแทรกระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านรูปภาพและการเล่นเกมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายไปในตัวและไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกตึงเครียดมากเกินไปจากประโยชน์ของ Picture Me Reading ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่ามันมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นเสมือนเครื่องมือที่จะช่วยอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้คำศัพท์และจดจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นเพื่อให้นักเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหลวงเหนือ (วิทิตานุกูล) หลังการใช้เทคนิค Picture Me Reading

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยทำการศึกษาตัวแปรการใช้เทคนิค Picture Me Reading พัฒนาการอ่าน เนื่องจากการใช้เทคนิค Picture Me Reading ในการสอนการอ่านนั้นเป็นนวัตกรรมสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ นอกจากนั้น นักเรียนยังได้เรียนรู้ทักษะการอ่านไปพร้อมๆกัน ดังนั้นขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้จึงสนใจศึกษาการพัฒนารูปแบบการอ่านคำศัพท์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยในครั้งนี้วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ(วิทิตานุกูล) เป็นระยะเวลา 1 เดือน คือช่วงภาคเรียนที่ 1 เพราะผู้วิจัยได้รับผิดชอบในการสอนชั้นนี้ในระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน

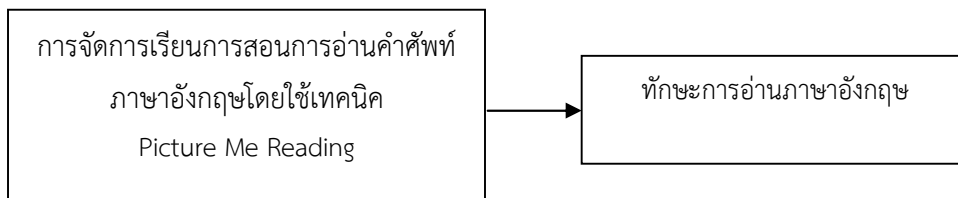
4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถด้านทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมเอาคำศัพท์ต่างๆจากหนังสือเรียนประกอบการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยมและส่งผลให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากการเรียนรู้ซึ่งได้จากแบบทดสอบ

เทคนิค Picture Me Reading มีหลักการสอนที่คล้ายกันคือ สอนให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นคำๆ จากบัตรคำและบัตรภาพตามครูโดยไม่ต้องสะกดคำหรือวิเคราะห์คำ ซึ่งแตกต่างกันที่บัตรคำของเทคนิค Picture Me Reading นั้นจะมีภาพที่สื่อความหมายของคำ ใส่ในตัวอักษรตัวใดตัวหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่เห็นได้ทันที ในขั้นตอนการสอนจะมีการนำกิจกรรมทางภาษาที่หลากหลายมาใช้ร่วมกับการสอนอ่าน เพื่อให้นักเรียนได้ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการใช้ประสาทสัมผัสเช่น ตาหู ฟัง การได้หยิบจับ บัตรคำและบัตร Picture Me Reading และเพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยัง เหมาะสมกับผู้เริ่มต้นฝึก อ่านคำ (Picture me reading. 2011: online)

การอ่านคำศัพท์ หมายถึง ความสามารถในการอ่านและสะกดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 3-6 พยางค์ที่สื่อได้ด้วยรูป ได้แก่หมวดคำศัพท์สิ่งของในห้องเรียนสนามเด็กเล่นวิชาคำกริยาอาหารเครื่องดื่มผลไม้ ผักสีและคำคุณศัพท์(ขนาด)

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยเทคนิค Picture Me Reading ที่มีผลการเรียนรู้ด้านทักษะการฟังที่ต่ำ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาดังนี้

- 6.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 6.2 กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา
- 6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ
- 6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 6.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล
- 6.6 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ(วิฑิตตานุกูล) อำเภองาว จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 11 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

6.2. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาจำนวน 15 ชั่วโมง

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ

6.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การฝึกทักษะการฟังโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading จำนวน 15 แผนการเรียนรู้

6.3.2 บัตรภาพ Picture Me Reading จำนวน 56 ภาพ

6.3.3 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเป็นแบบจับคู่ จำนวน 25 ข้อ และแบบเลือกถูกผิด จำนวน 15 ข้อ

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บข้อมูลก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน

4.2 เก็บข้อมูลหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน

6.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

6.5.1 หาค่าร้อยละของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

6.5.2 เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าผลต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน

6.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษ มีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ใช้เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

6.6 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

6.6.1 วิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

6.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทนจำนวนประชากร

2. การหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{คะแนนที่ได้} \times 100}{\text{คะแนนเต็ม}}$$

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้เทคนิค Picture me reading มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษ ก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับร้อยละ 45.67 หลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับร้อยละ 84.75 คะแนนส่วนต่างได้ 39.08 และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค Picture me reading ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิจิตรานุกูล) อยู่ในระดับดีเยี่ยม

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่องการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิจิตรานุกูล) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สรุปผลการศึกษาและมีข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผล

จากการศึกษาค้นคว้าการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ของนักเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิจิตรานุกูล) สรุปผลดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ทักษะการฟังในการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าการฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคภาพระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ (วิจิตรานุกูล) จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 จำนวน 11 คน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งแตกต่างกันโดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 7.09 และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 14.18 จะเห็นได้ว่าการสอนโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading เพื่อฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในระยะเวลา 15 คาบนั้น ทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเพิ่มขึ้นเท่ากับ 7.09 แสดงว่าการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading นั้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือการใช้บัตรคำและบัตรภาพ การได้เห็น ภาพจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงภาพกับคำ ทำให้นักเรียนสามารถจำคำศัพท์และอ่านคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของจุมพล บุญฉ่ำ (2548: ออนไลน์) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนอ่านโดยใช้บัตรภาพและบัตรคำมี

ความจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนอ่านให้เด็ก ประถมศึกษา เพราะบัตรภาพและบัตรคำมีส่วนในการส่งเสริมการอ่านของเด็ก และสามารถกระตุ้นและเป็นแรงจูงใจในการอ่านให้เด็กอ่านและจดจำคำได้เพิ่มขึ้น

2. นำบทเรียนเทคนิค Picture Me Reading ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดีขึ้น

3. ศึกษาแนวทางการสอนการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมัธยมศึกษาผลการวิจัยปรากฏว่า (1) บทเรียนเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้บทเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (3) การสอนการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบัตร Picture Me Reading จะกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เพราะบัตรภาพสามารถสื่อถึงความหมายชัดเจน มีสีสันสวยงาม ดึงดูดตา ด้วยภาพที่ชัดเจนง่ายต่อการจดจำคำจึงแนวการสอนที่ดีและประสบผลสำเร็จมากเหมาะสำหรับเด็กสอดคล้องกับงานวิจัยของเคียร์รอนชีฮี (Sheehy, 2005:online) ที่ทำการศึกษการใช้โปรแกรม Morphing images ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ภาพแทรกลงไปคำในการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการจำคำศัพท์ของเด็กที่มีปัญหาการอ่านจำนวน 8 คนผลการวิจัยพบว่าการสอนด้วยวิธีนี้มีประสิทธิภาพและได้ผลดีกว่าการสอนด้วยวิธีที่อ่านคำเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ครูผู้สอนควรชี้แนะหรืออธิบายเพื่อเติมในเนื้อหาบางส่วนที่นักเรียนเข้าใจไม่ชัดเจนตลอดทั้งครูสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มอ่อนโดยใช้กระบวนการกลุ่มหรือเพื่อนช่วยเพื่อน
- คำศัพท์บางคำเป็นศัพท์ที่หาอุปมาทำเป็นบัตรภาพยากเช่นชื่อบุคคลหรือชื่อสถานที่ผู้สอนควรเลือกคำศัพท์ที่ง่ายต่อการการทำและควรเป็นคำศัพท์ง่ายๆ
- ผู้สอนควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ได้จากเนื้อเรื่องที่นักเรียนฟังและส่งเสริมกิจกรรมนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- ควรทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- แบบทดสอบคำศัพท์ หลังเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์ ควรเปลี่ยนรูปแบบของข้อสอบแทนการสลับที่ข้อคำศัพท์ เพื่อให้แบบทดสอบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ควรมีการเผยแพร่และขยายผลการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Picture Me Reading ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้แพร่หลายมากขึ้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จรัสลักษณ์ จีรวินบูลย์ . (2546). **คู่มือครูและผู้ปกครองสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ - การอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา.
- จุมพล บุญฉ่า. (2548). **ผลการสอนด้วยวิธีการจากผ่านสายตาจากการใช้บัตรภาพเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านค่าของเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ออนไลน์มหาวิทยาลัยศิลปากร. จาก <http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis>
- ผดุง อารยะวิญญู . (2533). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. กรุงเทพฯ:บรรณกิจเทรดดิ้ง .
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). **สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษ นาไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาจติวัตน์ . (2541). **การสอนอ่านภาษาอังกฤษ (Teaching English reading comprehension)**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังเวียน สฤตดิกุล. (2530). **วิธีสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551)
- อินทรา ศรีประสิทธิ์ . (2552). **7 ขั้นตอนที่จะทำให้คนไทยเก่งภาษาอังกฤษอย่างถาวรและแท้จริง**. จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=45930>, สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555.
- Kelly Gerald. (2546). **วิธีการออกเสียง**. แปลโดย รัชนีโรจน์ กุลธารง. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ด ดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- Picture me reading. (2011). **Internet Special Education Resources Special Education & Learning Disabilities Resources: A Nationwide Directory**. Retrieved August 12, 2017, from <http://www.iser.com/picturemereading.html>.
- Robinson. (2008). **Teaching Sight Words as an instructional strategy**. August 8, 2017, from <http://www.helium.com/items/846433-teaching-sight-words-as-an-instructional-strategy>.
- Sheehy Kieron. (2005). **Morphing images: a potential tool for teaching word Recognition to children with severe learning difficulties**. British Journal of Educational Technology, 36(2), pp. 293–301. Retrieved 8, 2017, from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.14678535.2005.00458.x/abstract>.
- Wikipedia. (2011). **Sight word**. Retrieved August 9, 2011, from http://en.wikipedia.org/wiki/Sight_word.com/
- . (2013). **Vocabulary**. 9, 2017, from <http://en.wikipedia.org/wiki/Vocabulary>

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิด วิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์รหัสวิชา ส32102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา จังหวัดสงขลา

วิชัย วงศ์สุวรรณ¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/8 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยาปีการศึกษา 2560 จำนวน 44 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t - test) ผลการวิจัย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับคุณภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

คำสำคัญ : วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม, สารสนเทศร่วมสมัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

¹ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยาอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อีเมล : wichaiwong45@gmail.com

Effects of Learning Management by Using Lecture Method with the Questioning Techniques and the Contemporary Information on the Learning Achievement and Analytical Thinking Ability in Soc 32102 Economic of Mathayomsuksa 5 Student at Hatyaiwittayalaisomboonkulkanya School Songkhla Province

Wichai Wongsuwan¹

Abstract

The purposes of this research were : 1) to compare the learning achievement before and after studying by using lecture method with the questioning techniques and the contemporary information 2) to compare the analytical thinking ability before and after studying by using lecture method with the questioning techniques and the contemporary information and 3) to study the opinions of the students toward lecture method with the questioning techniques and the contemporary information. The sample consisted of 44 mathayomsuksa 5/8 students studying in the 2017 academic year at Hatyaiwittayalaisomboonkulkanya School. The research instruments comprised 1) learning management plans 2) a learning achievement test 3) a learning analytical thinking ability test , and 4) a scale to assess the students opinions toward lecture method with the questioning techniques and the contemporary information. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, t- test (dependent). The research findings were as follows : 1) the post - learning achievement scores by using lecture method with the questioning techniques and the contemporary information were significantly higher than their pre - learning counterparts at the .01 level, 2) the post -learning analytical thinking ability scores by using lecture method with the questioning techniques and the contemporary information were significantly higher than their pre - learning counterparts at the .01 level and 3) the satisfaction of the students learning activity were found to be at the highest level ($\bar{x} = 4.70$, S.D = 0.60).

Keywords: Lecture Method with the Questioning Techniques and the Contemporary information, Achievement, Analytical thinking ability.

¹ Hatyaiwittayalaisomboonkulkanya School Songkhla Province E-mail : wichaiwong45@gmail.com

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้มีการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นจากผลทดสอบระดับชาติ (O - NET) ปีการศึกษา 2556 – 2559 สาระเศรษฐศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาปลาย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ระดับประเทศ และระดับโรงเรียนปีการศึกษา 2556 – 2559

คะแนน	ปีการศึกษา 2556		ปีการศึกษา 2557		ปีการศึกษา 2558		ปีการศึกษา 2559	
	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ
ค่าเฉลี่ย	42.76	30.59	54.66	38.93	57.16	48.76	44.97	37.16
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	16.33	14.20	17.75	19.45	12.42	11.10	11.12	11.20

ที่มา :โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา, 2560 : 13

จากข้อมูลในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการทดสอบระดับชาติ (O - NET) อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยาอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ในปีการศึกษา 2557 และ 2558 ในขณะที่ปีการศึกษา 2556 และ 2559 อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยาจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ระดับชาติ (O-NET) ในระดับที่สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาการที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากเนื้อหาสาระในวิชาเศรษฐศาสตร์ เป็นเรื่องไกลตัว นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีการเรียนรู้ในห้องเรียนไปเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นได้ หรืออาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ดังที่วิชย วงศ์สุวรรณ (2558 : 116 – 117) ได้สอบถามความคิดเห็นครูผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดสงขลา ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่าสาเหตุที่มีผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาเศรษฐศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ มีสาเหตุทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ส่วนใหญ่ขาดเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน และด้านผู้เรียน ที่พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำทฤษฎีไปวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

นอกจากพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในด้านความรู้แล้ว สมรรถนะสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดขึ้นคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาใน

ศตวรรษที่ 21 หากผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางสติปัญญา ความสามารถแก้ปัญหาการประเมินการตัดสินใจและสรุปข้อมูลต่างๆที่รับรู้ได้อย่างสมเหตุสมผลอันเป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่นๆ(รัตนาศุขศรี, 2551:50) สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์(วิจารณ์ พานิช, 2555 : 19)นอกจากนั้นคุณลักษณะด้านความสามารถในการคิด ยังเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 6)

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบว่าวิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) เป็นวิธีสอนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่เคยชิน และนิยมนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และถูกมองว่าเป็นวิธีสอนที่น่าเบื่อไม่น่าสนใจ แต่ในความเป็นจริงวิธีสอนแบบบรรยายยังคงเป็นวิธีสอนที่สำคัญ และมีคุณค่า เหมาะกับการสอนเนื้อหาที่ยาก ซับซ้อนให้ผู้เรียนจำนวนมากเข้าใจในเวลาอันจำกัด และสามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนรักในวิชาที่เรียนได้ (ปราณภา โหมตศิริ, 2552 : 118) เพียงแต่ครูจะต้องนำเทคนิคการสอนอื่น ๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย ดังที่ สุวิมล เขี้ยวแก้ว (2545 : 30 – 32) และทศนา แหมมณี (2550 : 15) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนำวิธีสอนแบบบรรยายไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ สรุปความว่า “ผู้สอนจะต้องเตรียมความพร้อมตั้งแต่ขั้นเตรียมการ ชั้นสอน และขั้นสรุป ในขณะเดียวกันในชั้นการสอน ควรนำสื่อการสอน การใช้คำถาม หรือเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ร่วมกับการสอนแบบบรรยาย ก็จะส่งผลทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น” สอดคล้องกับแนวคิดของ ปราณภา โหมตศิริ (2552:121 -128) กล่าวว่า “ในการสอนแบบบรรยายหากครูผู้สอนได้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ มาประกอบการบรรยาย สื่อต่าง ๆ ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง Power Point ฯลฯ สามารถทำให้การบรรยายน่าสนใจยิ่งขึ้นเป็นอย่างมาก และจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

เทคนิคการใช้คำถาม ยังเป็นเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่ครูผู้สอนควรนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากการใช้คำถามในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัว สามารถตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สอนหรือไม่ รวมทั้งช่วยเน้นประเด็นสาระสำคัญสำคัญ ดังที่ วัฒนาพร กระจับทุกซ์ (2542 : 24) สุวิมล เขี้ยวแก้ว (2545 : 32) สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 76)ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ การใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปความว่า “การใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย อาทิ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ช่วยกระตุ้นความคิด และความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเน้นย้ำประเด็นสำคัญของสาระการเรียนรู้ที่เรียน การทบทวนบทเรียน ช่วยในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่กำลังศึกษามากน้อยเพียงไร ”และจากผลการวิจัยของอุมาภรณ์ ไชยเจริญ (2556 : 139) และ แผงกมล เพชรเกลี้ยง (2556 : 109) ซึ่งได้นำเทคนิคการใช้คำถามไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ผลปรากฏว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เป็นสาระหนึ่งที่ถูกกำหนดให้นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานส3.1เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ารวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพและมาตรฐานส3.2เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของ การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 58,66) โดย มาตรฐาน ส 3.2 ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 1 ประกอบด้วย 1) บทบาทของนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาลใน

ด้านการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ การแทรกแซงราคาและการควบคุมราคา2) รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณหนี้สาธารณะการพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนนโยบายการเก็บภาษีประเภทต่างๆและการใช้จ่ายของรัฐแนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน3) ความหมายสาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจเช่นเงินเฟ้อ เงินฝืด4)ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น GDP , GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล5) แนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงิน การคลัง (กระทรวงศึกษาธิการ,2551: 89 - 91)จะเห็นได้ว่าสาระการเรียนรู้แกนกลางดังกล่าวเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนในชีวิตประจำวัน และเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูล และข้อมูลดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาดังกล่าวผู้สอนจำเป็นต้องนำข้อมูล หรือสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ คือ สารสนเทศร่วมสมัยนั่นเองซึ่งชุดวิชา สัจจานันท์ (2548: 8-10) ได้กล่าวถึงลักษณะของสารสนเทศที่ดีไว้หลายประการ สรุปความว่า “มีความถูกต้อง ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และแหล่งของข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ” ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน และมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สำนักบริหารหนี้สาธารณะ เป็นต้นโดยสารสนเทศร่วมสมัยดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาใช้ในชั้นนำ และหรือชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งจะผลต่อการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย หน่วยการเรียนรู้เรื่อง นโยบายการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ รายวิชาเศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560ที่เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102จำนวน 5 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น224 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/8โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560ที่เรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์รหัสวิชา ส32102 จำนวน 44คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ

กลุ่ม(Cluster Random Sampling)

3.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง นโยบายการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ

3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 7 สัปดาห์ 14 คาบ

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) ตัวแปรต้น คือ วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย

2) ตัวแปรตาม ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

และ 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง นโยบายการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ รายวิชาเศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย จำนวน 14 คาบ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

(1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80- 1.00 ค่าดัชนีความง่ายระหว่าง 0.50 – 0.80 และค่าดัชนีอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 – 0.52 และค่าดัชนีความเที่ยง 0.80

(2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าดัชนีความง่ายตั้งแต่ 0.28 - 0.80 ค่าดัชนีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.51 และค่าดัชนีความเที่ยง 0.82

(3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 18 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าดัชนีความเที่ยง 0.86

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้นำข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน และตั้งประเด็นคำถามต่าง ๆ มาใช้ในขณะจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ อาจจะปรากฏในชั้นใดชั้นหนึ่งของวิธีสอน ซึ่งมี 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นนำ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1.1 นำเข้าสู่บทเรียน นำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มาเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา โดยใช้บทความ ข่าวหน้าหนังสือพิมพ์หรือแผ่นโปสเตอร์ ฯ เป็นต้น

ชั้นที่ 1.2 แจกจุดประสงค์ของบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเป้าหมายในการเรียน

ขั้นที่ 1.3 ทบทวนความรู้เดิม โดยทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อ สัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามา เป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับ ความรู้ใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียนโดยใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการ จัดกิจกรรม รวมทั้งการนำเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนและครู ร่วมกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนที่ได้จากการจัด กิจกรรม

การเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสุ่มถามนักเรียน และหรือประเมินจากการตอบคำถามในใบกิจกรรม

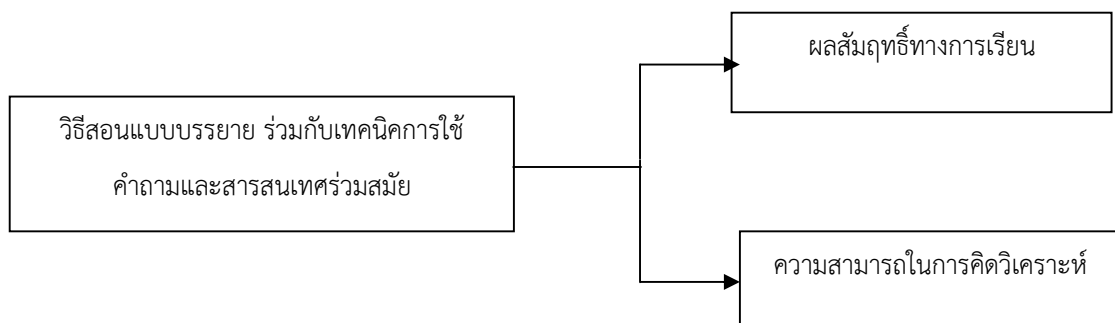
ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการทดสอบหลังเรียนและหรือการตอบคำถามในใบกิจกรรม

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในการเรียนเรื่องนโยบายการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ ของนักเรียนหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิค การใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย ซึ่งวัดจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการคิดแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องราวใด หรือเหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมทั้งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน และทำให้เราทราบถึงความสำคัญ และความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ที่จำแนก หาสาเหตุ หาผล และความสำคัญทั้งปวงของเรื่องนั้นโดยวัดจากแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น

4.4 ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย ในด้านการจัดการ เรียนรู้ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ และ ด้านพฤติกรรมครูผู้สอน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนสอบก่อนเรียน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัยที่ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน รวมเวลา 14 คาบ

3) นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 14 คาบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับทดสอบก่อนเรียนแล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4) นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน กับคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยใช้สถิติ t - test แบบ dependent

2) การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน กับคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยใช้สถิติ t - test แบบ dependent

3) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ

7. ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S	\bar{d}	S_d	t
ก่อนเรียน	44	18.363	3.320			
หลังเรียน	44	30.954	3.809	12.590	4.571	18.269**

** $p < .01$; $(t_{43} = 2.457)$

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน กับหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S	\bar{d}	S_d	t
ก่อนเรียน	44	7.522	1.731			
หลังเรียน	44	13.840	2.332	6.318	2.674	15.671**

** $p < .01$; ($t_{43} = 2.457$)

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 สรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และสารสนเทศร่วมสมัย

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	การแปลความหมาย
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.72	0.59	มากที่สุด
ด้านผลการจัดการเรียนรู้	4.57	0.70	มากที่สุด
ด้านพฤติกรรมครูผู้สอน	4.81	0.46	มากที่สุด
รวม	4.70	0.60	มากที่สุด

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

8.1 อภิปรายผล

1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบบรรยายหากนำไปใช้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ ก็สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้เช่นกัน ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2555 : 15) และ ศิริพันธ์ ศิริพันธ์ และคณะ (2557 : 14 -15) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายให้มีประสิทธิภาพสรุปความว่า วิธีสอนแบบบรรยายเป็นวิธีสอนที่สามารถสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้ หากผู้สอนได้นำสื่อการเรียนการสอน หรือนำเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น” ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการใช้คำถาม มาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยายโดยใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนเป็นระยะ ๆ รวมทั้งการให้ผู้เรียนได้ซักถามในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ หรือยังมีข้อสงสัย ซึ่งการใช้คำถามในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นอีกเหตุผล

หนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่สุวิมล เขี้ยวแก้ว (2542 : 38) สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 76) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้คำถามสรุปความว่า “การใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย อาทิ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ช่วยกระตุ้นความคิด และความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเน้นย้ำประเด็นสำคัญของสาระการเรียนรู้ที่กำลังเรียน ช่วยทบทวนบทเรียน รวมทั้งช่วยในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่กำลังศึกษามากน้อยเพียงไร” สอดคล้องกับงานวิจัยของอุมาภรณ์ ไชยเจริญ (2556 : 139) และแฝงกมล เพชรเกลี้ยง (2556 : 109) ได้นำเทคนิคการใช้คำถามไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ผลปรากฏว่า สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและสารสนเทศร่วมสมัย ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านพฤติกรรมครูผู้สอน ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ นักเรียนมีความสุขในขณะที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส ผู้สอนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และมีความกระตือรือร้นขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ทุกประเด็นนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ซึ่งอารมณ์และเจตคติของผู้เรียนจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่บลูม (Bloom. 1976 : 139) และคลอสไมเออร์ (Klausmeier. 1980 : 320 - 321) ได้กล่าวไว้ว่าทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อครูผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2) การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียน กับหลังเรียนพบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนใช้การตั้งคำถาม สอบถามผู้เรียนอยู่เสมอ ทั้งนี้การใช้คำถามจัดเป็นสิ่งเร้าที่ดีที่สุดในการที่จะฝึกให้เด็กคิด เพราะการถามเป็นการนำนักเรียนให้เกิดการคิดไตร่ตรอง ทบทวนความเข้าใจของตนเอง และพยายามคิดเพื่อจะหาคำตอบมาตอบคำถามของครู ดังนั้นการใช้คำถามจึงนับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนดังที่ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 124 - 167) ได้ยกตัวอย่างแนวทางในการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เช่นใช้คำถามว่า “ขึ้นใด ส่วนใด ที่ไหน อะไร ตอนใด สำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ” ใช้คำถามว่า “ทำไม เพราะเหตุใด ถ้า..... เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์” และใช้คำถามว่า “ใช้หลักการ แนวคิดใด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ” เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอุมาภรณ์ ไชยเจริญ (2556 : 139) และวันเพ็ญ กลิ่นอ่อน (2559 : 109) ได้นำเทคนิคการใช้คำถามร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ให้กับนักเรียนได้สูงขึ้น

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 มีผลสืบเนื่องมาจากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของเนื้อหาสาระที่นักเรียนกำลังศึกษา รวมทั้งได้ตั้งประเด็นคำถามต่าง ๆ สุ่มถามนักเรียนเป็นระยะ ทำให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และได้นำข้อมูลสารสนเทศซึ่งเป็นข้อมูลปัจจุบันมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และสามารถนำความรู้ไปติดตามข้อมูลข่าวสารในชีวิตจริงได้ขณะเดียวกันจากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่านักเรียนมีความสุขในขณะที่ครูจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ผู้สอนอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส ผู้สอนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และมีความกระตือรือร้นขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ทุกประเด็นนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ซึ่งอารมณ์และเจตคติของผู้เรียนจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ วรรณลีอักษร (2546 : 71) ได้กล่าวว่า อารมณ์ และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันการศึกษา ต่อวิชาที่เรียน และต่อครูผู้สอน มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้อยากเห็น พยายามทำสิ่งต่าง ๆ ที่ตนสามารถทำได้เต็มที่จนประสบความสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้

8.2 ข้อเสนอแนะ

1) วิธีสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนที่ครูส่วนใหญ่ยังคงนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และถูกมองว่าเป็นวิธีสอนที่น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ แต่ในความเป็นจริงแล้ววิธีสอนแบบบรรยาย เป็นวิธีสอนที่สามารถทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ได้ ประเด็นสำคัญคือครูไม่ควรใช้วิธีสอนแบบบรรยายอย่างเดียว ควรนำเทคนิค หรือสื่อการสอนต่าง ๆ มาร่วมใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็จะส่งผลทำให้การใช้วิธีสอนแบบบรรยายไม่น่าเบื่อ ผู้เรียนเกิดความสนใจ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้เช่นกัน

2) ก่อนที่จะนำวิธีสอนแบบบรรยายไปใช้ร่วมกับเทคนิคต่าง ๆ จะต้องศึกษาขั้นตอนของวิธีสอนแบบบรรยายให้ละเอียดมีกี่ขั้นอะไรบ้าง อีกทั้งการเลือกเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อจะนำมาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบบรรยาย จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ก็จะทำให้การนำวิธีสอนแบบบรรยายไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดได้เช่นกัน

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชุติมา สัจจานันท์. (2548). “หน่วยที่ 1 สารสนเทศกับสังคม” ในประมวลสาระชุดวิชาสารสนเทศร่วมสมัยทางสังคมศาสตร์ Contemporary Information in Social Sciences หน่วยที่ 1-5.บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.
- ทิตินา เขมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณภา โหมดศิริณ. (2552). “การสอนแบบบรรยายอย่างไรให้ได้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 37 ฉบับที่ 3 (มีนาคม – มิถุนายน 2552) หน้า 118 – 130.
- แฝงกมล เพชรเกลี้ยง. (2556). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และผังมโนทัศน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- รัตนสุขศรี. (2551). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบหมวกหกใบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระ การเรียนรู้
วิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา. (2560). รายงานผลการทดสอบระดับชาติ (O – NET) เอกสาร
ประกอบการประชุมบุคลากรโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา วันที่ 16 พฤษภาคม 2560
ณ ห้องโสตทัศนศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา,
(อัดสำเนา)
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก
วรรณิ์ ลิ้มอักษร. (2546). จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology). สงขลา : ภาควิชาจิตวิทยาและ
การแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัฒนาพร กระจับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วันเพ็ญ กลิ่นอ่อน. การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2559.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงศ์สุวรรณ. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
สมบูรณ์-กุลกันยา จังหวัดสงขลา. (เอกสารอัดสำเนา)
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และคณะ. (2557). วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิกและสารสนเทศร่วมสมัยเพื่อ
พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์ และ
สังคมศาสตร์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (ฉบับปฐมฤกษ์) มกราคม – มิถุนายน 2557 หน้า 12 – 20.
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีจัดการเรียนรู้ :เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 5
กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- สุวิมล เขี้ยวแก้ว. (2542). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยทักษะการใช้คำถาม.ปัตตานี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุมาภรณ์ ไชยเจริญ. (2556). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้
การสอนรูปแบบซิปปาร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและเทคนิคการใช้ผังกราฟิกของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Bloom, B.S. (1976). Human Characteristics and School Learning. New York :McGraw-Hill Book.
- Klausmeier, H.J. Learning and Teaching Concepts : A Strategy for Testing Application of
Theory.New York : Academic Press, 1980.

การใช้แนวคิดสหศาสตร์เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่ถูกต้องของ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สุวรรณี เครือพีง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ระหว่างก่อนศึกษาและหลังศึกษาแนวคิดสหศาสตร์ ผู้วิจัยให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวนทั้งสิ้น 64 คน เป็นกลุ่มประชากร โดยใช้เครื่องมือในการศึกษา ดังนี้ 1) แบบอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว เพื่อทดสอบและคัดกรองนักศึกษาที่มีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะไทยไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน หลังการทดสอบได้นักศึกษาจำนวน 18 คน ที่มีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะไทยไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน จัดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย 2) เอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ โดยเนื้อหาประกอบด้วยความหมายของสหศาสตร์ อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง และประเภทของเสียงและการเคลื่อนที่ของอวัยวะในช่องปากในขณะที่ออกเสียง โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาเอกสารความรู้นี้ ใ้เวลาการศึกษาและการฝึกออกเสียงตามแนวคิดสหศาสตร์หลังเลิกเรียนครั้งละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 วัน เป็นจำนวน 4 สัปดาห์ และ 3) แบบทดสอบก่อนและหลังการศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ โดยเป็นแบบทดสอบการอ่านออกเสียงพยางค์หรือคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะที่นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะนั้นๆ ชุดละ 20 พยางค์/คำ ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะได้ทดสอบการอ่านออกเสียงในชุดพยัญชนะที่ตนเองมีปัญหาเท่านั้น

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 ยังไม่สามารถอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยให้ถูกต้องหรือชัดเจนตามแนวคิดสหศาสตร์ แต่เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อการอ่านออกเสียงแล้วพบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่สูงขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการทดสอบการอ่านออกเสียงก่อนการศึกษาเอกสารความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 11.28 คิดเป็นร้อยละ 56.39 และมีคะแนนการทดสอบการอ่านออกเสียงหลังการศึกษาเอกสารความรู้ มีค่าเฉลี่ย 19.39 คิดเป็นร้อยละ 96.95 และนักศึกษามีคะแนนพัฒนาการอยู่ระหว่าง 6-15 สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อการอ่านออกเสียงของนักศึกษา มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยให้ถูกต้องหรือชัดเจนตามแนวคิดสหศาสตร์

คำสำคัญ : สหศาสตร์, การอ่านออกเสียง, ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียง

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อีเมล : nim_suwanee@hotmail.com

The Development of Thai consonants pronunciation by using Phonetics for the second-year Thai major students of the faculty of Education at Lampang Rajabhat University.

Suwannee Kruaphungs¹

Abstract

The objectives of this research were to investigate the quality by comparing the Thai consonants pronunciation achievement between before and after studying Phonetics.

The populations were 64 students. The instruments used for data collection were 1) the 44 Thai consonants pronunciation tests which were conducted by the researcher for screening the students who pronounced inaccurately or unclearly. The subjects were 18 students having the Thai consonants pronunciation problems 2) the knowledge document about Phonetics, including the contents of definition, articulatory phonetics, speech organs, manner of articulation, the position, shape, and movement of articulators. The duration of studying and training was 4 weeks, 2 hrs. per week, and 3) a pre-test and a post-test which used for examine their pronunciation comprised of 20 vocabularies with the initial Thai consonant sounds that each subject had problem.

The findings found that 28.13 percent of the 18 students could not pronounce Thai consonants correctly according to the phonetics and after learning the phonetics knowledge documents under the topic “the pronunciation” the students had a higher score that before the study the average score was 11.28 at the percent of 56.39 and after the study it was 19.39 at the percent of 96.95 and the ability growth score of students was 6-15. In conclusion the study of Thai consonants pronunciation by using phonetics effected to the students’ Thai consonants pronunciation under the concept of phonetics.

Keyword : Phonetics, Pronunciation, Pronunciation Achievement

¹ Thai major Faculty of Educations Lampang Rajabhat University E-mail : nim_suwannee@hotmail.com

1. บทนำ

การสื่อสารของมนุษย์ด้วยวิธีการพูดนั้น เสียงพูดในภาษาที่เปล่งออกมาถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สื่อสารต้องใส่ใจและพึงระวังในการออกเสียงพูดแต่ละเสียงให้มีความถูกต้องและชัดเจน ชูศรี ศรีแก้ว และคณะ (2550 : 1-2) กล่าวว่าลักษณะของภาษานั้นจะมีลักษณะเป็นทวิลักษณ์(duality) หมายความว่า ภาษาประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ รูป(form) ได้แก่ เสียง และความหมาย(meaning) เช่น คำว่า “โต๊ะ” มีรูปคือ เสียงพยัญชนะ ต , เสียงสระ โอะ และเสียงวรรณยุกต์ ๓ โดยมีความหมาย คือ เครื่องใช้สำหรับวางสิ่งของ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นแผ่นแข็งและขา จากคำกล่าวนี้จึงพอสรุปได้ว่า หากเราออกเสียงพูดใดๆให้ชัดเจนก็จะส่งผลต่อการสื่อความหมายของการสื่อสารนั้นได้ถูกต้องด้วย

ใจเอื้อ บุรณะสมบัติ และคณะ (2521 อ้างถึงในอนงค์ นาคสวัสดิ์, 2540 : 9) กล่าวว่า ภาษาพูดเกิดขึ้นขณะที่ถุงลมพองตัวขึ้นเพื่อขับไล่อากาศเสียออกจากร่างกาย ขณะที่กระแสลมขึ้นมาตามหลอดลมถึงช่องคอ นั้น ถ้ามนุษย์ต้องการจะทำเสียงพูด มนุษย์จะดึงให้กระดูกอ่อนอาริตินอยด์ดึงเส้นเสียงเข้ามาชิดกันในลักษณะกำลังดีพอที่จะเกิดเป็นเสียงได้ จากคำกล่าวนี้จึงเห็นได้ว่าการสื่อสารกันด้วยภาษาพูดนั้น เสียงที่เปล่งออกมาโดยคู่สนทนาสามารถเข้าใจในสารระหว่างกันได้ต้องผ่านอวัยวะต่างๆภายในร่างกาย โดยอวัยวะต่างๆเหล่านั้นจะมีหน้าที่ทำให้เกิดเสียงที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ ปอดซึ่งเป็นอวัยวะแรกที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างกระแสลมเพื่อที่จะทำให้เกิดเสียงต่อไปได้ โดยกระแสลมจากปอดจะผ่านไปยังเส้นเสียงซึ่งเป็นอวัยวะที่ใช้ในการสร้างเสียง และในขั้นตอนสุดท้ายอวัยวะต่างๆที่อยู่ในปากจะทำหน้าที่กล่อมเกลาเสียงต่างๆ ที่ผ่านเส้นเสียงออกมาให้มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป และด้วยการปิดกั้นทางลมของเสียงด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งของอวัยวะภายในช่องปากนี้เองที่ทำให้เกิดเป็นเสียงพยัญชนะและเสียงสระขึ้น โดยอาจจะพออนุมานได้ว่าการเคลื่อนที่ของอวัยวะภายในช่องปากของผู้พูดนั้นมีผลต่อความถูกต้องและความชัดเจนของถ้อยคำต่างๆที่ผู้พูดเปล่งออกมา

จากการสังเกตลักษณะการออกเสียงพยัญชนะในพยางค์หรือคำที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งเรียนในรายวิชาภาษาศาสตร์สำหรับครูภาษาไทย จำนวน 64 คน พบว่า ระหว่างการสื่อสารกันของนักศึกษาในบางครั้ง นักศึกษาบางคนออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยบางตัวไม่ถูกต้องขาดความชัดเจน ด้วยเพราะมีลักษณะการเคลื่อนไหวของอวัยวะภายในช่องปาก ซึ่งจะช่วยกล่อมเกลาเสียงให้มีความแตกต่างกันออกไป โดยเสียงพยัญชนะที่แตกต่างกันนั้น บางครั้งทำให้การสื่อความหมายของคำนั้นๆ แตกต่างกันไปด้วย ส่งผลไปสู่การเข้าใจสารที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ ยกตัวอย่างเช่น

นักศึกษาคนที่ 1 : ฉันลักรองเท้าคู่นี้

นักศึกษาคนที่ 2 : นี่เธอไปขโมยรองเท้าของใครมา!!

นักศึกษาคนที่ 1 :(นิ่งเงียบไปสักครู่)..... ไม่ใช่ๆ ฉันรัก(พยายามเน้นการออกเสียง

พยัญชนะ ร ให้ถูกต้องและชัดเจน) ฉันชอบรองเท้าคู่นี้

จากตัวอย่างพบว่า นักศึกษาคนที่ 1 ออกเสียงพยัญชนะในคำว่า “รัก” ผิด จากที่ควรจะออกเสียงพยัญชนะ “ร” ด้วยการใช้ปลายลิ้น(กรณ) ขึ้นไปกระทบปุ่มเหงือก(ฐาน) หลายๆครั้งติดต่อกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ลมที่ออกมาจากปอดผ่านเส้นเสียงนั้นถูกปิดกั้นเป็นพักๆ นั้น นักศึกษาคนที่ 1 ซึ่งในการอธิบายตัวอย่างนี้ขอเรียกว่าผู้พูด กลับอกเสียงพยัญชนะโดยใช้ปลายลิ้น(กรณ) ขึ้นไปกระทบปุ่มเหงือก(ฐาน) เช่นเดิม แต่ลักษณะการปิดกั้นลมตรงปุ่มเหงือกนั้นแตกต่างกันไป โดยปล่อยให้ลมออกมาทางข้างลิ้น ทำให้เสียงที่ออกมากลายเป็นเสียง

พยัญชนะ “ล” ซึ่งส่งผลให้ความหมายของคำที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสารนั้นผิดเพี้ยนไป ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดแก่คู่สนทนาได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการวางตำแหน่งของฐาน-กรณ์ ซึ่งก็คืออวัยวะภายในช่องปากที่จะช่วยกล่อมเกลาเสียงให้แตกต่างกันออกไป รวมไปถึงลักษณะการปล่อยให้ลมที่ผ่านฐาน-กรณ์นั้นออกมาแตกต่างกัน สามารถทำให้เสียงพยัญชนะที่ผู้พูดเปล่งออกมาแตกต่างกัน ส่งผลต่อความหมายของคำนั้นๆด้วย เมื่อพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นแล้วผู้วิจัยพบว่าความเข้าใจเรื่องของฐาน-กรณ์ อันเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในแนวคิดสัทศาสตร์นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจว่าเสียงพูดแต่ละเสียงเกิดจากที่ใด และมีลักษณะเช่นไรอันจะส่งผลต่อการสื่อความหมายในภาษาพูดต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุ-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ ระหว่างก่อนศึกษาและหลังศึกษาแนวคิดสัทศาสตร์

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ ระหว่างก่อนศึกษาและหลังศึกษาแนวคิดสัทศาสตร์

3. ขอบเขตของการวิจัย

- 3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย การวิจัยนี้ศึกษาการใช้แนวคิดสัทศาสตร์เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่ถูกต้อง
- 3.2 ขอบเขตตัวแปร การวิจัยนี้มี 2 ตัวแปร ได้แก่ (1) ตัวแปรต้น จำนวน 1 ตัวแปร คือ การออกเสียงพยัญชนะไทยตามแนวคิดสัทศาสตร์ และ (2) ตัวแปรตาม จำนวน 1 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทย
- 3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ จำนวน 64 คน
 - 3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ จำนวน 18 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาจากการทดสอบการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว เลือกเฉพาะนักศึกษาที่ออกเสียงพยัญชนะไทยบางเสียงไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนเท่านั้น

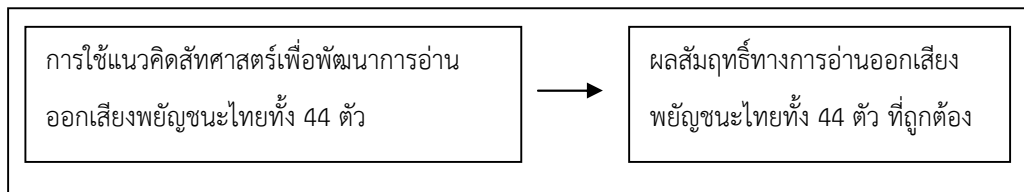
4. นิยามศัพท์เฉพาะ

สัทศาสตร์ (Phonetics) หมายถึง วิชาความรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการผลิตเสียงของมนุษย์ ซึ่งจะศึกษาอวัยวะต่างๆที่ทำให้เกิดเสียงในภาษา ประเภทต่างๆของเสียงที่เกิดขึ้น รวมถึงธรรมชาติทางฟิสิกส์ของเสียง โดยศึกษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

การอ่านออกเสียง (Pronunciation) หมายถึง การเปล่งเสียงตามตัวอักษรที่ปรากฏให้ถูกต้องตามอักขรวิธีทางภาษา เพื่อสื่อสารหรือถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นได้รับทราบ

ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียง (Pronunciation Achievement) หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเสียงของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ ซึ่งวัดได้จากการเปรียบเทียบคะแนนความถูกต้องจากการทำแบบทดสอบการอ่านออกเสียงพยางค์ภาษาไทยทั้งก่อนและหลังการศึกษาแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อเรื่องอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงรวมถึงลักษณะการออกเสียงพยางค์ของแต่ละเสียง

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 กลุ่มประชากรของการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ จำนวน 64 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

6.1.2 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้มีจำนวน 18 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มประชากร ซึ่งได้จากการทดสอบการอ่านออกเสียงพยางค์ภาษาไทยทั้ง 44 ตัว เลือกเฉพาะนักศึกษาที่ออกเสียงพยางค์ภาษาไทยบางเสียงไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนเท่านั้น

6.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

6.2.1 ตัวแปรต้น จำนวน 1 ตัวแปร คือ การออกเสียงพยางค์ภาษาไทยตามแนวคิดสหศาสตร์

6.2.2 ตัวแปรตาม จำนวน 1 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงพยางค์ภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

6.3.1 แบบอ่านออกเสียงพยางค์ภาษาไทยทั้ง 44 ตัว เพื่อทดสอบและคัดกรองนักศึกษาที่มีปัญหาในการออกเสียงพยางค์ภาษาไทยไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน

6.3.2 เอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อการออกเสียง สำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ที่ อมร ทวีศักดิ์(2542) และสุธาสิณี เกสรประทุม (2555) ได้อธิบายไว้มาเรียบเรียงเป็นเอกสารความรู้ให้นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียงโดยเนื้อหาของเอกสารความรู้มีจำนวน 4 หน้า เนื้อหาประกอบด้วยความหมายของสหศาสตร์อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง และประเภทของเสียงและการเคลื่อนที่ของอวัยวะในช่องปากในขณะที่ออกเสียง

6.3.3 แบบทดสอบก่อนและหลังการศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ โดยเป็นแบบทดสอบการอ่านออกเสียงพยางค์หรือคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการออกเสียงพยางค์นั้นๆ จำนวน 8 ชุด ชุดละ 20 พยางค์/คำ ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะได้ทดสอบการอ่านออกเสียงในชุดพยางค์ที่ตนเองมีปัญหาเท่านั้น

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.4.1 นำแบบอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว ให้กลุ่มประชากร จำนวน 64 คน อ่านออกเสียงทีละพยัญชนะ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการฟังและสังเกตรูปอวัยวะปากในขณะที่เคลื่อนไหวเมื่อเปล่งเสียง พยัญชนะแต่ละตัวของกลุ่มประชากร พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลการอ่านออกเสียงของกลุ่มประชากรทั้งหมด

แบบอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว

ก กอ ไก่	ข ขอ ไข่	ช ขอ ชวด	ค คอ ควาย	ค คอ คน
ฃ ขอ ระวัง	ง งอ งู	จ จอ जान	ฉ จอ ฉิ่ง	ช ขอ ช้าง
ซ ขอ ไซ้	ฅ ขอ เฌอ	ญ ญอ หญิง	ฎ ฎอ ขฎา	ฎ ฎอ ฎัก
ฐ ขอ ฐาน	ฑ ขอ นางมดโต	ฒ ขอ ผู้เฒ่า	ณ ขอ เนร	ด คอ เด็ก
ต คอ เต่า	ถ ถอ ถุง	ท ทอ ทหาร	ธ ธอ ธง	น นอ หนู
บ บอ โบไม้	ป ปอ ปลา	ผ ผอ ผึ่ง	ฝ ฝอ ฝา	พ พอ พาน
ฟ ฟอ ฟัน	ภ ภอ สำเนา	ม มอ ม้า	ย ขอ ยักษ์	ร รอ เรือ
ล ลอ ลิง	ว วอ แหวน	ศ คอ ศาลา	ษ ขอ ฤษี	ส สอ เสือ
ห ขอ หีบ	ฬ ขอ จูฬา	อ ออ อ่าง	ฮ ขอ นกฮูก	☺

ภาพที่ 1 แบบอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว

6.3.3 นำแบบทดสอบก่อนการศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อการออกเสียง ให้
 นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดสอบพร้อมทั้งบันทึกข้อมูลการทดสอบเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบ
 การอ่านออกเสียงนี้มีจำนวน 8 ชุด แต่ละชุดมีจำนวน 20 พยางค์/คำ ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะได้
 ทดสอบการอ่านออกเสียงในชุดพยัญชนะที่ตนเองมีปัญหาเท่านั้น โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคะแนนการอ่านออกเสียง
 ด้วยวิธีการฟังเสียง และการสังเกตอวัยวะรูปปากในขณะที่อ่านออกเสียงด้วยตนเอง

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
การอ่านออกเสียงพยางค์หรือคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะไทย

ชุดที่ 1 พยัญชนะ	ข	ช	ค	ก	ฅ	สัญลักษณ์สัทอักษร	/kh/
ขา	คะ		คน			ช้อง	คาม
คิน	แข่ง		โฌษ			เข้า	โค้ง
คี	คู		ฌัง			เกาะ	เขียด
เคอะ	เขิน		خمขึ้น			คอ	ขุ

ชุดที่ 2 พยัญชนะ	ช	ศ	ษ	ส	สัญลักษณ์สัทอักษร	/s/
ไซ	สร้าง		เสร้า		ช้อง	ล้อม
ซ่อม	เสแสร้าง		สดใส		ชี	โซเซ
สะสม	ชมชาน		สีสัน		สีก	ชุกชน
ศุณย์	สำสอน		โสกศัลย์		เขาะ	เสาะ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนการอ่านออกเสียงพยางค์หรือคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะไทย

6.4.3 นำเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสัตศาสตร์ หัวข้อการออกเสียง ซึ่งสำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาความรู้เรื่องแนวคิดสัตศาสตร์ที่ อมร ทวีศักดิ์(2542) และสุชาสินี เกสรประทุม(2555) ได้อธิบายไว้มาเรียบเรียงเป็นเอกสารความรู้ให้นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียง โดยเนื้อหาของเอกสารความรู้มีจำนวน 4 หน้า เนื้อหาประกอบด้วยความหมายของสัตศาสตร์ อวัยวะที่ใช้ในออกเสียง และประเภทของเสียงและการเคลื่อนที่ของอวัยวะในช่องปากในขณะที่ออกเสียงนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ศึกษาด้วยตนเองในเบื้องต้น หลังจากนั้นผู้วิจัยจะเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม พร้อมทั้งสาธิตการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยตามแนวคิดสัตศาสตร์ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง เมื่อเสร็จสิ้นนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างฝึกการออกเสียงพยัญชนะไทยตามแนวคิดสัตศาสตร์ไปพร้อมๆกันทุกเสียงพยัญชนะ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการปฏิบัติสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หลังเลิกเรียนเป็นเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง นาน 4 สัปดาห์ รวม 8 ชั่วโมง

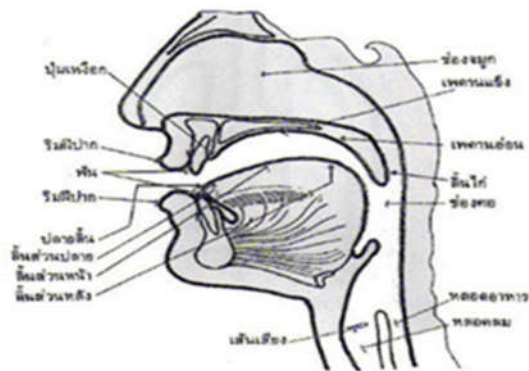
เอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสัทศาสตร์

สัทศาสตร์ (Phonetics)

ความหมายของสัทศาสตร์

อมร ตรีศักดิ์ (2542) กล่าวว่า สัทศาสตร์ (Phonetics) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการผลิตเสียงของมนุษย์ ด้วยวิธีการด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะครอบคลุมถึงการศึกษาในรายละเอียดของกระบวนการต่างๆ ในการผลิตเสียง อวัยวะต่างๆ ที่ทำให้เกิดเสียงในภาษา ประเภทต่างๆ ของเสียงที่เกิดขึ้น ตลอดจนธรรมชาติทางสัทศาสตร์ของเสียงและบทบาทของเสียงในภาษา

ภาพอวัยวะต่างๆที่ใช้ในการออกเสียง

ที่มา : <http://thaisatipatumwan.ac.th/Voicethai.htm>

เอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสัทศาสตร์

อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง สุทธาสินี เกสรประทุม(2555)

1. **กล่องเสียง (Larynx)** เป็นกระดูกที่มีลักษณะกล่องอยู่ส่วนหน้าของคอ กล่องนี้มีที่เปิดปิด ด้านบน เรียกว่า เส้นเสียง (vocal cords) มีจำนวน 2 ชิ้น ช่องที่มีเส้นเสียงเปิดปิดนี้ เรียกว่า ช่องคอหอย (glottis) เส้นเสียงเป็นตัวสำคัญที่ทำให้เกิดเสียงประเภทต่างๆ ถ้าอากาศถูกดันผ่านจากปอดมาถึงช่องคอหอยแล้ว แต่เส้นเสียงเปิดช่องอยู่ทำให้อากาศออกมาโดยสะดวกไม่ได้ จะเกิดแรงดันให้อากาศนั้นออกมา ทำให้เส้นเสียงสั่น อากาศผ่านช่องคอหอยไปได้ในขณะที่เส้นเสียงสั่น เกิดเป็นเสียงโห่หือ (voiced sound) เช่น เสียงตัวอักษร “บ,ด,ม,ย” ในคำ ใบ ปิน คำ ดอก มา มี ยายุง เป็นต้น สามารถสังเกตความรู้สึกเมื่อเส้นเสียงเปิดปิดของคอหอยได้เมื่อดมของหนักขณะยกของหนักเราจะปิดช่องคอหอยเพื่อกันอากาศไม่ให้ออกมาทำให้มีแรงยกของได้ดีขึ้น มีเสียงอยู่เสียงหนึ่งเกิดขึ้นเมื่อเส้นเสียงปิดแล้วเปิดอย่างรวดเร็ว เรียกว่า เสียงคอหอยหยุด (glottal stop) เช่น เสียงตัว “อ” ในภาษาไทย เช่น อะไร อ้อย อึก เป็นต้น ถ้าเส้นเสียงเปิดอยู่ อากาศที่ผ่านขึ้นมาจากปอดก็ไม่ต้องดันเส้นเสียงสามารถผ่านไปโดยสะดวกและเส้นเสียงไม่สั่น ทำให้เกิดเสียงอโห่หือ (voiceless sound) เช่น เสียงตัว “พ,ป,ก” ในคำว่า พี่ เพื่อน ไป ก่อน กิน เป็นต้น ถ้าเส้นเสียงปิดไม่สนิท มีช่องให้อากาศผ่านออกมาได้ก็จะเกิดเป็นเสียงแหบหรือเสียงกระซิบ (creaky voice)

ภาพที่ 3 และภาพที่ 4 ตัวอย่างเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสัทศาสตร์

6.4.4 นำแบบทดสอบหลังการศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ในหัวข้อการออกเสียงให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบ ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะได้ทดสอบการอ่านออกเสียงในชุดพยัญชนะที่ตนเองมีปัญหาเท่านั้น โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคะแนนการอ่านออกเสียงด้วยวิธีการฟังเสียง และการสังเกตอวัยวะปากในขณะที่อ่านออกเสียงด้วยตนเอง

6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ร้อยละ (percent) คะแนนพัฒนาการ (growth score) โดยการวิเคราะห์ในส่วนนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

6.6 แผนการดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาในการวิจัยอยู่ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน 2560 มีรายละเอียดดังนี้

มกราคม : ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยของนักศึกษา ช่วงหลังเลิกเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง เพื่อคัดกรองกลุ่มนักศึกษาที่ออกเสียงพยัญชนะไทยไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน จัดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

กุมภาพันธ์ : นักศึกษากลุ่มตัวอย่างศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับแนวคิดสหศาสตร์เรื่องการอ่านออกเสียง รวมถึงการฝึกฝนการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยให้ถูกต้องตามแนวคิดสหศาสตร์ โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง จำนวน 4 สัปดาห์ รวม 8 ชั่วโมง

มีนาคม : นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทดสอบการอ่านออกเสียงพยางค์หรือคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะไทยที่ตนเองมีปัญหาหลังจากการศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับแนวคิดสหศาสตร์เรื่องการอ่านออกเสียง โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน 1 วัน จำนวน 2 ชั่วโมง

มีนาคม – เมษายน : ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรูปเล่มวิจัยโดยสมบูรณ์

7. ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยให้ถูกต้องตามแนวคิดสหศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ จำนวน 64 คน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มประชากร ให้ข้อมูลการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง 44 ตัว ผลการวิจัยคือ พบนักศึกษาที่ยังไม่สามารถอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยให้ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนได้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 โดยพบพยัญชนะที่นักศึกษาออกเสียงไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน จำนวน 16 ตัว ได้แก่ ข ค ค ฆ ช ฎ ท ฐ ถ ป ฝ ฟ ร ล ส ห ทั้งนี้สามารถจัดกลุ่มพยัญชนะที่มีลักษณะการออกเสียงเหมือนกันตามแนวคิดสหศาสตร์ ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ข ค ค ฆ โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /kh/ ,กลุ่มที่ 2 ช ค ษ ส โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /s/ , กลุ่มที่ 3 ฎ โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /t/ , กลุ่มที่ 4 ท ฐ ถ โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /th/ , กลุ่มที่ 5 ป โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /p/ , กลุ่มที่ 6 ฝ ฟ โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /f/ , กลุ่มที่ 7 ร โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /r/ และกลุ่มที่ 8 ล ห โดยมีสัทอักษรแทนเสียงคือ /l/ ซึ่งจากข้อมูลที่ได้ในเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำไปสร้างแบบฝึกและแบบทดสอบการอ่านออกเสียงสำหรับใช้ในการทดสอบเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยของกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ ระหว่างก่อนศึกษาและหลังศึกษาแนวคิดสหศาสตร์ ได้จากการเปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบการอ่านออกเสียงทั้งก่อนและหลังศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อเรื่องอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง รวมถึงลักษณะการออกเสียงพยัญชนะแต่ละเสียง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่สูงขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการทดสอบการอ่านออกเสียงก่อนการศึกษาเอกสารความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 11.28 คิดเป็นร้อยละ 56.39 และมีคะแนนการทดสอบการอ่านออกเสียงหลังการศึกษาเอกสารความรู้ มีค่าเฉลี่ย 19.39 คิดเป็นร้อยละ 96.95 นักศึกษามีคะแนนพัฒนาการอยู่ระหว่าง 6-15 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่สูงขึ้นนี้เป็นไปตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ตั้งไว้

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย จากผลการวิจัยเรื่องการใช้แนวคิดสหศาสตร์เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยที่ถูกต้องของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ พบว่าเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ หัวข้อการอ่านออกเสียง ซึ่งอธิบายเกี่ยวกับอวัยวะต่างๆที่ใช้ในการออกเสียงพยัญชนะไทย โดยอธิบายในเรื่องของฐานและกรณีอันเป็นอวัยวะในการออกเสียงซึ่งจะมีการใช้แตกต่างกันไปในแต่ละเสียงของพยัญชนะไทยต่างๆ รวมถึงลักษณะของเสียงพยัญชนะไทยในแต่ละเสียงที่มีความแตกต่างกัน เมื่อ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ในเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงเรื่องอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง รวมถึงลักษณะการออกเสียงพยัญชนะแต่ละเสียงจนเข้าใจ แล้วนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาฝึกฝนการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องตามหลักการแนวคิดสหศาสตร์แล้วนั้น สามารถช่วยให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการในด้าน การออกเสียงพยัญชนะไทยได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงพยัญชนะไทยที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของกรองแก้ว ไชยปะ (อ้างถึงในธีรารักษ์ พลายน้อย, 2555:28-30) ได้สรุปไว้ว่า คนแต่ละคนจะออกเสียงต่างกัน ทั้งนี้เพราะการออกเสียงจะขึ้นอยู่กับฐานกรณ์ของผู้พูด บางคนอาจมีเสียงที่เล็กแหลม ใหญ่ห้าว หรือแหบเครือ คนที่มีความบกพร่องของอวัยวะภายในช่องปากหรือช่องจมูก คุณภาพเสียงก็จะลดลง ถึงแม้ว่าการปรับคุณภาพของเสียงจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นลักษณะที่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของแต่ละคน แต่ก็สามารถจะปรับให้ชัดเจนขึ้นได้โดยการพยายามเปล่งเสียงพยัญชนะให้ชัดเจน รวมทั้งการฝึกฝนก็มีส่วนช่วยให้สามารถออกเสียงได้ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยเมื่อทดลองให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแนวคิดสหศาสตร์ ในส่วนของเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงเรื่องอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง รวมถึงลักษณะการออกเสียงพยัญชนะแต่ละเสียงนั้น พบว่าเมื่อนักศึกษาเข้าใจในเรื่องของอวัยวะต่างๆที่ใช้ในการออกเสียง รวมถึงลักษณะของการออกเสียงพยัญชนะแต่ละเสียงผ่านการศึกษาเอกสารความรู้และการฝึกฝน นักศึกษาสามารถพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยได้อย่างถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในศาสตร์ทางด้านทักษะการอ่านออกเสียงต่างๆในภาษาไทย สามารถนำแนวคิดสหศาสตร์ไปช่วยในการพัฒนาการอ่านออกเสียงต่างๆให้ถูกต้องและชัดเจนได้ เพื่อให้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงที่สูงขึ้นต่อไปนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากการวิจัยครั้งนี้พบข้อสังเกตว่า การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการฟังเสียงและการสังเกตรูปอวัยวะปากในการออกเสียงพยัญชนะไทยแต่ละตัวของนักศึกษานั้นไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้อย่าง

ครบถ้วน เพราะในขณะที่ออกเสียงพยัญชนะบางเสียง ผู้วิจัยไม่สามารถมองเห็นการเคลื่อนที่ของอวัยวะภายในช่องปากของผู้ออกเสียงได้อย่างชัดเจน ฉะนั้นการเก็บข้อมูลในงานวิจัยลักษณะนี้หากมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สามารถเห็นภาพการเคลื่อนที่ของอวัยวะภายในช่องปากขณะออกเสียงได้จะช่วยให้ทราบถึงสาเหตุของการออกเสียงไม่ชัดเจนได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น ส่งผลให้สามารถวางแผนการแก้ไขการออกเสียงไม่ชัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี ศรีแก้ว และคณะ. (2550). *เอกสารประกอบการสอนลักษณะภาษาไทย*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีราภรณ์ พลายนเล็ก. (2555). *การพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะท้ายคำภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา* (รายงานการวิจัย). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- อนงค์ นาคสวัสดิ์. (2540). *การพัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาไทยด้วยดนตรีสรีระ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมร ทวีศักดิ์. (2542). *สัตศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- สุทธาสินี เกสรประทุม. (2555). *สัตศาสตร์*. เข้าถึงจาก www.dusithost.dusit.ac.th/~suttasinee_kes/pdf/bookenglishlinguistics.pdf.
- _____. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาศาสตร์ภาษาอังกฤษ(English Linguistics)*. เข้าถึงจาก <https://bookenglishlinguistics>.

ผลของการใช้ชุดฝึกเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น

อดุลย์ ปัญญา¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของชุดฝึกเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น (2) เพื่อพัฒนาเจตคติทางบวกของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น (3) เพื่อพัฒนาความพร้อมของนักศึกษาในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นอย่างถูกต้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มผู้รับการทดลองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 80 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จัดเข้ากลุ่มโดยสุ่มแบบให้โอกาสเท่าเทียมกัน จำนวน 4 กลุ่ม ให้นักศึกษากลุ่มละ 20 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มเพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า รวม 3 ชุด มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .31 ถึง .97 ค่าค่าความเที่ยง (∞) ตั้งแต่ .72 ถึง .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นต่อเด็กสมาธิสั้นแปรปรวนไปตามกลุ่มของนักศึกษาที่ได้รับการฝึก การฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นให้ผลดีต่อเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษา กลุ่มที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไปมากที่สุด และให้ผลดีต่อความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษา กลุ่มที่ 2 สาขาเคมีมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดฝึกเจตคติ, เด็กสมาธิสั้น

¹ สาขาจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อีเมล : adulpy@gmail.com

The Effects of Student's Attitude Training Package on Hyperactive Child

Adul Panya¹

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the effects of an attitude training package of students on the hyperactive child (2) to develop the students' positive attitudes on the hyperactive child and (3) to develop the students' readiness in treating properly to the hyperactive child.

This study was an experimental research. The sample was the 80 second year students from Lamphang Rajabhat University separated into 4 groups and 20 students in each with taking a random into 3 experimental groups and a control group. The research instruments were 3 levels of rating scales with the discrimination (r) from .31 to .97, the validity from .72 to .95. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA, Two-way ANOVA and the Pair wise comparison of Scheffe method.

The research findings found that the students' attitudes and readiness on the hyperactive child had variants according to the groups in training. The general science students after the training had the highest attitudes scores and the chemical study students had the highest scores in readiness in treating properly to the hyperactive child.

Keywords : Attitude Training Package, Hyperactive child

¹ Department of Counseling Psychology and Guidance, Faculty of Education, Lamphang Rajabhat University,
E-mail : adulpy@gmail.com

1. บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนากำลังคนให้มีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง การผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโดยมีมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการในระดับนานาชาติและประการที่สอง เพื่อให้ได้บัณฑิตที่สมบูรณ์มีคุณลักษณะของบัณฑิต คือ ความรู้ ปัญญาและมีคุณธรรมหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2550 หน้า 29)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นมาตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อ “สถาบันราชภัฏ” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมาย คือ ผลิตบัณฑิตออกไปเพื่อรับใช้สังคมและชุมชนตามภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2547 : มาตรา 8 ข้อ 2) เพื่อการจัดการศึกษาเพื่อสังคมและท้องถิ่น โดยเฉพาะสาขาทางครุศาสตร์ซึ่งเป็นสาขาที่ทำการสอนตั้งแต่เป็นวิทยาลัยครูจนกระทั่งมาถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในการจัดการศึกษาในปัจจุบันนั้นครูหรือผู้สอนนั้นมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญตระหนักถึงเด็กที่มีลักษณะพิเศษ ตามที่ระเบียบของคณะกรรมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ข้อ 6 (2) กล่าวคือ การจัดระบบหรือรูปแบบที่สนับสนุนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความจำเป็นพิเศษตามประเภทของคนพิการทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 หน้า 53) และนอกจากนี้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ยังได้ระบุไว้ว่าให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 4)

การฝึกจิตเจตคติที่พบจากการประมวลเอกสารนั้นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมด้านดีของนักศึกษา ดังนั้นถ้าจะกล่าวอย่างสั้น ๆ ก็สามารถกล่าวได้ว่าชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นนั้นเป็นชุดฝึกที่สร้างเป็นขั้นเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกพอใจต่อเด็กสมาธิสั้นและการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลเช่นเดียวกันกับความรู้สึกนั้น จากการศึกษางานวิจัยด้านจิตพฤติกรรมศาสตร์ พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมเป็นคนดีของสังคม เช่น พฤติกรรมสถาบัน พฤติกรรมจิตอาสา พฤติกรรมการเข้าร่วมกลุ่ม มีจิตลักษณะที่สำคัญ เจตคติในทางบวกที่สูง (ดวงเดือน พันธุนานาวิน, 2538) จากพฤติกรรมดังกล่าวจึงได้มีการรวมองค์ความรู้ทางจิตพฤติกรรมศาสตร์และรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม สำหรับกิจกรรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อเด็กพิเศษโดยเฉพาะนักเรียนสมาธิสั้นซึ่งปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งนักศึกษาครุศาสตร์ที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ดีในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของชุดฝึกเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น
2. เพื่อพัฒนาเจตคติทางบวกของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น
3. เพื่อพัฒนาความพร้อมของนักศึกษาในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นอย่างถูกต้อง

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น (Attitudes on Hyperactive child of students)

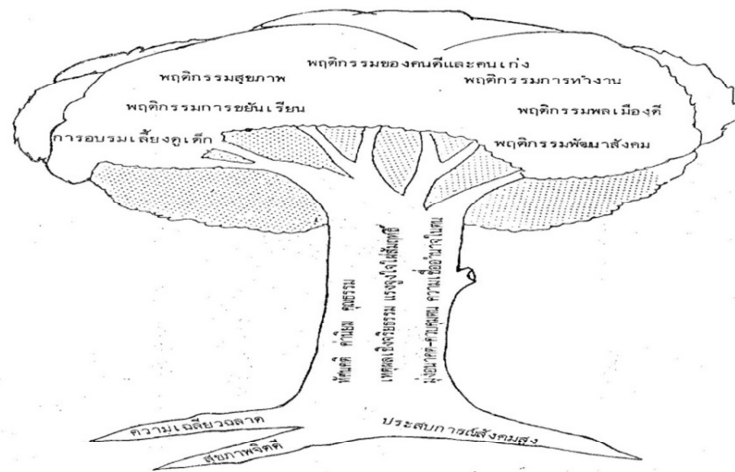
สำหรับในประเทศไทยได้มีนักจิตวิทยาผู้ให้นิยามของเจตคติไว้ คือ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2543 : 47) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมต่อวัตถุสิ่งต่าง ๆ (Social Object) มี 2 ทิศทาง คือ 1) แสดงความพึงพอใจหรือเห็นคุณค่าของวัตถุสิ่งต่าง ๆ เรียกว่าเจตคติทางบวก 2) แสดงความไม่พึงพอใจหรือไม่เห็นคุณค่าของวัตถุสิ่งต่าง ๆ เรียกว่า เจตคติทางลบ นักวิจัยต่างประเทศบางคนได้ให้ความหมายไว้เช่น เจตคติหมายถึง การตอบสนองเชิงประเมินต่อสังคม (Fast,1997 : 161) เจตคติคือ ความรู้สึกหรือความโน้มเอียงที่จะตอบสนองไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ และอีกความหมายหนึ่งคือ การแสดงออกทางการรู้ การคิด ซึ่งสรุปจากการประเมินของบุคคลต่อวัตถุทางเจตคติอาจจะเป็นต่อตนเอง บุคคลอื่น หรือต่อกลุ่มชนและการกระทำ หรือต่อเหตุการณ์เป็นต้น (Barro, 1997: 151; Smith and Mackie,2000: 129) จากนิยามดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าเจตคติ หมายถึง สภาพจิตใจหรือความรู้สึกของบุคคลอันประกอบด้วยความรู้เชิงประเมินค่า มีความรู้สึกด้านบวกหรือด้านลบ ที่มีต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตลอดจนมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมที่คล้ายตามเจตคตินั้น

ความสำคัญของเจตคติ เจตคติดีมีอิทธิพลและมีความสำคัญกับพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากเจตคติเป็นสาเหตุของพฤติกรรมและเป็นผลของพฤติกรรม เพราะเวลาที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคิดความต้องการของตนเอง ก็จะได้รับประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความคิดความรู้สึกบางอย่างต่อการกระทำนั้นด้วย ในงานวิจัยของอนุเจริณวงศ์ระยับ (2552) ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าการที่นักศึกษาแสดงพฤติกรรมอาสาสมัครอย่างยั่งยืน คือมีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมอาสาสมัครทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมต่อไปในอนาคต ตลอดจนเข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครกับชมรมสม่ำเสมอ และในส่วนของญาณินท์ คุณา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการแนะแนวเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาย่างสันติวิธีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษา พบว่าเจตคติต่อการทำความดีของสามารถทำนายพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับอดุลย์ ปัญญา (2557) ผลของการใช้ชุดฝึกต้นแบบพัฒนาจิตลักษณะแบบ บูรณาการและทักษะแบบบูรณาการที่มีต่อเจตคติและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมสถาบันอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมสถาบันเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการเข้ากิจกรรมสถาบัน จะเห็นได้ว่าเจตคติมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นเจตคติของนักศึกษา จึงน่าจะส่งผลต่อการนักเรียนสมาธิสั้น

ในการวัดเจตคตินั้นวัดได้ยากเนื่องจากเจตคติเป็นมโนภาพที่วัดยาก เมื่อเทียบกับการวัดด้านอื่น ๆ นักจิตวิทยาและนักวัดผลได้พยายามหาวิธีวัด และสร้างเครื่องมือวัดเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ถูกวัด ในการวิจัยครั้งนี้ การวัดเจตคติผู้วิจัยได้ทำการวัดด้วยวิธีมาตรวัดเจตคติ เป็นวิธีที่นักจิตวิทยาสังคมให้การยอมรับมากกว่าวิธีอื่น เพราะสามารถสร้างแบบวัดเจตคติให้มีคุณลักษณะของแบบวัดที่ดีได้ คือ มีความตรง ความเที่ยงและความเป็นปรนัยได้ สำหรับชุดฝึกเจตคตินั้นผู้วิจัยได้พัฒนาชุดฝึกจิตลักษณะโดยการพัฒนาจากชุดฝึกเจตคติต้นแบบของอดุลย์ ปัญญา (2557) และการใช้หลักการโดยอาศัยวิธีการสร้างเครื่องมือแบบพหุระดับของดวงเดือน พันธมนาวิน (2550) สำหรับการสร้างเครื่องมือวัดและสร้างชุดฝึกเจตคติในครั้งนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2543) อธิบายว่าเจตคติ มีองค์ประกอบ 3 ชนิด คือ

- 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Evaluative Component) หมายถึง ความรู้ ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อวัตถุสิ่งต่าง ๆ และบุคคลจะใช้ความรู้หรือความเชื่อนี้เป็นพื้นฐานในการประเมินคุณค่าของวัตถุสิ่งต่างในทางบวกหรือทางลบ ดีหรือไม่ดี เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ
- 2) ความรู้สึก (Affective Components) หมายถึง ภาวะจิตใจหรือภาวะทางอารมณ์ของบุคคล ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางการรับรู้หรือความรู้ที่ได้รับคือ ถ้าบุคคลรับรู้ว่ามีวัตถุสิ่งใดมีประโยชน์ เขาจะชอบวัตถุสิ่งนั้น ถ้ารับรู้ว่าเป็นโทษเขาจะไม่ชอบวัตถุสิ่งนั้น
- 3) ความพร้อมในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Intention Components) หมายถึง ความพร้อมหรือความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมต่อวัตถุสิ่งต่างทำนองเดียวกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น เช่น บุคคลพร้อมที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือคนที่ตนรักใคร่ หรือพร้อมที่จะหลบหนีหรือทำลายศัตรูซึ่งสอดคล้องกับ McGurie (1989) ที่ได้ให้นิยามในแนวคิดว่าเจตคติมี 3 องค์ประกอบ คือความรู้คิดเชิงประเมินค่า ความรู้สึกและความพร้อมการแสดงพฤติกรรม

ภาพ 1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน และองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม

ภาพที่ 1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธมนาวิน , 2538; 2543; 2548)

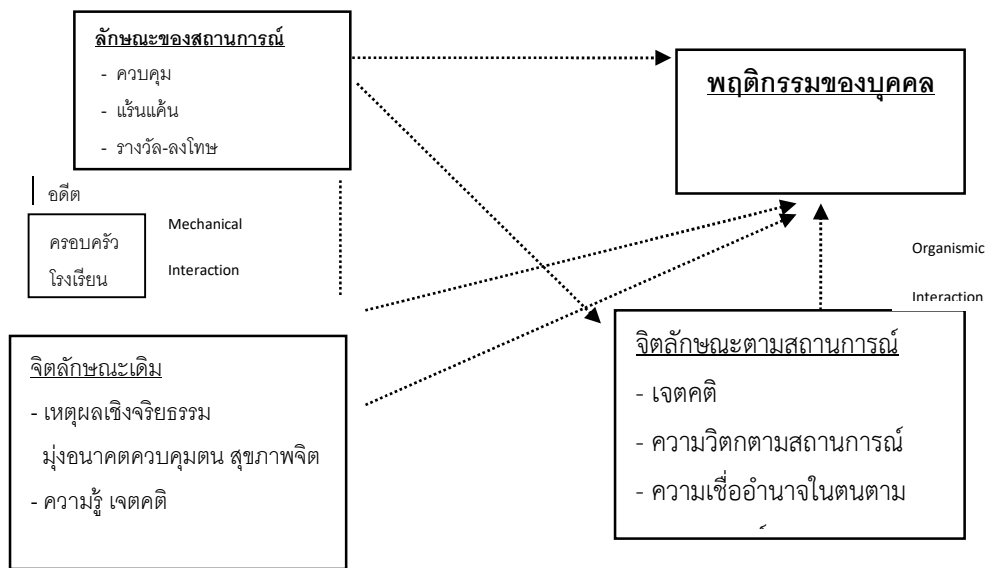
ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่ง ว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้ นักจิตวิทยาทางพฤติกรรมศาสตร์ สร้างจากการสรุปผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6 ถึง 60 ปี จำนวนหลายพันคน ซึ่งเป็นผลการวิจัยในประเทศไทยในช่วง 20 ปีนี้

ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้บนต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดีละเว้นชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ส่วนที่สอง ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่าง ขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน และ 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) เจตคติ คุณธรรมและค่านิยม

ส่วนที่สาม ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็งซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) สาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์มีนักวิชาการโดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกัน เสนอความคิดที่ว่า 1) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุที่สำคัญหลายด้าน โดยสายที่สำคัญ คือ สาเหตุทางจิตลักษณะ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีต่าง ๆ ในแนวจิตนิยม (Trait approach) และสาเหตุด้านสถานการณ์จากทฤษฎีต่าง ๆ ในแนวพฤติกรรมนิยม (Behavioral approach) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีต่าง ๆ ในแนวสถานการณ์นิยม และ 2) ในสาเหตุแต่ละด้านยังประกอบด้วยสาเหตุหลายประการด้วย จากพื้นฐานความคิดเช่นนี้ทำให้เกิดการสรุปแนวคิดที่เป็นสิ่งกบใหญ่โดยรวมในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล ที่เรียกว่ารูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

ภาพที่ 2 แสดงการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมด้วยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (ดวงเดือน พันธุนานิน. (2541) ., Magnusson & Endler. (1977) และ Tett & Burnett (2003))

ความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรม เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรม นักวิชาการในสาขาจิตวิทยายอมรับความหมายโดยทั่วไปของความพร้อมที่จะกระทำ (Fishbein & Ajzen, 1980; ดวงเดือน พันธุนานิน, 2541) ว่าหมายถึง ความตั้งใจ ความยินดี หรือการหลีกเลี่ยงที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สำหรับการเกิดความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรม ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุและผลอธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลส่วนมากจะอยู่ในความตั้งใจของบุคคล ดังนั้นความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมสถาบันอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาต้องมาจากความตั้งใจหรือความพร้อม จากทฤษฎีของ Fishbein และ Ajzen (1971: 372-374) อ้างในดวงเดือน พันธุนานิน, 2541: 8) ได้สรุปการประมวลผลการวิจัยไว้ว่า ความพร้อมหรือความตั้งใจที่จะกระทำนี้ มีลักษณะใกล้เคียงกับพฤติกรรมมากที่สุด ในองค์ประกอบเจตคติ

ความพร้อมที่จะกระทำ เป็นองค์ประกอบที่ 3 ของเจตคติ เกิดหลังองค์ประกอบที่ 1 และ 2 คือ ความพร้อมเกิดขึ้นภายหลังจากการที่บุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าต่อสิ่งในสิ่งหนึ่งว่าดี เลว หรือมีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร และเกิดความรู้สึกชอบไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น ๆ แล้วการมุ่งกระทำที่จะเกิดขึ้นมานั้นมักจะสอดคล้องกับการรับรู้และความรู้สึกต่อสิ่งนั้น

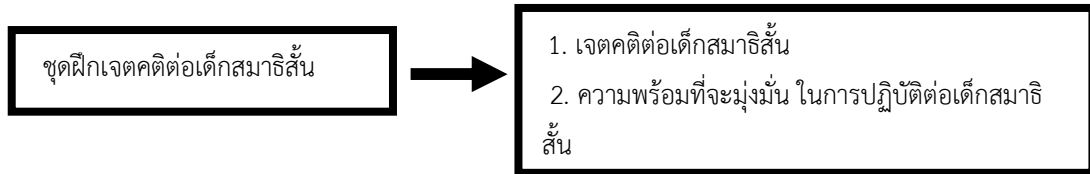
ความพร้อมเกี่ยวข้องกับความตั้งใจของบุคคลที่ การจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ มักเกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้รับรู้ ประเมินค่าความรู้ ความรู้สึกพึงพอใจ ชอบหรือไม่ชอบแล้ว จึงจะเกิดองค์ประกอบต่อมาของเจตคติ คือ ความพร้อมที่จะกระทำที่สอดคล้องกับความรู้และความรู้สึกที่มีต่อพฤติกรรม (ทวีวัฒน์ บุญชิต, 2530:23) ซึ่งตามทฤษฎีเหตุผลของการกระทำได้มองความพร้อมหรือความตั้งใจที่จะกระทำในฐานะที่เป็นตัวชี้วัดแนวโน้มที่จะกระทำแต่ไม่สามารถนำไปวัดพฤติกรรมได้โดยตรงเนื่องจากความพร้อมที่จะกระทำเป็นลักษณะทางจิต จึงนำมาใช้ในการวัดเจตคติเพื่อทำนายพฤติกรรมโดยวัดที่ความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

เด็กสมาธิสั้นหรือเด็กไฮเปอร์แอ็กทีฟ (Hyperactive child) ถือว่าเป็นเด็กพิเศษที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ADHD ย่อมาจาก คำว่า "Attention Deficit Hyperactivity Disorder" ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมา 3 ลักษณะดังต่อไปนี้คือ (1) ขาดสมาธิ (Inattention) (2) หุนหันพลันแล่น (Impulsivity) และ (3) ซุกซนไม่อยู่นิ่ง (Hyperactivity) พฤติกรรมเหล่านี้จะแสดงให้เห็นตั้งแต่อายุก่อน 7 ขวบ และต้องแสดงออกอย่างต่อเนื่องและยาวนานพอสมควร มีความรุนแรงที่กระทบต่อพัฒนาการ และการปรับตัวด้านต่าง ๆ จนทำให้เด็กไม่สามารถประพฤติตนได้ตามที่คนทั่วไปคาดหวังว่าเขาควรประพฤติตัวในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร จึงทำให้เขามีปัญหาในการเรียน ในความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ จนอาจนำไปสู่ปัญหาทางจิตเวชได้ เช่น พฤติกรรมต่อต้านทางสังคม และโรคซึมเศร้า เป็นต้น (Hallahan & Kauffman, 1994) สำหรับสาเหตุการเกิดอาการสมาธิสั้น Hardman et al. (1996, หน้า 266) ได้ระบุไว้ว่าเกิดจากปัจจัยร่วมหลายประการ เช่น ความบกพร่องทางพันธุกรรม ความบกพร่องทางระบบประสาท การคลอดที่ผิดปกติ การขาดวิตามินบางประเภท ทุโภชนาการ การพัฒนาการก่อนวัยคลอดที่ผิดปกติ และอื่น ๆ อาการที่สำคัญในโรคสมาธิสั้นมี 3 ประการได้แก่ 1) อาการขาดสมาธิ (Inattention) 2) อาการหุนหันพลันแล่น (Impulsivity) และ 3) อาการอยู่นิ่ง (Hyperactivity) ซึ่งอาการเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนและก่อให้เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในห้องเรียนโดยตรง ดังนั้น ครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องควรศึกษา และเข้าใจเด็กสมาธิสั้นอย่างถ่องแท้เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนาให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปกติหรือใกล้เคียงปกติ และประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของเด็กที่มีอยู่

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 4.1 ชุดฝึกเจตคติ หมายถึง ชุดการฝึกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ ในการกระทำและความสามารถต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเจตคติของนักศึกษา
- 4.2 เจตคติของนักศึกษา หมายถึง ความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบทั้งกายและใจของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น
- 4.3 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (คบ. 5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560
- 4.4 เด็กสมาธิสั้น หมายถึง เด็กที่มีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมา 3 ลักษณะต่อไปนี้ (1) ขาดสมาธิ (2) หุนหันพลันแล่น และ (3) ซุกซนไม่อยู่นิ่ง จนทำให้เด็กไม่สามารถประพฤติตนได้เหมือนคนทั่วไป

5. กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Participants)

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (คบ.5ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ภาควิชาการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3,348 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (คบ.5ปี) ชั้นปีที่ 3 ภาควิชาการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 80 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเอื้ออำนวยในการดำเนินการ (Available Group) ทดลอง 4 กลุ่ม ได้นักศึกษากลุ่มละ 20 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มเพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1, 2, 3 และกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments)

1. เครื่องมือที่เป็นชุดฝึก

ชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น หมายถึง ชุดการฝึกจิตลักษณะที่ผู้วิจัยได้สร้าง ลักษณะของชุดฝึกประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 6 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นจำนวน 6 กิจกรรม แต่ละแผนการจัดกิจกรรม (กิจกรรมละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง) ประกอบด้วย เป้าหมายของแผน ชื่อแผนสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล แผนดังกล่าวจะเป็นเสมือนคู่มือเพื่อดำเนินการฝึกในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง โดยมีลักษณะกิจกรรม เช่น กิจกรรมวิเคราะห์ตนเอง กิจกรรมระดมสมอง กิจกรรมอภิปราย กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. เครื่องมือที่เป็นแบบวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดมาตราประเมินค่ารวม (Summated Ratings Method) ที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่ เครื่องมือที่เป็นการวัดจิตลักษณะสำคัญที่ฝึก/เครื่องมือวัดตัวแปรตาม เช่น 1) เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น 2) ความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้น 3) เครื่องมือวัดความพึงพอใจต่อกิจกรรม คือ เจตคติต่อกิจกรรม, เครื่องมือวัดลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษา เช่น 1) เพศ 2) สาขาวิชาที่เรียน 3) อาชีพของบิดา-มารดา 4) สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

6. วิธีดำเนินการวิจัย (Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองในรูปแบบ "Experimental Group-Control Group : Randomized Participants" Kerlinger และ Lee (2000 : 486) การทดลองเน้นการฝึกจิตลักษณะ เจตคติต่อเด็กพิเศษว่าส่งผลอย่างไรต่อเจตคติและความพร้อมของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น

แบบของการวิจัย	กลุ่ม 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป	จัดกระทำ
	กลุ่ม 2 สาขาเคมี	จัดกระทำ
	กลุ่ม 3 สาขาชีววิทยา	จัดกระทำ
	กลุ่ม 4 สาขาภาษาไทย	Control 100 %

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น

TREATMENT	กลุ่มตัวอย่าง	OUTPUT
ชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น จำนวน 6 ชุด พัฒนามาจาก Prototype ที่สร้างขึ้นและวิจัย กว่า 10 ปีที่ผ่านมา	นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชา การศึกษาพิเศษ/จิตวิทยาสำหรับ ครู	เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นสูงขึ้น ความพร้อมฯ สูงขึ้น เจตคติต่อกิจกรรมการฝึกสูงขึ้น *โดยวัดจาก pre-post test

ตารางที่ 2 แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	ชื่อแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย	ชื่อแบบวัดที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
1	แบบสอบถามทั่วไป	“เกี่ยวกับตัวฉัน”
2	แบบวัดเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น	“ความรู้สึกของฉันที่มีต่อนักเรียนพิเศษ”
3	แบบวัดความพร้อมที่จะมุ่งมั่นฯ	“ความตั้งใจในการสอนเด็กพิเศษ”
4	แบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมฯ	“ความคิดเห็นต่อกิจกรรม”

ตารางที่ 3 การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ลำดับ	ชื่อแบบวัด	วัดก่อน ทดลอง	วัดหลัง ทดลอง
1	แบบสอบถามทั่วไป	/	
2	แบบวัดเจตคติฯ	/	/
3	แบบวัดความพร้อมฯ		/
4	แบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมฯ		/

7. ผลการวิจัย (Results)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการที่จะปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้น โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA ได้พบว่าจะแนบตัวแปรตามทั้ง 2 ตัวแปร คือ เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการที่จะปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้น แปรปรวนไปตามกลุ่มฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นมีประสิทธิภาพต่อนักศึกษาที่ได้รับการฝึก (ผลดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติ
 ต่อเด็กสมาธิสั้น

ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ			% ทำนาย
	MS	F	P	
เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น	Between 5.348 Within .368	13.537	.000	50.2
ความพร้อมที่จะมุ่งมั่น ในการปฏิบัติต่อเด็ก สมาธิสั้น	Between 103.444 Within 17.227	7.005	.001	28.7

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ได้พบนัยสำคัญ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ระหว่าง 4 กลุ่ม (3 กลุ่มทดลอง และ 1 กลุ่มควบคุม) ด้วยวิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe Method) เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นซึ่งวัดหลังฝึกทันที ผลที่พบคือ กลุ่ม ที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ได้ผลตัวอย่างเด่นชัดมีคะแนนของลักษณะนั้น ๆ สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอีก 3 กลุ่ม อย่างชัดเจนนั่นเอง และความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นเมื่อวัดหลังฝึกทันที ผลที่พบคือ กลุ่ม ที่ 2 สาขาเคมี ได้ผลตัวอย่างเด่นชัดมีคะแนนของลักษณะนั้น ๆ สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอีก 3 กลุ่ม อย่างชัดเจน (ผลดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติ
 และความพร้อมที่จะมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นที่วัดทันทีหลังฝึก

ตัวแปร	กลุ่ม	กลุ่ม		4	2	3	1
		n	\bar{X}	5.25	5.30	5.75	5.80
เจตคติต่อเด็กสมาธิ สั้น	4	20	5.25	-	0.15	0.50*	0.65*
	2	20	5.40	-	-	0.45	0.50*
	3	20	5.65	-	-	-	0.15
	1	20	5.70	-	-	-	-

ตัวแปร	กลุ่ม	กลุ่ม		1	3	4	2
		n	\bar{X}	5.15	5.54	5.60	5.70
ความพร้อมที่จะ มุ่งมั่นในการปฏิบัติ ต่อเด็กสมาธิสั้น	4	30	5.25	-	0.29*	0.35*	0.55*
	3	30	5.54	-	-	0.06	0.66
	1	30	5.60	-	-	-	0.20
	2	30	5.75	-	-	-	-

* กลุ่มที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป, กลุ่มที่ 2 สาขาเคมี, กลุ่มที่ 3 สาขาชีววิทยา, กลุ่มที่ 4 สาขาภาษาไทย (กลุ่มควบคุม)

การวิเคราะห์ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง (Two-Way ANOVA) โดยตัวแปรตามในการวิเคราะห์ได้แก่ 1) เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น 2) ความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กพิเศษ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า คะแนนของตัวแปรตาม ได้แก่ 1) เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น 2) ความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้น แปรปรวนไปตามกลุ่มฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามกลุ่มฝึก (ผลดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษา

ตัวแปรตาม	n	แสดงค่าเอฟ และระดับนัยสำคัญทางสถิติ			% ทำนาย
		กลุ่มฝึก (ก)	ความพร้อมทางจิต (ข)	(กxข)	
เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น	80	15.923*	< 1	< 1	30.4
ความพร้อมฯ	80	18.925*	< 1	< 1	35.1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, n > 50

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลของการใช้ชุดฝึกเจตคติต่อของนักศึกษาที่มีต่อเด็กสมาธิสั้น

1. เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นแปรปรวนไปตามการฝึก (4 กลุ่ม) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จากการทดสอบประสิทธิผลของชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น วรวรรณ อัสกุล (2551) ดุจเดือน พันธุนาวิน (2552)

2. เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นระหว่างกลุ่มนักศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สามคู่จาก 6 คู่ ผลสำคัญคือ กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กลุ่ม ที่ 1 สาขาเคมี กลุ่มที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ($\bar{X} = 5.80$) กลุ่มที่ 2 สาขาเคมี กลุ่มที่ 3 สาขาชีววิทยา และกลุ่มที่ 4 สาขาภาษาไทย (กลุ่มควบคุม) โดยพบว่าเจตคติทางบวกของนักศึกษาที่ผ่านการอบรมโดยใช้ชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นสูงขึ้น ซึ่งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยก่อนหน้านี้ของอุบล พงษ์พัฒน์ (2557) ที่ศึกษาพฤติกรรมแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าตัวแปรทำนายทั้ง 3 ชุด ร่วมกันทำนายเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาและการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นสามารถทำนายได้ 44.2 % ความพร้อมที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นระหว่างกลุ่มนักศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สามคู่จาก 6 คู่ ผลสำคัญคือ กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กลุ่ม ที่ 2 สาขาเคมี กลุ่มที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ($\bar{X} = 5.70$) กลุ่มที่ 3 สาขาชีววิทยา และกลุ่มที่ 4 สาขาภาษาไทย (กลุ่มควบคุม) โดยพบว่าความพร้อมที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษาที่ผ่านการอบรมโดยใช้ชุดฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นสูงขึ้น ตามลำดับ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น วรวรรณ อัสกุล (2551) และอุบล พงษ์พัฒน์ (2557)

3. เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้น และความพร้อมที่มุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้น แปรปรวนไปตามกลุ่มฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามกลุ่มฝึกและกลุ่มความพร้อมทางจิต โดยพบว่าประสิทธิผลของ ชุดฝึกมีผลต่อเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยก่อนหน้าของฤกษ์ชัย คุณูปการ (2553) และญาณินท์ คุณมา (2556)

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

1. เจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นแปรปรวนไปตามกลุ่ม ของนักศึกษาที่ได้รับการฝึก
2. การฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นส่งผลต่อเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษามากที่สุด คือ กลุ่มที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป กลุ่มที่ 2 สาขาเคมี กลุ่มที่ 3 สาขาชีววิทยา และกลุ่มที่ 4 สาขาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม) ตามลำดับ
3. การฝึกเจตคติต่อเด็กสมาธิสั้นส่งผลต่อความพร้อมที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติต่อเด็กสมาธิสั้นของนักศึกษามาก ที่สุด คือ กลุ่ม ที่ 2 สาขาเคมี กลุ่มที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป กลุ่มที่ 3 สาขาชีววิทยา และกลุ่มที่ 4 สาขา ภาษาไทย (กลุ่มควบคุม) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย (Recommendations)

1. การวิจัยในครั้งนี้อาจมีการติดตามผลเพียงหลังการฝึกสิ้นสุดทันทีเนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาทดลอง เพื่อความเหมาะสมควรมีการติดตามผลซ้ำหลังจากสิ้นสุดการทดลองไปแล้วอีกครั้งเพื่อยืนยันการคงอยู่ของ ประสิทธิภาพของชุดฝึก โดยการวัดพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม
2. งานวิจัยนี้มีการพัฒนาต่อยอดเป็นอย่างดีของเครื่องมือขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดตัวแปรทาง จิตวิทยา โดยผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ต่อยอดอย่างมั่นใจในงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน
3. การวิจัยเชิงทดลองในลักษณะนี้เป็นการฝึกจิตลักษณะสำคัญคือ เจตคติ และความพร้อมที่จะแสดง พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญ ที่สามารถนำไปฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมใน อนาคต

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา วิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้ง 4 สาขาวิชา ที่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมระหว่างการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีพึงได้จากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นวิทยาทานสำหรับนักจิตวิทยา นัก การศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไปที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 125) ตอนที่ 18 ก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552, *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 126) ตอนพิเศษ 80 ง.
- ญาณี นิตยา. (2556). รูปแบบการแนะแนวเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบและการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษา (ปริญญาานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต). สาขาจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). *วิธีการเขียนและการเขียนรายงานวิจัย เรื่อง "การกำหนดปัญหาการวิจัยระบบพฤติกรรมไทย"*. เพชรบุรี: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction model) เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนามนุษย์. *วารสารทันตภิบาล*, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2.
- (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- (2548). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม : การวิจัยและพัฒนาเยาวชนไทย ตำราบทที่ 1" เอกสารวิชาการประกอบการบรรยาย*. กรุงเทพฯ. : คณะพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพุทธระดับในบริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้แผนงาน "การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยแบบบูรณาการ และสร้างนักวิจัยชั้นสูงทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ : แผนงานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนจริยธรรม ปัญญา และสุขภาพจิตแก่เยาวชนไทย"* รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ. : ศูนย์ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบูรณาการ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2552). *การฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการพัฒนานักเรียนของครุคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2550). *สรุป โครงการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ปีงบประมาณ 2550*. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทวีวัฒน์ บุญชิต. (2530). *ผลของการชักจูงโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการเปลี่ยนเจตคติ*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2547). *พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2547*. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก หน้า ๑
- ฤกษ์ชัย คุณูปการ. (2553). *ผลของการฝึกอบรมทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสิทธิและหน้าที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัย*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ศูนย์ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).

- วรารณ อัสกุล. (2551). การฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแก่มารดาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแล
 ทัศนสุขภาพบุตรก่อนวัยเรียน. *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยและ
 พัฒนาแบบพฤติกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะพัฒนาสังคม. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ : การวิจัยและพัฒนา
 บุคคลตำรวจชั้นสูง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะพัฒนาสังคม . (2543) . การพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมของสังคม
 เอกสารประกอบการบรรยายวิชา พ.ค. 721 ทศนคติค่านิยมและพฤติกรรมของสังคม. กรุงเทพฯ : คณะ
 พัฒนาสังคม
- อดุลย์ ปัญญา. (2557). *ผลของการใช้ชุดฝึกต้นแบบพัฒนาจิตลักษณะแบบบูรณาการและทักษะแบบบูรณา
 การที่มีต่อเจตคติและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมสถาบันอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (คุษภูนิพนธ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.
- อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2552). *การรับรู้สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็น
 อาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. (ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชา
 การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุบล พงษ์พัฒน์. (2557). *ผลการพัฒนาพฤติกรรมการแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้
 ท้องถิ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. (ปริญญาโทนิพนธ์ ปริญญาคุษภูบัณฑิต). สาขาจิตวิทยาการ
 เน้นแนะและการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Barron R.A., Byrne D, Johnson B.J,. (1997). *Exploring social psychology*. 4th ed. Boston :
 Allyn and Bacon, A Viacom Company.
- Fast J.D., & Campbell, W.K. (1997). Are there such things as “Narcissists” in social
 psychology? A taxometric analysis of the Narcissistic Personality Inventory.
Personality and Individual Differences, 43, 1321-1332.
- Fishbein M., & Ajzen, I. (1980). *Understand Attitudes and Predicting Social Behavior*. NJ:
 Prentice – Hall Englewood Cliffs.
- Hallahan, D.P. & Kauffman, J.M. (1994). *Exceptional children*. 6 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Hardman, M.L. ; Drew, C.J. & Egan, M.W. (1996). *Human exceptionality*. 5 th ed. Boston : Allyn
 and Bacon
- Kerlinger, F.N., & Lee, H.W. (2000). *Foundations of behavioral research* (4th ed.). NY: Tomson
 Learning
- McGuire, W. J. (1989). The structure of Individual Attitudes and Systems In A. R. Pratkanis, S. J.
 Breckler, & A. G. Greenwald (Eds.) *Attitude Structure and Function* . New Jersey :
 American Psychological Association.
- Magnusson, D. and Endler, N.S. (1977). *Personality at the crossroads : Current issues in
 Interactionism psychology*. New Jersey : LEA Publishers. pp. 18.21.
- Tett, R. P., & D. D. (2003). A Personality trait-based Interactionist Model of Job performance.
Journal of Applied Psychology, 88 (3), 500-517.

การศึกษาสภาพและปัญหาการมีรายได้ของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อไร่ จังหวัดเพชรบูรณ์

จิรภัทร ใจอารีย์¹ ธนพร บัวรอด² วิสันต์ ปิ่นสุวรรณ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการรูปแบบเพื่อส่งเสริมรายได้ผู้สูงอายุ ตำบลบ่อไร่ จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ(Qualitative Research พบว่า 1)ความรู้ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุมากที่สุดคือ ความรู้ด้านจักรสานภาชนะจากไม้ไผ่ คิดว่าภูมิปัญญาด้านนี้ สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นได้ เพราะผลผลิตสามารถส่งออกตลาดได้ 2)การสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในตำบลบ่อไร่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าอาชีพหลักของผู้สูงอายุคือ เกษตรกรรม อาชีพที่เสริมรายได้ของผู้สูงอายุคือ รับจ้างทั่วไป 130 ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุประกอบอาชีพเสริมคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3)ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบ่อไร่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อายุมาก ความต้องการช่วยเหลือในการประกอบอาชีพคือ อบรมด้านเกษตร

คำสำคัญ : รายได้, ภูมิปัญญา, ผู้สูงอายุ

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อีเมล : j_jaiaree@hotmail.com

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อไร่

The Condition and problem Income of aging at Borlung Subdistrict, Phetchaboon Province

Jerapat Jaiarree¹ Wisun Pinsuwan² Thanaporn Burroad³

Abstract

The purpose of this research was to study the income mechanism of the aging in Borlung District, Phetchabun. The results of this qualitative research showed that 1) the elderly people's needs for local wisdom were bamboo basketry. They thought this local wisdom could help the community make more income because their products could be sold at the market. 2) Their main career was agriculture, and they had to find additional jobs as general employees. The 130 factors influencing them to find additional jobs were economic factors. 3) Their problem and burden to do additional jobs were their old age and they would like the university to provide them training on agricultural jobs. Income could be done by doing additional jobs supported by government funds and other factors.

Keywords : Income, local wisdom, Aging

¹ Faculty of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University E-mail : j_jaiarree@hotmail.com

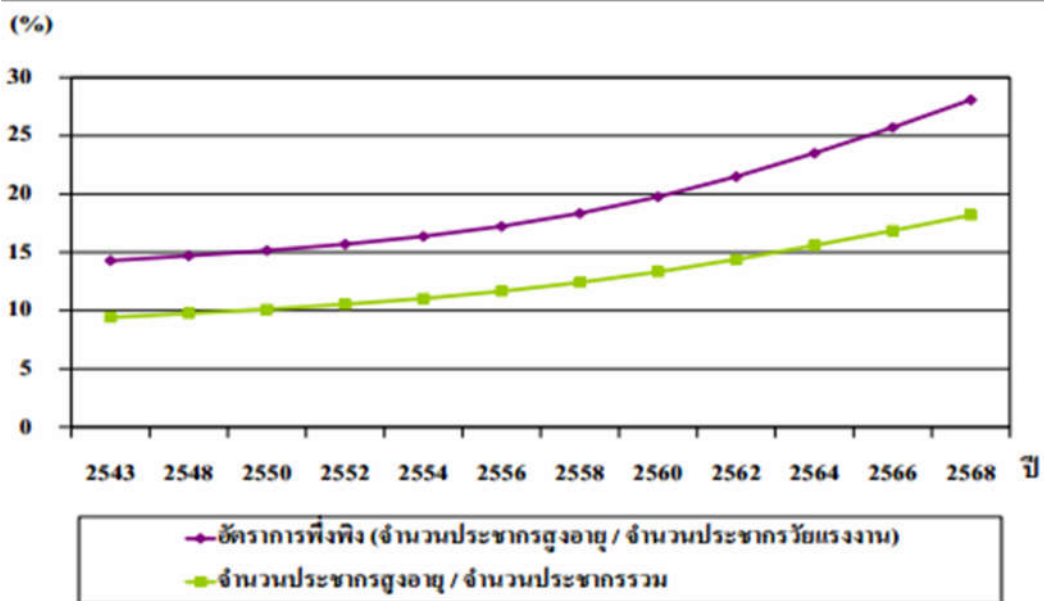
² Faculty of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University

³ Bohrang Subdistrict Administrative Organization

1. บทนำ

ประเทศไทยควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับการเป็นสังคมแห่งผู้สูงอายุนี้ โดยเมื่อมีคนแก่หรือคนชรามากขึ้น สัดส่วนคนทำงานจะลดลง ผลผลิตโดยรวมก็จะลดลง ส่งผลให้รายได้ของประเทศลดลงเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ผู้สูงอายุต้องเกษียณจากงานที่ทำอยู่ ทำให้ไม่มีรายได้ ต้องอาศัยรายได้จากทางอื่น โดยผู้สูงอายุร้อยละ 80-90 ได้รับการเกื้อหนุนด้านการเงินจากครอบครัว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) แต่ในสภาพปัจจุบันแหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุมีแนวโน้มลดลง พิจารณาจากแผนภาพที่ 1 ซึ่งเป็นประมาณการอัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยผู้สูงอายุจัดทำโดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศแสดงถึงว่าผู้สูงอายุจะมีอัตราการพึ่งพิงเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2 เท่าจากร้อยละ 14.30 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 28.9 ในปี 2568 ซึ่งหมายความว่าในปี 2543 ประชากรวัยทำงาน 100 คนมีภาระต้องรับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุ 14 คน ขณะที่ในอีก 25 ปีถัดมา ประชากร 100 คนต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการดูแลผู้สูงอายุ 28 คน

ประมาณการอัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยสูงอายุ

ที่มา : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. 2549. การฉายภาพประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2548-2568, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ความสำคัญของการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้และมีงานทำเพื่อลดอัตราการพึ่งพิง เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์มากมายที่จะสามารถถ่ายทอดไปสู่รุ่นลูกหลานได้ และการนำความรู้ที่มีอยู่ของผู้สูงอายุเพื่อนำไปประกอบอาชีพจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้ ที่สอดคล้องกับกฎหมายสำคัญที่เป็นหลักของผู้สูงอายุ ตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564) ที่มียุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ เตรียมความพร้อมให้ประชากรมีรายได้ และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปลูกจิตสำนึกในสังคมและคุณค่าตลอดจนศักดิ์ศรีผู้สูงอายุ ตามมาด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 คือการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุให้สามารถมีการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งในผู้สูงอายุได้โดยมีการส่งเสริมการทำงานให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้สูงอายุของตำบลบ่อรัง อำเภอลำปาง จังหวัดพะเยามีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมกันทุกเดือนในวันจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุประจำแต่ละหมู่บ้าน ยกตัวอย่างเช่น การออกกำลังกายร่วมกัน ไร่ไม้กลอง เป็นต้น ผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่พบว่าประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน มีส่วนน้อยที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเนื่องจากประชาชนโดยส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำเองเป็นของตนเอง หรือไม่มีเอกสารสิทธิในที่ทำกิน ประกอบกับพื้นที่เกษตรประสบปัญหาภัยแล้งเป็นประจำทุกปี ซึ่งนอกจากการรับจ้างแล้วยังมีการทำอาชีพเสริมโดยการทำสินค้าหัตถกรรม อย่างเช่น ดอกไม้จันทน์ ไม้กวาด ภาชนะใส่ของประเภทจักสาน เป็นต้น ผู้สูงอายุโดยส่วนมากได้รับการดูแลและสนับสนุนทางด้านรายได้จากลูกหลาน แต่ยังมีผู้สูงอายุในตำบลที่ถูกปล่อยร้างไม่มีลูกหลานคอยดูแลอยู่ประมาณ 5 หลังคาเรือน จากการสัมภาษณ์พบว่าตำบลบ่อรังมีจำนวน 22 หมู่บ้าน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านอยู่ห่างไกลกัน ทำให้การพัฒนาไม่ทั่วถึง แต่ละหมู่บ้านจึงมีจุดเด่นในการทำสินค้าหัตถกรรมที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น หมู่ที่ 3 ทำดอกไม้จันทน์ ของชำร่วย ดอกไม้ สบู่ หมู่ที่ 11 ที่นอน (OTOP 4 ดาว) ไม้กวาด หมู่ที่ 12 ทำเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ โดยสนับสนุนให้ส่งห้างสรรพสินค้า และข้าวโพด และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับประธานชมรมผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุโดยส่วนใหญ่มีความสามัคคีกันมาก ผู้สูงอายุให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีถ้าหากทางองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมก็จะให้ความร่วมมือกันทุกครั้งในจำนวนมาก และจากการที่ผู้สูงอายุได้ทำสินค้ามากก็ได้ประสบกันสินค้าไม่มีช่องทางวางจำหน่าย ทำให้ผู้สูงเกิดความท้อแท้ในการผลิตสินค้าและได้ยกเลิกการผลิตไป

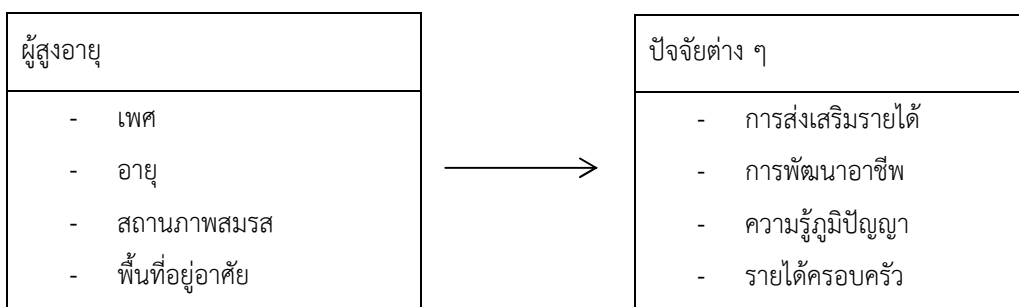
2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพรายได้ของผู้สูงอายุตำบล บ่อรัง อำเภอลำปาง จังหวัด พะเยา
2. เพื่อศึกษาความรู้ภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มรายได้ของผู้สูงอายุ ตำบล บ่อรัง อำเภอลำปาง จังหวัดพะเยา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ของผู้สูงอายุใน ตำบลบ่อรัง อำเภอลำปาง จังหวัดพะเยา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

ผู้สูงอายุจำนวน 365 คน ในตำบล บ่อรัง อำเภอ วิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์

4. วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการมีรายได้ของผู้สูงอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ รวม 3 ท่าน ได้แก่
 - 2.1. ว่าที่ร้อยตรีศักรชัย เพชรสุวรรณ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พิบูลสงคราม

- 2.2. ผศ.บุษบา หินเฑาะว์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 2.3 ผศ.ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พิบูลสงครามเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาที่ต้องการวัด (Content Validity) ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.6-1.00

3. แก่เครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4. นำเครื่องมือไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คนหลังจากนั้นหาความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ, อายุ, สถานภาพสมรส,สถานภาพการอยู่อาศัย การศึกษา, อาชีพ,แหล่งรายได้,แหล่งที่มาของรายได้ทั้งหมด,รายจ่ายของผู้สูงอายุ,เงินเก็บและหนี้สิน
- ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ส่วนที่ 3 การส่งเสริมการสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ของผู้สูงอายุตำบล บ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุใน ตำบล บ่อรัง จังหวัด เพชรบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลภาคสนามโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขออนุมัติเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อพบผู้สูงอายุจำนวน 365 ราย
2. ลงเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการในเดือน พฤษภาคม 2560 –สิงหาคม พ.ศ.2560

5. ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ ใน ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	153	41.90
หญิง	212	58.10
รวม	365	100.00

แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ ในตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คิดเป็นร้อยละ 58.10 รองลงมา เพศชาย จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 41.90

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ ใน ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนของรายได้จากการประกอบอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		
จำนวนของรายได้จากการประกอบอาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 2,000 บาท	324	88.7
2,000-4,000 บาท	20	5.50
4,001-6,000 บาท	5	1.40
6,001-8,000 บาท	-	-
มากกว่า 8,000 บาท	16	4.40
รวม	365	100.00

จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ ใน ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ แหล่งที่มาของรายได้จากการประกอบอาชีพ ใน ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2,000-4,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 รองลงมา เป็นมากกว่า 8,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40 น้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 88.7 เป็น 4,001-6,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และ 6,001-8,000 บาท จำนวน 0 คิดเป็นร้อยละ 0

ส่วนที่ 2

ตารางที่ 3 ความรู้ความเชี่ยวชาญภูมิปัญญา (ผู้ตอบ 1 คน สามารถตอบได้หลายข้อ)

ความรู้ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แพทย์แผนไทย	26	4.60
จักรสานภาชนะจากไม้ไผ่	177	31.30
หัตถกรรมรังผึ้ง	6	1.10

เฟอร์นิเจอร์ไม้	8	1.40
แปรรูปอาหาร	2	0.40
ทำของชำร่วย เช่น ดอกไม้ สบู่	2	0.40
กองแฝก	59	10.40
หัตถกรรมจักแห	55	9.70
ทอผ้า	14	2.50
ดอกไม้จันทน์	22	3.90
เทียนอบ	1	0.20
นวดไทย	37	6.50
ไม้กวาด	40	7.10
เกษตรอินทรีย์	117	20.70
รวม	566	100.00

ตารางความรู้ความเชี่ยวชาญภูมิปัญญาใน ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนมาก จักรสานภาชนะจากไม้ไผ่ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 และรองลงมาเป็น เกษตรอินทรีย์จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 กองแฝก จำนวน 59 คน คิดเป็นจำนวน 10.40 หัตถกรรมจักแห จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 ไม้กวาด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 นวดไทย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 แพทย์แผนไทย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 ดอกไม้จันทน์ จำนวน 22 คิดเป็นร้อยละ 3.90 ทอผ้า จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 2.50 เฟอร์นิเจอร์ไม้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 หัตถกรรมรังผึ้ง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 แปรรูปอาหารและ ทำของชำร่วย เช่น ดอกไม้ สบู่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 และ เทียนอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.20

ส่วนที่ 3

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ อาชีพหลักของผู้สูงอายุ (ผู้ตอบ 1 คน สามารถตอบได้หลายข้อ)

อาชีพหลักของผู้สูงอายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	216	59.2
รับจ้างทั่วไป	99	27.1
ลูกจ้าง	-	-
รับบำนาญ	2	.5
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	9	2.5
เลี้ยงสัตว์	4	1.1
ไม่ระบุ/ไม่มี	35	9.6
รวม	365	100.0

แสดงจำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุในตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามการได้รับการถ่ายทอด ภูมิปัญญา หรือเรียนรู้ภูมิปัญญา พบว่า ผู้สูงอายุ ในตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมจำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมาเป็นรับจ้างทั่วไปจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ไม่ระบุ/ไม่มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เลี้ยงสัตว์จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และรับบำนาญจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ส่วนที่ 4

ปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุในตำบล บ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ปัญหาและอุปสรรค

จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ท่านประกอบอาชีพ เสริม ส่วนใหญ่ คือ อายุมาก จำนวน 107คน และรองลงมาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัว จำนวน 42 คน การเดินทางลำบากจำนวน 39คน เงินลงทุนแหล่งทุน 19คน พื้นที่ทำกิน จำนวน 6 คน มีปัญหาเรื่องการเงิน จำนวน 4 คน และน้อยที่สุด พื้นที่การจัดทำค่าปุ๋ยขาดแหล่งจำหน่ายสินค้าขาดปัจจัย 4ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการทำงานเรื่องนี้ไม่มีความรู้อุปกรณ์ขาดแคลนเนื่องจากเงินไม่เพียงพอจำนวน 1 คน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่อบรม เรื่องต่างๆอบรมอาชีพ จำนวน 3 คนและน้อยที่สุด รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายต้องการรายได้เพิ่ม ไม่มีอาชีพเสริม จำนวน 1 คน

2. ท่านมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลือการประกอบอาชีพในด้านใดบ้าง

จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์เกี่ยวกับความต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลือ การประกอบอาชีพในด้านใดส่วนใหญ่ อบรมด้านเกษตรกร เลี้ยงสัตว์ จำนวน 49คนการอบรมด้านงานฝีมือ หัตถกรรม การจักสาน จำนวน 21อบรมอาชีพเสริมจำนวน 15 จัดการเรียนการสอนให้ความรู้สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 10อบรมให้ความรู้ด้านงานฝีมือจำนวน 4ช่างยนต์ สอนอุตสาหกรรมงานไม้ จำนวน 2 และน้อยที่สุด อบรม การทำไม้กวาด อบรมอาชีพเสริมช่างไฟฟ้า การทำของชำร่วยการประดิษฐ์ดอกไม้ อาชีพที่สามารถลดตลาดทุกตลาด ได้ อบรมอาหารสอนการถักทอจำนวน 1

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่เพิ่มเงิน ผู้สูงอายุจำนวน 14 คนต้องการข้าวสารอาหารแห้งจำนวน 11 คนอาชีพไม่ยุ่งยากฝึกอบรมวิชาชีพ งานง่ายๆ ที่ทำที่บ้านได้ จำนวน 8 คนเรื่องเงินจำนวน 5 คนค่าน้ำ ค่าไฟจำนวน 4 คนและรองลงมา เงิน ปลอดภัยจำนวน 3 คน และ น้อยที่สุดลดค่าใช้จ่ายไม่มีอุปกรณ์ในการทำอาชีพเสริมแจกพันธุ์แกะ มาเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม การทำงานกลุ่มสร้าง อาชีพ สร้างรายได้ ช่วยเหลือเรื่องป่วยอยากให้มหาลัยเข้ามาช่วยเรื่องป่วยา จำนวน 1 คน

3. อาชีพท่านต้องการให้หน่วยงานภาครัฐส่งเสริม คือ

จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อริง จังหวัดเพชรบูรณ์เกี่ยวกับความต้องการให้มหาวิทยาลัยอาชีพท่าน ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมส่วนใหญ่ เกษตรจำนวน 30 คนและรองลงมา อบรมวิชาชีพจำนวน23 คนอาชีพ ที่ไม่ได้รับผิดชอบมากงานง่ายๆ ไม่ยุ่งยากทำที่บ้านได้จำนวน11 คนอาชีพงานฝีมือ จำนวน 8คนอาชีพที่รายได้มั่นคง อาชีพที่ได้เงินเร็ว จำนวน 4 คน เลี้ยงสัตว์ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 2 คน และน้อยที่สุด อยากให้ส่งเสริมอาชีพที่ ภาครัฐรองรับเรื่องราคาได้ ด้านไหนก็ได้ อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่ เพิ่มเงินผู้สูงอายุ จำนวน 59 คน และรองลงมา เงิน จำนวน 17 คน อยากรู้เงินช่วยเหลือรัฐบาลมากขึ้น จำนวน 9 คน ปลดหนี้ จำนวน 4 คน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ส่งเสริมรายได้ จำนวน 3 คน ชรา ช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ดูแลสิ่งแวดล้อม ช่วยค่าน้ำ ค่าไฟ จำนวน 2 คน และน้อยที่สุด พื้นที่ทำกิน การซื้อขายราคาข้าว ช่วยเหลือเกี่ยวกับชุมชนและรายได้ของประชาชน ราคาสินค้าเกษตร เพิ่มราคาข้าวโพด มัน อ้อย ค่ารักษาพยาบาลค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าอาหารสำหรับเลี้ยงหมู ด้านไหนก็ได้ความเป็นอยู่ลำบากค่าใช้จ่ายในครอบครัวช่วยการรักษาคอนเป็นอัมพาตอยากได้แว่นมัมพัทธ์ พ่อพันธุ์แจกพันธุ์แกะมาเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม จำนวน 1 คน

4 ท่านมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้ามาช่วยเหลือการประกอบอาชีพ คือ จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับความต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้ามาช่วยเหลือการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่เกษตรกรจำนวน 31 คน และรองลงมาให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ 11 คน และรองลงมาอบรมวิชาชีพ การฝึกอบรมด้านอาชีพจำนวน 6 คน และรองลงมางานฝีมือจำนวน 5 คน อาชีพเสริมคนพิการจำนวน 3 คน ช่างไฟฟ้า จำนวน 2 คน และน้อยที่สุด ช่างยนต์ และอาชีพต่างๆ ได้เงินไว้อีกจำนวน 1 คน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการสอบถามผู้สูงอายุตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่เงินจำนวน 10 คน และรองลงมาเพิ่มเงินผู้สูงอายุจำนวน 4 คน และรองลงมาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อายุมาก จำนวน 4 คน และน้อยที่สุด ช่วยเหลือพันธ์พืช การทำกายภาพผู้สูงอายุ ใช้หนี้ หารายได้จากการขายของ ส่งเสริมการขายจำนวน 1 คน

6. อภิปรายและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพและปัญหาการมีรายได้ของผู้สูงอายุตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์กับตนเองไม่เป็นภาระกับลูกหลาน ความรู้เรื่องภูมิปัญญาที่มีอยู่ต้องการสร้างรายได้แก่ตนเอง ทางด้านเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ด้วยวัยที่มากขึ้น เรื่องภูมิปัญญาสำคัญยิ่งจะเห็นได้ว่าเป็นมรดกทางปัญญาที่ควรแห่งการเรียนรู้

ควรพัฒนาเรื่องส่งเสริมรายได้และอาชีพของผู้สูงอายุ ทางด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน และ พัฒนารูปแบบการบริหารของผู้นำชุมชน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยความช่วยเหลือของชุมชนและควรส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มรายได้ในช่วงวัยอายุที่เหมาะสมตามพื้นฐานด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรหรือธุรกิจเพื่อสังคม เข้ามามีส่วนร่วมจัดบริการเพื่อ เพิ่มทางเลือกให้กับผู้สูงอายุทั่วถึงพร้อมควรมีการส่งเสริมในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการมีรายได้เสริมระหว่างเกษียณอายุทางด้านภูมิปัญญาต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ตำบลบ่อรัง จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรช่วยเหลือให้ความรู้ด้านเกษตรกรรม ต่อความต้องการของผู้สูงอายุ และดูแลความเป็นอยู่ให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้น โดยให้คำตอบแทนพิเศษและสวัสดิการแก่บุคลากรที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ

2. ตำบลบ่อรังจังหวัดเพชรบูรณ์ ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลติดตามผู้สูงอายุ เช่น มือถือ, กล้องระบบวงจรปิด โดยนำมาใช้ ติดตามดูแลความปลอดภัยให้ผู้สูงอายุและออกตรวจเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ

3. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ เช่น ด้านภูมิปัญญา ด้านสุขภาพ ด้านศาสนา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการหารายได้สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาประกอบการวิจัยเพิ่มเติม
2. ควรทำการศึกษาเรื่องที่มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดหารายได้สำหรับผู้สูงอายุ

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ. เจเอสการพิมพ์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). รายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้านผู้สูงอายุ พ.ศ. 2549-2558. กรุงเทพฯ: บจก. ทูเกเตอร์ เอ็ดดูเทนเมนท์.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2554). นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผลิตตำราเรียน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- แก้วขวัญ ตั้งติพิงศ์กุลและศุภชัย ศรีสุชาติ. (2559). ถอดบทเรียนสถานประกอบการที่มีการจ้างแรงงานสูงวัย. กรุงเทพฯ. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2545). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ 2545 – 2564. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรรยา วังษ์พรหม, ธนะจักร เย็นบำรุง, ศิริบุญ จงวุฒิเวทย์, มาชะสิริ เขาวกุล, สนธยา มณีรัตน์. (2558). กลไกการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ. ขอนแก่น. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นันทนา อยู่สบาย. (2557). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้ชั้น้อย อำเภอบางเสาะง จังหวัดสมุทรปราการ. สมุทรปราการ. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเวศวะสี. (2530). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. วารสารชุมชนพัฒนา 1(5), กรกฎาคม – ธันวาคม 2560.
- ยุวดี รอดจากรภัย, กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจและไพบุลย์ พงษ์แสงพันธ์. (2557). รูปแบบการพัฒนาชุมชนและครอบครัวต้นแบบเพื่อดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการ. ปราจีนบุรี.
- ลัดดา บุญเกิด. (2557). ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชพลประสิทธิ์ ก้อนแก้ว. (2557). พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี. ชลบุรี. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุดารัตน์ สุดสมบุญ. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1), มกราคม มิถุนายน 2557: 77.

- องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (2012). **องค์การแรงงานระหว่างประเทศ – สหภาพแรงงานไทย**
การประชุมของการให้สัตยาบันและการปฏิบัติตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO).
(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก
http://www.thaitgri.org/images/document/Relative_work/Kusol_MOL.pdf
- Harold D, Koontz. (1972). **Analysis of Managerial Functions**. New York : McGraw - Hill Book.
- Ernest, Dale. (1973). **Theory and Practice**. New York : McGraw – Hill.
- Garcia, B.M. (1985). **Sociology of development: perspectives and issues**. Philippines:
National Book Store.
- Cowgill D. O. (1986). **Aging Around the World**. Belmont, Ca : Wadsworth.
- Newman, William H. and Summer, Charles E. (1964). **The Process of Management**. New Jersey
: Prentice-Hall.
- Robbins & DeCenzo. (2004), Certo. (2003). **Revision : [cited 2017 Dec 18]**. Available from :
<http://www.gotoknow.org/posts/447935>
- Dupuis, Koussaie, Wittich and Spadafora. (2007). **Aging Research Across Disciplines: A
Student-Mentor Partnership Using the United Nation Principles for Older
Person**. Educational Gerontology. 33: 273-292.
- United Nations. (2012). **World Population Prospects-The 2010 Revision : [cited 2017 Oct
3]**. Available from: [https://www.un.org/development/desa/publications /world-
population-prospects-the-2012-revision.html](https://www.un.org/development/desa/publications/world-population-prospects-the-2012-revision.html)
- E-newsletter. (2017). **จดหมายข่าว TEFSO อีซู เฟล็กที (TEFSO):[cited 2017 Nov 16]**.
Available from: <http://tefso.org/th/2016/12/26/th-tefso-e-newsletter-no-4-nov-dec16/>

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

ฉัตรฤดี ศรีวิชัย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 773 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 295 คน และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 478 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 8 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 25 ตัวแปร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางด้วยลิสเรล (Path analysis with LISREL : PAL) ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรอิสระในโมเดลอธิบายความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 46 และมีค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (Chi-square =237.79, df=230, Chi-square /df=1.03, P-value=0.34, GFI= 0.94, AGFI=0.91, RMR=0.04, RMSEA=0.01) และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 100 และมีค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (Chi-square =65.14, df=81, Chi-square /df=0.80, P-value=0.90, GFI= 0.99, AGFI=0.96, RMR=.04, RMSEA=0.00)

2. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลของตัวแปรเหตุที่มีผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ คุณภาพการสอนของครู รองลงมา คือ เจตคติ และพฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 , 0.12, 0.08 ตามลำดับ และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รองลงมาคือการส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดาและพฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.65, 0.56, 0.50 ตามลำดับ

คำสำคัญ: โมเดลเชิงสาเหตุ, ความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์, ขนาดโรงเรียน

¹ สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อีเมล : apple_7745@hotmail.com

Causal Factors Influencing Mathematical Reasoning Ability of Prathom 3 Students in Small School Group and Medium School Group in the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 2

Chatrudee Sriwichai¹

Abstract

This purposes of this research were to investigate the correlation of the causal factors influencing mathematical reasoning ability of Prathom 3 students in small school group and medium school group in the Chiang rai Primary Education Service Area office 2, with the empirical data, To study direct effects. Indirect effects and total effects of Causal factors influencing mathematical reasoning ability of Prathom 3 students in small school group and medium school group in the Chiang rai Primary Education Service Area office 2. Data collection was complted through 773 students in Prathom 4 students, academic year 2016 which divided into 2 group ; 295 students in small school group and 478 students in medium school group. The research tool used wat a set of questionnaires. There was 8 latent variable and 25 observed variable. The research data were analyzed by using the linear structural model, LISREL analysis. The result were as follows.

1. The Causal factors influencing the mathematical reasoning ability were in accordance with the empirical evidence data measured for the small school group (Chi-square=237.79, df=230, Chi-square /df=1.03, P-value=0.34, GFI= 0.94, AGFI=0.91, RMR=0.04, RMSEA=0.01) and medium school group (Chi-square =65.14, df=81, Chi-square /df=0.80, P-value=0.90, GFI= 0.99, AGFI=0.96, RMR=.04, RMSEA=0.00) . All independent variables in the model accounted for 46% and 100% respectively.

2. The most total effect influencing to Causal factors influencing mathematical reasoning ability of Prathom 3 students in small school group and medium school group in the Chiang rai Primary Education Service Area office 2 were the quality of teaching with influence coefficient value = 0.60, and then attitude uith influence coefficient value = 0.12 and the last; students behavior with influence coefficient value = 0.08 in the small school group and in the medium school group , the most total effect influencing respectively were motivation, and parent support and students behavior with influence coefficient value = 0.65, 0.56, 0.50 .

Keyword : Causal model, The ability to use mathematical reasoning, School size

¹ Research and Educational Evaluation Chiang Rai Rajabhat University E-mail : apple_7745@hotmail.com

1. บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยกำหนดเป็นจุด มุ่งหมายให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ เห็นคุณค่าในตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่า คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์ จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ ยุพิน พิพิธกุล (2530 : 10) ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ไว้ว่า เป็นวิชาที่เกี่ยวกับความคิด พิสูจน์อย่างมีเหตุผลว่าสิ่งที่เราคิดนั้นเป็นจริงหรือไม่ ด้วยวิธีคิดสามารถนำวิชาคณิตศาสตร์ไปแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์ได้ ช่วยให้คนเป็นผู้มีเหตุผล เป็นคนใฝ่รู้ตลอดจนพยายามคิดหาสิ่งที่แปลกใหม่ จึงเป็นรากฐานความเจริญของเทคโนโลยีต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับว่าคณิตศาสตร์มีบทบาทและความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์

เนื่องจากสังคมปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหารวมทั้งเหตุการณ์ต่างๆมากมายซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจที่รุนแรงในสังคมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งความรู้และวิทยาการที่ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้คนในสังคมต้องคิดแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นคนในสังคมจำเป็นต้องใช้การตัดสินใจในการแก้ปัญหาอยู่เสมอและการตัดสินใจที่ดีนั้นต้องอาศัยการคิดเพื่อใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ ซึ่งการคิดโดยใช้เหตุผลเป็นทักษะการคิดทักษะหนึ่งที่ช่วยให้คนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ สามารถอยู่รอดและอยู่รอดในสังคมปลอดภัยและมีความสุข นอกจากนี้การใช้เหตุผลยังเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ จนกลายเป็นความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการต่างๆ ในโลกปัจจุบันการใช้เหตุผลจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และการใช้เหตุผลยังเป็นเครื่องมือสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ นอกจากนี้ยังพบว่าการสอบต่าง ๆ ผู้เรียนมักสามารถทำได้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐาน แต่ส่วนที่ต้องใช้ความคิดและเหตุผลผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ดี เช่น นักเรียนสามารถคิดคำนวณได้ แต่ไม่สามารถใช้เหตุผลในการแก้โจทย์ปัญหาได้ (ทิตินา แคมมณี, 2541 : 47) ดังนั้นการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลของผู้เรียนจึงเป็นเป้าหมายของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ความรู้พื้นฐานเดิมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เหตุผล ซึ่ง Bloom (1978 : 167) ให้ความเห็นว่าความรู้พื้นฐานเดิม เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อเรื่องนั้นๆ การที่ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเดิมอยู่มากจะเป็นพื้นฐานสำคัญช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้มากขึ้น เร็วขึ้นและมั่นคงขึ้น และยังสามารถเชื่อมโยงความรู้กับเนื้อหาใหม่ รวมทั้งนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้เหตุผลโดยการอ้างอิงข้อมูล สนับสนุนยืนยันหรือคัดค้านในสิ่งที่ค้นพบได้ทำ

ให้ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาดีอันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น ส่วน Maddox (1965 : 9) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลและระดับสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเรียนหรือวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนดีไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาก แต่ต้องเป็นคนที่รู้จักใช้เวลา ต้องรู้จักวิธีเรียน วิธีทำงานให้ได้ผลดี ทบทวนบทเรียนอยู่สม่ำเสมอและตั้งใจเรียน คอยซักถามเมื่อเวลาเรียนไม่เข้าใจ พฤติกรรมเหล่านี้ย่อมเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านพบว่า พฤติกรรมการเรียนความสนใจในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกของพฤติกรรม เพราะเจตคติเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติหากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ก็จะทำให้ผู้เรียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดี เข้าใจ สนใจและตั้งใจเรียนและหากนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ย่อมทำให้นักเรียนขาดความสนใจและไม่ตั้งใจเรียน ไม่ฝึกฝน ทบทวนทำให้ขาดทักษะกระบวนการคิด การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา ยังส่งผลให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ (อเนก เตชะสุข, 2542 : บทคัดย่อ) ถ้าครูสามารถสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนได้ย่อมมีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น จากการศึกษานี้ของ บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 87) พบว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงย่อมมีความปรารถนาที่จะเรียนให้รอบรู้ ให้เก่งและมีความทะเยอทะยานในการเรียน มีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นจึงมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำและมีภาพเกี่ยวกับตนเอง ก็เป็นปัจจัยหนึ่งโดยมีภาพเกี่ยวกับตนเอง เป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นอย่างไรและอยากเป็นอย่างไรในด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนคณิตศาสตร์ Perkey and Smith (1970 : 430) เชื่อว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนเองเป็นแรงผลักดันเบื้องต้นที่จะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้มากหรือน้อยแตกต่างกันอันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ องค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนและพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์นั้นนอกจากองค์ประกอบต่างๆ ภายในตัวผู้เรียนที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การส่งเสริมและช่วยเหลือของบิดามารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้อันของบุตรประสบความสำเร็จนั้นต้องได้รับการส่งเสริม และช่วยเหลือจากครอบครัว บิดา มารดาสามารถให้คำปรึกษา เข้าใจ ทำให้บุตรรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปในทางที่ดีขึ้น และยังมีส่วนประกอบที่สำคัญอีกประการคือ คุณภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ ก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ครูมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผลและรู้จักให้เหตุผล ดังคำกล่าวที่ว่า การเริ่มต้นที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้และเกิดทักษะในการใช้เหตุผลผู้สอนควรจัดสถานการณ์หรือปัญหาที่น่าสนใจให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนดังนั้นคุณภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญและมีผลต่อความสามารถทางการเรียนด้านต่าง ๆ ถ้าคุณภาพการสอนของครูเป็นไปในทางที่ดี เป็นไปในทางส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนกับนักเรียนแล้วจะเป็นผลทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพและยังส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน และมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน ดังที่ ดาวเดือน อ่อนน่วม (2548 : 48) ได้กล่าวไว้ว่าการใช้คำถามของครูผู้สอนมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลของผู้เรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ คือ ความรู้พื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติของนักเรียนต่อวิชาคณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง การส่งเสริมและช่วยเหลือของบิดามารดา สภาพแวดล้อมทางบ้าน และคุณภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ ว่ามีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 โดยใช้หลักการวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เส้นทางด้วยลิสเรล (Path analysis with LISREL : PAL) เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และขนาดของโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเชื่อมโยงถึงความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ในการนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับโมเดลของขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก กับโรงเรียนขนาดกลาง เพื่อให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่สำคัญอย่างชัดเจนและให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ประกอบด้วยตัวแปรเหตุ 8 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมทางบ้าน การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา คุณภาพการสอนของครู มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง พฤติกรรมการเรียน ความรู้พื้นฐานเดิม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติ และตัวแปรผล 1 ตัว คือ ความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งทำการศึกษารูปแบบโมเดล ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางด้วยลิสเรล (Path analysis with LISREL : PAL)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งปัจจุบันนักเรียนได้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 จำนวน 2,334 คน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 97 โรงเรียน มีประชากรทั้งหมด 726 คน และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 71 โรงเรียน มีประชากรทั้งหมด 1,608 คน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ หมายถึง วิธีการคิด โดยใช้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่มีอยู่ทางคณิตศาสตร์ ในการแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปจากความสัมพันธ์ของสถานการณ์ กำหนดด้วยคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้คะแนนจากผลการทดสอบ NT ในด้านการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน จำแนกตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน และโรงเรียนขนาดกลาง คือมีจำนวนนักเรียน 121 - 600 คน

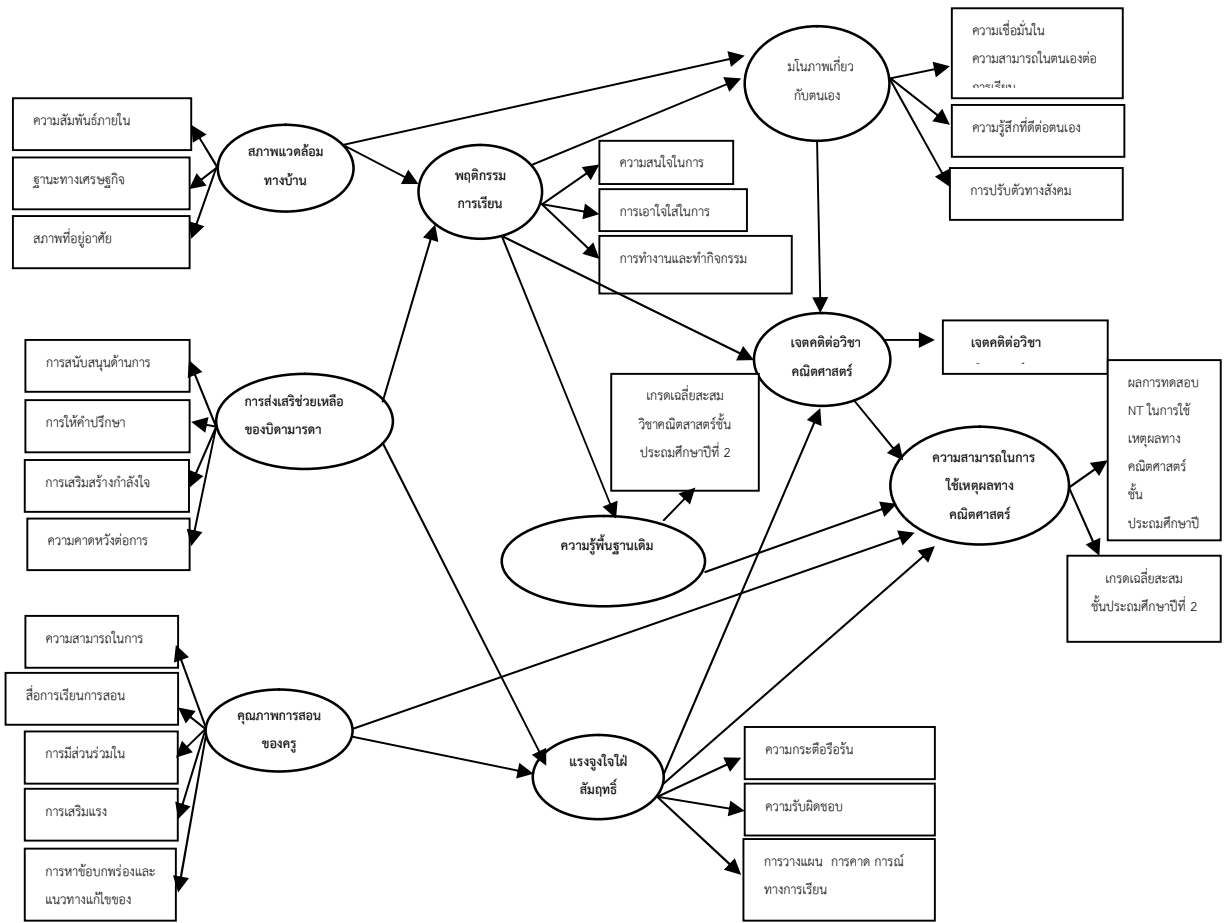
โมเดลเชิงสาเหตุ หมายถึง แบบจำลองแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายในโมเดลของแต่ละสมการโครงสร้าง และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ภายในโมเดลการวัด

อิทธิพลทางตรง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อตัวแปรผล คือความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อิทธิพลทางอ้อม หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อตัวแปรผลคือความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยส่งผลผ่านตัวแปรเหตุอื่น

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและศึกษารูปแบบโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากการสังเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรที่เป็นปัจจัยโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาการเลือก โดยมีจำนวนผู้ที่ศึกษา ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปให้ตัวแปรในแต่ละด้านดังนี้ คือ สภาพแวดล้อมทางบ้าน การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา คุณภาพการสอนของครู มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง พฤติกรรมการเรียน ความรู้พื้นฐานเดิม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ตามกรอบแนวคิดการวิจัยแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 ที่เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 773 คน โดยแบ่งออกเป็น นักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 295 คน และนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 478 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการคำนวณของ Hair, Anderson and Tatham (2005 : 102) ที่กล่าวว่าในการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างนั้นกำหนดให้ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 10 - 20 ต่อจำนวนพารามิเตอร์ ทั้งนี้ โมเดลมีจำนวน 73 พารามิเตอร์ จึงประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนพารามิเตอร์ในโมเดลเท่ากับ 730 คน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ต่ำกว่า 730 คน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 773 คน มีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

1. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม และมีโรงเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยในการสุ่ม จำแนกขนาดของโรงเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง ดังนี้ จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก 97 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 726 คน และ จำนวนโรงเรียนขนาดกลาง 71 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 1,608 คน รวมทั้ง 2 กลุ่มมีนักเรียนทั้งหมด 2,334 คน

2. ทำการสุ่มเลือกโรงเรียนของจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 19 แห่ง และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 13 แห่ง การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 773 คน ซึ่งเป็นการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 295 คน และนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 478 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ประกอบด้วย 2 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว ระดับผลการเรียน และเกรดเฉลี่ยสะสม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 109 ข้อ ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งจำแนกแบบสอบถามออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้
มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง จำนวน 12 ข้อ สภาพแวดล้อมทางบ้าน จำนวน 14 ข้อ การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา จำนวน 17 ข้อ คุณภาพการสอนของครู จำนวน 24 ข้อ พฤติกรรมการเรียน จำนวน 15 ข้อ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 14 ข้อ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 13 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์มีขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1.1.1 เพื่อสร้างแบบสอบถาม มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมทางบ้าน การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา คุณภาพการสอนของครู พฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1.1.2 เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามทุกฉบับด้านค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบและค่าความเชื่อมั่นโดยใช้หลักสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอร์นบาค

1.2 ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างนิยามปฏิบัติการในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการและตามแผนการเขียนข้อคำถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ให้มีความครอบคลุมตามโครงสร้างนิยามปฏิบัติการแบบสอบถามคุณลักษณะปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยสร้าง ตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษา

1.4 วิพากษ์และปรับแก้ข้อคำถามเพื่อให้ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงและครอบคลุมตามโครงสร้างทฤษฎีและคัดเลือกข้อคำถาม

1.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเป็นผู้พิจารณาว่าข้อคำถามในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้หรือไม่รวมทั้งภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมครบถ้วนเพิ่มเติมในข้อคำถามใดพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงครอบคลุม รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนี ค่าความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แล้วทำการปรับปรุงข้อคำถามโดยสร้างขึ้นใหม่จำนวน 109 ข้อ ค่าความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

1.6 นำข้อความที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญแล้วดังกล่าวนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสม

1.7 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ในขั้นต้นไปทดลองใช้ (Try out) เก็บข้อมูลกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item -Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 ซึ่งได้ จำนวน 109 ข้อ และแบบการวัดมโนภาพเกี่ยวกับตนเองมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.39 ถึง 0.79 สภาพแวดล้อมทางบ้าน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32 ถึง 0.76 การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.23 ถึง 0.61 คุณภาพการสอนของครู มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.31 ถึง 0.76 พฤติกรรมการเรียน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.24 ถึง 0.69 เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.35 ถึง 0.71 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.37 ถึง 0.70

1.8 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมทางบ้าน การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา คุณภาพการสอนของครู พฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เท่ากับ 0.87, 0.88, 0.83, 0.91, 0.84, 0.85 และ 0.86 ตามลำดับ

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

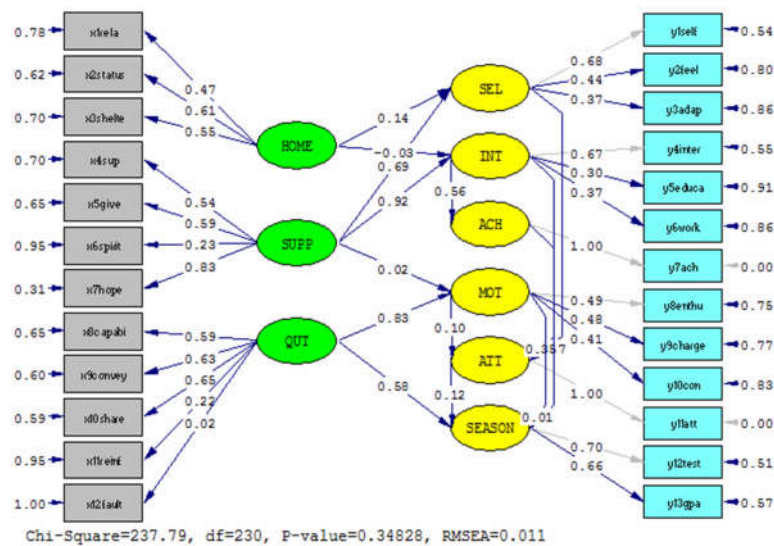
1. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้
3. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยใช้โปรแกรม SPSS
4. วิเคราะห์ ค่าอำนาจจำแนกและ ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรม SPSS
5. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางด้วยลิสเรล (Path analysis with LISREL : PAL) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและค่าสถิติสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิเคราะห์ครั้งแรกโมเดลตั้งต้นนั้นไม่มีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์ ภายหลังจากการปรับโมเดลในส่วนที่เป็นการผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้น (relax assumption) พบว่า มีค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ Chi-square =237.79, df=230, Chi-square /df=1.03, P-value=0.34, GFI=0.94, AGFI=0.91, RMR=0.04, RMSEA=0.01 ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยแสดงในภาพที่ 2 ดังนี้

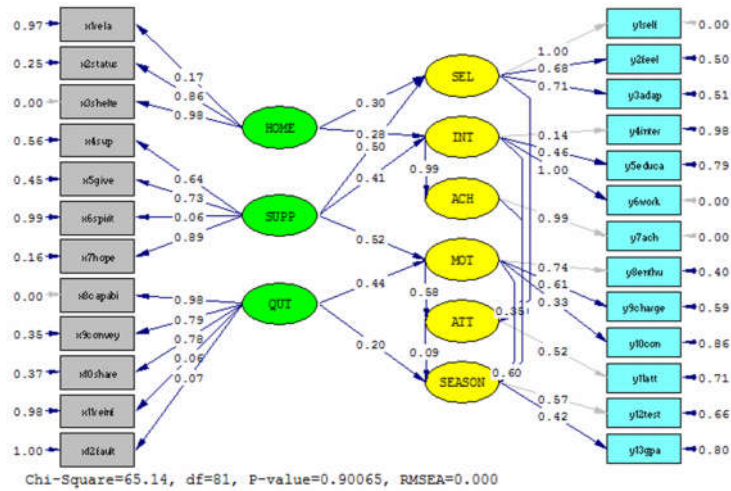

ภาพที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง

ผลวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิเคราะห์ครั้งแรกโมเดลตั้งต้นนั้นไม่มีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์ ภายหลังจากการปรับโมเดลในส่วนที่เป็นการผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้น (relax assumption) พบว่า มีค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ Chi-square =65.14, df=81, Chi-square /df=0.80, P-value=0.90, GFI=0.99, AGFI=0.96, RMR=.04, RMSEA=0.00 ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยแสดงในภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล
 ของตัวแปรเหตุที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

2.1 ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล
 ของตัวแปรเหตุที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียน
 ขนาดเล็ก

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ผลรวมอิทธิพล และผลการวิเคราะห์ความตรงของ
 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี
 ที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก

ตัวแปรเหตุ ตัวแปรผล	HOME	SUPP	QUT	SEL	INT	ACH	MOT	ATT	SEA SON	R ²
TE	0.00 (0.02)	0.07 (0.05)	0.60 (0.10)	-0.01 (0.02)	0.08 (0.05)	0.07 (0.08)	0.02 (0.32)	0.12 (0.07)		
SEA SON	0.00 (0.02)	0.07 (0.05)	0.02 (0.27)	-0.01 (0.02)	0.08 (0.05)	-	0.01 (0.02)	-		0.46
DE	-	-	0.58 (0.29)	-	-	0.07 (0.08)	0.01 (0.32)	0.12 (0.07)		

Chi-square = 237.79, df=230, P-value = 0.34, GFI = 0.94, AGFI= 0.91, RMR= 0.04, RMSEA= 0.01

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก สรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงสุดในกลุ่มนี้คือ คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 โดยแยกออกเป็นอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม ได้ดังนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.58 รองลงมา คือ เจตคติ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.12 และความรู้พื้นฐานเดิม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.07 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่ำสุดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.01 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดคือ พฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.08 รองลงมา คือ การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.07 และคุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.02 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่ำสุดคือ สภาพแวดล้อมที่บ้าน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.00 ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดคือ คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 รองลงมา คือ เจตคติ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.12 และพฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.08ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่ำสุดคือ สภาพแวดล้อมที่บ้าน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.00

2.2 ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลของตัวแปรเหตุที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ผลรวมอิทธิพล และผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง

ตัวแปรเหตุ ตัวแปรผล	ตัวแปรเหตุ									R ²
	HOME	SUPP	QUT	SEL	INT	ACH	MOT	ATT	SEA SON	
TE	0.15 (0.15)	0.56 (0.10)	0.49 (0.11)	0.04 (0.10)	0.50 (0.60)	0.48 (0.61)	0.65 (0.55)	0.09 (0.25)	-	
SEA SON	0.15 (0.15)	0.56 (0.10)	0.29 (0.24)	0.04 (0.10)	0.50 (0.60)	-	0.05 (0.14)	-	-	1.00
DE	-	-	0.20 (0.21)	-	-	0.48 (0.61)	0.60 (0.55)	0.09 (0.25)	-	

Chi-square = 65.14, df=81, P-value = 0.90, GFI = 0.99, AGFI= 0.96, RMR= 0.04, RMSEA= 0.00

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง สรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงสุดในกลุ่มนี้คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.65 โดยแยกออกเป็นอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม ได้ดังนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 รองลงมา คือ ความรู้พื้นฐานเดิม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.48 และคุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.20 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่ำสุดคือ เจตคติ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.09 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดคือ

การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.56 รองลงมา คือ พฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.50 และคุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.29 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่ำสุดคือ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.04 ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.65 รองลงมา คือ การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.56 และพฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.50 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่ำสุดคือ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.04

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทั้ง 2 กลุ่มโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและกลุ่มที่ 2 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.58 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่ำสุดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.01 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ พฤติกรรมการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.08 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่ำสุดคือ สภาพแวดล้อมทางบ้าน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.00 และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่ำสุดคือ สภาพแวดล้อมทางบ้าน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.00

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงสุดในกลุ่มนี้ คือ ตัวแปรคุณภาพการสอนของครู กล่าวคือคุณภาพการสอนของครูเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีคุณภาพ หากทำให้ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู อยู่ในระดับเพิ่มขึ้นโอกาสที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้และมีกระบวนการคิดในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26) ที่กล่าวว่า ครูที่มีคุณภาพการสอนสูงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และครูต้องมีความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้านต่างๆ อย่างชำนาญซึ่งครอบคลุมการวางแผน การเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนรวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้และการสอนต่างๆ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. กลุ่มนักเรียนโรงเรียนขนาดกลาง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.60 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่ำสุดคือ เจตคติ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.09 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การส่งเสริมช่วยเหลือของบิดามารดา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.56 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่ำสุดคือ มโนภาพเกี่ยวกับ

ตนเอง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.04 และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.65 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่ำสุดคือ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.04

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงสุดในกลุ่มนี้ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนมีส่วนที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน เพื่อที่จะให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากรู้อะไร เห็น มีแรงกระตุ้น และมีกำลังใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องราวต่างๆ ได้ดี สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 199) ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีคุณลักษณะ มีความกล้า กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญกับความสำเร็จหรือความล้มเหลว มีความมุ่งมั่นพยายาม ชอบทำงานที่ท้าทายความคิดและความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง รู้หน้าที่และภารกิจของตนเอง มีความรอบรู้ในการตัดสินใจ และติดตามผลการตัดสินใจของตนเอง มีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างแม่นยำ และมีความสามารถที่จะเลือกทำงานที่จะประสบความสำเร็จได้มาก และด้วยความสามารถที่มี กล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักจะเป็นคนที่มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความรอบรู้ มีความมุ่งมั่นพยายามในการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ทั้งนี้ผลวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็ก ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ คุณภาพการสอนของครู เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูผู้สอนไม่ตรงสาขาตามวิชาที่ถนัดในการสอน มีจำนวนครูผู้สอนน้อย เมื่อนักเรียนได้รับการสอนของครูที่ตรงสาขาวิชาและมีคุณภาพจะทำให้ นักเรียนเกิดความพยายามในการเรียนรู้ เกิดการแข่งขัน เพื่อให้มีทักษะในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น ดังนั้นการสอนที่มีคุณภาพจะอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงสุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนจำนวนมาก จึงมีการแข่งขันทางการเรียน เมื่อนักเรียนเกิดแรงจูงใจในการทำสิ่งใด จะแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่มีความมานะ พยายามที่จะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น จึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงสุดในกลุ่มนี้ คือ ตัวแปรคุณภาพการสอนของครู ดังนั้นครูผู้สอน ควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาในวิชาชีพ ของตนเองเสมอในการปฏิบัติการสอนด้านต่างๆ อย่างชำนาญ เช่น การวางแผนการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้วิธีสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน รวมถึงการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินผลการเรียนการสอน การเข้าร่วมอบรมสัมมนา รวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้และการสอนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมและสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้าร่วมการอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง

2. โรงเรียนขนาดกลาง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สูงที่สุดในกลุ่มนี้ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งครูผู้สอนมีส่วนที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เมื่อมีบุคคลรับรู้ เพื่อที่จะให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากเห็น มีแรงกระตุ้น และมีกำลังใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ และแรงจูงใจเป็นสิ่งผลักดันให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม กำหนดแนวทาง และมีความพยายามในการทำภารกิจต่างๆ ให้สำเร็จไปด้วยดีเพราะแรงจูงใจของผู้เรียนมีส่วนช่วยโดยตรงที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. สำหรับทั้ง 2 ขนาดโรงเรียน สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรหาแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนด้านองค์ความรู้ให้กับตนเองให้แก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา เช่น จัดโครงการอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องต่างๆ หรือเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาของวัยรุ่นเพื่อเกิดทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนอันจะนำไปสู่ตัวนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์นอกเหนือจากการศึกษาใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในครั้งนี เช่น ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การแก้โจทย์ปัญหา การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

2. ควรทำการศึกษาหรือพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยคำนึงถึงความแตกต่างของขนาดโรงเรียน สังกัดโรงเรียน หรือต่างจังหวัด เพื่อตรวจสอบข้อค้นพบที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางเพื่อพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน สังกัดโรงเรียน หรือต่างจังหวัดมากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2548). ประมวลบทความหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

คณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์.

ทิศนา แคมมณี. (2541). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ยุพิน พิพิธกุล. (2530). การสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อเนก เตชะสุข. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อครูผู้สอนความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความวิตกกังวลในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์และ ความมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

Bloom. (1978). Human Characteristics and School Learning. New York: McGraw-Hill.

Hair, Anderson and Tatham. (2005). Multivariate Data Analysis. (8th ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Maddox. (1965). How to Study. London: The English Language Book Society.

Perkey and Smith. (1970). Effective Schools : A Review. The Elementary School Journal, 83(4), 427 – 452.

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ณิรดา เวชฌุลักษณ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอน 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอน 3) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 10 คน และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 90 คน ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 100 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม ผู้วิจัยร่างและนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบรูปแบบโดยการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ใช้หลักสูตร ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ จำนวน 4 คน เลือกแบบเจาะจง และกำหนดขนาดของกลุ่มนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โดยเปิดตารางของ เครจซี่เมอร์แกน จำนวน 73 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารูปแบบฯ โดยมีฉันทามติว่ารูปแบบมีความเหมาะสม และผลการประเมินโดยผู้ใช้ มีความเหมาะสมในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการ, หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู

¹ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อีเมล : Nirada_17@hotmail.com

A Learning Management Model of Graduate Diploma Program in Teaching Profession of the Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Nirada Wechayaluck¹

Abstract

The purposes of this research were to study the conditions of learning management of the graduate diploma program in teaching profession, construct a model of learning management, and evaluate the appropriateness of the model constructed for the graduate diploma program in teaching profession of the Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. The targets to study the conditions of the learning management were 100 people, namely ten lecturers teaching in the program and ninety students studying in the program in the academic 2017. The tools used in this research were a questionnaire. The model was drafted and examined to nine experts. The appropriateness of the model was evaluated by five members of the board of the program and four faculty administrators selected by purposive sampling and 73 students selected by Krecy Morgan's Table. The results indicated that the general conditions of the learning were at a high level. In addition, the appropriateness of the model was examined by the experts unanimously. Finally, the appropriateness of the model evaluated by the program users was at a high level.

Keywords : Learning management model, Graduate diploma program in teaching profession

¹ Graduate Diploma Program in Teaching Profession Faculty of Education. Pibulsongkram Rajabhat University. Phd. Assist. E-mail : Nirada_17@hotmail.com

1. ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดระบบและปัจจัยที่มีคุณภาพที่ดี เอื้อและเพียงพอต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย และตอบสนองต่อความต้องการทาง สังคมที่ต้องการคนที่มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการพัฒนาคนในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถในกลุ่มสาระต่างๆ รวมทั้งทางด้านอาชีพ ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีกลุ่มบุคคลที่เรียนรู้เฉพาะสาขา มีความรู้ ความสามารถ แต่ไม่สามารถเข้ามาเป็นครู หรือประกอบอาชีพครูได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านการกำหนดมาตรฐานของครูสภา ขาดความสามารถในด้านเทคนิคการสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการดูแลทำความเข้าใจผู้เรียน ทำให้ภาคการศึกษาขาดแคลนวิชาชีพครู จึงมีนโยบายจัดการศึกษาให้แก่บุคคลในกลุ่มนี้ เข้าเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู เปิดโอกาสให้ประกอบวิชาชีพและเป็นครูโดยสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนในสาขาต่างๆ ต่อไป

ความสำคัญของวิชาชีพครู นอกเหนือจากการมีคุณลักษณะและความรู้ตามมาตรฐานของครูสภาแล้ว ผู้เรียนวิชาชีพครูต้องตระหนักในอาชีพ เข้าใจความหมายของคำว่า “ครู” เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่ง คำว่า “ครู” มีความหมายลึกซึ้งกว้างขวาง ถ้าพิจารณาจากรากศัพท์ภาษาบาลีว่า “ครู” หรือภาษาสันสกฤตว่า “คุรุ” นั้น มีความหมายว่า “ผู้สั่งสอนศิษย์” หรือผู้ควรได้รับการเคารพ โดยยนต์ ชุ่มจิต (2546 : 29) ได้อธิบายคำว่า ครู ดังนี้ 1) ครู เป็นผู้นำทางศิษย์ไปสู่คุณธรรมชั้นสูง 2) ครู คือผู้อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ เป็นผู้มีความหนักแน่น ควรแก่การเคารพของลูกศิษย์ 3) ครู คือผู้ประกอบอาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่สอน มักใช้กับผู้สอนในระดับต่ำกว่าวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา

การผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นหน้าที่ประการสำคัญของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยได้จัดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองด้านการศึกษา เน้นการฝึกทักษะและส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในศาสตร์สาขาต่างๆ โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน แต่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ได้มีโอกาสเป็นบุคลากรครู เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความสามารถนั้นๆ สู่มุ่เรียนด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและมีการพัฒนากระบวนการผลิตบุคลากรครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 10 คน และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 90 คน ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 100 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในขั้นนี้มุ่งสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยในขั้นตอนนี้มุ่งประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยผู้ใช้หลักสูตร ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ประจำปีการศึกษา 2560 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยเลือกแบบเจาะจง อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ จำนวน 4 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43) จำนวน 73 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานของคณะครุศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดประชุมชี้แจงบุคลากรเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและยุทศาสตร์ของมหาวิทยาลัยด้านการผลิตครู จัดทำเอกสารประกอบการสอน มีเนื้อหาครอบคลุมตามหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรและประเมินผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ความรู้ ความสามารถ และความถนัดในวิชาที่สอนตรงตามหลักสูตร ให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดทำตารางสอน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดการเรียนรู้และกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติและฝึกประสบการณ์ตรง จัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และบันทึกการสอน การสนับสนุนให้ผู้สอนใช้สื่อและเทคโนโลยี สอนซ่อมเสริม ทำการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน การสังเกตเพื่อพัฒนาการสอน

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ หมายถึง การให้ผู้สอนรับผิดชอบในการนำผู้เรียนไปร่วมงานแข่งขันทางวิชาการที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมวิชาการให้ผู้เรียน การจัดนิทรรศการ ประกวดแข่งขันทางวิชาการ โครงการวิชาการเพื่อแสดงความสามารถทางทักษะวิชาการหรือเป็นสมาชิกในกิจกรรมชมรมต่างๆ จัดทำเอกสารกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเผยแพร่แก่ชุมชน สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ การประเมินและการนำผลการประเมินการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการไปใช้

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ โดยอบรมและส่งเสริมให้ผู้สอนสร้างและปรับปรุงพัฒนาแบบทดสอบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย การทวนสอบ วิเคราะห์แบบทดสอบและจัดทำแบบทดสอบมาตรฐาน การกำหนดระยะเวลาและชี้แจงผู้เรียนในการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจนโดยต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรกำหนด การจัดทำข้อมูลสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้เป็นหลักฐานและเป็นระบบถูกต้องตามระเบียบ

2. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอน หมายถึง โครงสร้างที่มีองค์ประกอบ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ และด้านการประเมินผลการเรียนรู้

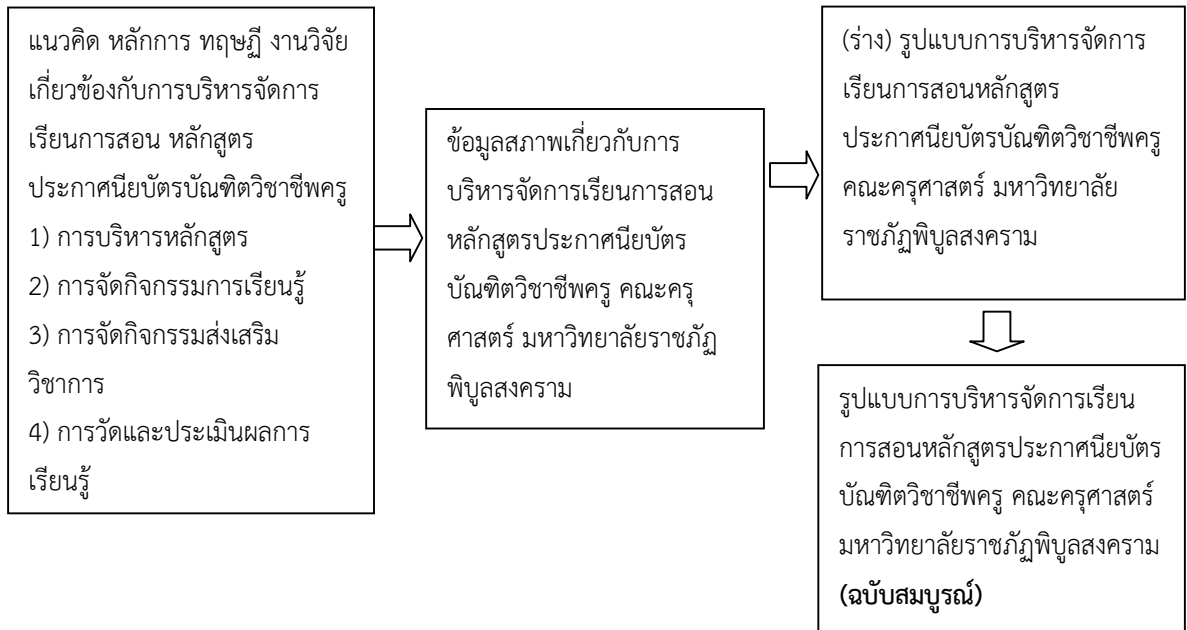
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดี รองคณบดี ประธานหลักสูตร และคณะกรรมการประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ประจำปีการศึกษา 2560

4. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีการศึกษา 2560

5. นักศึกษา หมายถึง ผู้เรียนหลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีการศึกษา 2560

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวข้อง และการบริหารจัดการเรียนการสอน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) การบริหารหลักสูตร (วิจัย วงษ์ใหญ่, 2550: 426) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545: 34) การจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ ปรียาพร วงอนุตรโรจน์ (2546 : 2) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2545: 9) และข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2559 โดยสรุปเป็นแนวคิดในการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังกรอบแนวคิด ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 10 คน และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 90 คน ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

2.2.4 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 5 คน

2.3 จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.6 – 1.00 ไว้ และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสำรวจผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ ถึงกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ส่งหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง จำนวน 100 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 100 ฉบับ และผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ จำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู โดยวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการบริหารฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการบริหารฯ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการบริหารฯ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการบริหารฯ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 แสดงว่า เรื่องนั้น มีสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ที่สามารถนำไปยกกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.1 การยกกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.1.1 นำผลการวิจัย การศึกษาข้อมูลสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มายกกร่างรูปแบบฯ โดยผู้วิจัย

เลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 มาเป็นองค์ประกอบย่อยของกระบวนการบริหาร ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1.2 นำร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ วิพากษ์ วิวิจารณ์ ให้ข้อเสนอแนะร่างรูปแบบฯ และผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบฯ ตามฉันทามติของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 การตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบ (ร่าง)รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 9 คน โดยสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้บริหารและ คณะกรรมการประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 2) เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 3) เป็นผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งหรือดำรงตำแหน่งทางการบริหาร

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

- 1) (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนฯ
- 2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม
- 3) แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนฯ
- 4) เครื่องมืออำนวยความสะดวก เทปบันทึกการสนทนา กล้องถ่ายรูปรูป

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จากนั้นส่งหนังสือขอความร่วมมือ โดยแนบโครงร่างงานวิจัยฉบับย่อ และประเด็นการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสนทนากลุ่มทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยได้แจ้งยืนยันการเข้าร่วมสนทนากลุ่มทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่ง

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนฯ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงประเด็นต่างๆ ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนฯ ให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสงคราม

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ประจำปีการศึกษา 2560 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสงคราม โดยเลือกแบบเจาะจง อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ จำนวน 4 คน และกำหนดขนาดของกลุ่มนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) จำนวน 73 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสงคราม ซึ่งข้อคำถามมาจากรูปแบบฯ ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสงครามถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสงคราม เพื่อขอเก็บข้อมูล

3.3.2 ส่งหนังสือนำคณะครุศาสตร์ ไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ เป้าหมายในการเก็บ จำนวน 82 ฉบับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ข้อความและจัดลำดับความถี่

7. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีรายละเอียดองค์ประกอบแต่ละด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยด้านการผลิตครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

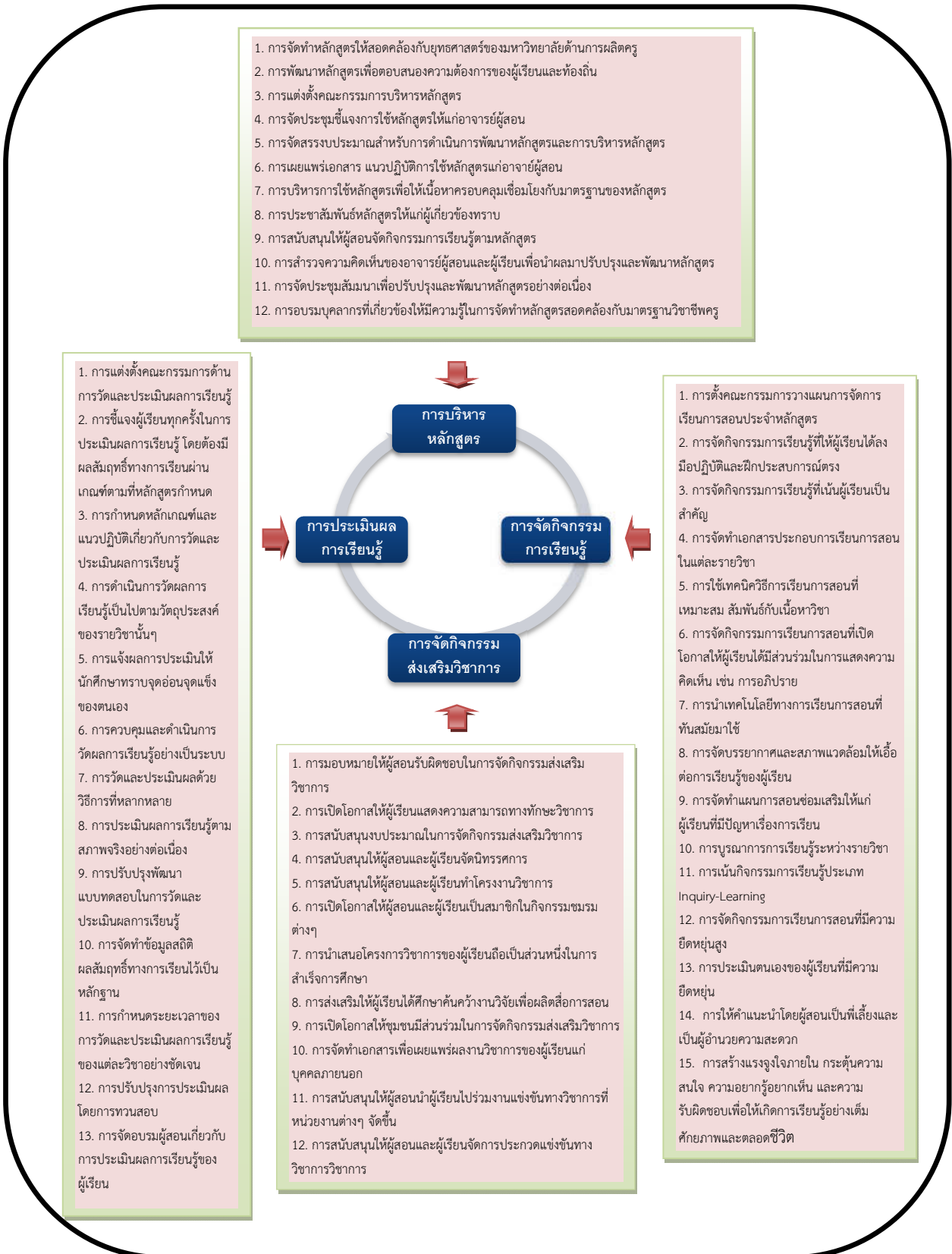
2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและฝึกประสบการณ์ตรง และการจัดผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดในวิชาที่สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาตรงตามหลักสูตร

3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมอบหมายให้ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนจัดการประกวดแข่งขันทางวิชาการ

4) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การชี้แจงผู้เรียนทุกครั้งในการประเมินผลการเรียนรู้โดยต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรกำหนด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดอบรมผู้สอนเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้วิจัยกร่างรูปแบบฯ และนำร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ปรากฏผลดังภาพที่ 2

1. การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยด้านการผลิตครู
2. การพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
4. การจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอน
5. การจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
6. การเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรแก่อาจารย์ผู้สอน
7. การบริหารการใช้หลักสูตรเพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมเชื่อมโยงกับมาตรฐานของหลักสูตร
8. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ
9. การสนับสนุนให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร
10. การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
11. การจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
12. การอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. การชี้แจงผู้เรียนทุกครั้งในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรกำหนด
3. การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
4. การดำเนินการวัดผลการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้นๆ
5. การแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษาทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง
6. การควบคุมและดำเนินการวัดผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
7. การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย
8. การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง
9. การปรับปรุงพัฒนาแบบทดสอบในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
10. การจัดทำข้อมูลสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้เป็นหลักฐาน
11. การกำหนดระยะเวลาของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของแต่ละวิชาอย่างชัดเจน
12. การปรับปรุงการประเมินผลโดยการทวนสอบ
13. การจัดอบรมผู้สอนเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

1. การมอบหมายให้ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ
2. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความสามารถทางทักษะวิชาการ
3. การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ
4. การสนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนจัดนิทรรศการ
5. การสนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนทำโครงการวิชาการ
6. การเปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนเป็นสมาชิกในกิจกรรมชมรมต่างๆ
7. การนำเสนอโครงการวิชาการของผู้เรียนถือเป็นส่วนหนึ่งในการสำเร็จการศึกษา
8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเพื่อผลิตสื่อการสอน
9. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ
10. การจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการของผู้เรียนแก่บุคคลภายนอก
11. การสนับสนุนให้ผู้สอนนำผู้เรียนไปร่วมงานแข่งขันทางวิชาการที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น
12. การสนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนจัดการประกวดแข่งขันทางวิชาการวิชาการ

1. การตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนประจำหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและฝึกประสบการณ์ตรง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา
5. การใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปราย
7. การนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้
8. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
9. การจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการเรียนรู้
10. การบูรณาการเรียนรู้อะหว่างรายวิชา
11. การเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ประเภท Inquiry-Learning
12. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นสูง
13. การประเมินตนเองของผู้เรียนที่มีความยืดหยุ่น
14. การให้คำแนะนำโดยผู้สอนเป็นที่เล็งและเป็นผู้อำนวยความสะดวก
15. การสร้างแรงจูงใจภายใน กระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและตลอดชีวิต

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าประเด็นที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยด้านการผลิตครู และการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ส่วนประเด็นที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุดคือการอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ประเด็นที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือการบูรณาการการเรียนรู้ระหว่างรายวิชา ส่วนประเด็นที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุดคือการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ประเด็นที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือการสนับสนุนให้ผู้สอนนำผู้เรียนไปร่วมงานแข่งขันทางวิชาการที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น ส่วนประเด็นที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุดคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเพื่อผลิตสื่อการสอน

3.4 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ประเด็นที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือการชี้แจงผู้เรียนทุกครั้งที่มีการประเมินผลการเรียนรู้โดยต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรกำหนด ส่วนประเด็นที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุดคือการจัดอบรมผู้สอนเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยประเด็นเรื่องการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยด้านการผลิตครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร และมีการประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกันสอดคล้องกับดิเรก เจริญชุนทด (2554: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอแก้วแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า แนวทางด้านการพัฒนาหลักสูตรต้องสร้างการรับรู้และเข้าใจและประชุมเพื่อรับทราบการดำเนินงาน รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำหลักสูตรและการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ และหลักสูตรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของครูสภา จึงมีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวนมากและผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ได้ปฏิบัติงานตอบสนองความต้องการขององค์กรเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลูกขวัญ อินทร์คล้าย. (2559: 311) ที่ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ที่พบว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก แสดงว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมี คุณภาพในระดับดี เป็นไปตามหลักของการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การสนับสนุนให้ผู้สอนและผู้เรียนจัดการประกวดแข่งขันทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู เป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาจำกัด ผู้เรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนในเวลาราชการ และเรียนในช่วงวันหยุดราชการ ทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขันได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นผู้สอนอาจจะมีการบูรณาการระหว่างรายวิชาหรือใช้เทคนิควิธีการที่เน้นวิชาการ เช่น การใช้วิจัยเป็นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิจิตรา ทีสุโกะ (2556:145) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ที่พบว่า ผู้สอนเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานครอบคลุมตามมาตรฐานคุณครูสภาและเชื่อมโยงกับสาระรายวิชา

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและมีฉันทามติว่าเป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสามารถเฉพาะด้าน เชื่อมโยงกับมาตรฐานของครูสภา ดังนั้นการบริหารจัดการเรียนการสอนจึงต้องสร้างความเข้าใจให้แก่อาจารย์ผู้สอน และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การจัดการกิจกรรมเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถวัดได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ และการประเมินค่า ได้สาระตามเนื้อหาอย่างครบถ้วน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับผลวิจัยของวาริรัตน์ แก้วอุไร และคณะ (2554: บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาวิชาชีพครู กลุ่มมหาวิทยาลัยภาคเหนือ การจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้เกิดการเรียนรู้โดยเป็นกระบวนการที่เกิดจากผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองในสภาพแวดล้อมของการมีตัวแบบที่ดีการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการที่หลากหลายและรอบด้าน เปิดโอกาสการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น สื่อการสอน การประเมินเนื้อหาและวิธีการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเอาใจใส่ผู้เรียนรายบุคคล การจัดการกิจกรรมให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและการประเมินตนเอง เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การประเมินโดยใช้วิธีการที่หลากหลายและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้อง พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 28 ประเด็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มุ่งพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ อินวันนา (2552 : 130-131) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 ที่พบว่าบทบาทในการบริหารที่อยู่ระดับมาก คือการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรและการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของหลักสูตรยึดความสำคัญของ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ที่ให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาสาระการบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างต่อเนื่อง โดยจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษายึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของเอกชัย เนาวนิช. (2555). ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะ สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการก่อนการเรียนการสอน 2) การจัดกระบวนการเรียนการสอน 3) การประเมินผลการเรียนการสอน และเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมาก

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเด็นเรื่องการจัดอบรมผู้สอนเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรมีการกำหนดรายละเอียดเนื้อหาวิชา ให้เป็นไปตามมาตรฐานความรู้ที่คุรุสภา และมีการจัดผู้สอนที่มีคุณสมบัติตามที่คุรุสภากำหนด ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และสามารถใช้เทคนิควิธีการเรียนที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ไปใช้ ควรประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่อาจารย์ผู้สอน และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การจัดการกิจกรรมเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถวัดได้ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ และการประเมินค่าให้ได้สาระตามเนื้อหาอย่างครบถ้วน

1.2 การนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ควรให้ความสำคัญในการกำหนดรายละเอียดเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามมาตรฐานความรู้ของคุรุสภา และจัดผู้สอนที่มีประสบการณ์ และคุณสมบัติตามที่คุรุสภากำหนด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและแนวทางการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยและมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา เพื่อจะได้นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตร

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **การประเมินจากสภาพจริง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- ดิเรก เจริญนท. (กันยายน – ธันวาคม, 2554). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเก้าเลี้ยว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. **วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์**, 6 (17) 85.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงอนุตรโรจน์. (2546). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2559). **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ว่าด้วยการจัด
การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2559**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,
พิษณุโลก.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ลูกขวัญ อินทร์คล้าย. (2559). **แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร และอมรรัตน์ วัฒนาร. (กันยายน – ธันวาคม, 2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาชีพครู กลุ่มมหาวิทยาลัยภาคเหนือ.
วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 6 (17),13.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (มกราคม – มีนาคม, 2550). ระบบการประเมินการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ด้วยตนเอง.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 30(1), 36 – 50.
- สมศักดิ์ สันธูระเวชญ์. (2545). **การสอนซ่อมเสริม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ: พรึกทวานกราฟฟิค.

ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

เตรียมใจ ศรีคำมา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนและเพื่อสร้างสมการจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 350 คนได้มาโดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างสัดส่วนของ Taro Yamane และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยศึกษาจากตัวแปรต้น 8 ตัวแปร ได้แก่ รายได้ ผลตอบแทน การเพิ่มวุฒิการศึกษา ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ความต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่ม ค่านิยมการเรียนต่อ อิทธิพลจากบุคคลและสื่อและความต้องการมีชื่อเสียง รวม 18 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue) และเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade) สมการจำแนกกลุ่มที่ได้สามารถจำแนกกลุ่มของครูผู้สอนทั้ง 2 กลุ่มได้ถูกต้องถึงร้อยละ 83.15 โดยกลุ่มครูผู้สอนที่เลือกไม่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สมการสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 90.1 และกลุ่มครูผู้สอนที่เลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สมการสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 9.9

2. สมการจำแนกกลุ่มของครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานสามารถแสดงได้ตามลำดับ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y \text{ โดยรวม} = -11.636 + 1.658Z(\text{Continue}) + 1.293Z(\text{Upgrade})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y \text{ โดยรวม} = .684(\text{Continue}) + .617Z(\text{Upgrade})$$

คำสำคัญ : ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจ, ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท, ครูผู้สอน

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อีเมล : jai25572014@gmail.com

Discriminant Factors Affecting the Decision Making for Studying in Master Degree level of Teachers under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

Tiemjai Sithamma¹

Abstract

The objectives of this research were to analyze the discriminant factors affecting the decision making for studying in Master Degree of teachers and to formulate the equation to discriminate the decision making for studying in Master Degree of teachers under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The sample group was 350 teachers under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 selected by using Taro Yamane sample size formula and the districts were selected by the simple random sampling. The research instrument was a 18 items questionnaire with 5 rating scale by studying from 8 factors consisted of income, allowance, promotion, career path, the need to gain more knowledge and experience, further study value, influence from people and media and the need for the reputation. The reliability of the questionnaire was 0.95. The statistics for analyzing data was descriptive statistic by using mean, percentage and standard deviation and the analytical statistic by using the discriminant analysis. The results were found that;

1. 2 variables of factors affecting the decision making for studying in Master Degree of teachers under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 consisted of the further study value (Continue) and the promotion (Upgrade). These variables could discriminate two groups of teachers correctly at 83.15 percent. The group of teachers who do not choose to further study in Master Degree, the equation could discriminate correctly at 90.1 percent and the group of teachers who choose to further study in Master Degree, the equation could discriminate correctly at 9.9 percent.

2. The discriminant equation of the group of teachers who choose to further study in Master Degree were presented in raw score and standard score forms as follows:

The predicting equation in raw score

$$Y Z (\text{overall}) = -11.636 + 1.658Z(\text{Continue}) + 1.293Z(\text{Upgrade})$$

The predicting equation in standard score

$$Zy (\text{overall}) = .684Z(\text{Continue}) + .617Z(\text{Upgrade})$$

Keyword : Discriminant Factors Affecting the Decision Making, Studying in Master Degree level, teachers

¹ Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University E-mail. : jai25572014@gmail.com

1. บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูงเป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน ในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ มีการขยายตัวและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่หน่วยงานเหล่านั้นจะเลือกคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้าไปร่วมงานภายในองค์กร เพื่อให้เป็นแรงขับเคลื่อนและผลักดันให้หน่วยงานหรือองค์กรเจริญเติบโตและดำรงอยู่ได้ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้น การพัฒนาประเทศและการพัฒนาคนในสังคมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันและต้องมีการพัฒนาควบคู่กันไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังจะเห็นได้ว่ากระบวนการศึกษาที่จัดให้กับเยาวชนตั้งแต่ก่อนวัยเรียนไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัยนั้นมีความมุ่งหมายสำคัญๆ อยู่ 2 ประการคือ การพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ด้านต่างๆ ที่จะช่วยให้ดำเนินชีวิตในฐานะพลเมืองดีและช่วยให้มีโอกาสเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสร้างคนให้มีคุณค่าเป็นที่พึงของสังคมโดยการพัฒนาทักษะทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขช่วยเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสังคมและยกระดับมาตรฐานชีวิตของประชาชนในสังคมให้สูงขึ้นและเพื่อให้กระบวนการศึกษามีพลังอำนาจในการพัฒนาชาติจึงควรมีการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางและมีความหลากหลายในรูปแบบเนื้อหาและวิธีการเพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถใช้โอกาสที่มีอยู่เลือกเรียนตามความถนัดความสามารถความต้องการและความสนใจเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเหมาะสม(คมเพชรฉัตรศุกกุล, 2546 : 16)

ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 15) ที่กำหนดว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนา ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง” ดังนั้น ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาทั้งการฝึกอบรมระยะสั้นและการศึกษาต่อระดับปริญญาโทหรือเอกในระยะยาวเพื่อการพัฒนาตนเองจะได้นำวิชาความรู้มาถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ต่อไปอย่างไรก็ดี “ครู” ถือเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการศึกษา ที่ต้องมีความไม่เรียน ใฝ่รู้ตลอดชีวิต การศึกษาในระดับปริญญาชั้นสูงทั้งในระดับปริญญาโทและเอกการศึกษาในระดับสูงนี้จะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ดีขึ้นรวมทั้งมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัย ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนหรือการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของไทยในอนาคต

สอดคล้องกับชินินทร์ เลิศประภากรณ์ (2553 : 1) ที่ได้กล่าวว่าปัจจุบันมีการแข่งขันสูงมาก อันเนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวทั้งที่เกิดจากปัญหาภายในประเทศและต่างประเทศ ผลกระทบดังกล่าวมิได้ส่งผลแต่เฉพาะการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อการแข่งขันตลาดแรงงานในระดับที่สูงมากขึ้นด้วย จากเดิมบัณฑิตที่จบใหม่ในระดับชั้นปริญญาตรี ล้วนเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน แต่ในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาคการศึกษาและภาคธุรกิจต่างๆ เน้นบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองการทำงานเฉพาะด้านซึ่งเน้นความชำนาญและมีความรู้ในแขนงวิชานั้นมากเป็นพิเศษและนอกจากนั้นยังเป็นอีกเหตุผลหนึ่งซึ่งทำให้บุคลากรในองค์กรนั้นๆ หันมาสนใจศึกษาต่อเพิ่มเติมในระดับชั้นปริญญาโท เพื่อเพิ่มช่องทางโอกาสทางด้านการทำงานในสายอาชีพนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของก้องเกียรติ โอภาสวงการ (2534 : 105-107) ที่ได้กล่าวว่า “การศึกษาระดับปริญญาโทจะช่วยให้คนเราสามารถดึงโอกาสหรือความสามารถส่วนลึกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ช่วยพัฒนาความคิดของคนเราให้กว้างขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาคณะบุคคลภายนอก การที่บุคคลนั้นได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาโทจะช่วยให้มี

โอกาสประสบความสำเร็จได้มากขึ้น” ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงสุดที่สุด คือ ระดับอุดมศึกษา จนมีคำกล่าวที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมคนที่มีปริญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี

จึงทำให้การศึกษาระดับมหาบัณฑิตได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปอย่างมากไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือพนักงานองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเนื่องจากต่างก็ตระหนักว่าการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นย่อมจะเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นเกียรติประวัติต่อตนเองและองค์กรหรือหน่วยงานอีกทั้งตัวองค์กรต่างๆ ก็ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น(อโนทัย พึ่งทองหล่อ, 2543 : 1)ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ค่านิยมในปริญญาการได้รับปริญญาชั้นสูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน ลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียว คนที่มีปริญญาสูงเท่านั้นที่จะสามารถเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูงๆ บางตำแหน่งได้ (วิชัย ต้นศิริ, 2550 :1) นอกจากนี้บางคนยังเห็นว่าการศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นแพชชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบันเป็นเรื่องของนักศึกษาที่พยายามจะพัฒนาตัวเองเพราะปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจดีขึ้นทำให้การแข่งขันค่อนข้างสูง การได้พัฒนาตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ ซึ่งการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษานั้นแต่ละคนอาจมีเหตุผลในการตัดสินใจมีแรงจูงใจแตกต่างกันไป เช่น ต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น เพื่อนำไปพัฒนางานในหน้าที่ให้เจริญก้าวหน้า ต้องการเพิ่มวุฒิทางการศึกษา เพื่อนำไปประกอบการแสวงหาความก้าวหน้าและความมั่นคงในชีวิต บางคนอาจมีความมุ่งหวังเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชื่อเสียงเกียรติยศ นอกจากนี้ เหตุผลในการศึกษาต่อของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะและโอกาส ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวหันเหเข้าหาผลทางเศรษฐกิจ เช่น เรียนในสาขาวิชาที่ทำงานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนักและที่สำคัญต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรักและชอบที่จะทำด้วย บางครั้งการเลือกเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา มักขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ปกครอง เนื่องจากมีความเห็นว่าการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษานั้นจะทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้งานดีๆ ทำ มีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคน เป็นที่เชิดหน้าชูตาของวงศ์ตระกูล ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีก็จะพยายามส่งบุตรหลานให้ได้เรียนจนถึงระดับสูงสุด อาจเรียนจนถึงระดับปริญญาเอก เท่าที่สถิติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้สอดคล้องกับขุนทองอินทร์ไทย (2519 : 76 - 78) ที่ได้ให้แนวคิดว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้มีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อกันมากขึ้นเนื่องจากระบบการศึกษาระดับต้นๆได้ขยายตัวมากขึ้นโดยเฉพาะการขยายการศึกษาในระดับปริญญาตรีและในปัจจุบันนี้ มีอาจารย์ที่จบการศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจากต่างประเทศจำนวนมากทำให้สามารถเปิดสอนในระดับปริญญาโทได้กว้างขวางยิ่งขึ้น สอดคล้องกับรังสรรค์แสงสุข (2544 : 16) ที่ได้ศึกษาเหตุจูงใจให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเข้ามาเรียนนั้นเหตุจูงใจด้านการประกอบอาชีพเป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดเพราะจะมีผลต่อการเพิ่มศักยภาพในการทำงานทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้วฉะนั้นการศึกษาต่อระดับปริญญาโทจึงมีผลต่อการเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (2561 : 7-8, 39) เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาสู่การปฏิบัติจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติให้มีคุณภาพเพียงพอที่จะนำพาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ราชการตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องเข้าใจอำนาจหน้าที่ บริบทต่างๆ ทั้งภายในภายนอกองค์กร แล้วนำมาวิเคราะห์สภาพองค์กร เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อยหรือสิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาขององค์กรและแนวทางการดำเนินงานให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างเป็น

รูปธรรม เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและประชาชนผู้รับบริการได้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ทั้งในมิติความมั่นคงเศรษฐกิจ สังคมและมีธรรมาภิบาลการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 จุดเน้นที่ 2 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ตรงตามความต้องการของบุคคลและสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาวิธีจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะกระบวนการคิด รวมทั้งการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 และปัจจัยใดบ้างที่สามารถจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของครูผู้สอนได้โดยกระบวนการในการศึกษาจะใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) เนื่องจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มเป็นการคัดเลือกตัวแปรกลุ่มหนึ่งหรือตัวแปรชุดหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยจะชี้ให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระใดบ้าง (สำราญ มีแจ้ง, 2543 : 160-161) โดยคุณสมบัติพิเศษของการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มนั้น จะสามารถบอกถึงประสิทธิภาพในการจำแนกตัวแปรเป็นลักษณะกลุ่มว่าตัวแปรใดจำแนกได้แม่นยำน้อยกว่ากัน คือ ระบุความเป็นสมาชิกของแต่ละกลุ่มได้ถูกต้อง ผลการวิจัยจะทำให้ได้สมการจำแนกที่สามารถแบ่งบุคคลหรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มได้อย่างถูกต้องซึ่งผลของการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบุคคลในสังกัดและผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพิ่มศักยภาพและคุณภาพหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้หลากหลาย ตรงตามความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนเองก็สามารถนำปัจจัยจำแนกที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้ในอนาคตให้สอดคล้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. เพื่อสร้างสมการจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2560จำนวน 2,029 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจำแนก ประกอบด้วยรายได้ผลตอบแทนการเพิ่มวุฒิการศึกษาความก้าวหน้าในอาชีพการงานความต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์ค่านิยมการเรียนต่ออิทธิพลจากบุคคลและสื่อความต้องการมีชื่อเสียง
2. ตัวแปรตาม การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งเป็นการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโทและการตัดสินใจเลือกไม่ศึกษาต่อระดับปริญญาโท

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่มีวุฒิการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรีที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

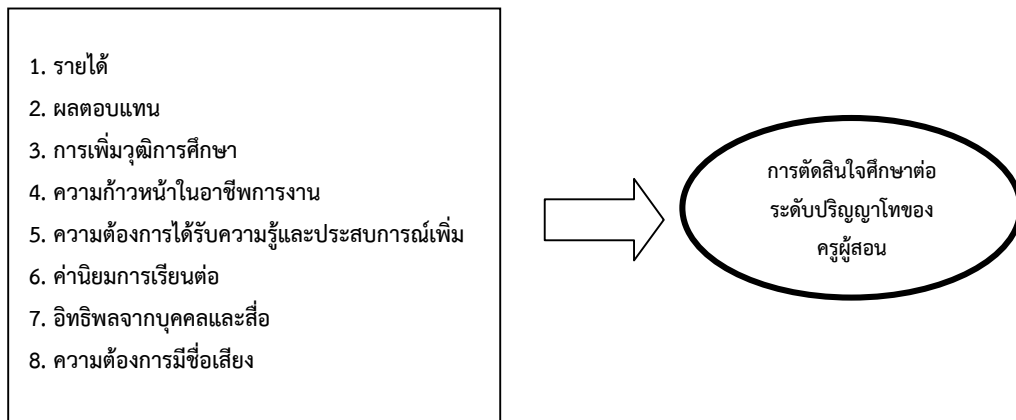
การศึกษาต่อระดับปริญญาโท หมายถึง การศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีแต่ยังไม่ถึงปริญญาเอก

การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจ หมายถึง กลุ่มตัวแปรที่สามารถบ่งบอกถึงการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ประกอบด้วย ตัวแปรต่างๆ ดังนี้ รายได้ผลตอบแทนการเพิ่มวุฒิการศึกษาความก้าวหน้าในอาชีพการงานความต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์ค่านิยมการเรียนต่ออิทธิพลจากบุคคลและสื่อความต้องการมีชื่อเสียง

5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอน โดยผู้วิจัยได้แยกปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทออกเป็น 8 ตัวแปร ได้แก่ รายได้ผลตอบแทน การเพิ่มวุฒิการศึกษา ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ความต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่ม ค่านิยมการเรียนต่อ อิทธิพลจากบุคคลและสื่อ ความต้องการมีชื่อเสียง โดยสรุปงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทนั้น มีอยู่มากมายซึ่งอ้างอิงทฤษฎีที่แตกต่างกัน เช่น ทฤษฎีทุนมนุษย์ ทฤษฎีการตัดสินใจ ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีความคาดหวัง เป็นต้น ซึ่งบนความแตกต่างนี้ย่อมนำมาซึ่งความแตกต่างของขอบเขตของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากรและวิธีวิจัยซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยในอดีต ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ 3 ตอน 18 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราวารสารสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อเพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
3. นำเครื่องมือจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอน
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในด้านภาษาและเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)
6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของครูผู้สอนที่แก้ไขปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความเป็นไปได้ของคำตอบ

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คนเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 126) ได้ค่าความเชื่อมั่น .95

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษา ได้แก่สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษา ได้แก่สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือการหาความเที่ยงตรงของแบบวัดปัจจัยด้านต่างๆ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยด้านต่างๆ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมและวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าสถิติที่ใช้ในการจำแนก Box' M test และการหาค่า วิลค์แลมบ์ดา (Wilks' Lambda) เพื่อจำแนกและเพื่อสร้างสมการจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือส่งแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้ครูผู้สอนผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วจึงนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

7. ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมดมีจำนวน 350 คน คือ ครูผู้สอนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 แยกเป็นเพศชาย 83 คน เพศหญิง 267 คน อยู่ในช่วงอายุ 26 – 30 ปี มากที่สุดจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และอยู่ในช่วงอายุ 31 - 45 ปี น้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6 -15 ปี มากที่สุดจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 16 – 20 ปี น้อยที่สุดจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6

การวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษา 8 ตัวแปร

ตัวแปร	Income	Salary	Upgrade	Progress	Knowledge	Continue	Incidence	Celebrity
Income	1							
Salary	.092	1						
Upgrade	.248**	.202**	1					
Progress	.020	.633**	.191**	1				
Knowledge	.273**	.404**	.583**	.343**	1			
Continue	.144**	.233**	.402**	.445**	.455**	1		
Incidence	.392**	.332**	.319**	.334**	.373**	.325**	1	
Celebrity	.245**	.269**	.409**	.437**	.341**	.466**	.443**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางพบว่า ผลการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรเกือบทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .5 และ .01 โดยค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด มีค่าตั้งแต่ .020 ถึง .633 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวแปรทุกตัวแปรพบว่า มีค่าไม่เกิน 0.60 มีเพียงตัวแปร Progress และ Salary ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .633 แต่ค่าไม่สูงเกินขอบเขตที่ยอมรับได้สามารถนำตัวแปรมาวิเคราะห์จำแนกเพื่อเข้าสู่สมการ ซึ่งกล่าวได้ว่าปัจจัยจำแนกทั้งหมดไม่เกิดปัญหาพหุสัมพันธ์ (Multicollinearity) สามารถนำไปใช้เป็นปัจจัยในการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ทั้งหมด 8 ตัวแปร

การทดสอบความเป็นเอกภาพของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วม (Variance - Covariance Matrix) โดยใช้สถิติ Box's M test เป็นสถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแปรปรวน ความแปรปรวนของตัวแปรอิสระทุกกลุ่ม ถ้ามีความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มย่อยไม่แตกต่างกัน (sig. มากกว่า .05) จึงจะนำเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่มได้

ตารางที่ 2 การทดสอบความเป็นเอกภาพของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมตามข้อตกลงเบื้องต้นของปัจจัยจำแนกการตัดสินใจต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

N	Box's M	F	df1	df2	sig
350	7.138	2.361	3	1055405.2	0.069

จากตารางพบว่า ผลความเป็นเอกภาพของเมตริกซ์ความแปรปรวน ความแปรปรวนร่วมโดยใช้ Box's M ได้ค่าเท่ากับ 7.138 และค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .069 ซึ่งมากกว่า .05 นั่นคือเป็นไปตามเงื่อนไขของการจำแนกกลุ่มสามารถนำไปใช้เป็นปัจจัยในการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มของครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตารางที่ 3 ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเรียงตามลำดับชั้น
 ที่นำมาวิเคราะห์

ชั้นที่	ตัวแปร	ค่า Wilks' Lamda
1	การเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade)	.715*
2	ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue)	.631*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า มีตัวแปรทั้งหมด 2 ตัวแปรที่ร่วมกันจำแนกกลุ่มครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยในชั้นที่ 1 การเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์จำแนกประเภทและขั้นสุดท้ายตัวแปร ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue) เป็นตัวแปรสุดท้ายที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาวิเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 ตัวแปรที่ร่วมกันจำแนก ครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนก เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของแต่ละตัวแปรตามน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อ
 ในระดับปริญญาโทในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
 ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร
ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue)	.684
การเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade)	.617
ค่า Group Centroid ไม่ศึกษาต่อ	-1.163
ค่า Group Centroid ศึกษาต่อ	.540

จากตารางพบว่า ตัวแปรจำแนกที่สามารถแยกทั้ง 2 กลุ่มออกจากกลุ่มได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกประเภทสูงสุดคือ ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue) ซึ่งมีน้ำหนักการจำแนกเป็น .684 ส่วนตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักน้อยที่สุด คือ การเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade) ซึ่งมีน้ำหนักการจำแนกเป็น .617 ซึ่งสามารถจำแนกประเภทในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

ซึ่งสามารถจำแนกประเภทในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้
 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
 Zy โดยรวม = $.684(Continue) + .617Z(Upgrade)$

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อ
 ในระดับปริญญาโทในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในรูปคะแนนดิบ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร
ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue)	1.658
การเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade)	1.293
ค่าคงที่ (Constant)	-11.636

จากตารางพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร ค่านิยมการเรียนต่อ (Continue) มีค่าน้ำหนักของตัวแปรมากที่สุด คือ 1.658 และสุดท้าย คือ การเพิ่มวุฒิการศึกษา (Upgrade) มีค่าน้ำหนักของตัวแปรเป็น 1.293 โดยวิธีการวิเคราะห์ จำแนก (Discriminant Analysis) นั้นจะไม่พิจารณาถึงทิศทาง (ค่าลบ) ของสัมประสิทธิ์ตัวแปรแต่จะพิจารณาค่า น้ำหนักที่อยู่ในค่าสัมบูรณ์ (Absolute) ของปัจจัยที่เป็นบวกเสมอเป็นสำคัญและสมการจำแนกมีค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ -11.636

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y \text{ โดยรวม} = -11.636 + 1.658Z (\text{Continue}) + 1.293Z (\text{Upgrade})$$

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ได้ทำให้สมการมีอำนาจจำแนกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า Chi - square (χ^2) เท่ากับ 169.882 ค่า Eigen value (λ) มีค่าน้อยกว่า 1 คือ .632 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกัน ภายในกลุ่ม ส่วนค่า Canonical Correlation (R_c) มีค่า .622 แสดงให้เห็นว่า สมการดังกล่าวมีอำนาจในการ จำแนกกลุ่มได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับค่า Wilks' Lambda (Λ) ซึ่งมีค่า .613 ดังนั้นสมการจำแนกประเภทที่ได้สามารถ นำไปคาดคะเนความเป็นสมาชิกของกลุ่มได้ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสถิติที่ใช้ประเมินสมการจำแนกประเภทของกลุ่มครูผู้สอนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับ
 ปริญญาโทในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สมการจำแนกกลุ่ม	λ	R_c	Λ	χ^2	df	Sig.
1	.632	.622	.613	169.882	2	0.05*

* มีนัยสำคัญ .05

จากตารางสถิติที่ใช้ประเมินสมการจำแนกประเภทของกลุ่ม มีค่าสหสัมพันธ์คาร์โนนคอลล เท่ากับ 0.622 และค่าวิลค์ แลมป์ดา เท่ากับ 0.613 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า สมการที่ได้มีอำนาจจำแนก กลุ่มได้

**ตารางที่ 7 ผลการจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**

Classification Results^a

การศึกษาต่อ		ไม่ศึกษาต่อ	ศึกษาต่อ	รวม
Original	Count	ไม่ศึกษาต่อ 100	ศึกษาต่อ 11	111
		ศึกษาต่อ 57	182	239
%		ไม่ศึกษาต่อ 90.1	9.9	100.0
		ศึกษาต่อ 23.8	76.2	100.0

จากตารางเมื่อนำสมการนี้ไปใช้คาดประมาณการเป็นสมาชิกของกลุ่ม จำนวน 350 คน สมการจำแนกกลุ่มสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง 282คน พยากรณ์ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 83.15 พยากรณ์ผิดพลาด 67 คน พยากรณ์ผิดพลาดคิดเป็นร้อยละ 16.85

8. สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มี 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านค่านิยมและปัจจัยด้านการเพิ่มวุฒิการศึกษาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสุทิน นพเกต (2534 : 5) ได้ให้ทัศนะในกรณีที่มีผู้ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทกันมากเกินความคาดหมาย จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันว่า การศึกษาต่อระดับปริญญาเป็นแพชชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบันว่า เป็นเรื่องของนักศึกษาที่พยายามพัฒนาตนเองเพราะปัจจุบันสถานะเศรษฐกิจดีขึ้น ทำให้การแข่งขันกันค่อนข้างสูง การได้พัฒนาตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถทำให้ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ สอดคล้องกับพจน์ สะเพียรชัย (2546 : 8) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา นั้นมันจะมีแนวโน้มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากค่านิยมในปริญญา ความต้องการของผู้เรียนและการที่มีหรือไม่มีงานทำ จากการพิจารณาการศึกษาที่ผ่านมา สิ่งให้เห็นชัดอย่างหนึ่ง คือ การได้รับการยอมรับให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับปัจจัยอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ค่านิยมของผู้ตัดสินใจแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการศึกษา ค่านิยมจะหมายถึงสิ่งที่คนแต่ละคนคิดว่าควรจะเป็นไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ก็ตามและมักจะเป็นสิ่งที่บุคคลในกลุ่มมีความเห็นเหมือนกัน ค่านิยมเกิดจากความกระบวนกรเรียนรู้ทางสังคม ทำให้ประสบการณ์ของแต่ละคนผิดแผกแตกต่างกันไป ค่านิยมมีความหลายหลายแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทำให้การตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างของแต่ละคนแตกต่างออกไปด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าค่านิยมของแต่ละคนจะแตกต่างกัน ในสังคมหนึ่งๆ มักมีค่านิยมที่คล้ายคลึงกันค่านิยมเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานได้ โดยผ่านกระบวนการสะสมทางสังคมเป็นจริยธรรมที่จะมีอิทธิพลในการตัดสินใจ ค่านิยมเปลี่ยนแปลงได้ ถึงแม้ว่าบุคคลจะมีค่านิยมที่มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงง่ายและสะท้อนเป็นบุคลิกภาพของแต่ละคนก็ตาม แต่ค่านิยมก็ยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ค่านิยมจะกำหนดเงื่อนไข บทบาท หน้าที่ ความคาดหวังต่อตำแหน่ง สถานภาพของแต่ละคนค่านิยมวัดมาตรฐานตัวเอง บุคคลมักจะใช้ค่านิยมของตนเป็นมาตรฐานวัดสิ่งต่างๆ ดังนั้น

ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ ทั้งในการตระหนักถึงปัญหาการวิเคราะห์ปัญหาการแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจทางเลือก ซึ่งมักเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับค่านิยมของตน นอกจากนี้ในการนำทางเลือกไปปฏิบัติก็ต้องเป็นไปตามมาตรฐานของค่านิยมที่ผู้บริหารได้กำหนดไว้แล้วด้วยสอดคล้องกับ Oppenheim (1979 : 63) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยด้านค่านิยม(Value) ซึ่งปัจจัยค่านิยมจะมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีตัวเลือกหลายตัวตัวเลือกที่หนึ่งอาจมีผลทำให้ค่านิยมพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในด้านที่ดีขึ้นในขณะที่ตัวเลือกที่สองสามารถสร้างค่านิยมใหม่ที่เหมาะสมกับความต้องการได้อย่างไรก็ตามจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบุคคลนั้นซึ่งสอดคล้องกับพัชรา ทิพย์ทัศน์ (2551 : 9) ที่ได้ให้ความหมายของค่านิยมทางสังคมไว้ว่า เป็นสิ่งที่มีในตัวบุคคลแต่ละคนและมีอิทธิพลต่อสิ่งที่คิดและสิ่งที่ทำ ค่านิยมเป็นสิ่งที่กำหนดให้มีการพัฒนาการไปสู่สิ่งใหม่ๆ เป็นสิ่งบ่งชี้ความต้องการ คนทุกคนหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะมีค่านิยมประจำกลุ่มซึ่งมีแตกต่างกันไปความแตกต่างกันของค่านิยมเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมแต่ละบุคคล สอดคล้องกับเบญจรัตน์ ทองอู่ (<https://sites.google.com/site/kaniyominworking/kha-niyam-keiyw-kab-xachiph-laea-karthangan.2561>) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ซึ่งมักเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับการบอกเล่าจากบุคคลหรือพบในสื่อต่างๆ ทำให้เกิดความคิดว่าทำอย่างนั้นดี ทำอย่างนี้ถูกหากมีคนอื่นๆในสังคมคิดตรงกันก็จะทำให้เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีจริงถูกต้องจริง กลายเป็นค่านิยมที่นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามความเชื่อเช่น อาชีพแพทย์ เป็นอาชีพที่มีเกียรติเป็นที่ยอมรับของสังคมและรายได้ดี ผู้ปกครองมักจะสนับสนุนส่งเสริมบุตรหลานของตนเรียนแพทย์ เพราะมองเห็นถึงอนาคตที่ดี ทั้งๆที่ความจริงบุตรหลานของตนอาจไม่มีความรู้ความสามารถพอในวิชาชีพนี้อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงและสวัสดิการดี ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีค่านิยมเช่นนี้และสนับสนุนให้บุตรหลานของตนพยายามสอบคัดเลือกเข้ารับราชการ โดยที่บุตรหลานมีความสามารถที่จะประกอบอาชีพประเภทอื่นมากกว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพของคนโบราณต้องทำงานหนัก รายได้ต่ำ เหมาะสำหรับคนที่มีความรู้น้อย ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกษตรกรจึงนิยมให้บุตรหลานศึกษาต่อในสาขาอาชีพอื่นๆหรือเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ แทนการทำไร่ ทำนา ทำสวน ซึ่งอาจเป็นการจำกัดความรู้ความสามารถของบุตรหลานของตนเองและบางครั้งเป็นการผลักดันให้บุตรหลานไปใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย ทำให้ฟังเพื่องไม่รู้จักความพอดีแทนที่จะศึกษาเล่าเรียนด้านการเกษตรแล้วนำเทคโนโลยีใหม่ๆ กลับไปดำเนินธุรกิจในพื้นที่การเกษตรของตนเองซึ่งก็มีโอกาสที่จะสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดีจะเห็นได้ว่าค่านิยมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพของเราเป็นอย่างมากเพราะมีส่วนทำให้การดำรงชีวิตของเราแปรเปลี่ยนไปได้ ถึงแม้ว่าเราจะเลือกประกอบอาชีพแล้วในการทำงานยังมีค่านิยมต่างๆ เกิดขึ้นอีกและทำให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองค่านิยมที่ตนเองต้องการและปัจจัยด้านการต้องการเพิ่มวุฒิเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยศึกษาพบว่า ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05ซึ่งอาจเนื่องมาจากครูผู้สอนเชื่อว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สามารถนำมาเพิ่มวุฒิการศึกษา เพิ่มคุณวุฒิได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งยังส่งผลให้สามารถเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่ได้ปฏิบัติอยู่ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับอภิชัย พันธเสน (2544 : 11) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและรายได้ อีกทั้งเพิ่มพูนทุนมนุษย์ให้สูงขึ้น สำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษาก็จะเป็นหนทางในการเพิ่มรายได้ให้ตนเอง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเป็นลงทุนร่วมกันระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับตัวนักเรียน และเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2525 : 11) กล่าวว่า การตัดสินใจในการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้ สภาพฐานทางการเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันทุนทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษามากหรือน้อยกว่ากัน คุณภาพของการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ภูมิฐานะของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคและความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยทั้ง5 ประการดังกล่าวเป็นผลทำให้บุคคลมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ (2552 : 53) ได้กล่าวถึงความต้องการ

ทางการศึกษาของปัจเจกชน โดยพิจารณาว่าการศึกษาก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพของคนในประเทศซึ่งควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพราะก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งกำลังคนและนำความเจริญมาสู่ประเทศในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้พบว่าปัจจัยด้านค่านิยมการเรียนต่อการเพิ่มวุฒิการศึกษาจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและพัฒนาให้ครูผู้สอนมีค่านิยมในการเรียนต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อควมมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาด้านค่านิยมการเรียนต่อของครูผู้สอนที่ดีอันจะส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยจำแนกด้านการเพิ่มวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถจำแนกความต้องการในด้านดังกล่าวได้ชัดเจนขึ้น
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยระบุพื้นที่เฉพาะเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การศึกษามีขอบเขตกว้างมากขึ้นควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับเขตพื้นที่การศึกษาอื่นร่วมด้วย เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันน่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

9. เอกสารอ้างอิง

- ก้องเกียรติ โอภาสวงการ. (2535). กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัว. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. (2544). แนวคิดและกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ขุนทอง อินทร์ไทย. (2519). การศึกษาในระดับปริญญาโท. กรุงเทพมหานคร: องค์การนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คมเพชร ฉัตรสุกุล. (2546). จิตวิทยาการทำงานร่วมกัน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2525). ความต้องการทางการศึกษาโอกาสและการเลือก. วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 16(2), 11-17.
- ชนินทร์ เลิศประภรณ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชี. (การศึกษาด้วยตนเองการบัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- เบญจรัตน์ ทองอู่. ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพและการทำงาน. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2561. จาก <https://sites.google.com/site/kaniyominworking/kha-niyom-keiyw-kab-xachiph-laea-kar-thangan>. 2561.

- พจน์ สะเพียรชัย. (2546). ผู้บริหารสถานศึกษากบการวิจัยเพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร:พริกหวานกราฟฟิก.
- พัชรา ทิพย์ทัศน์. (2551). **ชุดบทเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง : การพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง.**
สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2560, http://www.br.ac.th/E-learning/lesson5_2.html.
- ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 74ก. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 19 สิงหาคม 2542, 15.
รังสรรค์ แสงสุข. (2544). เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. 4(2), 1-2.
- วิชัย ต้นศิริ. (2550). **หลักพื้นฐานทางการศึกษา : ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยาทางการศึกษา.** ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุทิน นพเกต. (2534). เด็กแห่งเรียนปริญญาโทไม่ใช่แพชั่น แต่เป็นการหาความก้าวหน้าใส่ตัว.
วารสารวิจัย. 10(1583), 18.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2561). **แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561.** เชียงราย: สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. (อัดสำเนา).
- สำราญ มีแจ้ง. (2543). **สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย.** พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- อโนทัย พึ่งทองหล่อ. (2543). **แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิตสาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร.
- Cronbach Lee Joseph. (1970). **Essentials of Psychological testing** New York: Harper and Row.
- Oppenheim, A. N. (1979). **Questionnaire Design and Attitude Measurement.** (2nd ed.).
New York: Basic Book.

ผลของการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานเรื่อง ชนิด สมบัติและประโยชน์ของวัสดุ ในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

บรรณรักษ์ คุ่มรักษา¹ ศศิพิมพ์ ชุมทอง²

บทคัดย่อ

การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในระหว่างที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ อันเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 28 คน ที่เลือกมาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มจากประชากร 76 คน ในการวิจัยนี้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องชนิดสมบัติและประโยชน์ของวัสดุ ซึ่งใช้กิจกรรมแบบวิจัยเป็นฐานได้ถูกออกแบบมาเพื่อใช้เป็นนวัตกรรมในการสอน จำนวน 1 แผน ใช้เวลาสอน 6 คาบ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนจะถูกประเมิน โดยใช้แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ประเมินโดยการสังเกตของผู้วิจัยและข้อมูลเชิงคุณภาพจะได้มาจากชิ้นงาน และหลักฐานร่องรอยการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานยังได้ถูกสำรวจโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจด้วย ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานช่วยในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยผลการประเมินโดยใช้แบบประเมินมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.29) และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.15)

คำสำคัญ : การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน, วิทยาศาสตร์, ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์, ชั้นประถมศึกษา

¹ หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อีเมล : bannarak.kh@gmail.com

² หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Effect of Using Research-Based Instruction in Topic of Types, Properties and Benefits of Materials to Improve Scientific Process Skills for the 3rd Grade Students in a School of SuratThani Province

Bannarak Khumraksa¹ Sasipim Chumthong²

Abstract

Research-based learning is an active learning which promotes the learner to learn by doing and construct knowledge by themselves. The learners would improve their skills by doing this learning activity. Especially, scientific process skill, an essential task to study in science subject, would introduce to students. Therefore, this research aim to study the effect of research-based instruction to improve scientific process skills for the 3rd grade students in a school of SuratThani province and to survey the satisfaction of students who participated in research-based instructional class. Research sample was 28 of 3rd grade student of a school in SuratThani province which selected by cluster sampling from 76 of student's population. In research experiment, a research-based lesson plan in the topic of types, properties and benefit of materials was designed to use as an innovative instrument. This lesson plan was use for 6 periods. Student's scientific process skill was evaluated by researcher's observation using an evaluation form. Quantitative data were collected from learning evidences among student's activities. In addition, student's satisfaction involved with research-based instructional activity also determined by satisfaction questionnaire. The result found that research-based learning exhibited a beneficial effect of expression of student's scientific process skill. An average score of student's scientific process skill was interpreted as very good level ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.29). And student's satisfaction involved with research-based learning was very satisfied ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.15).

Keyword: Research-Based Instruction, Science, Scientific Process Skill, Primary School

¹ General Science Program, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University E-mail : bannarak.kh@gmail.com

² General Science Program, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University

1. บทนำ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการกำหนดและส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกระดับมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) แต่ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ และโดยเฉพาะโรงเรียนในพื้นที่ต่างจังหวัดและในชนบทยังคงใช้รูปแบบการสอนที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ (สุคนธ์ สนิธพานนท์, 2553) โดยธรรมชาติของการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสืบเสาะหาความรู้หรือลงมือปฏิบัติทดลองเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ แต่หากผู้สอนยังคงยึดติดกับการสอนที่เน้นการบรรยายเพื่อบอกความรู้ให้แก่ผู้เรียนไปท่องจำ ก็จะทำให้ผู้เรียนขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 13 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการวัด 3) ทักษะการคำนวณ 4) ทักษะการจำแนกประเภท 5) ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับสเปสและสเปสกับเวลา 6) ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล 7) ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล 8) ทักษะการพยากรณ์ 9) ทักษะการตั้งสมมติฐาน 10) ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ 11) ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร 12) ทักษะการทดลอง และ 13) ทักษะการตีความหมายข้อมูลและการลงข้อมูล (American Association for the Advancement of Science, 1967; William F. McComas, 2014) การที่นักเรียนขาดทักษะที่สำคัญเหล่านี้ในการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์จะส่งผลให้เกิดปัญหาสำหรับนักเรียนในการทำความเข้าใจแนวคิดวิทยาศาสตร์และขาดความสามารถในการปฏิบัติการทดลองและการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์(ทิพวรรณ ไกรนรา, 2550) ดังนั้นครูผู้สอนวิทยาศาสตร์จึงควรหากิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Instruction: RBI) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่หรือค้นหาคำตอบด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ โดยอาศัยกระบวนการสืบสอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยในการดำเนินการสืบค้น พิสูจน์ ทดสอบ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และตีความและสรุปความรู้ (ลัดดา ภูเกียรติ, 2552)โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งรูปแบบการสอนแบบ RBI ได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ รูปแบบแรก เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยที่ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทำวิจัยในระดับต่าง ๆ เช่น การทำการทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์(Lab Experiment) การศึกษารายกรณี (Case Study) การทำโครงการ(Project-based Learning) การทำวิจัยขนาดย่อม (Baby Research) และการทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) เป็นต้น ส่วนรูปแบบที่สอง คือเป็นการสอนที่ใช้ผลการวิจัยเป็นสาระการเรียนการสอน เช่น การให้ผู้เรียนศึกษางานวิจัยเพื่อเรียนรู้องค์ความรู้ หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น(ทิตินา แคมมณี, 2548)

ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานอันเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการทำ “โครงการฐานวิจัย” (Research-based Project: RBP) ภายใต้โครงการเพาะพันธุ์ปัญญาซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งหวังให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงจากการทำโครงการฐานวิจัย(สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2560) โดยเชื่อว่าการวิจัยจะช่วยพัฒนาความคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดประเมินคุณค่า คิดวิพากษ์ คิดมีวิจารณญาณ เพราะการวิจัยทำให้คิดเชื่อมโยงระหว่างปรากฏการณ์ที่สัมผัสได้กับหลักการ/ทฤษฎีโดยใช้ตรรกะอธิบาย จนสามารถสร้างความรู้จากความเข้าใจของตนเองได้ในที่สุด(สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2555)

จากการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเบื้องต้น โดยการสังเกตการสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ยังขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ(เพิ่มพูนขีดศักยภาพ, 2550)เช่นนักเรียนไม่สามารถใช้ทักษะสังเกตเพื่อบอกปรากฏการณ์ของการทดลองทางวิทยาศาสตร์ได้ นักเรียนไม่สามารถออกแบบการทดลองที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การทดลองและไม่สามารถบันทึกผลการทดลองอย่างถูกต้องได้ หรือนักเรียนไม่สามารถตีความหมายและการลงข้อสรุปจากข้อมูลที่ทำการทดลองได้ เป็นต้นดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้วิจัยเป็นฐานมาใช้ในพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจวิทยาศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 วัสดุรอบตัว เรื่องชนิด สมบัติ และประโยชน์ของวัสดุ

มาตรฐานการเรียนรู้ ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้าง และแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด ว 3.1 ป.3/1 จำแนกชนิดและสมบัติของวัสดุที่เป็นส่วนประกอบของของเล่น ของใช้ เรื่องชนิดและสมบัติของวัสดุ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 76 คน

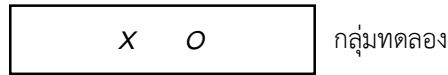
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 28 คน โดยใช้วิธีการเลือกโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาในการจัดเรียนรู้ 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดครั้งเดียวหลังทดลอง (one-group posttest only design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551)

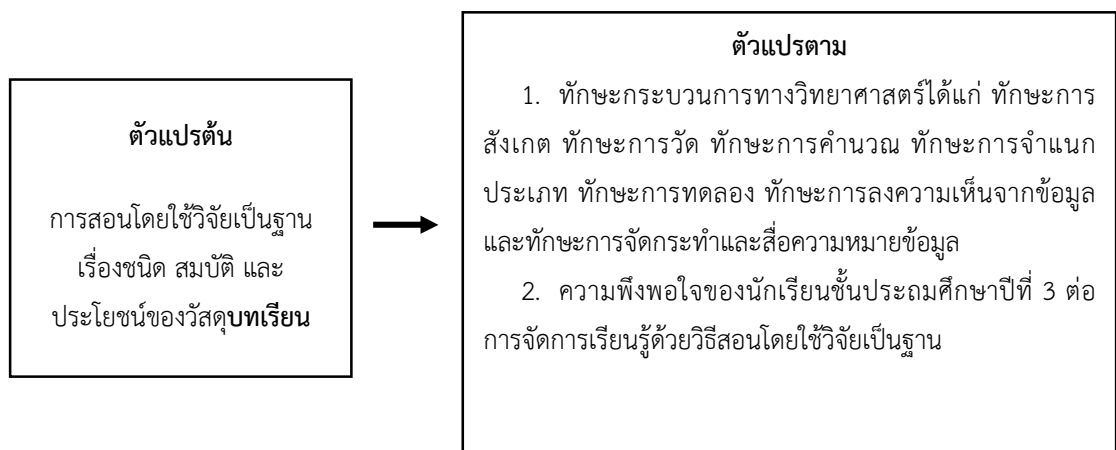
- X หมายถึง ตัวแปรต้นที่ถูกจัดกระทำ
- O หมายถึง ตัวแปรตามหรือผลหลังการทดลอง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-Based Instruction: RBI) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบของการทำวิจัย ซึ่งในงานวิจัยนี้กำหนดเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสังเกตและตั้งคำถาม 2) ขั้นสืบค้นข้อมูล 3) ขั้นทดลองและบันทึกผล 4) ขั้นนำเสนอผลการทดลอง

2. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความชำนาญและความสามารถในการใช้การคิดและกระบวนการคิดเพื่อค้นหาความรู้ รวมทั้งการหาคำตอบของปัญหาต่าง ๆ โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้ 7 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการทดลอง ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล และทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

1) วางแผน ออกแบบและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมRBIเรื่อง เรื่องชนิด สมบัติ และประโยชน์ของวัสดุให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิปริญญาเอกด้านการศึกษา 1 ท่าน และครูวิทยาศาสตร์ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิทยาศาสตร์มากกว่า 15 ปี 2 ท่านโดยใช้แบบประเมินแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2) ออกแบบ และสร้างแบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แบบมาตรประเมินค่า 3 ระดับ (3 = ดี 2 = พอใช้ และ 1= ปรับปรุงโดยตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.00	ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.01 – 2.50	ดี
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.00	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	ปรับปรุง

โดยกำหนดประเด็นในการประเมินพฤติกรรมแสดงออกถึงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จำนวน 7 รายการ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการทดลอง ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล และทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลจากนั้นนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิปริญญาเอกด้านวิทยาศาสตร์ 1 ท่าน และครูวิทยาศาสตร์ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิทยาศาสตร์มากกว่า 15 ปี 2 ท่านโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมินที่ได้มีค่า IOC เท่ากับ 0.90 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพเหมาะสมตามเกณฑ์

3) ออกแบบ และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยรูปแบบ RBIแบบมาตรประเมินค่า5 ระดับ (5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1= น้อยที่สุด) โดยตัดสินระดับคุณภาพ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.01 – 5.00	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.01 – 4.00	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.01 – 3.00	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.01 – 2.00	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 1.00	น้อยที่สุด

จากนั้นตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยครูวิทยาศาสตร์ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิทยาศาสตร์มากกว่า 15 ปี 2 ท่าน และครูกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 5 ปี 1 ท่านโดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพเหมาะสมตามเกณฑ์

4) การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนการสอนผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ RBIเรื่อง เรื่องชนิด สมบัติ และประโยชน์ของวัสดุ จำนวน 1 แผน ใช้ระยะเวลาในการสอน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 6คาบ

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

คาบ	กิจกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวัง	ชิ้นงาน
1	ครูให้นักเรียนดูการลอยของวุ้นจากคลิปวิดีโอ และดูรูปแบบของวุ้นประเภทต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนสังเกต สงสัย และตั้งคำถาม	- ทักษะการสังเกต	- ใบกิจกรรม “ว่าวล้อลม” (ตอนที่ 1)
2.	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับชนิดและสมบัติของวัสดุสรุปความรู้และวางแผนเลือกใช้วัสดุ	- ทักษะการสังเกต - ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล	- ใบกิจกรรม “ว่าวล้อลม” (ตอนที่ 2) - สมุดบันทึกวิชาวิทยาศาสตร์
3	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการประดิษฐ์วุ้น และวางแผนประดิษฐ์วุ้นโดยเลือกใช้วัสดุตามข้อมูลที่สืบค้นมา	- ทักษะจำแนกประเภท - ทักษะการวัด - ทักษะการคำนวณ	- ใบกิจกรรม “ว่าวล้อลม” (ตอนที่ 3) วางแผน และออกแบบและการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์
4-5	ปฏิบัติกิจกรรมการประดิษฐ์วุ้น และทดสอบการลอยของวุ้นในอากาศ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข แล้วบันทึกผลการทำกิจกรรม	- ทักษะการทดลอง - ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	- ใบกิจกรรม “ว่าวล้อลม” (ตอนที่ 4) ทดสอบ และบันทึกผล
6	นำเสนอผลการทำกิจกรรม และสะท้อนผลการเรียนรู้	- ทักษะการตีความหมายและลงข้อสรุป - ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	- ใบกิจกรรม “ว่าวล้อลม” (ตอนที่ 5) การอธิบาย และลงข้อสรุป - การนำเสนอหน้าชั้นเรียน

แม้ว่ารูปแบบการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในงานวิจัยที่ผ่านมา มักจะใช้ชุดฝึกทักษะที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทำซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานสักระยะหนึ่ง (ธีรภา ไชยเดช, สกนธ์ชัย ชะนูนันท์ และวิภารัตน์ เชื้อชวด ชัยสิทธิ์, 2560) แต่การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในงานวิจัยนี้มุ่งออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกถึงการมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยที่ผู้เรียนไม่รู้ตัว ดังที่ ผศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ (2555) หัวหน้าโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้ผ่านโครงงานฐานวิจัยว่า “ในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นผู้เรียนจะถูกผลักดันให้เกิดการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยอัตโนมัติ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับการทำกิจกรรม”

นอกจากนี้ในงานวิจัยของมหาวิทยาลัย Central Michigan ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พยายามออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ RBI ที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ เพียง 2 ชั่วโมงในวิชาเคมี เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยที่ผนวกเข้าในการทำปฏิบัติการเคมี (Tomasik and et al., 2013) และพบว่าประสบความสำเร็จในการกระตุ้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน และจุดประกายให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะ

แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ RBI ที่ใช้ระยะเวลาในการสอนเพียง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 6 คาบ

กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละคาบแสดงดังในตารางที่ 1 ในการทำกิจกรรมครูได้แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน และกำหนดหัวข้อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องเดียวกันคือการประดิษฐ์ว่าวผ่านกิจกรรมที่มีชื่อว่า “ว่าวล้อลม” นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้สืบค้นข้อมูล และคิดออกแบบ วางแผน เพื่อเลือกใช้วัสดุชนิดต่างๆ ที่คิดว่าเหมาะสมในการประดิษฐ์ว่าวเพื่อให้ว่าวนั้นลอยอยู่ในอากาศได้นานที่สุด พร้อมกับทำใบงานร่วมกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนเสร็จสิ้นทั้ง 6 คาบ

ขั้นเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกผลการสังเกตในแบบสังเกตแบบมาตราประเมินค่าที่กำหนดเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการทำกิจกรรม ใบงาน ชิ้นงาน และการนำเสนอผลงานของนักเรียนโดยขอบเขตของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะพิจารณาในประเด็นของพฤติกรรมที่แสดงออกจากการเขียนลงในใบงานหรือรายงานการทำกิจกรรมเป็นหลักและพิจารณาร่วมกับผลจากการสังเกตในการนำเสนอด้วยวาจา และการตอบคำถามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5) ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม “ว่าวล้อลม” ที่มีจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานจำนวน 1 ฉบับ แล้วนำข้อมูลที่ได้อภิปรายทางสถิติ เพื่อหาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน

7. ผลการวิจัย

1) ผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

หลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 1 แผน โดยจัดกิจกรรมที่มีชื่อว่า “ว่าวล้อลม” ใช้เวลาในการสอนและจัดกิจกรรมตามแผนการสอนที่ออกแบบขึ้นมานี้รวมทั้งสิ้น 6 คาบผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียนในระหว่างทำกิจกรรมทุก ๆ คาบ โดยการสังเกตและประเมินโดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้นที่ประกอบด้วยประเด็นในการประเมิน 7 รายการ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการทดลอง ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล และทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ทั้งยังใช้การถ่ายภาพ และเก็บชิ้นงาน ใบงาน หรือร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้อื่น ๆ ของผู้เรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้แบบประเมินปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	การแปลความหมาย
ทักษะการสังเกต	3.00	0.00	ดีมาก
ทักษะการวัด	2.39	0.49	ดี
ทักษะการคำนวณ	2.18	0.54	ดี
ทักษะการจำแนกประเภท	3.00	0.00	ดีมาก
ทักษะการทดลอง	2.89	0.31	ดีมาก
ทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป	2.43	0.49	ดี
ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	2.43	0.49	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.62	0.29	ดีมาก

2) ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน ในการทำกิจกรรม “ว่าวล้อลม” แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. กิจกรรม “ว่าวล้อลม” ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น	4.93	0.26	มากที่สุด
2. กิจกรรม “ว่าวล้อลม” ไม่ยากจนเกินไปและนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ทุกคน	4.82	0.47	มากที่สุด
3. กิจกรรม “ว่าวล้อลม” มีความเหมาะสมกับเวลาและเนื้อหา	4.64	0.61	มากที่สุด
4. กิจกรรม “ว่าวล้อลม” ทำให้นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยปราศจากการบรรยายจากครู	4.50	0.63	มากที่สุด
5. กิจกรรม “ว่าวล้อลม” ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.86	0.35	มากที่สุด
6. การนำเสนอผลการทำกิจกรรมทำให้นักเรียนได้ฝึกความมั่นใจในตนเองในการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจมากขึ้น	4.75	0.51	มากที่สุด
7. นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในระหว่างที่ทำกิจกรรม “ว่าวล้อลม”	5.00	0.00	มากที่สุด
8. บรรยากาศในการทำกิจกรรม “ว่าวล้อลม” ไม่ตึงเครียด และกดดันจนเกินไปจนเกินไป	4.64	0.48	มากที่สุด
9. คุณครูคอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำตลอดการเรียนรู้เป็นอย่างดี	4.71	0.59	มากที่สุด
10. นักเรียนอยากให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเช่นนี้ในเรื่องอื่น ๆ หรือวิชาอื่น ๆ อีก	4.93	0.26	มากที่สุด
รวม	4.78	0.15	มากที่สุด

8. อภิปรายผลการและข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยทางสถิติของคะแนนประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จะพบว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมากแต่หากพิจารณาให้ถี่ถ้วนจะพบว่าคะแนนประเมินเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.62$) มีค่าค่อนข้างต่ำในพิสัยของช่วงคุณภาพดีมาก (2.51 - 3.00) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสงสัยว่าจะตัดสินอย่างมั่นใจว่าทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ถูกพัฒนาให้เกิดขึ้นจนอยู่ในระดับดีมากจริงหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาคะแนนประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนเป็นรายด้าน จึงพบว่าทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนแสดงออกได้ดีที่สุดมีเพียง 3 ทักษะเท่านั้น คือทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท และทักษะการทดลอง ในขณะที่ทักษะด้านอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการวัด ทักษะการคำนวณ ทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป และทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลอยู่ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตามจากผลการทดลองนี้นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน เนื่องจากผลของการทดลองพบว่าไม่มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านใดเลยที่ผู้เรียนมีคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ หรือปรับปรุง ทั้งนี้เป็นผลมาจากกิจกรรมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์เป็นลักษณะงานวิจัยขั้นพื้นฐานที่มีการฝึกปฏิบัติอย่างง่าย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยจัดให้มีการศึกษาค้นคว้า ทดลอง เพื่อตรวจสอบสมมติฐานใดสมมติฐานหนึ่งที่กำหนดไว้โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (ไสว พักขาว, 2544)

ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานด้วยกิจกรรม “ว่าวล้อลม” นี้ นักเรียนบางคนสามารถอธิบายลักษณะของวัตถุที่สังเกตได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วนและมีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่ใช่แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ แต่หลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานนักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของวัตถุที่สังเกตได้ถูกต้อง ถี่ถ้วนชัดเจนและเป็นจริงตามข้อเท็จจริง ในด้านทักษะการจำแนก ซึ่งเป็นทักษะหนึ่งที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมการสังเกตออกมาได้ชัดเจนเป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยสังเกตได้จากการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ว่าวล นักเรียนรู้จักคุณสมบัติของวัสดุชนิดต่าง ๆ จากการไปสืบค้นข้อมูลและรู้ว่าควรที่จะเลือกวัสดุชนิดใดมาใช้ในการประดิษฐ์ว่าวล ดังแสดงในรูปที่ 1 (ก) นักเรียนตัดสินใจเลือกกระดาษไขสีที่บาง และมีน้ำหนักเบามาใช้ในการทำว่าวล เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันการออกแบบและการประดิษฐ์ว่าวลจำเป็นต้องใช้การวัดขนาดกระดาษและไม้ที่ใช้เป็นส่วนประกอบของว่าวลและต้องคำนวณเพื่อให้ได้ขนาดที่เหมาะสมตรงตามที่ออกแบบไว้ ในส่วนนี้นักเรียนจะได้ใช้ทักษะการวัดและการคำนวณอย่างเต็มที่ แต่น่าเสียดายที่มีนักเรียนบางคนในบางกลุ่มที่เพิกเฉยที่จะช่วยเหลือเพื่อนในทีมทำการวัดและคำนวณ แม้ว่าครูจะคอยกระตุ้นแล้วก็ตาม จึงทำให้มีนักเรียนเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่แสดงทักษะการวัดและการคำนวณออกมาอย่างเต็มที่ ดังนั้นค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินทักษะการวัดและทักษะการคำนวณจึงมีผลคะแนนที่ต่ำกว่าทักษะอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน (ตารางที่ 2)

ภาพที่ 1 การทำกิจกรรม “ว่าวล้อม” (ก) ขั้นตอนการประดิษฐ์ว่าวของนักเรียน (ข) การทดสอบว่าว

ในการสังเกตและประเมินทักษะการทดลองของนักเรียน นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความกระตือรือร้นที่จะออกไปทดสอบว่าวที่กลุ่มตนเองประดิษฐ์ขึ้นแสดงดังรูปที่ 1 (ข) ในการทดสอบว่าว แต่ละกลุ่มล้วนต้องประสบปัญหาที่ว่าวไม่สามารถลอยได้ และช่วยกันหาทางแก้ไขว่าวของกลุ่มตนเองเพื่อให้ว่าวสามารถลอยในอากาศได้ จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่านักเรียนได้แสดงออกถึงทักษะการทดลองที่ดี โดยรู้จักคาดเดาสาเหตุที่ทำให้ว่าวของกลุ่มตนเองไม่ลอย และรู้จักควบคุมปัจจัยอื่น ๆ ไม่เกี่ยวข้องให้คงที่เพื่อไม่ให้เกิดผลการทดสอบสอเคล็ดอื่น นักเรียนได้พยายามแก้ไขปรับปรุงว่าว ทำการทดสอบครั้งแล้วครั้งเล่า และหาวิธีปรับปรุงจนว่าวประดิษฐ์ของกลุ่มตนเองจะสามารถลอยในอากาศได้ นอกจากนี้ยังเรียนยังได้ฝึกการบันทึกผลการทดลองจากการทดสอบว่าวที่กลุ่มตนเองประดิษฐ์ขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 2 แม้ว่าลักษณะการบันทึกผลการทดลองดังกล่าวจะยังไม่ใช่วิธีแบบที่ตีความนัก แต่นับเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังและฝึกทักษะการทดลองของนักวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นต้องมีการบันทึกผลการทดลองไม่ว่าจะด้วยรูปแบบใดก็ตามให้นักเรียน

ภาพที่ 2 การบันทึกผลการทดลองของนักเรียนในการทดสอบว่าวที่ได้ประดิษฐ์ขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน ในการทำกิจกรรม “ว่าวล้อม” พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำงาน และเป็นกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของปรียพันธ์ุ สิทธิจินดา (2559) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบใช้วิจัยเป็นฐานนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจวิชาที่เรียนมากขึ้น เพราะเป็นการเรียนที่ไม่น่าเบื่อ ไม่จำเจ สนุกสนาน และนักเรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลวรรณ

เกษมโสธรณ์ (2555) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานในวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง พบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง ในขณะที่การฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนในวิชาวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทดลองและหาความรู้ด้วยการสืบสอบ (Inquiry) ด้วยตนเอง ดังนั้นการนำวิธีสอนแบบวิจัยเป็นฐานมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จึงน่าจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่หรือค้นหาคำตอบด้วยตนเอง แม้ว่าการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานที่ใช้แผนการสอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบขึ้นมาเพียง 1 แผนนี้จะใช้ช่วงเวลาสั้น ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน แต่ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนได้มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม และมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐานดังจะสรุปได้ดังนี้

- 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมการเรียนรู้ในขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยมีคะแนนประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เฉลี่ยอยู่ที่ 2.62 (S.D 0.29) ซึ่งจัดอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก
- 2) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ถูกขอให้ทำแบบประเมินความพึงพอใจหลังจากที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการฐานวิจัยในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

- 1) ผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในงานวิจัยนี้ใช้เกณฑ์การประเมินและการตัดสินคุณภาพแบบ 3ระดับ คือ ระดับดี พอใช้ และปรับปรุง การที่ใช้เกณฑ์การวัดประเมินเพียง 3ระดับนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดปัญหาในการตัดสินคุณภาพของผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่อาจจะไม่สอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง ดังนั้นเพื่อให้ผลการประเมินเชิงสถิติและการตัดสินคุณภาพมีความละเอียดและรัดกุมมากขึ้น จึงเสนอว่าควรใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตรวัด 5ระดับ แทนการใช้การประเมินแบบมาตรวัด 3ระดับ
- 2) ผลจากการวิจัยนี้พบว่านักเรียนมีทักษะการวัด และการคำนวณค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ จึงเสนอว่าควรมีการออกแบบกิจกรรมหรือใบงานเป็นรายบุคคลที่เน้นในเรื่องการวัดและการคำนวณมาเสริม หรือมาประกอบทำกิจกรรมดังกล่าว โดยครูต้องให้การเอาใจใส่ และให้ผลสะท้อนกลับแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนได้มีการฝึกวัดและคำนวณอยู่บ่อย ๆ
- 3) แม้ว่าการเรียนรู้โดยการใช้วิจัยเป็นฐาน จะเป็นการเรียนเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแต่ครูก็ยังต้องคอยจัดการ สนับสนุนและคอยเตรียมอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ดังนั้นการเลือกเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานควรเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน สัมพันธ์กับชีวิตจริง เพราะจะทำให้จดหาวัสดุได้ง่าย มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอที่จะศึกษาค้นคว้า เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และผลที่ได้จากการทำกิจกรรมสามารถเป็นประโยชน์และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจากนางอัญญา ขวัญยืน (ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้) ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน ทำให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ด้วยความราบรื่น และเป็นไปตามความมุ่งหวังของงานวิจัย

9. เอกสารอ้างอิง

- ทิพวรรณ ไกรนรา.(2550). ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นผสมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นผสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.
- ทศนา แคมมณี.(2548). การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- ธีรภา ไชยเดช, สกนธ์ชัย ชะนูนันท์ และวิภารัตน์ เชื้อขวด ชัยสิทธิ์. (2560). การพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่องเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์และผลิตภัณฑ์.วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้, 8(1), 51-66.
- นิลวรรณ เกษมโคตรน. (2555). การพัฒนาชุดการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาวิทยาศาสตร์เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1. (ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต). สาขาวิชาเทคโนโลยีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประเทศไทย.
- ปริญันท์ สิทธิจินดา. (2559). ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนด้วยวิจัยนอกชั้นเรียน. วารสารรัชต์ภาคย์, 10(19), 1-10.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). ประมวลบทความ ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนวิทยาศาสตร์สู่ห้องเรียนแห่งการคิด. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2552). การสอนแบบโครงงานและการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน: งานที่ครูประถมาทำได้. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสาอะแอนด์ซันพรีนติ้ง จำกัด.
- สุคนธ์ ลินธพานนท์. (2553). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2555). โครงงานฐานวิจัย:กระบวนการเรียนรู้ใหม่ของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ.(2560). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ หน่วยจัดการกลางโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ไสว พักขาว. (2544). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: เอ็มพันธ์.
- American Association for the Advancement of Science (AAAS).(1967). **Science – A process approach**.Washington, DC: AAAS.
- McComas, W. F. (2014). Science Process Skills.In: *McComas W.F. (eds) The Language of Science Education*. Rotterdam:SensePublishers.
- Tomasik, J. H., Cottone, K. E., Heethuis, M. T., and Mueller, A. (2013). Development andPreliminary Impacts of the Implementation of an Authentic Research-Based Experiment in General Chemistry *Journal of Chemical Education*, 90, 1155–1161.

การศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

บุษบา หินเธาว์¹ พัชรา วงษ์แสงเทียน²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ปัญหา ความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการศึกษานี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มตอบแบบสอบถามได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 คนกำหนดขนาดตามตารางยามานะ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 90 % ค่าความคาดเคลื่อน 10% ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2)กลุ่มตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม จำนวน 39 คนซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ในตำบลวังท่าดีจะไม่มีถังขยะ เป็นชุมชนไร้ถัง ชาวบ้านจะจัดการขยะมูลฝอยเองภายในครัวเรือน ซึ่งขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ ที่เกิดจากการทำเกษตรกรรมและมาจากครัวเรือน ส่วนรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลวังท่าดีเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันระหว่างอบต.และแกนนำชุมชน วางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ติดตาม และประเมินผลร่วมกัน โดยแกนนำนำข้อมูลกลับไปประชุมร่วมกับลูกบ้าน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทและสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยเริ่มจากการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นทางที่ครัวเรือน

คำสำคัญ : รูปแบบ, จัดการขยะมูลฝอย, การมีส่วนร่วมของชุมชน

¹ สาขาวิชาเนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อีเมล : bussaba_took@hotmail.com

² สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Model of Community Solid Waste Disposal by Participants of Tumbol Wungtadee, Amphoe Nongpai, Phetchabun Province

bussaba hintow¹ Patchara Wongsangtien²

Abstract

The objective of this research was to study the behavior of solid waste disposal, problems and need of solid waste disposal and the appropriate model of solid waste disposal in the community of Wang thadee Sub-district, Nongphai District, Phetchabun Province. The data were collected by using questionnaire, in-depth interview and group discussion. Data were collected in two groups : 1) Group by using questionnaire , the samples were 95 people using Yamane formulae with 10% error by simple random sampling and analyzed by using percentage, mean, standard deviation 2) Group by using in-depth interview and group discussion, the samples were 39 people using content analysis. The findings found that there were no garbage bins in Wang thadee Sub-district, a garbage bin free community. The family will dispose the solid waste within the family of which solid waste was organic from doing the family agriculture. Whereas the solid waste disposal model focused on the participation of the community by starting from analyzing the problems together between the local administrative organizations and the core leaders of the community, planning, designating the operation model of solid waste disposal, monitoring and evaluating the results together by means of the core leaders taking the information and meeting with the people in the community which allowed the community involvement in terms of promoting the public role and awareness building in solid waste disposal in the community by separating the solid waste from the family

Keyword : Model, Solid Waste Management, People Participation.

¹ Bachelor of Communication Arts Faculty of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University

E-mail : Bussaba_took@hotmail.com

² Business Administration Program in Management of Management Science Pibulsongkram Rajabhat

1. บทนำ

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 11 ในช่วงผ่านมา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม และเทคโนโลยีซึ่งมีการเติบโตในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว การพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ผลของการพัฒนาได้เพิ่มจำนวนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประชากรและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภคของประชาชนทำให้เกิดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ที่ทำลายสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เป็นเหตุให้มีขยะมูลฝอยมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยล้นเมือง กรมควบคุมมลพิษ (2557) รายงานว่า รัฐบาลประกาศให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติในปี 2557 สำหรับในปี 2558 ประเทศไทยยังคงมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นจำนวนมากและอีกทั้งมีชาวตำบลที่เกี่ยวกับปัญหาขยะมาก เหตุการณ์ไฟไหม้บ่อยๆ เป็นหนึ่งบทสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่าการกำจัดขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน และกลายเป็นปัญหาสำคัญที่กรมควบคุมมลพิษ ได้พยายามหาทางแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษยังระบุว่า ในปี 2558 มีปริมาณขยะเกิดขึ้นทั้งหมด 26.85 ล้านตัน ถูกขนานไปกำจัดมากถึง 11.42 ล้านตัน โดยถูกกำจัดอย่างถูกต้อง 8.34 ล้านตัน อีกประมาณ 7.09 ล้านตัน ถูกกำจัดอย่างผิดวิธี เช่น การเทกองในบ่อดิน การเผากลางแจ้งหรือการลักลอบทิ้งในพื้นที่รกร้าง วิธีการจัดการขยะแบบสุดท้ายนี้จะสร้างปัญหามากในอนาคตอันใกล้จนถึงขั้นวิกฤติ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในปี 2559 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย 27.06 ล้านตันเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.78 (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) ซึ่งปริมาณขยะมูลฝอยก็ยังไม่ลดลงมีแต่เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เกิดประมาณการสะสมของขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัด เมื่อพิจารณาจากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยระบุว่า ในปี 2551-2559 ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 118 ตัน/วัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.43 แต่ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบแนวโน้มในปี 2557-2559 ตั้งแต่รัฐบาลประกาศให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติในปี 2557 จะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก้ไขปัญหามาการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยมีการนำเอาขยะไปใช้ประโยชน์มากขึ้น กรมควบคุมมลพิษ (2559) ได้รายงานไว้ว่า ปี 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น 27.06 ล้านตัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้อง 9.75 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 35 ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ 5.81 คิดเป็นร้อยละ 21 จากสถานการณ์ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าขยะมูลฝอยมีปริมาณสูงขึ้นทุกปี แต่ถูกกำจัดอย่างถูกวิธีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น จึงทำให้เกิดการตกค้างของขยะมูลฝอยตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง บริเวณพื้นที่ว่างเปล่าต่าง ๆ ซึ่งขยะมูลฝอยเหล่านั้นจะถูกกองอยู่บนพื้นโดยไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ก่อให้เกิดความสกปรกและปัญหาต่าง ๆ ตามมา ดังนั้นจากสถานการณ์ของปริมาณขยะมูลฝอยที่มีมากขึ้น ทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหามลพิษ เนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอยส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ล้วนแล้วส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ อันเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การบริหารจัดการในการกำจัดขยะมูลฝอย สถานที่ทิ้งไม่เพียงพอ การเก็บขนขยะและการขนส่งยังไม่เหมาะสม จำนวนสิ่งรองรับขยะมูลฝอยไม่เพียงพอและไม่ถูกสุขลักษณะ และที่สำคัญพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด ขาดความตระหนักและความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องลดปริมาณขยะมูลฝอยลง นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหามาการจัดการขยะมูลฝอย โดยการวางแผนจัดการที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการเก็บขนและวิธีการกำจัดเพื่อส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมให้น้อยที่สุด

และได้มีการหาแนวทางร่วมที่จะแก้ปัญหาที่จะลดปริมาณขยะมูลฝอย ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะที่ทิ้งแต่ละวัน และส่งเสริมให้ประชาชนมีการคัดแยกวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และพาณิชย์กรรมต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาติดตามาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมถูกคุกคาม ปัญหาขยะจากอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กรมควบคุมมลพิษ (2559) ได้รายงานไว้ว่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้องอยู่ในลำดับที่ 22 ปริมาณขยะตกค้าง 134,693 ตัน อีกทั้งจังหวัดเพชรบูรณ์ยังเป็นจังหวัดที่มีปัญหาวิกฤติในด้านการจัดการขยะมูลฝอยในลำดับที่ 18 จึงเห็นได้ว่าจังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ในลำดับต้น ๆ ที่ต้องเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อป้องกันในการทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนท้องถิ่นตกต่ำลง เพราะปัญหาขยะที่ไม่สามารถกำจัดได้ ล้วนเป็นปัญหาที่กระจายทั่วในเขตเมืองของจังหวัดเพชรบูรณ์และขยายวงกว้างลงสู่ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบลวังท่าดี เป็นตำบลที่ประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และยังไม่มีการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้องภายในตำบล เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณน้อย จำเป็นที่ต้องนำงบประมาณแต่ละปีไปใช้ในเหตุที่จำเป็นเร่งด่วนมากกว่าปัญหาการจัดการขยะ จึงให้ชาวบ้านจัดการขยะมูลฝอยด้วยตัวเอง โดยชาวบ้านแทบทุกครัวเรือนจะมีการคัดแยกขยะรีไซเคิล ประเภท ขวดน้ำพลาสติก กระดาษ ขวดแก้ว ไม้ขาย เนื่องจากจะมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อ ชาวบ้านเห็นว่าของเก่าประเภทขวดน้ำพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษสามารถขายได้เงิน จึงทำการคัดแยกไม้ขาย ส่วนขยะเปียกก็จะนำไปให้สุกร และสัตว์เลี้ยงกินเป็นอาหาร และนำไปทำแก๊สชีวภาพบ้างประมาณ 10 ครัวเรือน ส่วนขยะมูลฝอยที่ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้แทบทุกครัวเรือนก็จะนำมาเผาทิ้งในบริเวณบ้านของตน และจากการลงพื้นที่พบว่า ตำบลนี้มีขยะจำนวนมากจากสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำคลองลำก ถ้าเป็นวันเสาร์-อาทิตย์จะมีปริมาณขยะมากถึงวันละ 1.2 ตัน/วัน ซึ่งทางอบต.วังท่าดีจะให้ผู้ประกอบการดูแลรักษาความสะอาดในบริเวณนี้ และทางกรมการผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวจะจัดบริเวณคัดแยกขยะอย่างเป็นสัดส่วน และนำไปขายทุกสัปดาห์ จึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้สะอาด ไร้ขยะ ในปัจจุบันนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีนโยบายเร่งด่วนให้ทุกตำบลจัดการเรื่องขยะ โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะในแต่ละครัวเรือน ซึ่งขณะนี้ทางองค์กรปกครองท้องถิ่นได้รับนโยบายมาปฏิบัติ และมีความต้องการทราบรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อจะได้เป็นรูปแบบในการประกาศพระราชบัญญัติเรื่องจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดี ซึ่งจะได้นำไปเป็นรูปแบบปฏิบัติต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับชุมชนในตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การวิจัยนี้ใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรม ปัญหา และความต้องการการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตำบลวังท่าดี และรูปแบบการจัดการ ขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตด้านเวลา ได้แก่ พฤษภาคม-ธันวาคม 2560

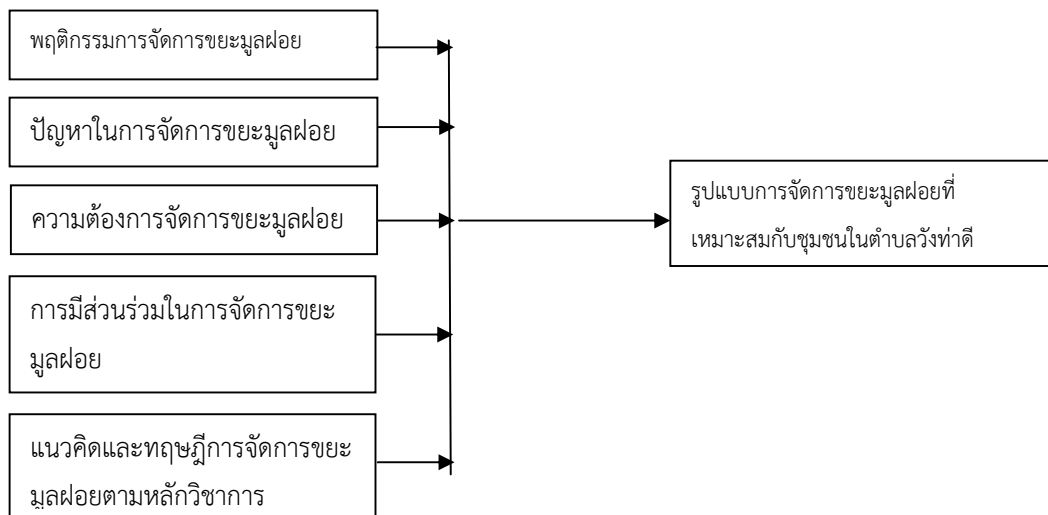
4. นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การดำเนินการกักเก็บ รวบรวม ขนส่งและกำจัดขยะ รวมทั้งการลด ปริมาณขยะมูลฝอย ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การคัดแยกขยะ การใช้ซ้ำ และการรีไซเคิล เป็นต้น และโครงการหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนดำเนินการ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนในการเสนอปัญหา วางแผน การแก้ปัญหา ดำเนินการ แก้ปัญหาด้วยกัน รวมถึงการเสียสละกำลังกาย กำลังสติปัญญาหรือกำลังทรัพย์ เพื่อให้การแก้ปัญหาบรรลุผลตามที่ กำหนดไว้ รวมถึงการติดตามประเมินผล เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อไป

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาในการวิจัยจำนวน 6704 คน 1522 ครัวเรือน จาก 9 หมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.กลุ่มที่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม คือ ตัวแทนครัวเรือนซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างง่ายตามขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ที่ความเชื่อมั่น 90% ได้จำนวน 95 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน รวม 95 คน

2.กลุ่มที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

2) เตรียมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้จากการประมวล เพื่อกำหนดเป็นหัวข้อ โครงสร้างแบบสอบถาม และขอบเขตเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 1 ประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดี จำนวน 4 คน และผู้ใหญ่บ้าน 9 หมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ระยะที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษา พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ปัญหา ความต้องการในการจัดการขยะในครัวเรือน ที่ได้จากระยะที่ 1 และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ช่วยวิพากษ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวารีย์ วงศ์วัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ ดร.ชัชวินทร์ นวลศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม และดร.พัศกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้จากการวิพากษ์ และวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญไปปรับแก้และแจกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 ชุด จาก 9 หมู่บ้าน เก็บและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนทั้ง 9 หมู่บ้าน

ระยะที่ 3 นำผลสรุปของแบบสอบถามมาประชุมเชิงปฏิบัติและอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ปัญหาขยะชุมชน ร่วมกับผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้านตัวแทนชาวบ้าน หมู่ละ 2 คน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดีอีก 4 คน อสม. 4 คน ครูในพื้นที่ 4 คน เพื่อเสนอความคิดเห็นและจัดทำรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

7. ผลการวิจัย

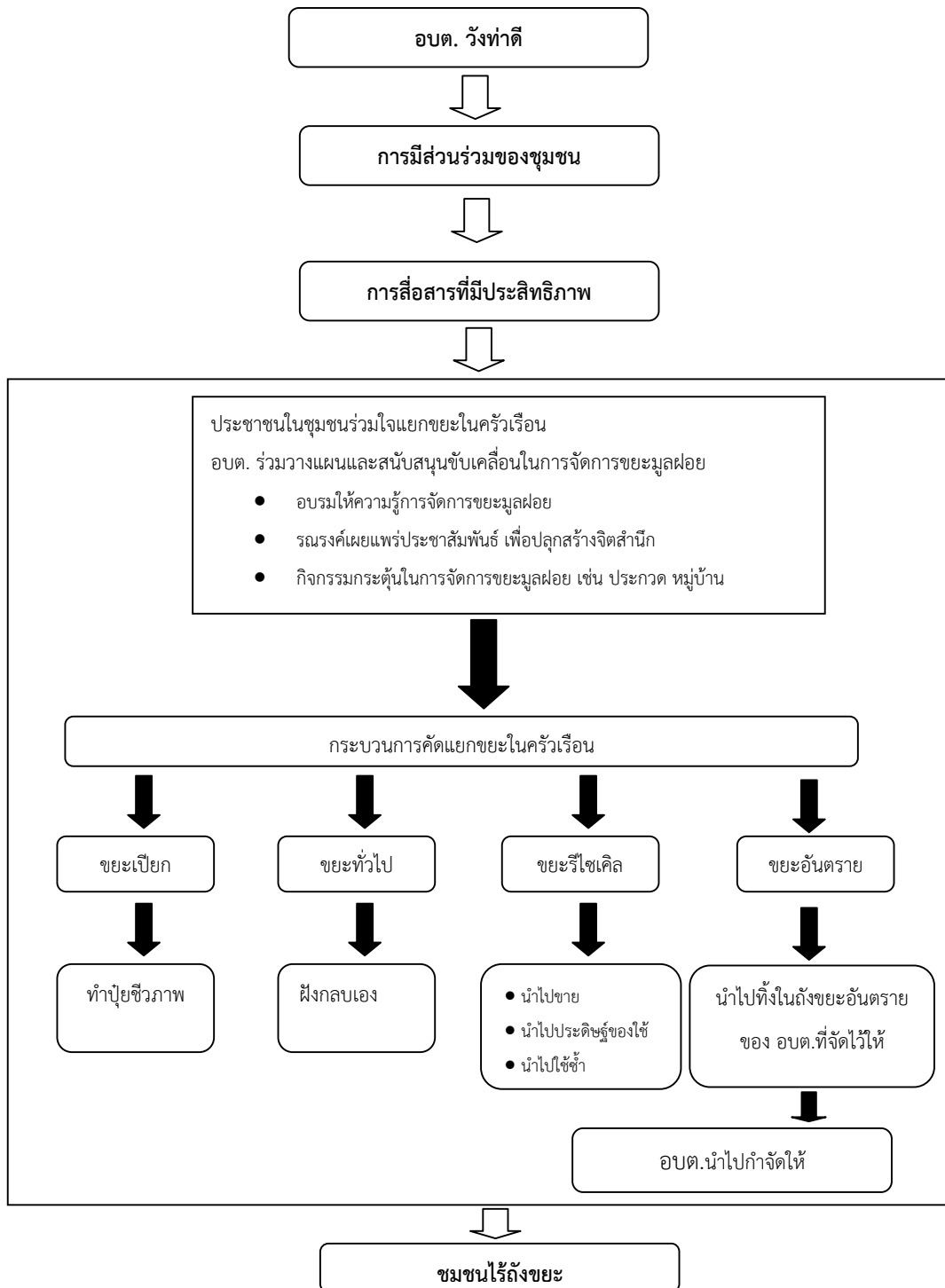
ชาวบ้านทุกครัวเรือนในตำบลวังท่าดีจะมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยกันเองภายในครัวเรือน ซึ่งขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษใบไม้ มากที่สุด ที่เกิดจากการทำเกษตรกรรมและมาจากครัวเรือนวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยประเภทนี้ชาวบ้านจะฝังกลบ มีชาวบ้านส่วนน้อยที่แยกขยะอินทรีย์ทำน้ำหมักชีวภาพ ส่วนขยะรีไซเคิลประเภท ขวดน้ำพลาสติก กระดาษ ขวดแก้วชาวบ้านจะแยกไว้ขาย เนื่องจากจะมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อ ชาวบ้านเห็นว่าขยะประเภทนี้สามารถขายได้เงิน จึงทำการคัดแยกไว้ขาย ส่วนขยะทั่วไปประเภทถุงพลาสติก และขยะอันตรายชาวบ้านจะเผา แต่มีชาวบ้านบางส่วนนำขยะประเภทของกาแฟมาใช้ประโยชน์ในการทำกระเป๋

พฤติกรรมในการกำจัดขยะ การลดการเกิดขยะ การคัดแยกขยะ การนำกลับมาใช้ประโยชน์ ความถี่ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการกำจัดขยะในการปฏิบัติทุกครั้งมากที่สุดคือ การฝังกลบ พวกขยะเศษใบไม้ กิ่งไม้ ด้านการคัดแยกขยะชาวบ้านส่วนใหญ่จะปฏิบัติทุกครั้งมากที่สุดในการคัดแยกขยะรีไซเคิลไว้ขาย ด้านการลดการเกิดขยะ ปฏิบัติบางครั้ง คือการพยายามเลี่ยงการใช้กล่องโฟม ถุงพลาสติก

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านการรับผลประโยชน์จากการคัดแยกขยะรีไซเคิลไว้ขาย และการมีส่วนร่วมคัดแยกก่อนนำขยะไปจัดการ ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมเลยไม่ว่าจะเป็นการค้นหาปัญหาและสาเหตุของการกำจัดขยะมูลฝอย การวางแผนการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ว่าจะเป็นการจัดทำนโยบายหรือมาตรการ และการประเมินผลใด ๆ ทั้งสิ้น

ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลคือ ประชาชนบางส่วนได้แก่ผู้สูงอายุยังมีความรู้ในเรื่องการจัดการขยะอันตรายและมักจะมีพฤติกรรมเผาขยะอันตรายร่วมกับขยะทั่วไป อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในการลดปริมาณขยะและนำขยะกลับมาใช้ซ้ำ ประชาชนทุกคนในตำบลมีความต้องการให้อบต.วังท่าดี จัดหาถังขยะให้ทุกครัวเรือน แต่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดีมีงบประมาณน้อย จึงจำเป็นที่จะต้องนำงบประมาณแต่ละปีไปใช้ในเหตุที่จำเป็นเร่งด่วนมากกว่าปัญหาการจัดการขยะ จึงเกิดเป็นชุมชนไร้ถัง ให้ชาวบ้านจัดการขยะมูลฝอยด้วยตัวเอง แต่ถ้าประชาชนต้องการถังขยะและการบริการจัดการขยะมูลฝอยจากอบต. ประชาชนทุกครัวเรือนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บขยะมูลฝอยเดือนละ 20 บาทให้อบต. ประชาชนทุกครัวเรือนปฏิเสธข้อเสนอของอบต. และยินยอมที่จะจัดการขยะมูลฝอยเอง แต่ขอให้ทางอบต.บริหารจัดการขยะอันตรายและขยะติดเชื้อโดยจัดหาภาชนะหรือถังขยะแยกประเภทขยะอันตรายและขยะติดเชื้อให้ชาวบ้านและวางไว้ตามจุดทั่วตำบลเพื่อให้ประชาชนได้ทิ้งขยะประเภทนี้ให้เป็นที่เป็นที่ เป็นทาง ซึ่งอบต.รับปากและจะดำเนินการจัดการกับขยะประเภทนี้ให้โดยขยะอันตราย อบต.จะนำไปมอบให้บริษัทวังท่าดีจัดการ ส่วนขยะติดเชื้อก็จะส่งมอบให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลวังท่าดีจัดการกำจัดต่อไป

รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาหารือกันระหว่างอบต.และแกนนำชุมชน วางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ติดตาม และประเมินผลร่วมกัน โดยแกนนำนำข้อมูลกลับไปประชุมร่วมกับลูกบ้าน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทและสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน โดยเริ่มจากการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นทางที่ครัวเรือน ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลวังท่าดี

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในตำบลวังท่าดี เป็นตำบลที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ผลิตผลทางการเกษตร จึงทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยจากภาคครัวเรือนและภาคเกษตรกรรมมากซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษใบไม้ มากที่สุด สอดคล้องกับทศพร สืบแสง (2553) พบว่าขยะมูลฝอยมาจากบ้านเรือน ชุมชน ที่พักอาศัย ร้านค้า ตลาด อาคารสำนักงาน อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม สิ่งที่เกิดกวาดจากถนน ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น ๆ รวมทั้งมูลสัตว์ ชากพืช ชากสัตว์ และเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณน้อย จึงจำเป็นที่จะต้องนำงบประมาณแต่ละปีไปใช้ในเหตุที่จำเป็นเร่งด่วนมากกว่าปัญหาการจัดการขยะ จึงเกิดเป็นชุมชนไร้ถัง ให้ชาวบ้านจัดการขยะมูลฝอยด้วยตัวเอง และเมื่อมีการยื่นข้อเสนอแก่ชาวบ้านโดยให้อบต.บริการจัดการขยะมูลฝอยให้และแจกถังขยะให้ทุกบ้านแต่ชาวบ้านต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการเก็บขยะมูลฝอยเดือนละ 20 บาทให้อบต. ชาวบ้านทุกครัวเรือนปฏิเสธข้อเสนอบท. จึงมีมติให้ชาวบ้านในตำบลวังท่าดีจัดการขยะมูลฝอยเอง ชาวบ้านแทบทุกครัวเรือนจะมีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ในครัวเรือน และจะมีการคัดแยกขยะรีไซเคิลประเภท ขวดน้ำพลาสติก กระดาษ ขวดแก้วไว้นขาย เนื่องจากจะมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อ ชาวบ้านเห็นว่าขยะประเภทนี้สามารถขายได้เงิน จึงทำการคัดแยกไว้นขาย สอดคล้องกับ ทิวา ประสุวรรณ และคณะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า พื้นที่ตำบลบ้านแลงเป็นแหล่งผลิตผลไม้ สภาพปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ตำบลบ้านแลง มีขยะมูลฝอยจำนวนมากที่เป็นขยะจากผลไม้ แหล่งกำเนิดขยะที่มีปริมาณมากที่สุดมาจากครัวเรือน โรงงาน และบริษัทห้างร้าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงมีความต้องการให้มีการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ในการคิดสร้างสรรค์โครงการและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน สอดคล้องกับ คาเซวา มบูลิกเว และคาสเซนกา (Kaseva, Mbuligwe & Kassenga, 2002) พบว่า การจัดการขยะสามารถนำมาใช้ใหม่ และเพิ่มรายได้ ซึ่งมีรายได้มากกว่ารายได้ต่อปีต่ำสุดของประชากรถึง 2 เท่าส่วนขยะเปียกก็จะนำไปให้สุกร และสัตว์เลี้ยงกินเป็นอาหารและนำไปทำแก๊สชีวภาพบ้างประมาณ 10 ครัวเรือน ส่วนขยะมูลฝอยที่ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ เช่น ถุงพลาสติก กล่องนม กล่องโฟม หลอดดูดน้ำ ซองพลาสติกใส่ขนมแทบทุกครัวเรือนจะนำมาเผาทิ้งในบริเวณบ้านของตน และที่น่าสนใจคือ ผู้สูงอายุจะไม่ค่อยมีความรู้ด้านการจัดการขยะอันตราย โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะนำขยะอันตรายมาเผาพร้อมกับขยะอื่น ๆ ดังนั้นอบต.วังท่าดีตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้านและผู้นำชุมชน หาแนวทางในการจัดการปัญหาขยะอันตราย ทางออกคือ อบต.จัดงบประมาณซื้อถังขยะไว้ให้ชาวบ้านนำขยะอันตรายมาทิ้งในถัง โดยอบต.จะวางถังสี่เหลี่ยมสำหรับขยะอันตรายไว้ทุกหมู่บ้าน และอบต.จะดำเนินการเก็บขยะอันตรายทุกเดือนไปมอบให้บริษัททวงษ์พานิชกำจัดต่อไป และได้รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลวังท่าดี อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังภาพที่ 1 คือเป็นรูปแบบชุมชนไร้ถังขยะ ที่มีโครงสร้างการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยชาวบ้านจะจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นประเภทต่าง ๆ เองตั้งแต่ภายในครัวเรือน ได้แก่ ขยะเปียก ขยะทั่วไป ขยะนำกลับมาใช้ได้ ขยะอันตราย ขยะที่ย่อยสลายได้จะนำมาทำปุ๋ยใช้ในครัวเรือน ขยะที่ย่อยสลายไม่ได้และขยะอันตรายจะทิ้งลงในถังขยะที่อบต. เตรียมให้ตามจุดในตำบล ส่วนขยะติดเชือกก็นำไปทิ้งที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลวังท่าดี เพื่อโรงพยาบาลจะได้ดำเนินการกำจัดต่อไป โดยการดำเนินงานเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของชุมชนจาก อบต.และแกนนำชุมชน แล้วจึงนำข้อมูลมากำหนดทิศทางในการจัดการขยะโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่แกนนำ ประชุมหารือกับ อบต. และแกนนำนำข้อมูล

กลับไปประชุมหารือกับลูกบ้านและคืนข้อมูลให้ อบต.เพื่อใช้ วางแผนดำเนินงานจนเกิดผลให้อบต.จัดซื้อถังขยะสำหรับทิ้งขยะอันตรายให้ทุกหมู่บ้านและทุกเดือนอบต.จะจัดเก็บขยะอันตรายเพื่อนำไปมอบให้วังษ์พานิชกำจัดต่อไป อีกทั้งยังมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยแก่ชาวบ้านทุกหมู่บ้านด้วย โดยผลจากการวิจัยได้นำเข้าที่ประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดีโดยรองนายกอบต.ฯ ที่ประชุมเห็นชอบและได้ประกาศเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น และอบต.ได้จัดซื้อถังขยะเพื่อดำเนินการตามรูปแบบที่ประกาศไว้ สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่อคิดิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รุ่งงาม, 2545 : 7-9) ว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักและการแก้ไขปัญหาและร่วมกันรับผิดชอบเพราะผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนไม่สามารถดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นเพียงลำพังได้ ต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดการเข้าใจร่วมกัน และยอมรับสนับสนุนการตัดสินใจของผู้นำท้องถิ่นและยังสอดคล้องกับบริวิภาณต์ แสนไชย (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการขยะในชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เป็นการใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน สำหรับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนจะต้องเกิดจากความสมัครใจ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนคิดริเริ่ม ค้นหาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหาของชุมชน วางแผนดำเนินกิจกรรม ลงทุน และปฏิบัติงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกในชุมชนวัดกลางเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะมี 11 ประการ คือ รูปแบบของโครงการการประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน ความพร้อมของประชาชนในชุมชน การสนับสนุนจากภายนอกผู้บริหารโครงการ ความเข้มแข็งของชุมชน ความต้องการแก้ไข ปัญหาของชุมชน ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับความต้องการการยอมรับจากสังคม และความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้ชนรุ่นหน้า อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อิศรภาพ มาเรือน (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการขยะที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของชุมชนชาวเขาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน พบว่า รูปแบบการจัดการขยะของชุมชนชาวเขา ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา และศักยภาพของชุมชน 2) การพัฒนาสมรรถนะแกนนำชุมชน 3) การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติการ 4) ประเมินผล ซึ่งพบว่า ชุมชนมีการปรับทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะที่ถูกต้อง มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องไปสู่กิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ส่งผลทำให้ปริมาณขยะหลังการดำเนินการลดลงร้อยละ 39.37 สภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนาให้น่าอยู่ และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานร้อยละ 100 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย แนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ประสบผลสำเร็จคือ การพัฒนาสมรรถนะ ของคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหา โดยควรมีการค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาของ ชุมชนอย่างถ่องแท้เพื่อออกแบบกระบวนการและใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของชุมชนอย่างกลมกลืน สอดคล้องกับพราดาทัน (Pradhan, 2009) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะแบบยั่งยืนในเมืองดาร์จีลิง ประเทศอินเดีย ได้เสนอแนะให้มีการบริหารจัดการขยะแบบยั่งยืน ดังนี้ 1)ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ 2)สร้างระบบและส่งเสริมการลดปริมาณขยะ การนำมาใช้ใหม่และการรีไซเคิล 3)ส่งเสริมให้ประชาชนนำขยะชีวภาพ เช่น ผัก ผลไม้ไปทำปุ๋ย 4)ให้ประชาชนคัดแยกขยะใส่ถังตามประเภทขยะไว้ที่หน้าบ้านของตนและ 5)ให้ทางการมีความรับผิดชอบมากขึ้น และสรุปว่า หากว่าเทศบาลเมืองดาร์จีลิง ทำได้เช่นนี้แล้วประชาชนก็เต็มใจให้ความร่วมมือกับทางการมากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร : กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- ทศพร สืบแสง. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนสองเหนือเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทิวา ประสุวรรณ ศิริรัตน์ จิระเดชประไพ ดารากร เจียมวิจิักษณ์ และปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์. (2559). การจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ในตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1) : 45-61.
- รวีกานต์ แสนไชย. (2544). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน : กรณีศึกษา ธนาครขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อิสรภาพ มาเรือน. (2556) รูปแบบการจัดการขยะที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของชุมชนชาวเขาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 6(2) : 136-144.
- ยุพาพร รุ่งงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูป ระบบราชการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Kaseva, M.E., Mbuligwe, S.E., & Kassenga, G. (2002). Recycling inorganic domestic solid waste : Results from a pilot study in Dar es Salaam City, Tanzania, Resources, Conversation and Recycling Vol.35. pp. 243-257.
- Pradhan, Upendra.(2009). Sustainable Solid Management in a Mountain Ecosystem : Darjeeling, West Bengal, India. University of Manitoba (Canada).

การวิเคราะห์ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ศศิธร ทูลศิริ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน และเพื่อสร้างสมการจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว บุคลิกภาพแบบเก็บตัว สัมพันธภาพกับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ และอัตมโนทัศน์ ตัวแปรตาม ประกอบด้วย นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์และแบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมและ วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าสถิติที่ใช้ในการจำแนก คือ Discriminant เพื่อจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน 3 กลุ่ม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ คือ ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ และ ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนได้

2. เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มนักเรียน มี 2 ปัจจัย เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านมีความสุข และปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง ซึ่งสามารถเขียนสมการในการจำแนกกลุ่มได้ ดังนี้

ความฉลาดทางอารมณ์ EQ.

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$Y = -7.333 + 2.513 (\text{Self})$$

สมการในรูปแบบมาตรฐาน คือ

$$Z_Y = 1.00(\text{Self})$$

3. ประสิทธิภาพในการทำนายการจำแนกกลุ่มของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มต่ำ กลุ่มปกติ และกลุ่มสูงโดยใช้แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ มีการจำแนกกลุ่มตัวอย่างได้ถูกต้อง คิดเป็นมีค่า

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อีเมล : tsasithon@gmail.com

ร้อยละ 43.3 โดยที่กลุ่มต่ำ มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 กลุ่มปกติมีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และกลุ่มสูงมีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย

The Emotional Quotient Factor Analysis of Prathomsuksa 6 students of Academic year 2014 in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2

Sasithon Toonsiri¹

Abstract

The objectives of this study were to analyze the classified factors of Prathomsuksa 6 students' emotional quotient and to create the discriminant equation of Prathomsuksa 6 students' emotional intelligence of academic year 2014 in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2. The independent variables were the achievement motivation, the extrovert character, the introvert character, the relationship with friends, the democratic parenting, the authoritarian parenting, the permissive parenting, the relationship motivation, and the self-concept. The dependent variables were the lower emotional intelligent students, the general emotional intelligent students, and the higher emotional intelligent students. The sampling group was 390 Prathomsuksa 6 students of Academic year 2014 in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2

The research instruments were the Emotional Quotient Evaluation and the Measurement of Factors Affecting Emotional Quotient. The data were analyzed by covariance and Box' M test. Wilks' Lambda was used to discriminate the factors influencing emotional quotient of Prathomsuksa 6 students in Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2.

The findings of the study:

1. The main factor affecting emotional quotient of lower emotional intelligent students, general emotional intelligent students, and higher emotional intelligent students was self-concept which influences emotional intelligence at least 1 factor, was able to classify among the lower, general, and higher emotional intelligent students. Plus, the democratic parenting factor was able to effect on an acuteness of emotional intelligence among the lower, general, and higher emotional intelligent students.

2. The coefficient showed 2 factors which influenced the classification of the lower emotional intelligent students, the general emotional intelligent students, and the higher emotional intelligent students by descending order. Self-concept was the first factor which

¹ ChiangRai Rajabhat University E-mail : tsasithon@gmail.com

affects emotional intelligence as virtue, acuteness, and happiness. Democratic parenting was another factor which only affected on the acuteness of emotional intelligence. It can be written into the equation for classification as followed:

Emotional Quotient, EQ.

The raw score equation:

$$Y = -7.333 + 2.513 (\text{Self})$$

The standard equation:

$$Z_Y = 1.00(\text{Self})$$

3. The effectiveness of prediction on the classification students' group as lower, general, and higher emotional quotient by using Measurement of Factors Affecting Emotional Quotient was correctly 43.3 percent; 26 lower emotional intelligence students was 20.0 percent, 104 general emotional intelligence students was 50.0 percent, and 39 higher emotional intelligence students was 75.0 percent.

1. บทนำ

ในปัจจุบันเด็กที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตไม่ใช่เด็กที่มีความฉลาดทางด้านสติปัญญาแต่อย่างเดียว แต่ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ด้วย คือการที่เด็กรู้จักอารมณ์ของตนเอง และเรียนรู้ที่จะจัดการอารมณ์ของตนเอง สามารถเข้าใจผู้อื่น รู้เขารู้เรา เห็นอกเห็นใจ เด็กเหล่านี้สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นในสังคม และอยู่ได้อย่างมีความสุข ฉะนั้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นในวัยเด็ก เปรียบเสมือน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์ ได้สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ชีวิตเด็กในอนาคต ทำให้เด็กพร้อมที่จะเผชิญกับโลกกว้างต่อไป และยังช่วยให้พัฒนาการเด็กเป็นไปอย่างสมบูรณ์ เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และเป็นกำลังของประเทศชาติต่อไป(อัจฉรา สุขารมณ. 2542 : 1-6)

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคมปรารถนาเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการศึกษา และระบบการศึกษาที่ดีต้องสร้างให้เด็กและเยาวชนประสบความสำเร็จซึ่งรวมถึงความสำเร็จในการเรียน ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ความสำเร็จในชีวิต แต่ความสำเร็จของเด็กและเยาวชนนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว จะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถทางอารมณ์ด้วย (ทศพร ประเสริฐสุข. 2545 : 83) เด็กและเยาวชน ความฉลาด ทางอารมณ์ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา การมีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา มีเป้าหมายชีวิตที่สอดคล้องกับศักยภาพและความถนัดของตนเองซึ่งจะนำไปสู่ชีวิตที่เป็นสุข มีคุณค่าต่อสังคมที่แวดล้อม และช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคมได้ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เป็นสิ่งที่เรียนรู้และฝึกฝนได้ และสามารถพัฒนาในวัยเด็กได้เหมือนกับพัฒนาการด้านสติปัญญา ดังนั้นการสร้างเสริมให้บุคคลมีความฉลาดทางอารมณ์ที่สมวัย จึงเป็นสิ่งสำคัญ (อุสา สุทธิสาคร. 2544 : 16) เนื่องจาก ผู้ที่มีอารมณ์อันไม่พึงประสงค์หรือไม่เหมาะสมกับวัย เช่น เป็นคนเจ้าอารมณ์ มีความโกรธ หงุดหงิด เกลียด อิจฉาริษยา กลัว กังวล มีความรู้สึกลบต่อโลกรอบตัว ฯลฯ เหล่านี้ถือว่าเป็นบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือทางอารมณ์เป็นอย่างมาก หากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขจะเป็นอันตรายอย่างมากทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น (อาภา รัตน์ช่าง.2543 : 25) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) เป็นความสามารถอีกส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และนำเอาอารมณ์ความรู้สึก เหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยการตระหนักรู้ตนเองและอารมณ์ตนเองสามารถจัดการบริหารอารมณ์ตนเองอย่างเหมาะสม สามารถจูงใจให้กำลังใจตนเองได้รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่นในลักษณะใจเขาใจเรา มีทักษะในการพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 18) โกลแมน ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 5 องค์ประกอบคือการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การบริหารจัดการอารมณ์ตนเอง การสร้างแรงจูงใจที่ดีแก่ตนเอง สามารถรับอารมณ์ของผู้อื่นได้ การจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่น(วิระวัฒน์ ปันตานิมย. 2542 : 67-69)

การที่จะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ให้ได้เป็นแบบแผน เป็นรูปธรรมนั้น ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานทางทฤษฎี ศึกษาองค์ประกอบ เหตุปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์เพื่อจะเป็นแนวทาง หรือทิศทางเพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องนอกจากนี้การที่จะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เด็กและเยาวชนให้ดีขึ้น การศึกษาปัจจัยสาเหตุร่วมที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเลี้ยงดู และหากได้รับการสอน ชี้แนะให้เข้าใจทิศทางอย่างถูกต้อง จะสามารถเรียนรู้จัดการ และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้ดีขึ้นได้ (สินีนางู กำเนิดเพชร. 2544 : 17)

ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ และนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ซึ่งเป็นวัยเด็กตอนปลายที่จะเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อที่จะได้หาแนวทางส่งเสริมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้ถูกทางให้กับนักเรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อสร้างสมการจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 2,578 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 390 คน ได้มาโดยสุตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสัดส่วนของ Taro Yamane

สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + (Ne^2)}$$

กำหนดให้

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{2578}{1 + (2578(0.05^2))} \\ &= \frac{2578}{1 + (2578(0.0025))} \\ &= \frac{2578}{1 + (6.45)} \\ &= \frac{2578}{7.45} \\ &\approx 346 \end{aligned}$$

จำนวนขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 346 คน

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีไม่น้อยกว่า 346 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน เพื่อให้มีความแม่นยำมากขึ้น

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรปัจจัยที่นำมาศึกษาในการวิเคราะห์จำแนกประเภทความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
2. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว
3. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว
4. สัมพันธภาพกับเพื่อน
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
6. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
8. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์
9. อึดทนโน้ทน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ตัวแปรการจัดกลุ่มที่ได้จาก ผลของการวัดความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ
2. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ
3. นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าปกติ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง สามารถจัดการควบคุมดูแลเอาใจใส่ความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจในตนเอง สามารถแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2. ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อ

3. ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้สึกตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านมีสุข หมายถึง ความสามารถใจการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข

5. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง รูปแบบกระบวนการ วิธีการที่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ใช้ในการถ่ายทอด อบรมสั่งสอนบุตร

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของบุตร ให้ความเสมอภาค ความยุติธรรม มีการให้เหตุผลในการที่จะส่งเสริมหรือห้ามกระทำการต่าง ๆ ให้ความรักและความอบอุ่นอย่างใกล้ชิด

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมที่พ่อแม่ไม่ให้อิสระแก่บุตรควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย ไม่ให้กระทำสิ่งใดตามใจบุตรต้องการ มักลงโทษเมื่อทำผิดโดยเฉพาะไม่ทำตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้
8. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมที่พ่อแม่ทอดทิ้งบุตรไม่ดูแลไม่ใส่ใจ มักปล่อยให้บุตรทำตามใจชอบ ไม่ให้ความรักความอบอุ่น
9. สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติของตัวเด็กกับกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลถึงความรู้สึกของเด็ก การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนในที่นี้ได้จากคะแนนการทดสอบการทำแบบสอบถามให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกในการสัมพันธ์กับเพื่อนว่าเป็นไปแนวใด
10. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของบุคคลซึ่งแสดงออกแบบถาวรอยู่เป็นประจำกับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเกิดเป็นนิสัยที่ถาวรในทันทีแบ่งเป็น เป็น 2 แบบ คือ
11. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่สนใจโลกภายนอก สนใจรูปธรรมมากกว่านามธรรมชอบออกสังคม นิสัยเปิดเผย รู้จักผ่อนปรน ปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ไม่จริงจังกับความรูสึกผิดหวัง
12. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่สนใจโลกของตนเอง เป็นคนไม่กล้าตัดสินใจ ไม่ชอบสมาคม หลบหน้าผู้อื่น สงบเสงี่ยมละเอียดถี่ถ้วน ไม่ไว้วางใจผู้อื่น
13. แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะภายในที่กระตุ้น กำหนดทิศทาง และคงสภาพพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมาย
14. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง เป็นการกระทำที่เกิดจากแรงผลักดันซึ่งบุคคลรู้ตัวว่า การกระทำนั้นจะต้องมีการประมวลผลออกมาจากตัวเอง และจากบุคคลอื่น และผลการประเมินอาจเกิดความพึงพอใจเมื่อผลงานนั้นเกิดความสำเร็จ หรือไม่พอใจเมื่อผลงานนั้นไม่สำเร็จ
15. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ หมายถึง เป็นการกระทำที่ทำให้บุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับนับถือของบุคคลภายในสังคม
16. อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ที่บุคคลมองตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ได้แก่ ความรูสึกนึกคิด การรับรู้ การปรับตัว ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับตนเองและอารมณ์ทั้งทางดีและไม่ดี

5. วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีอยู่ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ใช้ประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ใหญ่ (อายุ 12-60 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Cronbach Coefficient alpha) ด้านดี เก่ง สุข และภาพรวมเท่ากับ 0.75, 0.76, 0.81 และ 0.85 ตามลำดับ

ส่วนค่าความเชื่อมั่นแบบแบ่งครึ่ง (Split-half reliability) ด้านดี เก่ง สุข และภาพรวมเท่ากับ 0.83, 0.86, 0.71 และ 0.74 ตามลำดับ มีลักษณะแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ คือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ก่อนข้างจริง จริงมาก ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 52 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ วัดบุคลิกภาพ สัมพันธภาพกับเพื่อน วิธีการอบรมเลี้ยงดู อัตมโนทัศน์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 เพื่อใช้สอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เป็นแบบสำรวจรายการ มีข้อความ จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย เพศ และลำดับการเกิดเป็นบุตร

ตอนที่ 2 แบบวัดปัจจัยด้านต่าง ๆ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 10 ข้อ

ด้านที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและบุคลิกภาพแบบเก็บ จำนวน 16 ข้อ

ด้านที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 12 ข้อ

ด้านที่ 4 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 32 ข้อ

ด้านที่ 5 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

ด้านที่ 6 แบบวัดอัตถิภาวนิยม จำนวน 11 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาข้อความเป็นรายข้อว่าแต่ละข้อครอบคลุมเนื้อหาที่มีความเหมาะสมความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อความแล้วหรือไม่โดยให้คะแนนดังนี้ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาให้คะแนน +1 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ให้คะแนน 0 และถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาให้คะแนน -1 จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC) ใช้เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปปรากฏว่าข้อความทุกข้อผ่านเกณฑ์โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และปรับปรุงในข้อที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนห้วยน้ำขุนวิทยฯ จำนวน 30 คน

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตอบแล้ว บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์

3. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สันโดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปปรากฏว่าข้อความผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่าอำนาจจำแนกแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.0608 ถึง 0.6572

ด้านที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและบุคลิกภาพแบบเก็บ จำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.1596 ถึง 0.7237

ด้านที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ -0.0089 ถึง 0.6579

ด้านที่ 4 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 32 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.0857 ถึง 0.7540

ด้านที่ 5 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.4502 ถึง 0.7369

ด้านที่ 6 แบบวัดอัตถิภาวนิยม จำนวน 11 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.0166 ถึง 0.6879

4. ทำการประมวลผลวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีของ Cronbach โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (พวงรัตน์ทวีรัตน์, 2540) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

ด้านที่ 1 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7382

ด้านที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและบุคลิกภาพแบบเก็บ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7651 และ 0.8681

ด้านที่ 3 แบบวัดสัมพันธภาพกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7414

ด้านที่ 4 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7935, 0.7953 และ 0.8449

ด้านที่ 5 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8908

ด้านที่ 6 แบบวัดอัตถิภาวนิยม จำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7507

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ จำแนกปัจจัยส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรอิสระด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.1 การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงแบบปกติ (Normality) ของตัวแปรอิสระในครั้งนี้ได้ตรวจสอบจากค่าของความเบ้ (Measures of Skewness : S_k) และค่าที่ใช้วัดความสูงของยอดกราฟ (Measures of Peakedness Skewness / Kurtosis : K_u) โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

ค่าของความเบ้ (Measures of Skewness : S_k) เท่ากับศูนย์ แสดงว่ากราฟที่ได้มีลักษณะเป็นโค้งปกติ

ค่าที่ใช้วัดความสูงของยอดกราฟ (Measures of Peakedness Skewness / Kurtosis : K_u) ค่าที่ใช้วัดความเบ้ที่มีความหมาย ดังนี้

ถ้าได้ค่าเท่ากับศูนย์ แสดงว่าเป็นโค้งปกติยอดสูงปานกลาง

ถ้าได้ค่าน้อยกว่าศูนย์ แสดงว่าเป็นโค้งปกติแบบที่มียอดต่ำถือว่าข้อมูลกระจายมากไป

ถ้าได้ค่ามากกว่าศูนย์ แสดงว่าเป็นโค้งปกติแบบที่มียอดสูงถือว่าข้อมูลกระจายน้อย

ตรวจสอบค่าความเบ้ S_k และความสูงของยอดกราฟ K_u ของปัจจัยทั้งหมดปรากฏว่าปัจจัยทุกตัวมีค่าความเบ้และค่าความสูงของกราฟมีค่าใกล้ศูนย์ ถือว่าเป็นข้อมูลที่เป็นโค้งปกติและมีค่าการกระจายเหมาะสม

1.2 การตรวจสอบตัวแปรอิสระว่ามีเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเท่ากัน โดยการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม นิยมใช้ Box's M test ได้ค่า Box' M เท่ากับ 155.672 และค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .053 ซึ่งมากกว่า .05 แสดงว่าเป็นไปตามเงื่อนไขของการจำแนกกลุ่ม

1.3 ความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linearity of Relationships) ระหว่างปัจจัยและตัวแปรตาม ค่าความคลาดเคลื่อนของปัจจัย โดยหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างปัจจัยและตัวแปรตาม จะพิจารณาจากค่าสถิติ F ในการวิเคราะห์การถดถอย ถ้าค่าสถิติ F มีนัยสำคัญทางสถิติ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและตัวแปรตามจะอยู่ในรูปเชิงเส้นและตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนของปัจจัย พิจารณาจากค่า Durbin Watson โดยถ้าค่า Durbin Watson เข้าใกล้ 2 แสดงว่าปัจจัยทุกตัวมีความคลาดเคลื่อนเท่ากัน

1.4 ภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ของปัจจัย ในการตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ของปัจจัย มีหลายวิธีในที่นี้เลือกใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ 2 ตัว คือ Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

ถ้าค่า Tolerance มีค่าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์สูงกับตัวแปรอื่น ๆ ถ้ามีค่าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์ต่ำกับตัวแปรอื่น ๆ

ถ้าค่า Variance Inflation Factor (VIF) สูงมาก ๆ (สูงสุด คือ 10) แสดงว่ามีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ

2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ โดยการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

6. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผลการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และลำดับการเกิดเป็นบุตร และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร การวิเคราะห์ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ การจำแนกตามความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า นักเรียนชายจะมีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มปกติ 114 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 นักเรียนหญิง 164 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 ซึ่งนักเรียนหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มปกติ สูงกว่านักเรียนชาย ส่วนมากเป็นบุตรคนสุดท้าย 88 คน คิดเป็นร้อยละ 96.3

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกับแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

พบว่าค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละปัจจัยมีค่าตั้งแต่ -0.352 ถึง 0.678 โดยปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบปล่อยเข้มงวด และปัจจัยด้านบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบปล่อยเข้มงวด มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับทุกปัจจัย ยกเว้นปัจจัยด้านบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ กับปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กับปัจจัยทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่าง ๆ ของความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มต่ำ กลุ่มปกติ กลุ่มสูง

ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ภาพรวมของกลุ่มต่ำ กลุ่มปกติ กลุ่มสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านอื่นมีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่มที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ของกลุ่มต่ำ กลุ่มปกติ กลุ่มสูง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนมากเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์จริง เพียงแต่ยังไม่ทราบว่าปัจจัยใดมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มได้มากหรือน้อย ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างมีความสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการจำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise method) โดยใช้ วิลค์แลมบ์ดา (Wilks' Lambda)

ตัวแปรสามารถจำแนกกลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มต่ำ กลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มปกติ และกลุ่มที่มีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มสูง โดยวิธีแบบขั้นตอน มี 1 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ได้รับคัดเลือกในขั้นตอนที่ 1 สถิติที่ใช้ประเมินสมการจำแนกประเภทของกลุ่ม มีค่าสหสัมพันธ์คาร์โนนิคอลล เท่ากับ 0.559 และค่าวิลค์ แลมบ์ดา เท่ากับ 0.688 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าสมการที่ได้มีอำนาจจำแนกกลุ่มได้ประสิทธิภาพในการทำนายของกลุ่มนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าร้อยละ 43.3 กลุ่มต่ำมีจำนวน 26 คิดเป็นร้อยละ 20.0 กลุ่มปกติมีจำนวน 104 คิดเป็นร้อยละ 50.0 กลุ่มสูงมีจำนวน 39 คิดเป็นร้อยละ 75.0

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน 3 กลุ่ม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ คือ ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ และ ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนได้

2. เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มนักเรียน มี 2 ปัจจัย เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านมีสุข และปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง ซึ่งสามารถเขียนสมการในการจำแนกกลุ่มได้ ดังนี้

ความฉลาดทางอารมณ์ EQ.

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$Y = -7.333 + 2.513 (\text{Self})$$

สมการในรูปแบบมาตรฐาน คือ

$$Z_Y = 1.00(\text{Self})$$

3. ประสิทธิภาพในการทำนายการจำแนกกลุ่มของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มต่ำ กลุ่มปกติ และกลุ่มสูงโดยใช้แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ มีการจำแนกกลุ่มตัวอย่างได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 43.3 โดยที่กลุ่มต่ำ มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 กลุ่มปกติมีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และกลุ่มสูงมีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0

7. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ กลุ่มนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ และกลุ่มนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าปกติ ใน 3 ด้าน ดังนี้

ด้านดี ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ด้านเก่ง ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่ทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ด้านมีความสุข ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ส่วนปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว บุคลิกภาพแบบเก็บตัว สัมพันธภาพกับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ส่งผลต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกัน จึงยืนยันได้ว่าปัจจัยทั้งหมดที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ทุกตัว เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อ ความฉลาดทางอารมณ์จริง

2. ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ จำแนกได้ 2 ปัจจัย ได้แก่

1) ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านมีความสุข 2) ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ อย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียน ได้ จึงขออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ดังนี้

อัตมโนทัศน์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านมีความสุข เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ และมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ทราบถึง ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ทางบวกหรือมี ความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์สูงตามไปด้วย ซึ่ง อุบล อุบลแก้ว (2542 :61)ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ใน

กลุ่มเพื่อนกับอ้อมโนทัศน์ พบนักเรียนชายที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีอ้อมโนทัศน์ด้านสัมฤทธิ์ผลสูง กว่านักเรียนหญิงที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและนักเรียนหญิงที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมีอ้อมโนทัศน์ด้านการปรับอารมณ์สูงกว่านักเรียนชาย ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน นักเรียนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีอ้อมโนทัศน์ด้านการปรับอารมณ์สูงกว่านักเรียนหญิง ที่ไม่ได้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และคูเปอร์สมิธ (สรรสุดา มีชั้นช่วง. 2544 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1995) พบว่า ถ้าแต่ละคนรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็ย่อมจะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี และในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลนั้นไม่สามารถเข้าใจตนเอง ก็ย่อมเกิดความไม่สอดคล้องภายในและปรับตัวไม่ได้

คนที่จะแสดงพฤติกรรมเช่นใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขาเรียนรู้ตนเองและรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาอย่างไรซึ่งคนจะรับรู้ตนเองในลักษณะทางบวกและทางลบนั้นขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตนจากคนรอบข้างว่ามองเห็นคุณค่าในตนเองอย่างไร ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมอ้อมโนทัศน์ ขึ้นอยู่กับการตีความ หรือการประเมินในสิ่งที่เขาเชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นไปในทางบวกหรือลบ คนทุกคนมีแรงขับภายในจะพัฒนาไปสู่การบรรลุศักยภาพของตน ผู้ที่มีอ้อมโนทัศน์ทางบวกและไม่ปมด้อยในชีวิตก็จะเป็นผู้ที่ศรัทธา เชื่อมั่นในความคิดและความสามารถของผู้อื่น ดังเช่นที่เขามิให้กับตนเอง ส่วนผู้ที่มีอ้อมโนทัศน์ทางบวกแต่มีปมด้อยในชีวิต คนประเภทนี้จะมองเห็นคุณค่าของตนเองฝ่ายเดียว ส่วนบุคคลที่มีอ้อมโนทัศน์ทางลบ คือบุคคลที่มองตนเองต่ำต้อยไร้ค่าไม่ยอมรับตนเองมองตนเองไม่มี ความสามารถ มีอารมณ์น้อยเนื้อต่ำใจ เศร้า เหงา ว้าเหว่

การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง เป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ และมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ทราบถึง ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Shapiro (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2546 ,หน้า 30) ได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ของพ่อแม่ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้ทางสังคมครั้งแรกของเด็กเกิดขึ้นที่บ้าน จากการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งการได้รับการอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักความอบอุ่นเป็นสำคัญ Mussem (วชิราภรณ์ มอนต์ , 2546 , หน้า 32) และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการของลูก หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม มีการนำเอาข้อดี ข้อเสีย ของการอบรมแต่ละรูปแบบมาปรับใช้ก็จะส่งผลให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี มีการปรับตัวและส่งผลให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีต่อไป (วราภรณ์ ตระกูลสุยศย์ 2549 ,หน้า 32)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยทุกด้านที่นำมาศึกษานี้ ทุกปัจจัยล้วนมีความเกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนโรงเรียนควรต้องศึกษาทุกปัจจัย แล้วนำไปใช้โดยให้นำแบบวัดไปวัดนักเรียนก่อนเรียน แล้วนำผลมาวิเคราะห์นักเรียน มาใช้จัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสม
2. จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้ คือปัจจัยด้านอ้อมโนทัศน์ คือ ความรับรู้เข้าใจในตนเอง ความรู้สึกนึกคิด การปรับตัวเข้ากับสังคม ดังนั้น ควรเข้าใจในธรรมชาติของแต่ละช่วงวัย ใช้

เหตุผลในการพูดคุย ยอมรับในความสามารถ จัดกิจกรรมและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออก เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดตัดสินใจ และควรเสริมแรงด้วยการยกย่องชมเชยในโอกาสอันควร เพื่อสร้างกำลังใจให้แก่ นักเรียน จะก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมี อัตลักษณ์ที่ได้อันจะส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีของนักเรียนตามไปด้วย
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่สามารถจำแนกความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนได้
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยระบุพื้นที่เฉพาะเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การศึกษามีขอบเขตกว้างมากขึ้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับเขตพื้นที่การศึกษาร่วมด้วย เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันน่าจะมีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2543). การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย อายุ 12-60ปี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วงศ์กมลโปรดักชั่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2542). “ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ : ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิต,” วิชาการศึกษาศาสตร์. 1(1) : 15-18 ; กันยายน - ธันวาคม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2551). วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย Step by Step SPSS 4. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วศิน กาญจนวิชัยกุล และสมชัย ศรีนอก. (2545). เจตคติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรารณ ตระกูลสถิตย์. (2549). จิตวิทยาการปรับตัว.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วีระวัฒน์ ปันตานิมย์. (2542). เขาวนอารมณ์ (EQ) ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). การวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-Level Analysis) . พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). สถิติที่สำคัญในการวิเคราะห์จำแนกประเภท. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุสา สุทธิสาคร. (2544). พัฒนา EQ เด็กได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียน กลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4

ศิริพร เชื้อนเชียงสา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการได้ศึกษาได้แก่ นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 จำนวนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 18 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จำนวน 632 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยมี 6 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้แก่ สถิติบรรยาย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมลิซเรล ผลการวิเคราะห์พบว่า

การโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 34.88, df = 46$) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.76ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI = 0.99) และมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI = 0.97) และมีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.0084)มีค่าเข้าใกล้ศูนย์กราฟ Q-Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R SQUARE ตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์มีค่าเท่ากับ 0.98 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปร ตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ได้ร้อยละ 98

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุ, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, รักความเป็นไทย

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อีเมล : nanchai005@gmail.com

Causal Factors Influencing Affecting the Desirable Characteristics of Cherishing Thai-ness of Ethnic Lower Secondary Students in Extension Schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

Siriporn Kienchiengsa¹

Abstract

The objectives of this research were to study the factors which directly and indirectly affecting the desirable characteristics of cherishing Thai-ness of ethnic lower secondary students in extension schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4. The population and sample group of this study was ethnic lower secondary students in 18 extension schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4 in the academic year 2013 and the sample group of this study was 632 ethnics lower secondary students selected by Multistage Random Sampling. The research instrument was a questionnaire on the factors affecting 6 aspects of cherishing Thai-ness. The statistics for analyzing data was descriptive statistic by using mean, standard deviation and the analytical statistic by using correlation analysis to analyze the model of factors affecting the desirable characteristics of cherishing Thai-ness of ethnics lower secondary students in extension schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4 and examine the validity of the model with the empirical data by using LISREL program. The results were found that;

The analysis of causal relationship model affecting the cherishing Thai-ness of ethnic lower secondary students in extension schools under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4 by considered the Chi-Square ($\chi^2 = 34.88$, $df = 46$) with the probability of 0.76 meant the hypothesis was accepted and the model was fitted with the empirical data. The Goodness of Fit Index: $GFI = 0.99$, Adjust Goodness of Fit Index: $AGFI = 0.97$, Root Mean Squared Residual: $RMR = 0.0084$ which was near the Q-Plot and was steeper than diagonal also meant that the model was fitted with the empirical data. When considered the effect of variables in the model, there was no statistical significance. R SQUARE of the desirable characteristics of cherishing Thai-ness of ethnic students was 0.98 which meant the variable in the model explained the variance of the desirable characteristics of cherishing Thai-ness of ethnic students at 98 %.

Keywords : Factors Influencing, Desirable Characteristics, Cherishing Thai-ness

¹ Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University E-mail : nanchai005@gmail.com

1. บทนำ

ในปัจจุบันจากวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมไทย สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 16 (2535 :40) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า ความว่า สังคมไทยเป็นดั่งเช่นสังคมมนุษย์ทั้งหลายในโลกที่ไม่หยุดนิ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมอื่นๆ ในระดับเดียวกันแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนคนส่วนใหญ่ในสังคมปรับตัวเองไม่ทัน จนเกิดปัญหาทางวัฒนธรรมที่ต้องมีการแก้ไขกันตลอดมาในสังคมไทยแต่เดิมอยู่กันอย่างเรียบง่ายในกรอบของประเพณีที่มีจารีตและขนบธรรมเนียมท้องถิ่นคอยควบคุมให้ผู้คนอยู่กันอย่างสงบสุข ปัจจุบันเมื่อคนรุ่นหนุ่มสาวย้ายออกไปเรียนหรือทำงานที่อื่น คนรุ่นใหม่เกิดการหมดความเชื่อถือในความรู้ความสามารถต่อการเป็นผู้นำของคนรุ่นก่อนเพราะถือว่าตนได้เล่าเรียนความรู้ใหม่ๆจากในเมืองมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆได้พร้อมกันนั้นก็รับเอาความทันสมัยหลายๆอย่างมาจากภายนอก จึงทำให้หมดความเลื่อมใสและเชื่อถือในสิ่งที่เป็จารีตและประเพณีของท้องถิ่นที่เคยมีบทบาทในการสร้างและควบคุมความสัมพันธ์ทางสังคม ความขัดแย้งและความเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นเรื่อยๆสอดคล้องกับ นิเทศ ดินณะกุล (2546 :82) ที่ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไว้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ มีอิทธิพลต่อมนุษย์และสังคมค่อนข้างมาก เราจะสังเกตเห็นได้จากค่านิยมที่เปลี่ยนไปของวัยรุ่น รวมถึงการแต่งกาย มารยาทการออกสังคม การรับประทานอาหารการคบเพื่อน การใช้คำพูดและสนทนา การใช้อุปกรณ์สื่อสารเพื่อเสริมให้ตัวเองมีลักษณะเด่นและดูเป็นคนทันสมัยการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การแต่งกายและการย้อมสีผมที่เลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก อเมริกาและญี่ปุ่น เช่น การที่เด็กวัยรุ่น อายุประมาณ 13-15 ปี หันมาแต่งตัววาวหาวมุ่นง่าน้อยหน่น้อย เพื่อให้ทันสมัยนิยม

เช่นเดียวกับอมรา พงศาพิชญ์ (2545 :9-12) ได้กล่าวไว้โดยสรุปถึงโครงสร้างสังคมไทยไว้ว่า ในประเทศไทยชนกลุ่มใหญ่ก็คือคนไทยและชนกลุ่มน้อยก็คือ คนพม่า คนลาว คนเขมร ชาวเขาเผ่าต่างๆ คนมาเลย์ (หรือคนมุสลิมในภาคใต้) เป็นต้น ในกรณีของประเทศไทย ถ้าสมาชิกของคนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่มีความรู้สึกถึงว่า ถึงแม้ตนจะเป็นชนกลุ่มน้อยแต่ก็ยังมีส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองไทยอยู่บ้าง ก็ถือได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่เข้ากันไม่ได้ เกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยมีความรู้สึกถูกชนกลุ่มใหญ่กีดกันและถูกทำให้ไม่มีส่วนของการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ ในกรณีของกลุ่มแยกดินแดน (Separatist Group) หรือกลุ่มผู้ก่อการร้าย (Terrorist Group) เป็นตัวอย่างของความแตกแยกและความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ การศึกษาเรื่องรักความเป็นไทย จึงเน้นศึกษาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะและถูกทิศทาง สอดคล้องกับท้องถิ่น ภายใต้ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยกับชนกลุ่มใหญ่ที่เข้ากันได้ อันจะก่อให้เกิดความรู้สึกของชนกลุ่มน้อยที่รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่และได้เรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมของกันและกันเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในที่สุด

โดยการเรียนรู้สิ่งต่างๆเหล่านี้การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542ในมาตรา 22 (กระทรวงศึกษาธิการ.2543: 8) กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและมาตราที่ 7 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 :4) ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งจะประกอบไปด้วยความรู้ ความสามารถคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้วนอกจากจะมีความรู้ความสามารถตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้วจะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอันได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551 : 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ประกอบด้วย 5 อำเภอ คืออำเภอเทิงอำเภอขุนตาล อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงแก่นและอำเภอเชียงของลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงมีแนวเทือกเขาดอยยาว ดอยผาหม่นและดอยผาจิเป็นแนวกั้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สภาพภูมิศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.<http://www.cri4.obec.go.th/>.2556) ซึ่งจากสภาพทางภูมิศาสตร์พบว่าประชากรประกอบไปด้วยหลายชนชาติพันธุ์ มีชนชาติไทย ไทยใหญ่ ม้งหรือมั่ว เมี่ยนหรือเย้า อาข่ามูเซอ จีนฮ่อ ไทยลื้อและม้งลาวอพยพ ซึ่งอาศัยอยู่ตามแนวเทือกเขาต่างๆ อันนำมาซึ่งความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะเยาวชนในช่วงอายุ 13-15 ปี ซึ่งกำลังเข้าสู่ช่วงของวัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่จะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกในวัฒนธรรมไทย เนื่องจากวัฒนธรรมภายนอกนั้นเป็นสิ่งที่ฉาบฉวยและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงควรมีการส่งเสริมและเผยแพร่ให้เยาวชนโดยเฉพาะชนเผ่าให้ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองไทยเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กับกลุ่มชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกันเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและชาติพันธุ์ของตนเอง ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ที่ต้องการให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นว่านักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต4 ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ยังเกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยรวมถึงภูมิปัญญาไทย อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติและนอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษากับคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยส่วนใหญ่ได้ศึกษานักเรียนพื้นราบซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติ ภาษา ความเชื่อ ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นผลการศึกษาที่ได้ไม่อาจสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจว่าจะมีตัวแปรใดบ้างที่มีผลต่อการรักความเป็นไทยสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เป็นการศึกษาปัจจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้โมเดลลิสรและผลของการศึกษาในครั้งนี้จะช่วยเป็นแนวทางให้แก่พ่อแม่ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในความเป็นไทยและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดียิ่งขึ้นไป เสมือนเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวของนักเรียนซึ่งจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและอ้อมต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

3. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาติพันธุ์ที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 18 โรงเรียน จำนวน 1,908 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหาต่างๆ เพื่อนำไปสู่คำตอบของวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยได้แก่ การปรับตัวทางสังคม การได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากครอบครัว การได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากโรงเรียน ความเชื่อของชนเผ่า อิทธิพลจากสื่อมวลชน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ

1. ตัวแปรภายนอกแฝง

1.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1.1.1 การปรับตัวทางสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การปรับตัวทางสังคม

1.1.2 การได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยในโรงเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ วิธีการสอนของครูหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมส่งเสริม บรรยากาศในโรงเรียน

1.1.3 อิทธิพลจากสื่อมวลชน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การรับรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ การรับรู้ผ่านสื่อวิทยุ การรับรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และการรับรู้ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

2. ตัวแปรแฝงภายในจะมีตัวแปร 2 ลักษณะ คือ

2.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

2.1.1 ความเชื่อ ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณี ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับวัฒนธรรม

2.1.2 การได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากครอบครัวประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบไทย การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวที่แสดงออกถึงความเป็นไทย

2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปรได้แก่ 1. แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะกตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณ 2. ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย 3. ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย 4. ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้ 5. ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง 6. นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต 7. ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทย 8. แนะนำมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยเชิงสาเหตุ หมายถึง ตัวพยากรณ์หรือตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นสาเหตุและอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือตัวแปรผล

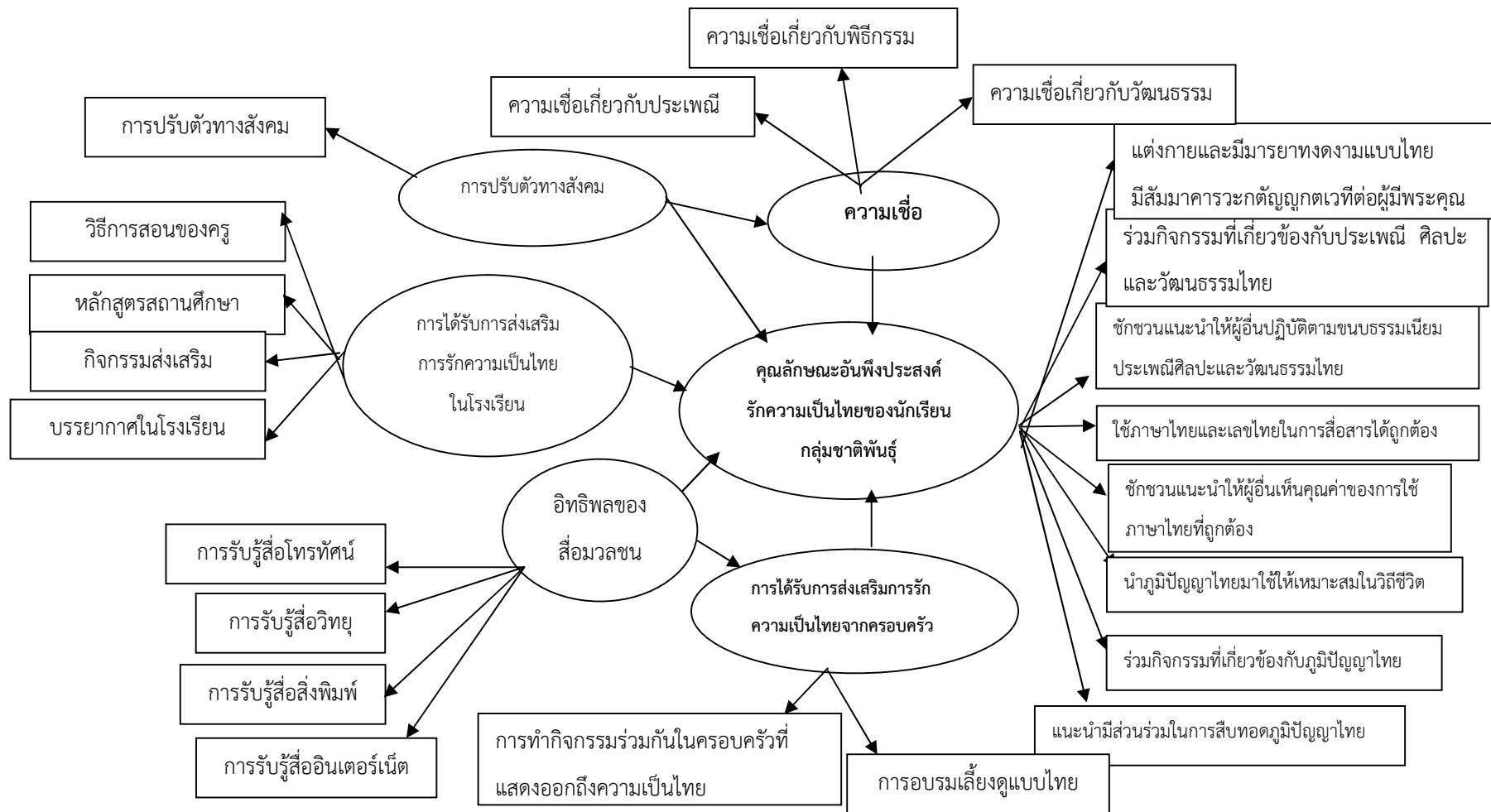
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นสิ่งที่สังคมต้องการครอบคลุมถึงด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกที่ต้องการปลูกฝังให้กับผู้เรียนให้ติดเป็นนิสัยจนเป็นวิถีชีวิตหรือบุคลิกภาพสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย หมายถึง ความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูทักท้วงที่เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทยโดยแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ การแต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทยมีสัมมาคารวะกตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทยชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิตร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาไทยแนะนำมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญา

นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง นักเรียนชนเผ่าต่างๆ คือ ไทยใหญ่ อาข่ามูเซอ จีนฮ่อ ไทยลื้อ เย้าและม้งที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ชลธิ์ กุลประดิษฐ์, 2527 : 64; สุรรัตน์ สมบัติกำไร, 2550 : บทคัดย่อ; เพ็ญฟ้า ทองชั้นลูก, 2548 : บทคัดย่อ; ชลธิ์ กุลประดิษฐ์, 2527 : บทคัดย่อ; ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชิววัลลี, 2524 : 37; ผดุง อารยะวิญญูและศรียานิยมธรรม, 2530 : 89; โสภา ศิริอุเทน, 2548 : บทคัดย่อ; นิรมล หันหาบุญ, 2538 : บทคัดย่อ; กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2545 : 20; อนุศักดิ์ จินดา, 2548 : บทคัดย่อ; วิชัย กฤษกลาง, 2546 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ได้แก่ การปรับตัวทางสังคม การได้รับการส่งเสริม การรักความเป็นไทยจากครอบครัว การได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากโรงเรียน ความเชื่อ อิทธิพลจากสื่อมวลชนซึ่งผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบสมมติฐานแสดงอิทธิพลของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

6. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สํารวจข้อมูลประชากรจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แล้วจัดกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) โดยในการจัดขนาดโรงเรียนผู้วิจัยได้นำเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ(2558 : ม.ป.ท.)

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างก่อน ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973 : 727) ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5

จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973 : 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 400 คน ซึ่งในการวิเคราะห์โมเดลลิสมัลต้องมิขนาดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของพารามิเตอร์ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ไม่ต่ำกว่า 600 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีลำดับขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีโรงเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยทำการสุ่มโรงเรียนมาร้อยละ 40 (โดยคำนวณตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างและประชากร)

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้นักเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยทำการสุ่มนักเรียนในแต่ละระดับชั้นและของทุกโรงเรียนในขั้นตอนที่ 1 มาร้อยละ 70 ของนักเรียนในทุกระดับชั้นและทุกโรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 632 คน ซึ่งมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประมาณไว้ ป้องกันความผิดพลาดและเพียงพอของข้อมูลซึ่งอาจเกิดจากนักเรียนไม่ตั้งใจตอบแบบสอบถามหรืออาจเกิดจากการตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีทั้งหมด 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัว ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยมี 6 ด้าน คือ การปรับตัวทางสังคม การได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยในโรงเรียน การได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยในครอบครัว อิทธิพลของสื่อมวลชน ความเชื่อและวัฒนธรรมชนเผ่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารรายงานผลการวิจัย บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการวิจัย บทความต่างๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยและปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสังเคราะห์เนื้อหาประเด็นที่จะใช้สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และตัวแปรที่ใช้ศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยแต่ละคำถามจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด
 3. นำร่างแบบสอบถามที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับแก้ตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม
 4. นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่วัด (Index of Item - Objective Congruence : IOC)
 5. ผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญหาดัชนีที่สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item - Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามไว้ได้ 80 ข้อ พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามที่คัดเลือกได้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
 6. นำข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งเพื่อดำเนินการแก้ไขข้อคำถามก่อนนำไปทดลองใช้(Try Out)
 7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขไปหาความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้(Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ประชากรประมาณ 30 กลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค(Oronbach) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.909 ซึ่งจัดว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับดีเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 8. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 632 คน
- การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล**
- ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระเบียบวิธีการทางสถิติโดยมีขั้นตอนดังนี้
- 1.วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปรต่างๆ โดยการหาค่าทางสถิติพื้นฐานของคะแนนได้แก่ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 2.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและการวิเคราะห์KMO and Bartlett's Test
 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์โดยโปรแกรม LISREL

7. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน เรียง

ตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเชื่อของชนเผ่าด้านการปรับตัว ด้านการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากครอบครัวและด้านอิทธิพลของสื่อมวลชน

ผลการวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทาง

พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่เกี่ยวข้องกับโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) แสดงว่าตัวแปรแต่ละตัวนั้นมีคะแนนค่อนข้างสูง มีการแจกแจงข้อมูลใกล้เคียงกับโค้งปกติ พิจารณาได้จากความเบ้ที่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง -0.286 ถึง 0.285 เมื่อพิจารณาความโด่งของตัวแปร พบว่าตัวแปรที่มีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 22 ตัวแปรโดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.256 ถึง 0.781 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 231 คู่

ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 34.88, df = 46$) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.76 ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI = 0.99) และมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI = 0.97) และมีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.0084) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์กราฟ Q-Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R SQUARE ตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์มีค่าเท่ากับ 0.98 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ได้ร้อยละ 98

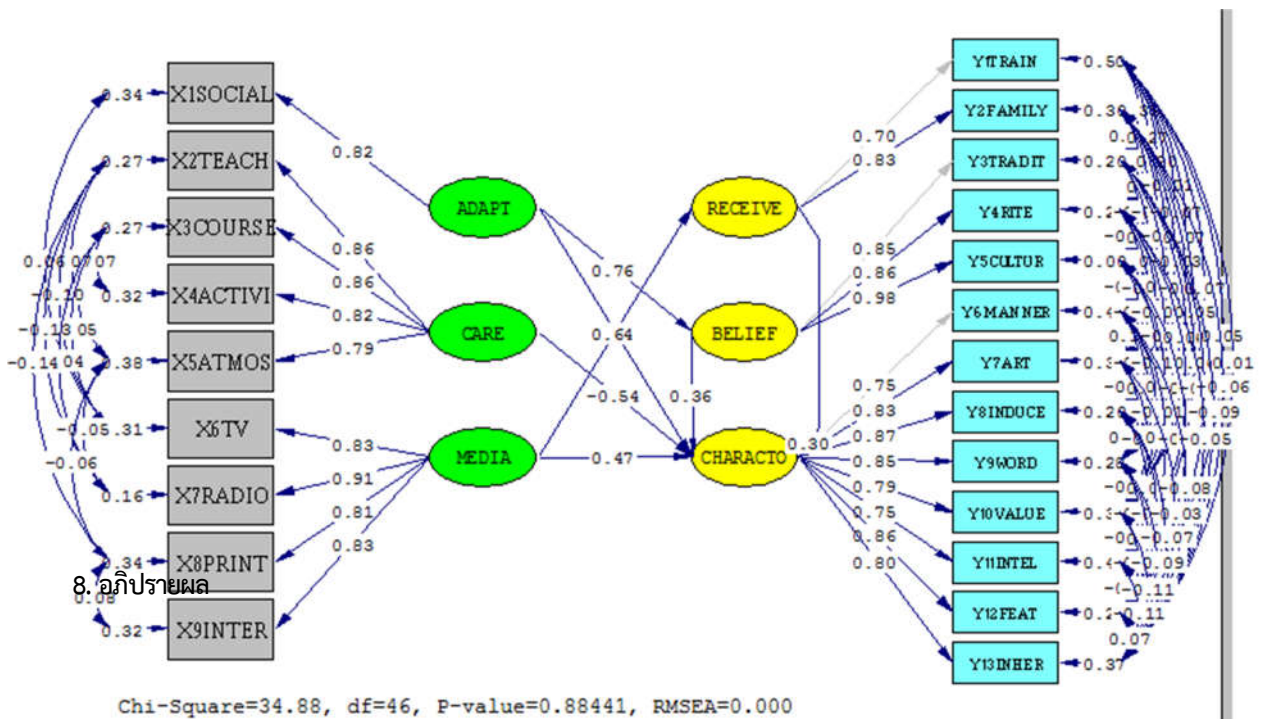
เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรการปรับตัว (ADAPT) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.91 รองลงมาคือ ตัวแปรความเชื่อของชนเผ่า (BELIEF) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.36 และตัวแปรการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากครอบครัว (RECEIVE) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.30 ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ ตัวแปรอิทธิพลของสื่อมวลชน (MEDIA) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.63 และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมเชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ ตัวแปรการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยในโรงเรียน (CARE) ด้วยขนาดอิทธิพล -0.54 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรความเชื่อของชนเผ่า (BELIEF) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.36 รองลงมาคือ ตัวแปรการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยจากครอบครัว (RECEIVE) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.30 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรการปรับตัว (ADAPT) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.64 ตัว

แปรที่มีอิทธิพลทางตรง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรอิทธิพลของสื่อมวลชน (MEDIA) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.47 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ ตัวแปรการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยในโรงเรียน (CARE) ด้วยขนาดอิทธิพล -0.54 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรการปรับตัว (ADAPT) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.28 และตัวแปรอิทธิพลของสื่อมวลชน (MEDIA) ด้วยขนาดอิทธิพล -0.17 ตามลำดับ

แผนภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อการรักความเป็นไทยของนักเรียนชาติพันธุ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จากการวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมลิสเรล

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยโดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย โดยผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านการได้รับการส่งเสริมการรักความเป็นไทยในโรงเรียนและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในด้านกิจกรรมส่งเสริมการรักความเป็นไทยของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยครูมีหน้าที่อบรมสั่งสอนและจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และทันต่อการ

เปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ ความคิดและพฤติกรรมของนักเรียน อีกทั้งโรงเรียนยังเป็นสถานที่ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัยให้เด็กได้รู้จักการมีมารยาทที่ดี มีการปฏิบัติตนที่ดีและเหมาะสมตามแบบไทยและแบบสากล นอกจากนี้โรงเรียนได้สอนให้นักเรียนได้รู้จักรักความเป็นไทยจากการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน เช่น การไหว้ ทำความเคารพครูหรือผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความเคารพความเป็นไทยและเป็นการแสดงถึงการมีมารยาทที่ดีงาม ดังคำกล่าวของล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 129) ที่ไว้กล่าวว่า ครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าครูสอนให้นักเรียนรู้และกระทำแต่สิ่งดีๆ นักเรียนก็จะเป็นคนดี มีค่านิยมทางดีอยู่กับตัวทั้งนี้เพราะผลจากครูปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กนักเรียนครูเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนและบุคคลทั่วไปทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมต่างๆ ภารกิจที่ครูพึงกระทำหรือจำเป็นต้องกระทำในฐานะแม่พิมพ์ของชาติ เช่นเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามมารยาทไทยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่การปฏิบัติตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเป็นแบบอย่างที่ดีโดยนำเอาหลักธรรมในการปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความซื่อสัตย์เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการประหยัดอดออม เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการพัฒนาตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีในการแต่งกาย เป็นแบบอย่างที่ดีด้านสุขอนามัย เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการบำเพ็ญตนเป็นพลเมืองดี เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการใช้ภาษาไทย เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเป็นแบบอย่างที่ดีด้านเป็นบุคคลที่มีชีวิตในครอบครัวอย่างมีความสุข (ความสำคัญของความเป็นครู. (2561).<https://sites.google.com/site/krutubtib/khru/khwam-sakhay-khng-khru>) การสอนให้เด็กรักความเป็นไทย คือ การสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง รู้ที่มาของตัวเอง สามารถพัฒนาตัวเองให้รู้จักคิด รู้จักปฏิบัติต่อวัตถุสร้างสรรค์ของมนุษย์ ตลอดจนเทคโนโลยี ให้เกิดสำนึกตระหนักถึงกัน ให้เกื้อกูลหนุนกัน จะต้องพัฒนาเด็กของเราให้เข้าถึงความจริงของธรรมชาติ และมีความสุขได้ในท่ามกลางธรรมชาติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น พร้อมทั้งจะอยู่รวมอย่างสร้างสรรค์สังคม ไม่ขัดแย้งแย่งชิงกัน จะต้องเปลี่ยนแปลงให้มีการพัฒนาในทางที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และเกื้อกูลมีจิตใจที่เข้มแข็ง มุ่งมั่นจะทำชีวิตของตนเองให้ดีที่สุด เต็มศักยภาพ ไม่ประมาท ไม่หลงใหลต่อสิ่งภายนอกที่มาล่อเร้าชักจูง สามารถที่จะมีความสุขและใช้ปัญญาพาชีวิตถึงจุดหมายเราจะมีความสุขที่ดี ที่สมบูรณ์ ต้องประสานกับโลกกับสิ่งทั้งปวงการจัดการศึกษาให้กับเด็ก จึงควรเป็นการศึกษาที่จะสร้างเด็กของเราให้มีความคิดที่ถูกทางมีความสุข ทั้งในการเรียน การหาความรู้ การทำงานที่สร้างสรรค์ การอยู่ร่วมด้วยช่วยเหลือกัน สร้างเด็กให้เป็นคนดีทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น ต่อสิ่งแวดล้อม ต่อประเทศชาติและต่อโลก

ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรการปรับตัว มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสังคมปัจจุบันมีบุคคลหลากหลายประเภทที่แตกต่างกันทั้งทางด้านภาษา เชื้อชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งความแตกต่างกันนั้น เกิดจากการได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อและทัศนคติตั้งแต่เด็กจากบุคคลในครอบครัวหรือจากสังคมรอบข้าง แต่ถึงช่วงวัยที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากสังคมเดิม สถานที่เดิมไปสู่สังคมใหม่ สถานที่ใหม่ เช่น เด็กเมื่อเติบโตขึ้นต้องเข้าเรียนในโรงเรียน เด็กที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนหนึ่งต้องเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาในอีกโรงเรียนหนึ่ง หรือนักเรียนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วต้องทำงานในสถานที่ต่างๆ การเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนหรือสถานที่ทำงานนั้น ย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปพบเจอกับสิ่งแวดล้อมใหม่และสังคมใหม่ด้วย ซึ่งต้องปรับตัว ปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อมนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง เช่นเดียวกับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต้องศึกษาอยู่ในโรงเรียนไทย ย่อมต้องมีการปรับตัว เรียนรู้วัฒนธรรมและคุณลักษณะความเป็นไทย นอกจากนี้การทากิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ยังมีส่วนช่วยให้การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนเป็นไปได้ดีและเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย สอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภางค์ สองเมือง (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปรับตัว ทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล พบว่า กลไกการปรับตัวทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปรับตัวทางสังคมอย่างมี

นัยสำคัญที่ 0.01 เพราะกลไกการปรับตัวเป็นกระบวนการป้องกันตนเองของบุคคล เป็นวิธีซึ่งช่วยลดความเครียด ความกังวลใจ ความคัดข้องใจ ความขัดแย้งในใจ เพื่อการปรับตนเองหรือปกป้องตนเองให้มีชีวิตอยู่รอดและอยู่ได้อย่างดีและมีความสุข ป้องกันตนเองจากความแปรปรวนของสภาพจิตใจของตนเอง ซึ่งจะต้องใช้เพื่อปรับตัวทางสังคม ทั้งด้านเพื่อน ครู หรือบุคลากร ครอบครัวและสื่อมวลชน เพื่อที่จะปรับตัวเข้ากับบุคคลเหล่านี้ได้และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยที่บุคคลต้องปรับพฤติกรรมและความต้องการต่างๆ โดยมีการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลหรือกลุ่มได้ด้วยความพึงพอใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรรัตน์สมบัติกำไร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชนเผ่าในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ : กรณีศึกษาชนเผ่าปกาเกอญอ พบว่า เงื่อนไขการปรับตัวของนักเรียนนั้นแตกต่างกันของแต่ละปัจเจกบุคคล แต่โดยภาพรวมเงื่อนไขดังกล่าวขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนศึกษาเชียงใหม่ เวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน โอกาสและความถี่ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เนื้อหาและข้อมูล ข่าวสารในมิติของการศึกษาตลอดชีวิตในโรงเรียน ตลอดจนไหวพริบและทักษะส่วนตัว ผลการกล่อมเกลาทางสังคมในเชิงจารีต ประเพณี วัฒนธรรมและพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียนก็เป็นเงื่อนไขสำคัญของกระบวนการปรับตัวทางสังคม

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ความเชื่อของชนเผ่า อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรมและวัฒนธรรมของชนเผ่ามาตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตใหญ่ โดยได้รับการอบรม สั่งสอนและฝึกฝนจากครอบครัวหรือชุมชน ทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตและเป็นแนวปฏิบัติในชุมชนนั้น พร้อมกันนั้นเมื่อนักเรียนเรียนในโรงเรียนไทย อยู่ในสังคมไทย ได้เรียนรู้ความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแต่งกาย ภาษา มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรมไทย โดยผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ได้แก่ โรงเรียน สังคมหรือสื่อต่างๆ ซึ่งเด็กจะเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตามความเป็นไทยในลักษณะที่ไม่ขัดแย้งกับความเชื่อของชนเผ่าของตน ซึ่งทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยได้ดังที่เสรี พงศ์พิศ.(2561). <http://kanchanapisek.or.th/kp/sub/book/book.php?book=20&chap=1&page=t20-1-infodetail10.html> กล่าวว่า ความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ในชีวิตของชาวเขา มีรายละเอียดมากมาย ซึ่งล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงการสั่งสมประเพณีดังกล่าวมาช้านานและถ่ายทอดมาสู่ลูกหลาน ความเชื่อนี้ไม่ได้แยกออกไปจากการดำเนินชีวิตของพวกเขา ซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผี วิญญาณและสิ่งที่ไม่เห็นหรือสัมผัสได้อยู่ตลอดเวลา การรักษากฎเกณฑ์ที่บรรพบุรุษถ่ายทอดมา จึงต้องทำอย่างเคร่งครัด หากมีการละเมิดก็จะเกิดเหตุไม่ดีขึ้นๆ จะต้องขอขมาต่อผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์และแก้ไขความผิดที่ได้กระทำไปปัจจุบันนี้วิถีชีวิตของชาวเขาส่วนใหญ่กำลังเปลี่ยนไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสังคม การคมนาคม การติดต่อระหว่างชาวเขากับคนอื่นๆ การไปมาหาสู่กับชุมชนอื่น และกับเมือง ถนนหนทางกำลังรุดไล่เข้าไปถึงชุมชนที่พวกเขาอยู่ พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในวิถีการดำเนินชีวิต การบริโภคและความสัมพันธ์ภายในสังคมและกับธรรมชาติ ป่าเขาเองก็เปลี่ยนไป แทบจะไม่มีป่าเหลือให้พวกเขาเคลื่อนย้ายทำมาหากิน เหมือนที่เคยทำอีกต่อไป ส่วนใหญ่จึงต้องปักหลักปักฐานที่เดิมและเริ่มการผลิต ทั้งแบบใหม่ การปลูกผัก ผลไม้ หรือการทำเกษตรยั่งยืน เพื่อการพึ่งธรรมชาติและการยังชีพ ส่วนหนึ่งอพยพลงไปอยู่ในเมือง ลูกหลานชาวเขาส่วนหนึ่งเริ่มเรียนรู้ภาษาไทย อ่านออกเขียนได้ หลายคนเข้าไปเรียนต่อในเมืองและจบมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่งเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์หรือพุทธศาสนา ส่วนหนึ่งก็ยังคงรักษาความเชื่อประเพณีดั้งเดิมไว้การเปลี่ยนแปลงสังคมมีผลอย่างสำคัญ ต่อความเชื่อดั้งเดิมของชาวเขา เพราะการเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างรวดเร็ว จนดูเหมือนว่า พวกเขาไม่สามารถจะตามการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ทัน เมื่อหมดคนเฒ่าคนแก่รุ่นนี้ไปแล้ว คนรุ่นใหม่ก็จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น ความเชื่อและประเพณีต่างๆ คงเปลี่ยนไปอย่างมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยใช้การวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Group) ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถทำในครั้งนี้ได้เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาการศึกษา
2. ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆ และโรงเรียนที่ไม่ใช่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อทราบและนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ในเรื่องดังกล่าว
3. ควรทำการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและแนะนำให้สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อวิทยุให้ความรู้และข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับความเป็นไทยเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีช่องทางในการรับความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นไทยเพิ่มขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชิต แก้วเพ็ง. (2533). *การศึกษาบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้าน*. วิทยานิพนธ์ (ค.ม. ประถมศึกษา) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ความสำคัญของความเป็นครู*. (2561). เข้าถึงจาก <https://sites.google.com/site/krutubtib/khru/khwam-sakhay-khxng-khru>
- นิเทศ ดินณะกุล. (2546). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร : แอ็คทีฟพริ้นท์
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศรีศักรวัลลิโภดม. (2535). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่ม 16 : เรื่องที่ 5 สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : สยามเสื่อป่า.
- ศุภางค์ สองเมือง. (2554). **กลไกการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุริรัตน์ สมบัติกำไร. (2550). *การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชนเผ่าในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ กรณีศึกษาชนเผ่าปกากะญอ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสรี พงศ์พิศ. (2561). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ ๒๐ เรื่องที่ ๑ ศาสนา ความเชื่อของชาวเขาในประเทศไทย*. เข้าถึงจาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=20&chap=1&page=t20-1-infodetail10.html>
- อมรา พงศาพิชญ์. (2545). *ความสัมพันธ์ด้านสังคมของกลไกอาเซียนในสหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York : Harper and Row Publications.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

อัญชลี พรหมเสน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยโมเดลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) ตัวแปรต้น มี 2 ตัวแปร คือ 1.1) ตัวแปรแฝงภายนอก คือ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1.2) ตัวแปรแฝงภายใน คือ ค่านิยมหลักของคนไทย อิทธิพลของตัวแบบ 2) ตัวแปรตาม มี 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรแฝงภายใน คือ ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ปีการศึกษา 2556 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมลิสเรล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อิทธิพลของตัวแบบ ค่านิยม-หลักของคนไทยและลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทยในระดับสูง ($r = .800$)

2. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 20.06$, $df = 60$) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.33 ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI = 0.99) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI = 0.98) รวมทั้งดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.000) กราฟ Q-Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม และเมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R SQUARE ตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.86 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวน ในตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้ร้อยละ 86

¹ สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อีเมล : anchalee@chiangkhram.ac.th

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ด้วยขนาดอิทธิพล 0.71 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อลักษณะ คนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรอิทธิพลของตัวแบบ ด้วยขนาดอิทธิพล 0.80 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ด้วยขนาดอิทธิพล 0.64

คำสำคัญ : โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ, ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์, นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, อิทธิพลรวม, ตัวแปรแฝงภายนอก, ตัวแปรแฝงภายใน

Causal Factors Influencing Thai Desirable Characteristics of Lower Secondary Students in Secondary Educational Service Area Office 36

Anchalee Prommasen¹

Abstract

The purposes of this research were to identify the relationship of the causal factors influencing Thai desirable characteristics of the lower secondary students, to investigate the correlation of the constructed model with the empirical evidences, and to study the direct effects, indirect effects and total effects of the causal factors influencing Thai desirable characteristics of the lower secondary students in Secondary Educational Service Area office 36. The constructed model consisted of the Independent Variable which has 2 variables ;
1. Exogenous latent variable are the child rearing patterns and the student activities
2. Endogenous latent variable are Thai value and the influence of idols and the Dependent Variable is Thai Desirable Characteristics of the students.

Data collection was completed through 400 students selected by using Multi-Stage Random Sampling from the lower secondary students' population in Secondary Schools in the Secondary Educational Service Area office 36, academic year 2013. The research tool used was a set of questionnaires with the Rating Scale. The research data were analyzed by using the linear structural model, LISREL analysis. The results were as follows:

1. The research results represent the relationship of all variables (child rearing Patterns, student activities, Thai value, the influence of idols, Thai Desirable Characteristics of the students) that is a positive relationship with the significance level at .01 . The most relationship is between Thai desirable characteristics of students variable and Thai value variable at $r = .800$.

2. The causal factors Influencing Thai desirable characteristics of the lower secondary students in Secondary Educational Service Area office 36 were in accordance with the empirical evidence data measured by Chi-Square =20.06, $df=60$, $GFI=0.99$, $AGFI=0.98$, $RMR=0.000$, and Q-Plot graph was sheerer than the diagonal line. The R-Square can identify that the variance value of Thai desirable characteristics was at 86%.

3. The most total effect influencing to Thai desirable characteristics of the students was the influence of child rearing patterns with influence coefficient value=0.71 with the significance level at .05, The most direct effect influencing was the influence of idols with influence

¹ Research and Education Evaluation, Master of Education, Chiangrai Rajabhat University.

E-Mail : anchalee@chiangkham.ac.th

coefficient value=0.80, and the most indirect effect influencing was the influence of child rearing Patterns with influence coefficient value=0.64 which are not the significance level.

Keyword : Causal Factors Model, Thai Desirable Characteristics, Lower secondary Students
Total effect, Exogenous latent variable, Endogenous latent variable

1. บทนำ

ปัจจุบันจะเห็นว่า สถานการณ์ปัญหาเด็กในสังคมไทยนับวันจะรุนแรงมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่แข่งขันกันอย่างเสรี ต่อสู้กันทางการตลาด กระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้คนนิยมการบริโภคผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้โครงสร้างของสังคมไทยอ่อนแอ เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เปราะบางเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ความขยัน หมั่นเพียรและความซื่อสัตย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน (ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ, 2551 : 28) ทำให้เด็กและเยาวชนเผชิญกับความเสี่ยง อันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม อันตรายที่ล้อมรอบตัวเด็ก เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติดมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรอยู่ในแหล่งมั่วสุมและอื่นๆ จนพฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็กและเยาวชน ปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ความฟุ้งเฟ้อใช้เงินเกินตัว การแต่งกาย ดัดจริต ขาดวินัยความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ให้หรือขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังเยาวชนและชาติจิตสำนึก ออกจากโรงเรียนกลางคันหนีเรียน มีกิริยามารยาทก้าวร้าว ขาดความเคารพเชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ใช้เวลาว่างในการเล่นเกมส์ ติดเพื่อนมั่วสุม เล่นการพนัน ดื่มสุรา ดินทุพริและอื่นๆ (สมพงษ์ จิตระดับและอัญญาณณ์ บุญเชื้อ, 2551 : 16) จากที่กล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของสังคม

เริ่มจากกระบวนการของการจัดการศึกษา ที่ต้องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กนักเรียนไทยให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545) โดยการจัดการศึกษาต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 21) และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545 : 13-15) และในปี 2550 กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 9) ได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้กำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน โดยมีเป้าหมาย คือ คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี

และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 8) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530 : 25-103) ได้เชิญชวนให้ทุกคนร่วมกันส่งเสริมปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการและถือปฏิบัติตาม ดังนี้คือ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และกมล รัตคล้าย กล่าวว่า การสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง ต้องสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมไทย 12 ประการ คือ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำและค่านิยมถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (กมล รัตคล้าย, <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=37710&Key=hotnews>, 2560)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ระบบการจัดการศึกษาและสังคมต้องการพัฒนานักเรียนไทยให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ โดยนำค่านิยมที่มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทั้ง 8 ข้อ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่นักเรียนควรทราบ ควรระลึกและต้องหมั่นปฏิบัติอยู่เสมอ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ น่าจะส่งผลให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลหรือลักษณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเป็นเช่นใดนั้น ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ยกมาอาจจะเป็นแค่ส่วนหนึ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องของปัจจัยเชิงสาเหตุใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเสริมและปลูกฝังสิ่งที่ตั้งมามให้กับเยาวชนผู้ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เพื่อรับช่วงต่อของประเทศได้อย่างเข้มแข็งและเพื่อให้ประเทศไทยมีประชากรที่มีคุณภาพในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 36 (พะเยา-เชียงราย) ปีการศึกษา 2556 จำนวน 59 โรงเรียน จำนวน 26,830 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 36 (http://portal.bopp-obec.info/obec56/publicstat/report_2561))

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 36 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวนนักเรียน 400 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย

1.1.1 การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ การอบรม เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย, การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

1.1.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1.2 ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย

1.2.1 ค่านิยมหลักของคนไทย ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม, เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้องและมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

1.2.2 อิทธิพลของตัวแบบ ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ ตัวแบบที่มีชีวิตจริง และตัวแบบสัญลักษณ์

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.1 ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมเฉพาะตัวของนักเรียนไทยตามคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน จำนวน 8 ข้อ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง การแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ศรัทธายึดมั่นและปฏิบัติตามตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ซื่อสัตย์ สุจริต หมายถึง การแสดงออกโดยการยึดหลักความถูกต้องและมีความละเอียด เกรงกลัวต่อบาป ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งต่อตนเองและผู้อื่นทั้ง กาย วาจา ใจ

มีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมสรุปเป็นองค์ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง การแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการวางแผนในการใช้ชีวิตและปรับตัวได้เพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การแสดงออกถึงความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและอดทนจนสำเร็จตามเป้าหมายและมีความภาคภูมิใจในผลงาน

รักความเป็นไทย หมายถึง การภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความกตัญญูกตเวที เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ร่วมอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย

มีจิตสาธารณะ หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อลูกตั้งแต่เล็กจนโต

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อลูกโดยการให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผลในการส่งเสริมหรือห้ามกระทำ

สิ่งต่างๆ ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัว ให้อิสระ แก่เด็กในการแสดงออกทางด้านความคิดและการกระทำ

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อลูกโดยมีการวางกฎเกณฑ์หรือระเบียบไว้ให้ลูกต้องปฏิบัติตาม โดยมีการควบคุมอย่างเข้มงวด ถ้าลูกไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษอย่างไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ

การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อลูกโดยยอมปล่อยให้ลูกกระทำสิ่งต่างๆ ได้ตามที่ใจต้องการโดยไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือขอบเขต ไม่มีการลงโทษและจะให้ความรักความอบอุ่นตอบสนองความต้องการทุกอย่าง

อิทธิพลของตัวแบบ หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลโดยมีคนหรือสื่อต่างๆ ที่มีส่วนโน้มน้าวให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบนั้นๆ ซึ่งแบ่งตัวแบบได้เป็น 2 ชนิด คือ

ตัวแบบที่มีชีวิตจริง หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกโดยมีบุคคล เช่น พ่อแม่ ครู อาจารย์หรือดารา ที่มีส่วนโน้มน้าวให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบนั้นๆ

ตัวแบบสัญลักษณ์ หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกโดยมีสื่อที่แสดงผ่านโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ตหรือสิ่งพิมพ์ ที่มีส่วนโน้มน้าวให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบนั้นๆ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์ของตนเองมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง คิดเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถวางแผนเพื่ออนาคตของตนได้

กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รู้จักการแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบ และสามารถวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติ ประเมินและปรับปรุงการทำงานของตนโดยทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ค่านิยมหลักของคนไทย หมายถึง สิ่งที่คนไทยยึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้องและรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

รักษาวัฒนธรรม ประเพณีอันงดงาม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา หรือประเพณีในท้องถิ่น ตลอดจนการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่ต่อไป

เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตามแนวท่วงระบอบประชาธิปไตย

มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีสติ มีเหตุผล คิดทบทวนอย่างรอบคอบก่อนลงมือทำและทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น โดยการน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

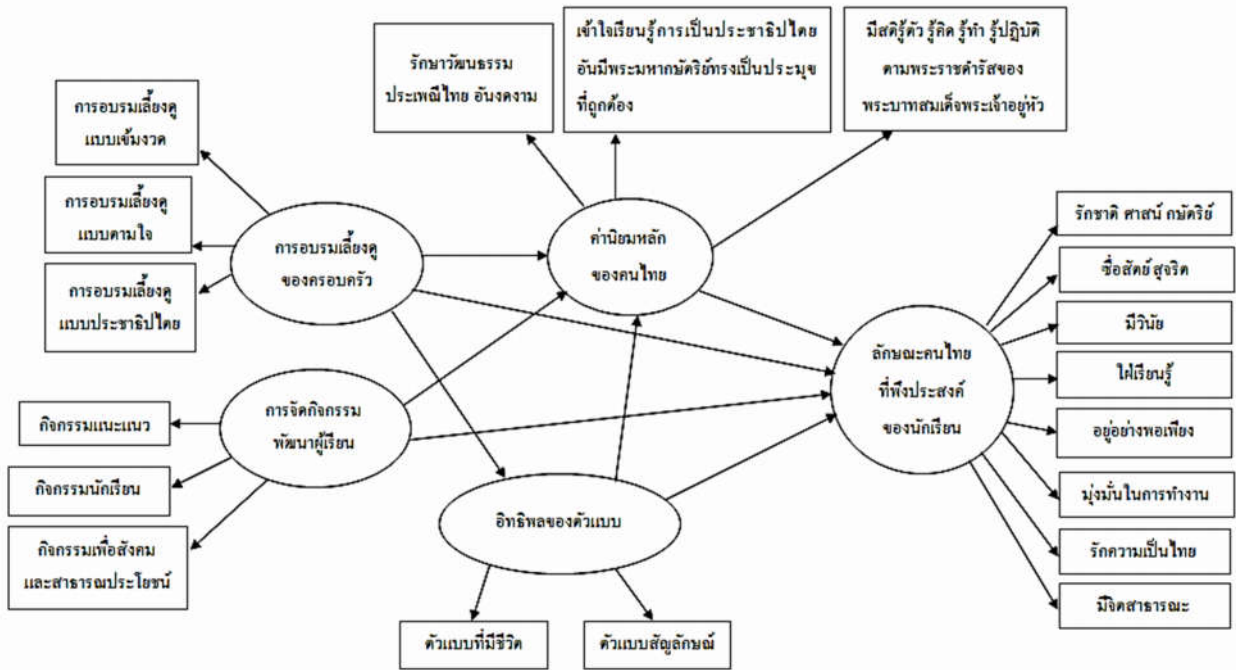
โมเดลเชิงสาเหตุ หมายถึง แผนภาพจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ที่เป็นสาเหตุของตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน (ตัวแปรตาม) เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรต้นอะไรบ้างและตัวแปรต้นนั้นมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามในทิศทางใดมากน้อยเพียงใดโดยทดสอบแผนภาพจำลองตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อิทธิพลรวม หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เป็นสาเหตุทั้งหมดระหว่างตัวแปรทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ตัวแปรแฝง หมายถึง ตัวแปรหรือพฤติกรรมที่มีอยู่ในตัวมนุษย์แต่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงแต่เชื่อว่า มีอยู่ ต้องอาศัยการสร้างคำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน เช่น ค่านิยม ลักษณะของบุคคล เป็นต้น

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลจากการศึกษาและรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนนั้น ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อิทธิพลของตัวแบบ ค่านิยมหลักของคนไทย ซึ่งผู้วิจัยสามารถสร้างรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) จำนวน 400 คน โดยขั้นที่ 1 ใช้ขนาดโรงเรียนแต่ละขนาดเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีห้องเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละขนาดจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ขั้นที่ 3 ใช้ห้องเรียนจากโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มขั้นที่ 2 เป็นหน่วยการสุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.96 โดยแบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 2 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศและระดับชั้น ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 107 ข้อ ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ซึ่งได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามอิทธิพลของตัวแปร
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามค่านิยมหลักของคนไทย
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนและวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมลิสรล

7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เมื่อพิจารณาในแต่ละตัวแปร พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ตัวแปร เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ตัวแปรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และตัวแปรอิทธิพลตัวแปร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 และมีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้าย (ความเบ้มีค่าเป็นลบ) แสดงว่าตัวแปรแต่ละตัวนั้นมีคะแนนค่อนข้างสูงและพบว่าข้อมูลมีการแจกแจงใกล้เคียงกับโค้งปกติ พิจารณาได้จากความเบ้มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง -0.296 ถึง 0.282 เมื่อพิจารณาความโด่งของตัวแปร ที่มีค่าอยู่ระหว่าง -1.129 ถึง 0.389 ซึ่งมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จำนวน 19 ตัวแปร โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ -0.139 ถึง 0.779 และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 157 คู่ โดยทุกคู่เป็นความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน (ค่าความสัมพันธ์เป็นบวก) และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวแปรอิสระแต่ละคู่มีค่าไม่เกิน .8

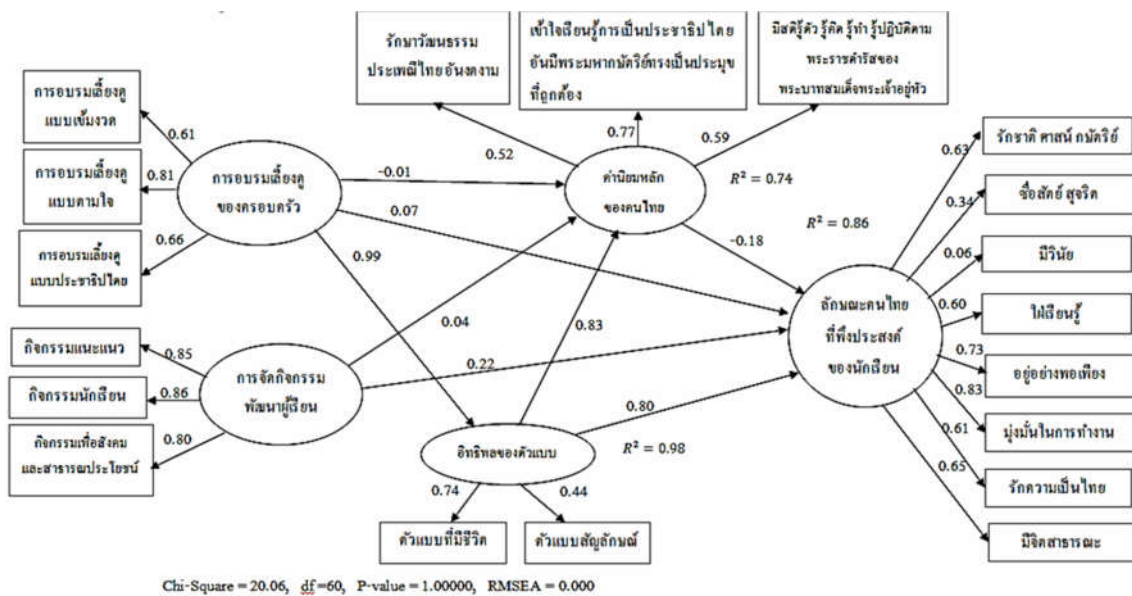
ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 20.06, df = 60$) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.33 ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI = 0.99) และมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI = 0.98) และมีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.000) มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ กราฟ Q-Plot ชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R SQUARE ตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.86 แสดงว่าตัวแปรโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้ร้อยละ 86

เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ด้วยขนาดอิทธิพล 0.71 และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรอิทธิพลของตัวแปร ด้วยขนาดอิทธิพล 0.65 รองลงมาคือ ตัวแปรการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยขนาดอิทธิพล 0.21 และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมเชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทย ด้วยขนาดอิทธิพล -0.18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าผลรวมอิทธิพลรวม (Total Effect) อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ของตัวแปรในโมเดลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรอิทธิพลของตัวแบบด้วยขนาดอิทธิพล 0.80 รองลงมาคือ ตัวแปรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยขนาดอิทธิพล 0.22 และตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ด้วยขนาดอิทธิพล 0.07 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทย ด้วยขนาดอิทธิพล -0.18 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ด้วยขนาดอิทธิพล 0.64 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

8. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยโดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย โดยผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน คำสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า ตัวแปรลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทยในระดับสูงมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในบ้านและชุมชน รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ต่างก็เป็นการสร้างค่านิยมให้แก่เด็กนักเรียน ทั้งนี้การอบรมสั่งสอนหรือแนวปฏิบัติต่างๆ ที่ครอบครัวหรือครูได้กระทำขึ้น ย่อมเป็นสิ่งที่ดี ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้นักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติตามในสิ่งที่ดีๆ กลายเป็นคนไทยที่ดีที่พึงประสงค์ ดังคำกล่าวของกัณฑ์พร พูลศิริ (2552 : 29) ได้ให้ความหมายของค่านิยม คือ ความเชื่อหรือความคิดของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เลือกสิ่งที่เหมาะสมและนำมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับเดชา ศิริเจริญ (2555 : 12-17) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสังคมแห่งแรกของมนุษย์ (Primary Group) หน่วยสังคมที่เล็กที่สุดแต่มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็ก ที่จะตามมาในอนาคต เป็นสังคมที่ประกอบไปด้วย บิดามารดาอันถือว่าเป็นผู้ใกล้ชิดและเป็นเพื่อนที่ดีที่สุด สภาพของครอบครัวและบิดามารดาจึงถือว่าเป็นสังคมแห่งแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด การเรียนรู้และปรับตัวทางสังคมของเด็กมิได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแห่งแรกที่เด็กมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดในเบื้องต้นของชีวิต อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกของเด็กทั้งกายและใจ ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่สร้างนิสัยความคิด ความเชื่อถือ ค่านิยมและทัศนคติ สอดคล้องกับงานวิจัยของนำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุลและคณะ (2556 : 63) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการส่งเสริมพฤติกรรมตามค่านิยมและวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืนด้วยการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตามค่านิยมและวัฒนธรรมไทย มีจำนวน 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านจิตลักษณะ มีจำนวน 2 ปัจจัยย่อย คือ ความเชื่อของชาวไทยพวนและค่านิยมของชาวไทยพวน ปัจจัยด้านสถานการณ์ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ มีจำนวน 6 ปัจจัยย่อย คือ วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวไทยพวน บรรทัดฐานทางสังคมของชาวไทยพวน ประเพณีของชาวไทยพวน วัฒนธรรมของชาวไทยพวน การพัฒนาทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในชุมชนของชาวไทยพวน ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ มีจำนวน 1 ปัจจัยย่อย คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามค่านิยมและวัฒนธรรมไทย

2. คำสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.86 หรือร้อยละ 86 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ตัวแปรการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตัวแปรอิทธิพลของตัวแบบ และตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทย สามารถส่งผลให้เกิดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ โดยการอบรมเลี้ยงดูเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่สอดคล้องกับบุคคลส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง ประกอบด้วย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ นอกจากนี้ อิทธิพลของตัวแบบ ทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อทำให้เหมือนบุคคลอื่น เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม และค่านิยมหลัก เป็นการนำวิถีประชาธิปไตยที่สังคมปรารถนา มาเสริมสร้างให้เด็กเรียนรู้ถึงการปฏิบัติในทางที่ควรและไม่ควร เช่นเดียวกับ ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์

ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะด้านปัญญา จิตใจ สังคมและร่างกาย นั่นคือการเป็นผู้รู้จักเหตุและผล รู้ผิดชอบชั่วดี และปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม จะเห็นว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัวที่กล่าวมา สามารถส่งผลให้เกิดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ ของนักเรียนได้ จึงสามารถพยากรณ์ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ดังคำกล่าวของ ประเวศ วะสี (2555: 10) กล่าวถึงคุณลักษณะของนักเรียน ว่าควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) คุณลักษณะด้านปัญญา ได้แก่ เป็นผู้รู้จักเหตุและผล มีวิจรรย์ญาณในการแยกแยะความรับผิดชอบชั่วดี คุณและโทษ 2) คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ การมีความละเอียดอ่อนต่อการกระทำผิด ประพฤติปฏิบัติในระบอบของความถูกต้องดีงาม มีสมาธิ และความอดทนหนักแน่น 3) คุณลักษณะด้านสังคม ได้แก่ ช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกัน โดยไม่เห็นแก่ตัว ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อผู้อื่น และแก้ปัญหาโดยสันติวิธี และ 4) คุณลักษณะด้านร่างกาย ได้แก่ รู้จักรักษา สุขภาพอนามัยของทั้งตนเองและสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถและทักษะในการประกอบการทำงาน และอาชีพที่สอดคล้องกับสมรรถภาพและศักยภาพของบุคคล และคำกล่าวของ กุลวิษฐ์ ชันติคุณ (2552: 27) กล่าวถึง คนดีไว้ว่า คนดี หมายถึง การเป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีลธรรมและค่านิยมที่ดีงามในสังคม การเป็น พลเมืองดีในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาดิศศักดิ์ เตชปัญญา (โจนรัมย์) (2555: 64) ได้ศึกษาการปฏิบัติตน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ว โดยรวม พบว่า นักเรียนมากกว่าครึ่ง มีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านร่างกาย 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม และการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ว โดยรวม พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมณฑล เพ็ชรรมณี (2552: 132) ได้ศึกษาบทบาทของบ้าน วัด และโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา พบว่าการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ประถมศึกษาของบ้านและโรงเรียน ด้านสนับสนุนการศึกษา มีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านประพฤติ เป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอนและด้านการให้กำลังใจ มีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ส่วนวัดมีการส่งเสริมจริยธรรม นักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (TOFAMILY) โดยเป็น อิทธิพลรวมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่ทำ หน้าที่ขัดเกลาให้สมาชิกในครอบครัวเป็นคนดีของสังคม โดยการบ่มเพาะ ปลูกฝังคุณธรรม ความซื่อสัตย์จากรุ่นหนึ่ง สู่อีกรุ่นหนึ่ง การปฏิบัติตนของบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว จึงส่งผลต่อเด็กในครอบครัวมากกว่าสถาบันอื่น ๆ

วิธีการถ่ายทอดคุณธรรม ความดีงามสามารถถ่ายทอดจากการเลี้ยงดู เพื่อหล่อหลอมให้เด็กมีความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมที่ดี ทำให้เด็กสามารถเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ อย่างราบรื่น เช่นเดียวกับลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักเรียนที่มีลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ควรเริ่มจาก การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลของตน รู้จักการพึ่งพาตนเอง พร้อมทั้งมีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น รู้จักการให้อภัย ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำปรึกษาแก่คนรอบข้าง ตลอดจนรู้จักการวางตัว อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

ดังกล่าวของสุภา มาลากุล ณ อยุธยา (2551: 28) ได้กล่าวถึงหลักการในการอบรมเลี้ยงดู ในส่วนของ เป้าหมายที่แน่นอนในการอบรมเลี้ยงดู ไว้ว่า ตามวัฒนธรรมและความนิยมของสังคมไทย เดิมนิยมให้เด็กอยู่ในโอวาท ทำตามที่บอกที่สอน หรือนัยหนึ่งเชื่อผู้นำและผู้ตามที่ดี นิยมให้ออบอ้อมช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน แต่ปัจจุบันสังคม เปลี่ยนไปรวดเร็ว จำเป็นต้องเปลี่ยนการอบรมเด็กให้รู้จักคิด รู้จักเลือกหรือใช้เหตุผลของตนเอง มีการควบคุมตนเอง พึ่งตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น จึงจะอยู่รอดในสังคมที่ภาวะเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิชาการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเช่นนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2554: 34) ได้อัญเชิญ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยในโอกาสต่างๆ มาเผยแพร่เพื่อกระตุ้นให้ประชาชน ได้นำไปปฏิบัติให้กลายเป็นลักษณะนิสัยของตน ซึ่งประกอบด้วยคุณธรรมในพระราชดำรัส 9 ประการ โดยในข้อ 1 พากเพียรอดทน หมายถึง พลังในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานที่กระตุ้นเตือนให้ทำงานจริงจัง โดยไม่ย่อท้อต่อความเหน็ด เหนื่อย ยากลำบากและอุปสรรค จนทำให้งานบรรลุความสำเร็จได้โดยง่าย รวดเร็ว เรียบร้อยและทันเวลา ข้อ 4 มีน้ำใจ หมายถึง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การให้อภัย ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำปรึกษา การพูดจาที่มีความจริงใจ ตลอดจนรู้จักการวางตัวอย่างเหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะ ข้อ 6 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การใช้สติปัญญาในอันที่จะกระทำให้เกิดประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยความบริสุทธิ์ใจและตระหนักถึงความถูกต้อง จนได้รับความเชื่อมั่นและเกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน และข้อ 9 หัวดีมีเมตตา เมตตา หมายถึง การมีความคิดและจิตใจที่เปิด กว้าง หนักแน่น มีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ ไม่ถือมั่น ไม่ถือตัว ไม่เห็นแก่ตัว ร่วมแรงร่วมใจกับบุคคลอื่น โดยถือประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสिता กุดแกลง (2550: 68) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนครักษ์ จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความ ซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยของ กฤษสุภา คำประภา (2552: 72) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองระหว่างการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีความมีวินัยในตนเองสูง และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และ แบบเข้มงวดกวดขัน มีความมีวินัยในตนเองในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ตัวแปรการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ตัวแปรอิทธิพลของตัวแบบ และตัวแปรค่านิยมหลักของคนไทย สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรลักษณะ คนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้ร้อยละ 86 ดังนั้น ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ ควรเริ่ม ตั้งแต่สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมแต่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเลี้ยงดูและปลูกฝังสิ่งที่ตั้งใจ ให้กับเด็กและเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งควรสร้างความตระหนักให้กับผู้ปกครองของนักเรียนให้เห็นถึงความสำคัญของการ

เลี้ยงดูและเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิดด้วยความรักมากกว่าสิ่งของหรือเงินทอง และรองลงมาคือสถาบันการศึกษาที่จะช่วยขัดเกลาให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต โดยการให้ความรู้ควบคู่กับการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการครอบครัวอบอุ่น เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกวิธีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร โครงการยกย่องเชิดชูเกียรติเด็กไทยที่มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อค้นหาเด็กดีในโรงเรียน เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติและเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งเด็กดีมีกำลังใจในการทำความดีต่อไป และโครงการส่งเสริมคุณธรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม มีวินัย รวมทั้งมีจริยธรรมในการเรียน และเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีสมาธิในการเรียน และมีค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมถึงการร่วมสร้างสังคมที่น่าอยู่และสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนหรือครอบครัว ควรจัดกิจกรรมที่เน้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม เช่น โครงการอบรมพัฒนาพ่อแม่และผู้ปกครองนำไปสู่การพัฒนาเด็กให้เป็นคนดีมีคุณภาพ เพื่อให้พ่อแม่และผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กด้วยรูปแบบวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีความรู้ ทักษะและแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กให้เหมาะสมกับช่วงวัย

3. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนในตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู ด้านการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูในแบบกลาง ๆ ไม่ต้องเข้มงวดมาก มีประชาธิปไตยในบางครั้ง และไม่ตามใจลูกจนเกินไป นั่นคือ ควรเลือกหรือปรับใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์และช่วงวัย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยคำนึงถึงขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้การวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Group) เพื่อตรวจสอบข้อค้นพบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. ควรทำการวิจัยในลักษณะนี้กับโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ หรือในสังกัดอื่น ๆ เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

3. ควรทำการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อให้ทราบปัญหาที่ชัดเจนมากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กมล รอดคล้าย. (2560). สพฐ.รับลูกคสช.สร้างค่านิยมคนไทยใหม่. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2560 จากเดลินิวส์ ฉบับวันที่ 17 ก.ค. 2557 (กรอบบ่าย). <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=37710&Key=hotnews>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2552ข). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษสุภา คำประภา. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.
- กันตพร พูลศิริ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง คนดีของสังคมด้วยกระบวนการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.
- กุลวัชร ชันติคุณ. (2552). พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http:// www.kullawat.net/civic/l.l.htm#top](http://www.kullawat.net/civic/l.l.htm#top). 18 กันยายน 2552
- เดชา ศิริเจริญ. (2555). เด็กกับอิทธิพลของครอบครัว. วารสารนิติศาสตร์. 3(9), 12-17.
- นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล และคณะ. (2556). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมตามค่านิยมและวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืนด้วยการสังเคราะห์งานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเวศ วะสี. (2555). วิถีมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 : สู่ภพภูมิใหม่แห่งการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- พระมหาดิศักดิ์ เตชปัญญา (โجمรัมย์). (2555). การปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียน บ้านแก้ว อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.
- รลิตา กุดถาวร. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนงคราญ จังหวัดนครนายก. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ. (2551). สิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมณฑล เพ็ชรเมณี. (2552). บทบาทของบ้าน วัดและโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

- สมพงษ์ จิตระดับและอัญญมณี บุญชื้อ. (2551). *หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน*
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2566. จาก <http://portal.bopp-obec.info/obec56/publicstat/report>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- “สรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนนโยบายการสร้างค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการสู่การปฏิบัติ.” วันที่ 13 พฤศจิกายน 2557 ณ ห้องประชุมโกวิท วรพิพัฒน์ กระทรวงศึกษาธิการ. เข้าถึงจาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=39337&Key=news_boontee. เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2558.
- หัวหน้า คสช. เสนอ 11 ยุทธศาสตร์ 12 ค่านิยมให้คนไทยเข้มแข็ง-ประเทศเข้มแข็ง. (2561). สืบค้นเมื่อ 17 ม.ค. 2561. จากประชาไท <https://prachatai.com/journal/2014/07/54539>.
- สุภา มาลากุล ณ อยุธยา. (2551). *กระบวนการทำงานของจิตใจ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการตามนโยบายของ คสช.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2552*). *มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- _____. (2530). *วิทยาการกับการปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.